

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

KÜLTÜRLER ARASI ETKİLEŞİM AÇISINDAN
İLKÖĞRETİM II. KADEME 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
SANAT EĞİTİMİNDE RESİM ANALİZİNİN ROLÜ

Meltem KORKMAZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Türkan ERDEM

Konya-2010

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	MELTEM KORKMAZ	
	Numarası	045217021006	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ / RESİM-İŞ EĞİTİMİ	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
	Tezin Adı	Kültürel Arası Etkileşim Açısından İkoğrafik D. Koduna 6. sınıf öğrencilerinin Sıst Eğitiminde Resim Analizinin Rolü	

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	MELTEM KORKMAZ	
	Numarası	045217021006	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ / RESİM-İŞ EĞİTİMİ	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Doc. Türker ERDEM	
Tezin Adı	Kültürler Arası Etiketim Açısından İktisatî Sistem 6. sınıf öğrencilerinin Sanat Eğitiminde Resim Anlatımının Rolü		

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan yukarıda belirtilen başlıklı bu çalışma 30.11.2010 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Doc. Türker ERDEM		
Yrd. Doç. Dr. Emine KARPÖZ		
Yrd. Doç. Mehmet BÜYÜKBAĞCI		

ÖNSÖZ

Sanat, kişilerin yaşamlarından dünyaya açılan bir penceredir. Bu pencereden dünyaya bakan kişi tüm renkleri ve güzellikleri ile yaşamı görerek daha iyi tanır. Sanat yaşama ne kadar erken girerse duyarlılıkta buna paralel olarak artar. Toplumun en küçük bireyi olan çocuk, okul hayatına adım attığı andan itibaren ciddi bir sanat eğitimi ile yönlendirilerek duyarlılığının artması sağlanmalıdır.

Günümüzde kaybedilen kültürel değerler duyarlılık gerektiren önemli bir konudur. Sanat eğitimi ile kendi kültürel değerlerinden uzak olan ve farklı kültürel değerlerin ayrımına varamayan yeni nesil çocuklarının bu konuda duyarlılık kazanmalarını sağlanabilir. Sanat eğitiminde resim analizi öğrencilerin kendi yaşadığı toplumun ve diğer toplumların kültürel özelliklerini fark ederek dünyayı daha iyi algılamasında önemli bir role sahiptir. Öğrenciler, resim analizi yaparken, toplumların eserlerine yansıyan özelliklerini eğlenceli bir yolla görerek zihnine kaydederler. Öncelikle kendi toplumunu sonra diğer toplumları iyi tanıyıp yorumlayan öğrenciler, ilerleyen yaşam sürecinde büyük duyarlılıkla oluşmuş geniş bir dünya görüşüne sahip olur. Resim analizinin bu anlamdaki rolünü vurguladığım çalışmamda bana yol gösteren, bilgilerini ve yardımını esirgemeyen danışmanım sayın Doç. Türkan ERDEM ile anlayışı ve desteğini her an hissettiğim sevgili eşim Ümit KORKMAZ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Meltem KORKMAZ		
	Numarası	045217021006		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi / Resim-İş Eğitimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐	Doktora ☐	
	Tez Danışmanı	Doç. Türkan ERDEM		
	Tezin Adı	Kültürler Arası Etkileşim Açısından İlköğretim II. Kademe 6. Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitiminde Resim Analizinin Rolü		

ÖZET

Çağımızda birçok etkenden dolayı toplumlar kendi kültürel değerlerini yitirerek ortak kültürel değerler benimsemeye başlamışlardır. Yeni nesil çocukların, kendi kültürel değerlerinden uzak olduğu, hatta farklı kültürel değerlerin ayırımına varamadıkları görülebilmektedir. Kültür bir toplumu toplum yapan özelliğdir. Bireylerin her toplumun farklı kültüre sahip olduğunu kavraması, kendi kültürüne sahip çıkması oldukça önemlidir. İnsanlara özgü olan kültür kavramını, yine insanların ortaya koyduğu ve kültüründe bir unsuru olan sanat ile bireylere kazandırmak mümkün olabilmektedir.

Bu çalışma, sanat eğitiminde resim analizi uygulaması ile kültürel değerlerin nasıl kazandırılabilceğini ortaya koyarak, resim analizinin kültürler arası etkileşimdeki rolünü görebilmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda; kültür ve sanat kavramları ele alınmış, sanat eğitimi ile sanat eleştirisi incelenmiştir. Çalışma, Konya il merkezindeki Ayşe Sönmez İlköğretim Okulunun ikinci kademesindeki 6A sınıfı öğrencileri ile sınırlandırılan grupta yürütülmüştür.

Altı haftayı kapsayan ders sürecinde resim analizi uygulaması yapılmıştır. Hazırlanan ders planına göre, analiz sürecinden önce dikkat

çekmek ve ön bilgiler hakkında fikir sahibi olmak için eşleştirme etkinliği uygulanmıştır. Analiz sürecinde sekiz farklı konudaki yerli ve yabancı resamlara ait eserler, belirlenen sorular doğrultusunda önce tek olarak daha sonra karşılaştırılarak incelenmiştir. Her ders sonunda uygulama çalışmaları yaptırılmış, en sonunda bu çalışmalarla grup olarak kolaj çalışması uygulanmıştır. Süreç sonunda öz değerlendirme formu dağıtılmış ve öğrencilerle grup görüşmesi yapılmıştır.

Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmanın modelini durum çalışması oluşturmaktadır. Çalışma grubunun seçilmesinde kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Araştırmada veriler; doküman incelemesi, ders süreçlerinin gözlenmesi ve öğrencilerle yapılan grup görüşmesinden elde edilmiştir. Ayrıca ders sürecinde uygulanan eşleştirme etkinliği ile öz değerlendirme formlarının sonuçları da değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucu elde edilen veriler içerik analizi, betimsel analiz ve doküman analizi ile çözümlenerek tablolar oluşturulmuştur. Çalışmanın sonucunda, resim analizini öğrencilerin eğlenceli olarak nitelendirdiği ve derse daha aktif katılımın sağlandığı görülmüştür. Yapılan karşılaştırmalı resim analizi uygulaması, kültürel değerlerin, benzerlik ve farklılıklarıyla algılanmasını sağlamıştır. Böylece resim analizinin kültürler arası etkileşim açısından önemli bir role sahip olduğu görülmüştür.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Meltem KORKMAZ		
	Numarası	045217021006		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi / Resim-İş Eğitimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐	Doktora ☐	
	Tez Danışmanı	Doç. Türkan ERDEM		
	Tezin İngilizce Adı	In primary school in II th degree the students in 6 th class of the role of picture analysis in art education according do effects between the cultures		

SUMMARY

In our century, societies start to adopt the common cultural values because of many factors. It is seen that the children of new generation are far away from their cultural values besides they can't distinguish the different cultural values. Culture is the basic special feature that makes the society. It is important that the individuals realize that each society has different culture and they adopt their culture. It is possible that the individuals can win the culture with the help of art.

This study was made in order to see the role of the picture analysis in effects between the cultures by showing how to get the cultural values with the practice of picture analysis in the education of art.

In this search, the concept of culture and art are analyzed, the education of art and the criticism of art is examined. This study was made with the students of 6/A in the second degree in Ayşe Sönmez Primary School in Konya.

In this period comprising 6 weeks, the practice of picture analysis was made. According to the lesson plan, the match technique was applied in order

to draw attention before the process of analysis. In the process of analysis, the work traces which belong to native and foreign artist painter in eight different subjects were examined firstly one by one, later by comparing. At the end of each lesson, the study of practice was made, later, with these studies, the study of collage was applied in groups. At the end of the process, the self-evaluation forms were delivered and the group discussion was made with the students. In the model of this study objective search technique was used. In the selection of study group easily reached sample was used. The data in the search was taken from the data examination, the observation of study process and the group discussion which was made with students. Besides, the results of the match technique and self-evaluation form were examined.

The picture paintings were made by analysis using with the analysis of content, the analysis of description and the analysis of data. At the end of the study, it is seen that the students see the picture analysis entertaining and they join the lesson actively. With the help of the practice of picture analysis, the differences and similarities between the cultural values were understood easily. So, the Picture analysis has an important role in the effects between the cultures.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
Bilimsel Etik Sayfası	ii
Tez Kabul Formu	iii
Önsöz / Teşekkür	iv
Özet	v
Summary	vii
Tablolar Listesi	xii
Şekiller Listesi	xiii
BİRİNCİ BÖLÜM – 1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Çalışmanın Amacı.....	3
1.3. Sayıtlar.....	3
1.4. Sınırlılıklar	4
İKİNCİ BÖLÜM – 2. KÜLTÜR.....	5
2.1. Kültürün Tanımı.....	5
2.2. Kültürün Özellikleri	11
2.3. Kültürün Öğeleri	14
2.4. Kültürel Süreçler	15
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – 3. SANAT	16
3.1. Sanatın Tanımı	16
3.2. Sanatın Türleri ve Resim Sanatı	18
3.3. Sanatçı	22
3.4. Sanat Eseri	23
3.5. Kültür ve Sanat	25
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM – 4. SANAT EĞİTİMİ	27
4.1. Sanat Eğitiminin Tarihi	27
4.2. Sanat Eğitiminin Tanımlanması	29
4.3. Sanat Eğitiminin Önemi ve Amaçları	31
4.4. Görsel Sanatlar Eğitiminde İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin(12 Yaş) Gelişim Özellikleri	36

BEŞİNCİ BÖLÜM – 5. SANAT ELEŞTİRİSİ	39
5.1. Eleştiri Kavramı	39
5.2. Sanat Kuramları	39
5.3. Görsel Sanatlar Eğitiminde Sanat Eleştirisi(Resim Analizi)	41
5.4. Uygulamada Kullanılan Eserlerin Analizi	45
5.4.1. Düğün Konusundaki Eserlerin Analizi	46
5.4.1.1. Henri Rousseau'nun “Kırsal Bir Düğün” İsimli Eseri	46
5.4.1.2. Cihat Burak'ın“Tellibaba’da Gelin ve Damat”İsimli Eseri .	49
5.4.2. Yemek Konusundaki Resimlerin Analizi	52
5.4.2.1. Henri Matisse'in “Yemek Masası” İsimli Eseri	52
5.4.2.2. Hoca Ali Rıza'nın “İftar Sofrası” İsimli Eseri	55
5.4.3. Mimari Konusundaki Resimlerin Analizi	58
5.4.3.1. Bernardo Bellotto'nun “Floransa’da Arno Nehri” İsimli Eseri	58
5.4.3.2. Oya Katoğlu'nun “Bursa’dan” İsimli Eseri	61
5.4.4. Geleneksel Spor Konusundaki Resimlerin Analizi	64
5.4.4.1. Utagawa Yoshiiku'nun “Sumo Törenlerinde Geleneksel Gösteri” İsimli Eseri	64
5.4.4.2. Cihat Burak'ın “Kırkpınar Ağası” İsimli Eseri	67
5.4.5. Müzik-Dans Konusundaki Resimlerin Analizi	70
5.4.5.1. John Singer Sargent'in “El Jaleo” İsimli Eseri	70
5.4.5.2. Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun “Halay” İsimli Eseri	73
5.4.6. Aile Konusundaki Resimlerin Analizi	76
5.4.6.1. Edgar Degas'ın “Belleli Ailesi” İsimli Eseri	76
5.4.6.2. Namık İsmail'in “Köylü Aile” İsimli Eseri	79
5.4.7. Çocuk Oyunları Konusundaki Resimlerin Analizi	81
5.4.7.1. Pieter Brueghel'in “Çocukların Oyunları” İsimli Eseri	81
5.4.7.2. İbrahim Balaban'ın “Oynayan Çocuklar” İsimli Eseri	85
5.4.8. Günlük Yaşam Konusundaki Resimlerin Analizi	88
5.4.8.1. Georges Seurat'nın “Grand Jatte Adasında Pazar Günü Öğleden Sonra” İsimli Eseri	88
5.4.8.2. Nuri Abaç'ın “Çay Bahçesi” İsimli Eseri	92

ALTINCI BÖLÜM – 6. YÖNTEM	96
6.1. Araştırma Modeli	97
6.2. Evren ve Örneklem	99
6.3. Veri Toplama Yöntemleri ve Araçları	99
6.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	101
YEDİNCİ BÖLÜM – 7. BULGULAR VE YORUM	102
7.1. Resim Analizi Uygulamasının Yapıldığı Ortam	102
7.1.1. Uygulama Okulunun ve Çevresinin Tanımlanması	102
7.1.2. Uygulama Sınıfının ve Öğrencilerin Tanımı	104
7.2. Resim Analizi ve Öz Değerlendirme Sorularının Belirlenmesi	107
7.3. Uygulamada Yapılan İşlemler	107
7.4. Uygulamada Kullanılan Eserler	108
7.5. Uygulama Derslerinin Gözlem Dökümlerinin Analizi	109
7.5.1. Düğün Konulu Ders Dökümünün Analizi	110
7.5.2. Yemek ve Mimari Konulu Ders Dökümünün Analizi	111
7.5.3. Geleneksel Spor ve Müzik Konulu Ders Dökümünün Analizi	112
7.5.4. Aile ve Çocuk Oyunları Konulu Ders Dökümünün Analizi	113
7.5.5. Günlük Yaşam Konulu Ders Dökümünün Analizi	114
7.5.6. Öğrencilerin Uygulama Çalışmalarının Yapıldığı Ders Dökümünün Analizi	115
7.6. Öğrencilerin Uygulama Sürecine İlişkin Görüşleri	117
SEKİZİNCİ BÖLÜM – 8. SONUÇ VE ÖNERİLER	124
Kaynakça	127
Ekler	132
Ek-1: Ders Planı.....	132
Ek-2: Eşleştirme Etkinliği Formu	137
Ek-3: Resimlere Ait İnceleme Soruları	138
Ek-4: Ders Süreci Gözlem Kayıtları	163
Ek-5: Öz Değerlendirme Ölçeği Formu.....	231
Ek-6: Grup Görüşme Formu	232
Ek-7: Öğrenci Çalışmaları ve Uygulama Sürecinden Görüntüler.....	233
Özgeçmiş	241

TABLolar LİSTESİ

Tablo–1: Süreç kodlama anahtarı tablosu	109
Tablo–2: Eşleştirme Etkinliği Tablosu	110
Tablo–3: Süre Örnekleme Tablosu	111
Tablo–4: Süre Örnekleme Tablosu	112
Tablo–5: Süre Örnekleme Tablosu	113
Tablo–6: Süre Örnekleme Tablosu	114
Tablo–7: Süre Örnekleme Tablosu	115
Tablo–8: Süre Örnekleme Tablosu	116
Tablo–9: Öz Değerlendirme Ölçeği Tablosu	117

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil-1: Sanat Olayında Rol Oynayan Öğeler	40
Şekil-2: Kırsal Bir Düğün	46
Şekil-3: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	48
Şekil-4: Tellibaba' da Gelin ve Damat	49
Şekil-5: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	50
Şekil-6: Yemek Masası	52
Şekil-7: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	54
Şekil-8: İftar Sofrası	55
Şekil-9: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	56
Şekil-10: Floransa' da Arno Nehri	58
Şekil-11: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	59
Şekil-12: Bursa' dan	61
Şekil-13: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	62
Şekil-14: Sumo Törenlerinde Geleneksel Gösteri	64
Şekil-15: Sumo Törenlerinde Geleneksel Gösteri(Ayrıntı)	64
Şekil-16: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	66
Şekil-17: Kırkpınar Ağası	67
Şekil-18: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	69
Şekil-19: El Jaleo	70
Şekil-20: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	71

Şekil-21: Halay	73
Şekil-22: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	74
Şekil-23: Belleli Ailesi	76
Şekil-24: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	77
Şekil-25: Köylü Aile	79
Şekil-26: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	80
Şekil-27: Çocukların Oyunları	81
Şekil-28: Çocukların Oyunları(Ayrıntı)	82
Şekil-29: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	83
Şekil-30: Oynayan Çocuklar	85
Şekil-31: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	86
Şekil-32: Grand Jatte Adasında Pazar Günü Öğleden Sonra	88
Şekil-33: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	90
Şekil-34: Çay Bahçesi	92
Şekil-35: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni	94
Şekil-36: Uygulama Okulunun Genel Görünümü	103
Şekil-37: Uygulama Okulunun İçinden Bir Görünüm	103
Şekil-38: Uygulama Sınıfının Ön Kısmından Görünüm	105
Şekil-39: Uygulama Sınıfının Arka Kısmından Görünüm	105
Şekil-40:Uygulama sınıfının planı	106

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ

İnsanların dünya üzerindeki varoluşlarından buyana yaşam sürekli gelişmelere sahne olmuştur. İnsanların, dolayısıyla da toplumların gelişmesi eğitim ile mümkün kılınmaktadır. Sanat eğitimi, eğitim sistemi içerisinde bireylere birçok bilgi, beceri, tutum ve değerlerin yanında yüksek algı ve estetik duyarlılık ta kazandırmaktadır. Okulöncesi dönemlerden itibaren sanat eğitimi alarak eğitilen bireyler yaşamlarında bir sanatçı ya da iyi bir sanat tüketicisi olabilecekler, olaylara çok boyutlu bakarak evrensel düşünceler geliştirebileceklerdir. Böylece bu bireyler, kültür ve uygarlık düzeyi yüksek, gelişmiş toplumları oluşturacaktır.

Kültür ve sanat insanlarla birlikte doğup gelişen kavramlardır. Tarih sürecinde insanların tüm yaşamsal faaliyetleri sonucunda kültürler oluşmuş, bunlar, sanatçı kişiliğinde duygu ve düşüncelerin de katılımıyla sanat eserlerine yansımıştır.

Günümüz koşullarında yetişen yeni nesilde, çocuklar sürekli bilgi yüklemesi ve yarış içerisindeki bir eğitim sistemi ile eğitilirken gelişen teknoloji ve küreselleşme sürecinin de etkisi ile kültürel değerlerinden uzaklaşmaktadırlar. Sanat eğitimi ile çocuklarımıza kültürel değerlerimizi ve sanatlarımızı sevdirebilir, farklı kültürleri de tanımlarını sağlayarak duyarlılıklarını arttırabiliriz.

K.Atatürk, “Türk milleti, ancak varlığını derin ve sağlam kültür sınırlarıyla çizdikten sonradır ki onun yüksek kapasitesi ve fazileti milletlerarasında tanınır” diyerek dünya ülkeleri arasında yüksek bir yer edinmemizin kültürel değerlerimizi korumamıza bağlı olduğunu ifade etmiştir. Her toplumun farklı kültürel değerleri olduğu düşünülürse; toplumların birbirleri ile iletişim ve etkileşiminde, bunları bilerek davranmanın önemi büyüktür.

1.1. Problem Durumu

Çağımızda bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler ve küreselleşmenin de bir sonucu olarak toplumlar kendi kültürel değerlerini yitirerek ortak kültürel değerler benimsemeye başlamışlardır. Bu şartlar altında yetişen bireylerin kendi kültürel değerlerinden uzak olduğu, hatta farklı kültürel değerlerin ayırımına varamadıkları görülebilmektedir.

Kültür bir toplumu toplum yapan özelliktir. Dünyada kültürü olmayan bir toplum bulunamaz. Bireylerin her toplumun farklı kültüre sahip olduğunu kavraması, kendi kültürüne sahip çıkması oldukça önemlidir.

İnsanlara özgü olan kültür kavramını, yine insanların ortaya koyduğu ve kültüründe bir unsuru olan sanat ile bireylere kazandırmak mümkün olabilir. Örgün eğitim içinde sanat eğitimi bireyin algılarına yönelik bir gelişim sağlamaktadır. Sanat eğitimi uygulamaları düşünüldüğünde kültür kavramına ait kazanımları sağlayabileceklerden en uygunu eser eleştirileri olarak görünmektedir.

Eser eleştirileri, sanat eserine yönelik bir analizdir. Öyleyse sanat eğitiminde resim analizi ile kültürel değerlerin nasıl kazandırılacağını araştırarak resim analizinin kültürler arası etkileşimde nasıl bir role sahip olduğunu görebiliriz.

Araştırmamızın problem cümlesi şu şekildedir;

İlköğretim 6. sınıf öğrencilerine, görsel sanatlar dersinde, kendi kültürleri ve farklı kültürlerin özellikleri resim analizi ile nasıl kazandırılabilir?

Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir;

1. Öğrenciler farklı kültürlerle ait belirgin özellikleri biliyorlar mı?
2. Kültürler arası benzerlik ve farklılıkların kavranabilmesi için resim analizi nasıl uygulanmalıdır?

3. Öğrencilerin kendi kültürel değerlerini kavramaları için nasıl bir uygulama yapılmalıdır?

4. Süreç sonunda öğrenciler kendilerini nasıl değerlendirmektedir?

1.2. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; ilköğretim ikinci kademe 6. sınıf öğrencilerine, görsel sanatlar dersinde, kendi kültürümüzün ve farklı kültürlerin, resim analizi ile nasıl kazandırılacağını ve bu kazanımın öğrenciler üzerindeki etkilerini uygulama ve gözlem yoluyla sunmaktır.

Bu genel amaç kapsamında; kültür ve sanat kavramlarının ele alınması, sanat eğitimi ile sanat eleştirisinin incelenmesi, sanat eleştirisi uygulamasının kültürel değerleri kazandırmak açısından nasıl yapılabileceğinin tespiti de alt amaçlardır.

Sanat, tüm toplumlara ulaşabilen ve etkileşimi sağlayan ortak bir görsel dil olarak kültürel değerlerinde taşıyıcısı olabilmektedir. Sanat eserlerinin, görsel sanatlar dersinde analiz edilmesi ile taşıdıkları kültürel değerleri öğrenciler eğlenceli bir yolla algılayabilir. Hatta farklı kültürlere ait eserler ile kendi kültürel değerlerimizi yansıtan eserler arasında yapılacak karşılaştırmalar, benzerlik ve farklılıkları değerlendirerek kültürler arası etkileşimleri görmek açısından önemli analiz uygulamaları olabilecektir.

1.3. Sayıtlılar

Bu çalışmada bazı kabuller yapılmış ve bu kabullere göre sonuçlar yorumlanmıştır.

1. Çeşitli kaynaklardan elde edilen bilgiler gerçeği yansıtmaktadır.

2. Uygulama sınıfındaki öğrencilerin farklı toplumların kültürleri ile ilgili bilgileri sınırlıdır.

3. Gözlem, kayıt cihazları ile doğru olarak yapılmış ve bulguları doğru yansıtılmıştır.

4. Analiz sürecinde ve görüşmede öğrenciler sorulara içtenlikle cevap vermiştir.

1.4. Sınırlılıklar

Görsel sanatlar dersinde, resim analizi uygulaması ile farklı kültürlerin kazandırılmasına ilişkin bir durum çalışması olan bu araştırma Konya il merkezindeki Ayşe Sönmez İlköğretim Okulunun ikinci kademesindeki 6A sınıfı öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2.KÜLTÜR

2.1. Kültürün Tanımı

Kültür, insanlarla doğup gelişmiş, tarih boyunca farklı tanımlamaları yapılmış olan geniş bir kavramdır. Kültür kavramının çok yönlü olmasının, değişik anlamlarda kullanılmasının sonucunda tanımlarının sayısı da artmıştır. Başta antropoloji ve etnoloji olmak üzere farklı alanlardan birçok araştırmacıya konu olan ve tartışmalara da neden olabilen bu sözcüğü ilk kullananlar 18. yy. da Vauvenargues ile Voltaire' dir (Gelişim Hachette, 1983; 252). Kültür kavramının ilk bilimsel tanımını ise 1871 yılında İngiliz bilim adamı Edward Tylor yapmıştır (Kasır, 1997: 17). Bu karmaşık kavramı anlamak için geçmişten günümüze kadar yapılan tanımlarını incelemek yararlı olacaktır.

Latince kökenli olan culture(ekin) sözcüğü, colere "sürmek, ekip-biçmek" fiilinden gelerek, zaman içerisinde yaşanan olaylarla farklı anlamlar kazanmıştır (Güvenç, 1999: 96). Kültür kavramı sözlüklerde aşağıdaki ifadelerle tanımlanmıştır:

TDK Türkçe Sözlüğünde;

“ 1. Tarihi toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars.

2. Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü.

3. Muhakeme, zevk ve eleştirme yeteneklerinin öğrenim ve yaşantılar yoluyla geliştirilmiş olan biçimi.

4. Bireyin kazandığı bilgi.

5. Uygun biyolojik şartlarda bir mikrop türünü üretme.

6. Tarım” (TDK, 1436).

Petit Larousse Illustre’ de;

1. Yetiştirme eylemi,

2. Ekili,

3. Tüm bilgilerin sahibi,

4. Mikrobiyal kültür, doku geliştirmek ve bu amaçla hazırlanan mikroorganizmalar,

5. Bir toplumun tüm karakterize ve entelektüel, dini vb. toplumsal yapıları ile sanat vb. etkinlikleridir (Petitlarousse, 1985: 273).

İnsan ve Toplum Bilimleri Terimleri Ansiklopedik Sosyal Bilimler Sözlüğünde;

“1. Bir toplumun, maddi-manevi hayat imkânlarının toplamıdır.

2. Sosyal hayat süreci içinde ortaya çıkan ve bir millete niteliklerini veren ve başka millet veya toplumlarda farklılık gösteren maddi ve manevi değerlerin bütünüdür.

3. Düşünce, fikir ve eleştiri alanında kazanılmış bilgi, zevk ve inceliklerin bütünüdür.

4. Bir milletin tarih içinde üretilip koyduğu, ortaya koyup zamanla milli varlığın bir boyutu haline getirdiği veya onu şuur altı kazanıma dönüştürdüğü sosyal ve ahlaki davranış disiplinlerinin ve düşünce ufğunun bütünüdür” (Seyyar, 2007: 602–603).

Toplumbilim Sözlüğünde;

“Bir toplumun duyuş ve düşünüş birliğini sağlayan değerlerin tümü”dür (Hançerlioğlu, 1986: 250).

Antropoloji Sözlüğünde;

“Kültür; uygarlık, eğitim, güzel sanatlarla eşanlımlı kullanılabilirdiği gibi etimolojik kökeni itibariyle üretme / yetiştirme karşılığına da indirgenebilen bir kavramdır”(Emiroğlu ve Aydın, 2003: 521).

Sosyoloji Sözlüğünde;

“Sosyal bilimde kültür, insan toplumunda biyolojik olarak değil, toplumsal araçlarla aktarılıp iletilen her şeyi anlatır” (Marshall, 1999: 442).

Kültür kavramını incelerken, sözcük anlamı boyutunda, birbirinden oldukça farklı olabilen anlamlar ile karşı karşıya kalınmaktadır. Baldwin’ in de dediği gibi, “kültür terimi, karmaşık bir geçmiş ve çağdaş söylemler içinde farklı anlam yelpazesine sahiptir (Baldwin, 1998: 4). Ancak bilimsel araştırmalarda karşılaşılan tanımlar ortak noktalarda kesişmektedir. Yapılan bilimsel çalışmalarda kültür kavramı aşağıdaki şekillerde tanımlanmıştır:

Voltaire’e göre, insan zekâsının oluşumu, gelişimi, geliştirilmesi ve yüceltilmesidir (Baykara, 1997: 5).

G. Klemm’e göre, medeniyet ve kültür inkılâbıdır (Anadol, 2002: 33).

E.B. Tylor’a göre, kültür, ya da uygarlık, bir toplumun üyesi olarak, insanoğlunun kazandığı bilgi, sanat, gelenek-görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütündür (Baldwin, 1998: 6).

A.L.Kroeber ve C.Kluckhohn’a göre kültür, insan gruplarının üretimlerini de içeren belli başlı kazanımlarını oluşturan ve sembollerle elde edilen kuşaktan kuşağa aktarılan açık ya da gizli davranış kalıplarından oluşur; geleneksel düşünceler ve özellikle buna ilişkin değerler kültürün temelini oluşturur; kültürel sistemler, bir açıdan eylemin sonucu olarak düşünülebilir,

öte yandan daha sonraki eylemin gerçekleşme koşullarını oluştururlar (SBA, 1990: 428).

G.E. Hutchinson'a göre bir grubun gösterdiği tüm davranış biçimleri o grubun kültürüdür (SBA, 1990: 428).

C. Wissler'e göre, bir topluluğun yaşama tarzıdır

E. Sapir'e göre, atalardan gelen maddi-manevi değerler yekûnudur.

A. Young'a göre, insanın tabiatı ve kendini idare etme yolu ile bizzat meydana getirdiği eserdir.

A. K. Kohen'e göre, umumi olara inançlar, değer hükümleri, örf ve adetler, zevkler, kısaca insan tarafından yapılmış ve yaratılmış her şeydir.

F. A. Wolf'a göre, bir millet fertlerinin iştirak halinde bulunduğu manevi hayattır (Kafesoğlu, 1997: 15).

G. Murdock' a göre kültür, insanların eylemlerinde kendilerine uydukları standartlar, inançlar ve tutumlardır (Hançerlioğlu, 1986: 251).

R. Thurnwald'a göre, tutumlardan, davranışlardan, gelenek ve göreneklerden, düşüncelerden, ifade tarzlarından, değer yargılarından, kurum ve örgütlerden oluşan ve bütün bu faktörlerin zamanla birbirine kaynaşmasından meydana gelen uyumlu bir bütündür (Özer, 2000: 18).

Mciver'e göre kültür, yaşayış ve düşünüş tarzımızda, günlük ilişkilerimizde, sanatta, edebiyatta, sevinç ve eğlencelerimizde tabiatımızın, mizacımızın ifadesidir (Özer, 2000: 11).

R. Williams' a göre kültür, günlük konuşma, entelektüel faaliyetler ve özellikle sanatsal uygulamalardan oluşur (Baldwin, 1998: 4).

Linton'a göre kültür, bir toplumun tüm hayat biçimidir.

Marquet'e göre kültür, bir grubun yaşama biçimidir.

Sorokin'e göre, sosyal-kültürel evrendeki açık seçik eylemlerin ve araçların ortaya koyduğu ve nesnelleştirdiği anlamlar, değerler ve kurallar, bunların etkileşim ve ilişkileri, bütünleşmiş ve bütünleşmemiş gruplarıdır.

Summer ve Keller'e göre insanların içinde bulunduğu yaşam koşullarına uyumlarının toplamı, onların kültürüdür.

Tozzer'e göre, toplumsal olarak öğrenilen ve aynı yoldan yeni kuşaklara aşılana davranış örüntüleri ya da kalıplarıdır.

Benedict'e göre kültür, büyütülerek bilimsel ekrana yansıtılmış bireysel psikolojidir.

Marx'a göre kültür, doğanın yarattıklarına karşılık, insanoğlunun yarattığı her şeydir.

Winston'a göre kültür, sosyal etkileşimin ürünüdür.

White'a göre kültür, maddi öğelerin, davranışların, düşünce ve duyguların, simgelerden oluşan simgelere dayalı bir örgütlenmesidir (Güvenç,1999: 100).

W.A.Haviland 'a göre kültür, uygulandıkları takdirde üyelerinin uygun ve kabul edilebilir saydığı eylemler yelpazesinde yer alabilen davranışlar üretebilen kurallar ve standartlar kümesidir (Haviland, 2002: 64).

B.Parekh' e göre kültür, tarih içerisinde yaratılan bir anlam ve önem sistemi ya da başka bir deyişle, bir grup insanın bireysel ve toplu yaşamlarını anlamada, düzenlemede ve yapılandırmada kullandıkları bir inançlar ve adetler sistemidir (Parekh, 2002: 184).

Kültür bugünkü geniş anlamına ulaşmak için yüzyıllar boyunca dünya üzerinde büyümüştür (Baldwin, 1998: 4). Bu kavram, dünyadaki birçok araştırmacı gibi Türk bilim adamlarının da konusu olmuştur. Ülkemizde

araştırmacı ve bilim adamlarının kültüre yönelik yaptığı tanımlamalardan bir kısmı aşağıda ifade edilmiştir:

M. K. Atatürk'e göre bir insan cemiyetinin devlet hayatında, fikir hayatında, yani ilimde, itimaiyatta ve güzel sanatlarda; iktisadi hayatta, yani ziraatte, sanatta, ticarete, kara, deniz ve hava mnakalatılığında yapabildiğı Şeylerin muhassalasıdır (Kongar, 2003: 16).

Z. Gökalp'e göre bir cemiyetin bütün fertlerini birbirine bağlayan, yani aralarında dayanışma husule getiren, kültür müesseseleridir. Bunların toplamı o cemiyetin kültürünü teşkil eder.

P. Safa'ya göre kültür, milli Őahsiyet, milli benlik demektir.

N. Atsız'a göre kültür Trklkte milli tarih Őuurunu esas alır.

M. Kaplan'a göre kültür, yeni icat edilen güzel bir kelime ile birikimdir.

M. Erkal'a göre, bilgiyi, sanatı, ahlakı, hukuku, örf ve adetleri kapsadığı gibi insanın cemiyetin bir yesi olması dolayısıyla kazandığı diğer bütün kabiliyet ve alışkanlıkları da içine alan bir bütündür (Anadol, 2002: 34-36).

M. Turhan'a göre kültür ve cemiyetin sahip olduğu maddi ve manevi kıymetlerden teşekkül eden öyle bir bütündür ki cemiyet içinde mevcut her nevi bilgiyi, alakalan, itiyadları, kıymet ölçülerini umumi attitd (tavır) görüş ve zihniyet ile her nevi davranış Şekillerini içine alır. Bütün bunlarla birlikte o cemiyet mensuplarının ekserisinde müşterek olan ve onu diğer cemiyetlerden ayırt eden hususi bir hayat tarzını temin eder (Turhan, 1969: 56).

B. Güvenç'e göre kültür, öğrenilir, tarihidir ve sürekli, toplumsaldır, bir kurallar sistemidir, ihtiyaçları karşılayıcıdır, değişir, bütünleştiricidir (Baykara, 1997: 7).

İ. Kafesoğlu'na göre kültür, her topluluğun kendine mahsus yaşayış ve davranış tarzı olmasıdır. Belirli bir topluluğa ait sosyal davranış ve teknik kuruluşlar kültürü meydana getirmektedir (Kafesoğlu, 1997: 16).

E. Kongar'a göre, insanın yarattıklarının tümüdür (Kongar, 2003: 19).

Uygur'a göre kültür, insanın ortaya koyduğu, içinde insanın var olduğu tüm gerçeklik demektir (Alakuş, 2004: 21).

Kültürün sözcük anlamlarını ve yapılan çalışmalar ışığında kazandığı anlamları bir arada incelemiş bulunmaktayız. Buna göre kültür, genel olarak aşağıdaki kavramlar karşılığında kullanılan bir sözcüktür:

- “1. Kültür, bir toplumun ya da bütün toplumların birikimli uygarlığıdır.
2. Kültür, belli bir toplumun kendisidir.
3. Kültür, bir dizi sosyal süreçlerin bileşkesidir.
4. Kültür, bir insan ve toplum kuramıdır” (Güvenç, 1999: 95).

2.2. Kültürün Özellikleri

Kültür insanlık tarihi ile beraber ortaya çıkmış, toplumdan topluma farklılaşarak kendine özgü güzellikler ortaya koymuştur. Toplumların değerler bütünü olarak kültürün bazı ortak özellikleri vardır. Kültürün farklı anlamlarını inceledikten sonra özellikleri üzerinde de durmak bu kavramı tanımamız açısından daha açıklayıcı olacaktır. Kültürün bilimsel ve evrensel özellikleri Murdock'ın “Culture and Society” adlı kitabında aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- “1. Kültür, kişisel değil sosyal bir değerler ve davranışlar sistemidir.
2. Kültür, sosyal bir mirastır ve genç kuşaklara öğrenme ve şartlanma yoluyla geçer.
3. Kültür, bir toplumun tüm ideallerini ve sosyal kişiliğini temsil eder.

4. Kùltür de bazı değerlerin muhafazası ne denli önemliyse, değişme olgusu da o denli önemlidir.

5. Kùltürde değişme nasıl olursa olsun, ama bir uyum ve yorum gereklidir.

6. Her kùltür, içindeki bütün unsurların oluşturduğu organik bir bütündür” (Aktaran: Kasır, 1997: 51).

Güvenç, Mordock’tan esinlenerek kùltürün özelliklerini aşığıdaki başlıklar altında toplamıştır:

“1. Kùltür öğrenilir: Kùltür, içgüdüsel ya da kalıtımsal değil her bireyin doğduktan sonra yaşayarak kazandığı, öğrendiği, bilgi davranış ve alışkanlıklardır. Mademki öğrenilir, eğitimin kurallarına, yasalarına ve ilkelerine uygun olmak zorundadır.

2. Kùltür tarihidir ve süreklidir: Bütün canlılar yaşadıkları sürece, varlıklarını sürdürecektir, kendilerini tehlikelerden koruyacak bazı beceriler kazanırlar. Ancak insan öğrendiklerini yavrusuna aktarabilen tek canlıdır. Onun biricikliği kuşkusuz dil öğrenme yeteneğinden gelir. Bu anlamda, ilk yaradılışı kadar uzanan kùltürün, tarihi ve sürekli bir varlık alanı olduğu söylenir.

3. Kùltür toplumsaldır: Kùltürün öğrettikleri yalnız zaman boyutunda sürekli değil, fakat aynı zamanda, toplumsal yani mekâna görelidir. Toplumdan topluma değişir. Bir toplumun sahip olduğu, yarattığı, paylaştığı tüm alışkanlıklar o toplumun kùltürüdür. Bu anlamda, toplumun aile, mahalle, köy, kasaba gibi alt birimlerinin sahip olduğu farklı kùltür birikimlerine toplumun alt kùltürleri denebilir. Kùltür toplumsal olduğuna göre, geleceği topluma bağlıdır.

4. Kùltür, ideal ya da idealleştirilmiş kurallar sistemidir: Kùltür her ne kadar ideal kural, davranış ve değerlerden oluşursa da bireysel tutum ve davranışlar, büyük ölçüde ideallerden ayrılır. Başka bir deyişle her kùltür

bütünü kabaca, ideal ve gerçek adını verebileceğimiz bir kültür ikileminden oluşur. İdeal ile gerçek ara sıra birbirine yaklaşırsa, üst üste gelse de çoğu zaman birbirinden uzaktır. Öyleyse insan davranışlarının büyük bölümü kültürel olsa bile ideal olmayabilir. İnsan veya siyasal bilimcinin bu iki tür davranıştan birine ağırlık vermesi, ideal ile gerçek ikilemini karşı karşıya getirebilir.

5. Kültür, ihtiyaçları karşılayıcı ve doyum sağlayıcıdır: Kültür, yaşamsal ve toplumsal ihtiyaçları karşılayıcı yani işlevseldir. Kültürel kurumlar ve ilkeler, başarısı denenmiş çözüm yollarıdır. Doyum düzeyi, alışkanlıkları destekler ve pekiştirir; doyumsuzluk ise değişim ve boşluklara yol açar. Süreklilik, doyumun, doyumsuzluktan biraz daha fazla oluşuna bağlanabilir. Mademki, biyolojik ihtiyaçlar evrenseldir, bunlara cevap veren kurum ve değerlerin yani kültürlerin belli ölçülerde benzer olması kaçınılmazdır.

6. Kültür değişir: Değişme uyum yoluyla gerçekleşir. Gerçi doğal koşullar kültürel özellikleri belirleyecek kadar etkili ya da güçlü değildir ama kültürler, zaman boyutu içinde, doğal çevreye uyum gösterirler. Kültürler, yayılma, ödünç alma, öykünme vb. yollarla komşularına da benzerler; ayrıca kültürel sistemi oluşturan bireylerin biyolojik ve psikolojik istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde uyum gösterirler.

7. Kültür bütünleştiricidir: Hemen her kültürün öğeleri, uyum ve doyum sürecinin sonucu olarak bütünleşmek, ya da öyle görünmek eğilimindedir. Ancak kimi işlevcilerin ileri sürdüğü gibi, kültürün tam anlamıyla bir bütün ya da bütünleşmiş sistem olduğunu söylemek güçtür. Tarihi ve çevresel etkenlere ve çelişkilere açık olan kültürler tam bir bütünlük kazanamazlar. Kazanır gibi olurken, iç-dış güçler dinamiği, dengeyi ve bütünleşme sürecini alt üst edebilir. Bütünlük bir idealdir. Bütünleşme yerini hemen ayırmaya, çatışmaya bırakır.

8. Kültür bir soyutlamadır: Kültürün bir bütün ya da sistem olduğu sık sık yenilenir. Ancak, sistemi tanımlamak zor olduğu gibi, kültürün de tam bir sistem olmadığını savunmak belki daha kolaydır. Kültür varlığı tümüyle maddi veya gözlemlenebilir bir olgu veya nesnel bir varlık değildir. Öyleyse, kültür

kavramı, hayatla ilgili soyut bir kavramdır. Bu kavram bir coğrafya haritası gibidir. Yeryüzü öğelerini ve engebelerini simgeleyen harita nasıl bir soyutlama ise kültür kavram da bir soyutlamadır. Kültürel kurum, kavram ve süreçler gerçekliğin adları, yankılamaları ve soyutlamalarıdır” (Güvenç, 1999: 101–105; 2002: 55–56).

2.3. Kültürün Öğeleri

Toplum bireylerden meydana gelir. Bireyler arasındaki uyum bir toplum için oldukça önemlidir. Bu uyumu sağlayan ise kültürü meydana getiren unsurlardır. Kültür kendisini meydana getiren unsurların bileşimi, biçimlenişi ve hayata geçirilişidir. Hayata geçirilen kültürün unsurları hayatın bütün cephelerini kuşatır (Kasır, 1997: 52). Kültürün unsurlarının yani öğelerinin neler olduğu bilim adamlarını zorlayan bir konu olmuş, bu konu üzerinde uzun zaman ve emek harcayarak öğeleri saymaya, gruplamaya ve sınıflamaya çalışmışlardır. Ancak çalışmalarında öğeleri saymaktan çok kültürün içeriği hakkında fikir ortaya koymayı amaç edinmişlerdir. Bilim adamları Etnolog ve halk bilimcilerin “ kadrolar” adını verdiği kültürel öğeler sekizli sayılarla ifade edilmiştir. İlk 8’li sınıflamaya giren öğeler şunlardır:

- “Töreler, kaynaklar,
- Aile, akrabalık ilişkileri,
- Bilgi(bilim, sanat, felsefe),
- Yerleşmeler(köy, kent vb),
- Üretim-tüketim,
- Din-devlet, hukuk(yönetim),
- İnsan, dil ve iletişim,
- Doğal çevre”

Yukarıdaki 8’li sınıflamaya alt bölümlerin eklenmesiyle 88’li öğeler sınıflaması, buna da alt bölümlerin eklenmesiyle 888’li öğeler sınıflaması oluşturulmuştur. Bu sınıflandırmalara Murdock’un “Outline of Cultural Materials” (1965) isimli eserinden ulaşılabilir (Güvenç, 2002: 74–77).

2.4. Kültürel Süreçler

İnsan ve kültür arasında ilişkiler, etkileşimler halinde bazı önemli süreçler gerçekleşmektedir. Eğitim-öğretim açısından, insanların toplum yaşamından edindikleri kültürel içerik dört büyük süreçte toplanmaktadır.

1. Kültürleme: Bireyin kendi toplumunun kültürüne ait içeriği doğumundan ölümüne kadar geçen zaman içerisinde öğrenerek toplumca istenen bir insan olması sürecidir.

2. Kültürleşme: Birbirinden çeşitli farklılıklar gösteren kültürlerle yetişerek eğitilen, aynı ya da ayrı toplumlardaki birey ve grupların birbirleriyle kültürel etkileşime, alışverişe girmesi ile karşılıklı olarak değişikliğe uğraması sonucunda genellikle yeni bir kültür bileşimi ortaya çıkması sürecidir.

3. Kültürlenme: Birey, grup ve toplulukların, kültürleme ve kültürleşme süreçlerini yaşayarak etkileşimlerinde yeni kültür bileşimleri araması, kendi geleneksel kültürlerine özgün katkılarda bulunması ve denemeler ile toplumların yenilenme sürecidir.

4. Kültür değişmesi: Kültürel süreçlerin genel olarak bileşiminin ortaya koyduğu süreçtir (Güvenç, 1999: 286–290; 2002: 85–88).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. SANAT

3.1. Sanatın Tanımı

Sanat anlam incelikleri ve zenginliklerine sahip bir kavramdır. İnsanlığın tarihiyle beraber başlayıp, insanlıkla beraber gelişmiş bir olgudur. “İnsan ve sanat kavramları, insanlık tarihi kadar eski bir birlikteliğin anlatımıdır. Sanat eserlerinin dışında insan emeğine yönelik hiçbir ürün tarih öncesi dönemlerden günümüze ulaşamamıştır”(Ünver, 2002: 3). Sanatın anlamı; farklı çağlarda, farklı toplumlarda ve farklı sanat alanlarında bazı değişiklikler göstermektedir. Günümüzde sanat yaygın olarak görsel sanatlar için kullanılsa da bu kavram yüzyıllar boyunca sürekli olarak değişmiştir. İlk zamanlarda insanın tüm davranışlarını tanımlayan geniş bir anlama sahipken sonraları daha da geniş bir anlamda din ve bilim gibi insanın diğer uğraşlarından doğan yaratıcı gücü için kullanılmıştır (Keser, 2005: 291).

“Sanat; Arapça “sanea” kökünden türemiştir. Yapmak, sonradan husule gelmek anlamına gelir ki, “yaratmak” anlamında değildir” (Erkul, 1996: 11). Sanatın en temel ve evrensel tanımlarından birisi İngilizcede “art” olan ve Latince “ars” kelimesinden gelen düzenleme ya da düzenlemektir. Sanatın sürekli değişip gelişen bir yapıya sahip olması sonucu tanımlanamama sorunu ortaya çıkmaktadır. Pek çok tanım önerilmesine rağmen tartışmaları sonlandırılacak ortak bir tanıma varılamamıştır (Keser, 2005: 291). Sanat, sözlük tanımıyla “Bir duygunun, tasarımın veya güzelliğin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılıktır”(TDK: 1253).

Sanat kelimesinin sözcük anlamı sanat ansiklopedilerinde aşağıdaki ifadelerle yer bulur:

“1. Tecrübe ve mümarese ile edinilen bilgi ve hüner sayesinde bazı aletler kullanılarak yapılan hünerli işler.

2. Ustalık, hüner, bilgi ve maharettir.

3. İnsanların tasavvur ettikleri şeyleri yapabilmek için lazım gelen usul ve kaideler demektir.

4. Güzel ve bedii şeyler yapmak işidir” (Arseven,1952: 1753–54).

Sözen ve Tanyeli'nin sanat kavram ve terimleri sözlüğünde; sanat sözcüğü, “insanoğlunun yarattığı yapıtlarda güzellik ölküsünün ifadesi” olarak yer almaktadır (Sözen ve Tanyeli, 1999: 208).

Keser'in, sanat sözlüğünde sanat kavramı için şu tanımlar yapılmıştır:

“1. İnsanın, doğanın yerine, el becerisi ve düşünce aracılığıyla yaptığı şeyler

2. İnsanın yaratıcılığının ürünleri

3. Güzel ya da anlamlı şeylerin üretilmesi

4. Gözlem, uygulama ve çalışma yoluyla üstün nitelikli bir öğrenme yeteneği”(Keser, 2005: 291).

Ansiklopedik Kültür Sözlüğü'nde ise, sanat en geniş anlamda “Estetiksel biçimlendirmeden ayrılabilen ve sanatlar içerisinde tarihsel olarak oluşmuş çok çeşitli değişik estetiksel üretimin başlıca ortak yanlarıyla özsel belirtilerini içine alır” şeklinde tanımlanmıştır (Çalışlar, 1983: 337).

Sanat insanlar için yaşamdan uzaklaşarak rahatladıkları bir ders arası, bir teneffüs gibidir. Sanatçılar ve filozoflar sanatı kendilerine göre anlamlandırarak tarif etmişlerdir.

Platon'a göre sanat, “özü veya ideali değil görünüş dünyasını yansıtır”,

Aristo'ya göre sanat, “geneli ve özü yansıtır” (Doğan, 1998: 144).

Hegel'e göre sanat, “Ruhun madde içindeki görünümüdür”,

Schiller'e göre sanat, "insanın özgürlük dünyasının ortaya çıkmasını sağlayan önemli bir araçtır",

Herbert Read'e göre sanat, "hayata uygulanan bir mekanizmadır, onsuz varlıklar dengesini kaybeder" (Artut, 2001: 19).

Freud'a göre sanat, "çocukluğumuzda sistematik olarak unutulmuş hatıraların bilinçaltından semboller şeklinde dışarı çıkarak stilizasyona, süblimasyona uğrayıp zararsız hale gelmelerinden ibarettir" (Erkul, 1996: 13).

Tolstoy'a göre sanat, "insanın bir zaman duymuş olduğu bir duyguyu kendinde canlandırdıktan sonra aynı duyguyu başkalarının da duyabilmesi için hareket, çizgi, renk, ses ya da sözcüklerde belirlenmiş biçimler aracılığı ile onlara aktarmasıdır" (Tolstoy, 2000: 123). Sanatı tanımlamak her ne kadar güç olsa da günümüzde kabul gören en geniş anlamı Tolstoy'un kazandırdığı kabul edilebilir.

Sanat insanlarla ilgili bir kavramdır, doğada sanat eserini üreten canlılar yalnızca insanlardır. Üretilen sanat eserleri zaman içerisinde kalıcılığa sahiptir. Bu kalıcılığını da duygu ve düşüncelerin özgün biçimlere dönüştürülmesinden dolayı kazandığını söyleyebiliriz. Sanat kalıcılığı ile dengeli, tutarlı olarak "evrensel bir bildiri" taşımaktadır (Aktaran: Yolcu, 2004: 8). Sanat ancak bu özellikleri-koşulları taşıyorsa anlamını bulur.

3.2. Sanatın Türleri ve Resim Sanatı

Sanatın tanımlanmasında yaşanan güçlük sınıflandırılmasında da karşımıza çıkar. Sınıflandırma, "sanat tarihi içinde ortaya çıkarak ve sürekli devingen bir gelişim göstermiştir. Sanat cinsleri, türleri ve tarzlarının gelişmesi olağanüstü karmaşık, bunalımlı, eşitsiz bir tarihsel süreci oluşturur; bu süreç içinde, edebiyat, resim ve müzik kendi türleri ve tarzları içinde başı çeken sanatlar olmuş, öbürleri ise kıyı köşede kalmıştır" (Çalışlar, 1983: 339-43).

Sanat, tarih içerisinde farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Başlangıçta sanat dallarına verilen değer ve toplumsal sınıfların ilgisine göre sınıflandırma

yapılmış, sonraki dönemlerde ise sanat dallarının anlatım için kullandığı materyallere göre sınıflandırma yapılmıştır. Tarih içindeki sınıflandırmayı Keser, sanat sözlüğünde üç dönemde incelemiştir:

“1. Geç Dönem Greko-Romen sınıflandırması:

- a) Liberal Sanatlar
- b) Bayağı/Hizmetçi Sanatlar

2. Ortaçağdaki Sınıflandırılması:

- a) Liberal Sanatlar: Üçlüler, Dörtlüler
- b) Mekanik Sanatlar

3. Rönesans Dönemindeki Sınıflandırma

a) Liberal Sanatlar

- Üçlüler; gramer, retorik, mantık
- Dörtlüler; aritmetik, geometri, astronomi, müzik
- Studio Humanitatis; şiir, tarih, ahlak felsefesi

b) Mekanik Sanatlar; resim, heykel, dokumacılık, maden işlemeciliği, tarım, avcılık, teçhizat, hekimlik, sahne sanatları” (Keser, 2005: 292).

Sanatın sınıflandırılması sürecinde bazı sanat kuramcıları sınıflandırma çalışmalarının doğru olmadığını öne sürerek kendilerince bunun açıklamalarını yapmışlardır. “Ciroce, sanatı estetik sınıflandırmanın anlamsız olduğunu, bu konuyla ilgili bütün yazıların çöpe atılmasını kategorik yoldan açıklamıştır.” Dewey de sanatın “ içsel etkinlik niteliği” olduğu görüşünden yola çıkarak kesinlikle kendi içinde ayrılmayacağını savunmuştur (Artut, 2001: 20).

Sanatın sınıflandırılması konusunda farklı görüşler olsa da daha iyi anlaşılması açısından en genel görüş böyle bir gruptan oluştuğu şeklindedir. Sanat, geleneksel olarak kullanılan malzeme ve ifade ediş biçimi bakımından öncelikle iki grup halinde incelenmiştir.

1. Pratik Sanatlar/Endüstriyel Sanatlar(zanaat): “İnsanların maddeye dayanan gereksinimlerini karşılamak için yaptıkları, öğrenimle birlikte deneyim ve ustalık isteyen işlerdir.” Aşçılık, duvarcılık, marangozluk, dokumacılık vb.

2. Güzel Sanatlar: “Duygu ve düşüncelerimizi görsel ve işitsel araçlarla başkalarına hoş bir şekilde sunma işidir. Güzel sanatlar, duyularımızı etkilemesi bakımından iki bölüme ayrılır”(Kılıçkan, 2004: 8).

a) İşitsel Sanatlar(Fonetik Sanatlar): Ses ve sözlerle işitme duyumuza hitap eden sanatlardır. Bunlar edebiyat ve müziktir.

b) Görsel Sanatlar(Plastik Sanatlar): Gözümüze hitap eden sanatlardır. Bunlar resim, heykel, mimari ve fotoğrafıdır.

Güzel sanatlarda, işitsel ve görsel sanatların arasında yer alan, hem gözümüze hem de işitme duyumuza hitap eden “Dramatik Sanatlar” bulunmaktadır. Dramatik sanatlar; tiyatro, opera, bale, sinema, televizyondur. Ancak, bu şekildeki bir sınıflandırmanın dışında kalan bazı türler olması sebebiyle daha çağdaş bir sınıflandırmaya ihtiyaç duyulmuştur.

Geleneksel sınıflandırmaya göre bir arada yer alan sanat ve zanaat 18. yüzyılın ikinci yarısında kesin olarak birbirinden ayrılmıştır (Keser, 2005: 292).

Günümüzde sanat dalının niteliği ve tekniği göz önüne alınarak çağdaş bir sınıflama yapılmıştır. Bu sınıflama sanatı yedi grupta incelemektedir:

“1.Yüzey Sanatları: Tüm iki boyutlu sanat çalışmaları, yani bir eni ve bir boyu olan kâğıt veya tuval üzerine, bir duvar ya da kumaş üzerine

uygulanen sanatlardır. Resim ve türleri(yağlı boya, sulu boya, baskı sanatları, afiş, grafik çizimler), duvar resmi, minyatür, karikatür, fotoğraf, batık, süsleme vb.

2. Hacim Sanatları: Üç boyutlu sanat çalışmalarıdır. Söz gelimi heykel, seramik, anıtlar gibi.

3. Mekân Sanatları: İç ya da dış mekânı içine alan ya da düzenleyen sanat dallarıdır. En başta mimari olmak üzere(bahçe mimarisi, peyzaj mimarisi), çevre düzenlemesi gibi mekâna ilişkin tüm tasarım çalışmaları.

4. Dil Sanatları: Edebiyat ve yazı türlerini kapsayan sanatlardır. Roman, hikâye, şiir, deneme, tiyatro metni, film senaryosu vb gibi.

5. Ses Sanatları: Müzik ve bütün türlerini kapsayan sanatlardır. Halk müzikleri, klasik müzikler gibi.

6. Hareket Sanatları: İnsanın, bedeniyle anlatım gücü kazandırdığı sanatlardır. Bale, dans türleri, halk dansları, pandomim vb.

7. Dramatik Sanatlar: İnsanın, eyleme dönüşmüş ifadelerle kendini veya bir olayı, bir olguyu anlattığı sanatlardır. Tiyatro, opera, müzikal oyun, kukla gibi sahne sanatları, sinema, gölge oyunu gibi türleri buna örnek olarak gösterebiliriz” (Yolcu, 2004: 12).

Günümüzde en geçerli sınıflandırma olarak kabul edilen bu yedili çağdaş sınıflandırma, sanatın içine girebilecek hemen her türlü etkinliği kapsamaktadır. Buraya kadar değinilen farklı sanat türleri ve etkinlikler içersinde, resim sanatının önemini ayrıca vurgulamak konumuz gereği yerinde olacaktır.

Tarih öncesi çağlarda, özellikle yontma taş devrinden itibaren izlerine rastlanan resim sanatı öncelikle bir anlatım aracıydı. O dönemde ortak bir dil ve yazıları olmayan insanlar, anlaşma aracı olarak resmi de kullanıyorlardı. Zaman içerisinde güzel şeyleri izleme ve üretme duygusuyla yaşam alanlarının

duvarlarında da resmi kullanmışlardı. İlerleyen dönemlerde resim tarihsel açıdan önem kazanmış, toplumsal olaylar, savaşlar ve dini konuları işleyerek tarihe ışık tutmuştur. 19. yüzyıla gelindiğinde ise resim belge olmaktan çok, ressamının kişiliği ile biçimlenmiştir (Tansuğ, 2004; Cumming,2008). Görsel bir dil olarak resim, ister somut, ister soyut biçimi ile tarihe daima ışık tutmuştur ve tutmaya devam edecektir.

3.3. Sanatçı

Sanatçı kavramı en kısa anlamıyla “sanat dallarının birinde üretici etkinlikte bulunan kişi” olarak sözlüklerde yer alır (Sözen ve Tanyeli, 1999: 208). “Sanatçı olabilmek için yaşantıyı yakalayıp tutmak onu belleğe, belleği anlatıma, gereçleri biçime dönüştürmek gerekir. Duyuş her şey değildir sanatçı için; işini bilip sevmesi, bütün kurallarını, inceliklerini, biçimlerini, yöntemlerini tanınması, böylece de hırçın doğayı uysallaştırıp sanatın bağitlarını uydurması gerekir. Sözde sanatçıyı tüketen tutku, gerçek sanatçının yardımcısı olur; sanatçı azgın canavara boyun eğmez, onu evcilleştirir” (Fischer, 2005: 11).

Sanatçının toplumsal açıdan sahip olduğu değer zaman içinde farklılıklar göstermiştir. Bazı dönemlerde el işçileriyle aynı değerde tutulmuş, horlanmış bazı dönemlerde ise saray içindekiler değer görmüş, büyük üne sahip olabilmişlerdir. “Tüm kültürler içinde, sanatçıyı çok eski tarihlerden başlayarak farklı bir statüye oturtan tek kültür Çin olmuştur. Burada para için değil, üstün değerler için üreten sanatçı kavramı, sanatın düşünür ve aydın için doğal bir uğraş olduğu düşüncesi çok erken tarihlerde yerleşmiştir.” Rönesans’la birlikte sanatta özgünlük kavramı gelişerek sanatçı belirli bir özgürlük kazanmaya başlamıştır. “Bugün, özellikle çoğulcu bir yaklaşım içinde, sanatçıya tarih boyunca verilmiş olan tüm bu değerler geçerli olmaktadır” (Erzen, 1997: 1607–8).

Sanatçı kavramı, estetiğin ele aldığı önemli konulardandır. Sanatçıyı diğer insanlardan farklı kılan birçok özelliğinin yanında en ayırıcı olanı

algısıdır (Yolcu, 2004: 68). Sanatçı sanatla profesyonel bir şekilde uğraşan, güzel sanatlar alanlarında yetenek gösteren, dünyanın olası değerlerine ve gerçekliklerine ilişkin bilgimizi yükselten ve algılarımızı genişleten kimsedir (Keser, 2005: 294). “Sanatçı genel anlamda; sanat dallarının herhangi birinde özgün etkinliklerde bulunan, estetik bilgisi olan kişidir. Kişilik olarak sanatçının en büyük özelliği ilgi kurduğu objeleri algılayabilen, tasarlayıp yorumlayabilen, yaratıcı kimliğe sahip yetenekli kişiliğidir. Bu anlamda sanatçı nesnelerin estetik boyutlarını, kavrayabilen, kurabilen ve duyabilen özel insandır” (Artut, 2001: 24).

Rodin’e göre “Sanatçı doğanın sırdaşdır”. Picasso ise sanatçıyı “Dört bir yandan gelen duyguların toplandığı depo.” olarak ifade eder (Keser, 2005: 294–295).

Uygarlık tarihinde göçebe ve ilkel, yerleşik ve ileri tüm toplumlarda sanatçının özel bir yeri, farklı bir kişiliği olduğu görülür. Sanatçı özgür ve bilimsel bir kişiliğe sahip olup, sürekli yeni bilgiler, etkiler, duyu ve duyumlara açıktır. Sanatçı hayatı yaşayarak düşünür, düşünerek yaşar. Görevi bilginin en üst düzeyine ulaşmak, yaşamın ve evrenin gizemli yönlerini arayıp özgün yöntemlerle insanlara aktarmaktır. Eseri olmayan bir sanatçı düşünülemez (Artut, 2001: 27).

3.4. Sanat Eseri

Sanat eseri çeşitli öğelerin bir araya gelmesiyle biçim kazanır ve insanları etkiler. Yüksek sanatsal nitelikteki resim, heykel ve benzerleri sanat eserleridir. Sanat eseri sözcük itibariyle “güzel sanatlara ait her nevi eserler” dir (Arseven, 1952: 1757). Bir eser sanatçının faaliyetiyle oluşur ve eser sayesinde sanatçı, sanatçı niteliğini kazanır. Yani sanatçı olmadan eserden, eser olmadan da sanatçıdan söz edilemez. Sanata ve sanatçıya adını veren ise sanattır. Sanat olgusunu oluşturan ve birbiriyle etkileşimde bulunan üç unsur vardır. Bunlar sanatçı, sanat eseri ve alıcıdır.

1. Sanatçı: Sanat eserini ortaya koyan kişidir.
2. Sanat eseri estetik objedir.
3. Alımlayıcı sanat eseriyle estetik ilgi kuran, sanat eserini anlayıp takdir eden kişilerdir (Heidegger, 2003: 7–10; Keser, 2005: 298).

Erkul'a göre "Yapılanın sanat eseri olabilmesi için, o şeyin mutlaka bir sanatçı tarafından yapılmış olması da gerekmez. Sanatla ilgisi olmayan biri sanat kaygısı gütmeyen bir şey yapsa, yapılan şey estetik değer taşıyorsa sanat eseri sayılır. Çocuk resimleri buna örnek verilebilir." Buna göre Erkul, sanat eserini şu şekilde tanımlar: "İster eski, istersen yeni yapılmış olsun, kim tarafından ve nasıl yapılırsa yapılsın, estetiği olan, izleyene haz veren, ilgi çeken her şey sanat eseridir" (Erkul, 1996: 17).

Bigalı'ya göre "bir şeyi idrak edip sonra icat etmek sanat eseri yapmak demektir. Sanat eserinde zekâ ile icat birleşmiştir. İçten gelen ve az insana nasip olan deha çok az örnekte görülür. Sanat eseri, bir akıl faaliyeti olmayıp içgüdü ile ilgilidir" (Aktaran; Erkul, 1996: 17).

Erinç, sanat eserini, "yaratıcıya (bir sanatçıya) bağlı, onun tekniğini, üslubunu, dünya görüşünü, insan anlayışını imleyen, özgün, tek ve yeni bir ürün" olarak tanımlar (Erinç, 1998).

Gerçek sanat eseri, sanatçıdan doğar. Eser, sanatçıdan ayrılır; kendi başına bir hayat sürmeye başlar, gerçek bir varlığın canlı konusu olan manevi bir solukla canlandırılmış bağımsız bir konu, bir kişilik haline gelir. Sanat eseri manevi dünyada gelişmiş güzel ortaya çıkan tesadüfî bir olay olmayıp tersine bilinçli bir olaydır. Her canlı varlık gibi aktif kuvvetlerle donanmıştır ve yaratıcı gücü tükenmemiştir, tükenmemektedir.

Sanat eserinin tanımında ileri sürülen birbirinden farklı görüşleri inceledikten sonra bir eserin, sanat eseri olabilmesi için sanat felsefesine göre hangi özelliklere sahip olması gerektiği aşağıda sıralanmıştır:

1. Sanat eseri somuttur: İnsan ürünü olan bir olgudur, doğal ortamda kendiliğinden oluşmaz.
2. Sanat eseri özgündür: Kopya değil sanatçının bir kez ürettiği bir üründür.
3. Sanat eseri tektir: Sanatçı eserini yaratırken kendi duygu ve düşüncelerini ortaya koyar.
4. Sanat eseri duygu akımıdır: Ekonomik kaygı ve çıkar nedeniyle üretilmez.
5. Sanat eseri sürekli dir: Diğer etkinliklerden farklı olarak sanatsal yaratıcılık durdurulup engellenemez.
6. Sanat eseri kalıcıdır: Çağa ve moda ya göre bazı estetiklerin değeri azalırken, önemi tartışılmaz durumlarda beğeni değişmez, bize kadar fazla kaybolmadan ulaşır.
7. Sanat eseri evrenseldir: Sanat üretimi bir uygarlığın bulunduğu her yere yayılmıştır. Sanat üretmeyen ve sanat eserini kabul etmeyen bir uygarlık yoktur (Turgut, 1991).

3.5. Kültür ve Sanat

Kültür kavramını, toplumların tarihi gelişme süreci içinde yarattığı, maddi ve manevi değerler bütünü olarak ele aldığımızda, dil, din, duygu, düşünce, ahlak, gelenek gibi bu değerlerin yanı sıra sanatta kültürün bir ürünüdür diyebiliriz (Kılıçkan, 2004; 18). Sanatın kültür hayatında önemli bir yeri bulunmaktadır. Alakuş'a göre; "kültür dünyasının en sade ve katıksız temsilcilerinin sanatçılar olması nedeniyle, sanatta kültürün içindedir" bu nedenle kültür, sanat ve folklorik değerlerin iç içe olduğunu bilmekte yarar vardır (Alakuş, 2004). Sanat; sanatçı ve izleyenler ile toplumlar arasında çağlar içinde bir iletişim olmuştur. Dünyada aşılmaz görünen birçok güçlüğü aşarak binlerce yıl öncesini günümüze ulaştırmıştır. Bugün geçmişi biliyor olmanın

bir nedeni de sanatın gücüdür. “Çünkü sanat, kültürlerin biçim almış, somutlaşmış bir anlatımıdır; dünü anlattığı gibi bugünü de anlatmaktadır. Hiç kuşkusuz yarınları da anlatmaya devam edecektir” (Ünver, 2002; 3).

Bu iki kavramın aralarında bulunan ilişkiler açısından, “kültür kavramı, ister istemez etkisi altında bulunan sanatın da kültür-sanat ilişkisi bağlamındaki tartışma ortamına çekilmesine neden olmuştur”. Boydaş’ a göre “sanatı sevmenin iki yolu vardır. Birisi onu sevmemek, ikinci onu mantıksal olarak sevmektir”. Boydaş, “ben bir başka kültüre ait şarkıyı duyabilirim, yaşayabilirim, ancak onu mantıksal olarak beğenebilirim” demektedir. Evrensel boyutta kültür ve sanat içinde yer almak, onları taklitle değil, tersine onlara benzemeyip kendimiz olmakla mümkündür. “Çünkü kültürde bir üsluptur”. “Zira, sığınmak için değil, keşfetmek için yabancı ordugaha girerim” diyen ünlü düşünür Epiktetos’un sözü bu konuda oldukça anlamlıdır. “Sanat ve sanat eğitimi batı estetiğine ve onun dümen suyuna gitmek değil, kendi mayamızın yoğurdu olan kendi sanat ve kültürümüzün doğasını, alanını, değerini ve köklerini araştırmak ve sorgulamaktır” (Alakuş, 2004).

Alakuş’a göre; “Yabancı kültür etkileriyle oluşan sanat ürünlerinden birçok şeyler alınabilir. Önemli olan, bu kültürel ve sanatsal kazanımların aynen aktarımı değil, yorumlayarak alabilme becerisidir. Bireyin, kişisel kültür ortamında sürdürdüğü yaşamını yöresel ve evrensel kültür dünyasından edindiği değerlerle süsleyebilmesi, diğer bir ifade ile orijinal-özgün bir kişiliğe kavuşturabilmesi de önemlidir. Kültürün temelinde manevi veya milli kültür denilen kavramların varlığı evrenselliğe engel olarak düşünmeyi gerektirmez”

Kültür, sanat ve eğitim alanlarında sonuca ulaşma süreci oldukça uzundur ve yoğun çaba gerektirir. Ancak, bir toplumun geleceği; kültür öğelerini etkisi ile sanat etkinlikleri çerçevesinde gerçekleştirilecek bir eğitim sayesinde ileride güçlenip kökleşecek biçimde filizlenecektir (Alakuş, 2004).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. SANAT EĞİTİMİ

4.1. Sanat Eğitiminin Tarihi

Sanat kavramına bir bakıştan sonra, sanatın eğitim boyutunu ele alarak sanat eğitimini incelemek için, onun tarihi boyutundan başlamak uygun olacaktır.

Toplumsal ve kültürel bir varlık olarak insan, eğitimin temelinde yer alır. “Yüzyıllardır uygulanan eğitim ve öğretim sistemleri ıraksak dediğimiz yaratıcı düşünce ve davranışları değil, yakınsak düşünüşü geliştirme eğilimindedir.” Yalnızca zekâ geliştirmeye yönelik olan klasik eğitim yaklaşımları çocuğun hiçbir yeteneğini göz önünde bulundurmadan, onları test ve ezbere dayalı bir zekâ yarışına sokmaktadır. Belli bir yaş döneminde, özellikle okul öncesi dönemlerden başlayarak verilmesi gereken resim, müzik vb. yaratıcı dersler yalnızca iş olsun diye programlarda yer almaktadır. Rousseau, bu konuda “çocuğu sizin elinize verirken, onu hâkim, doktor, ya da subay yetiştiresiniz diye değil, adam yetiştiresiniz diye veriyorum” demiştir. Rousseau, çocukların önce duyu dünyasının gelişmesini istemektedir. Duygu gelişimi; görme, işitme, dokunma gibi duyu organlarının gelişimi ile ilgilidir. Çocuğa algılamayı; yalnız bakmayı değil görmeyi, duymayı değil işitmeyi, düşünmeyi ve sonunda biçimlendirmeyi öğretmek esas olmalıdır. Bunun en iyi yapılacağı araç ise sanat dersleridir (Turgut, 1993: 183–89; Ünver, 2002: 5–7).

Sanat eğitime yönelik bilimsel araştırmaların başlangıcı yakın bir geçmişe dayanmaktadır. Sanat eğitimcileri, psikologlar ve bilim adamlarının birlikte yaptığı ilk bilimsel inceme ve araştırmalar 1960’larda ortaya çıkmış, ancak 18. yüzyılın ortalarında başlayabilmiştir. G. Roland, 1989 yılında yayımlanan “Art Encounters” adlı eserinde sanat eğitiminin tarihsel sürecini 1840’tan başlayacak şekilde belirlemiştir (Artut, 2001: 98).

Ülkemizde ise 18. yy'da başlayan sanat eğitiminin tarihsel sürecini Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet dönemi olarak inceleyebiliriz.

Cumhuriyet öncesi dönemde; dinsel yaptırımlar, yönetimin sanatçıya yüklediği görev bilinci gibi nedenlerle ülkemizdeki resim sanatı minyatürlerle sınırlı kalmıştır. 16. yy'da başlayan batıyla aramızdaki kültür etkileşimi 18. yy sonlarına doğru bazı gelişmelere neden olmuştur. Programında resim derslerine yer veren ilk resmi kurum, III. Selim zamanında(1795) kurulan Mühendishane-i Berr-i Hümayun(Mühendis Okulu) dur. Genel eğitim yanında sanat eğitimine de yer verilmesi düşüncesinin temeli 1876 yılında atılmıştır. Yabancı ressam ve uzmanların yardımıyla Osman Hamdi Bey'in görevlendirilmesi sonucu 1883 yılında Sanayi-i Nefise(Güzel Sanatlar) açılmış; resim, heykel, gravür ve mimarlık dersleri verilmeye başlanmıştır. 1

Cumhuriyet döneminde; Sanayi-i Nefise Cumhuriyetin ilk yıllarında resim öğretmeni yetiştiren tek kurum olmuştur. 1926 yılında yurt dışından getirtilen eğitim uzmanı J.Dewey hazırladığı raporda eğitim, kültür ve sanatla ilgili şu görüşlere yer vermiştir.

1. Okullarda, bütün donanımlarıyla birlikte resim ve iş atölyeleri kurulmalı.
2. Yüksek öğrenime devam etmeyecek kişiler için, kendilerine bilgi ve beceri kazandıracak uygulamalı çalışmalara özellikle de el işlerine önem verilmeli.
3. Resim, çizgi, boya sanatları gibi görsel sanat etkinlikleri, kişisel ve toplumsal önemi ve yararı açısından yeteneklerin geliştirilmesine önem verilmelidir.

Bu rapora göre Gazi Öğretmen Okulu açılmış, 1932 yılında da bünyesinde resim bölümü kurularak sanat eğitimcileri yetiştirilmiştir. Bu eğitimciler, ülkenin her yerinde Anadolu çocuklarını kültür hayatına kazandırmışlardır. Atatürk'ün 1934 yılında belirttiği yeni kültür politikalarına

göre Güzel Sanatlar Akademisi yeniden düzenlenmiştir. Ülkemizdeki sanat eğitimi kurumlarının yabancı hocalara teslim edilmesi sonucu sanatta batılı kurallara bağlı kalınmış Türk gelenekleri göz ardı edilmiştir. 1940'larda ki en önemli gelişme Köy Enstitüleri'nin kurulmasıdır. "Üretime dönük iş eğitiminin verildiği bu okullarda sanat çalışmaları çok önemli" olmuştur. 1952'de resim dersi ilk kez lise programlarına alınmıştır. 1962'de yapılan 7. Milli Eğitim Şurası kültür ve sanata geniş yer ayırarak bazı öneriler getirilmiştir. 1982 yılında sanat eğitiminin yapıcı rolü ve hak ettiği yeri alması önemle vurgulanmış ancak somut bir veri elde edilememiştir. Günümüze kadar sanat eğitiminde lise düzeyinde yapılan en önemli gelişme 1989-1990 eğitim öğretim yılında Güzel Sanatlar Liselerinin açılmış olmasıdır. "Son on yılda yurt çapında çok sayıda yeni üniversiteler ve bu üniversiteler bünyesinde Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarının açılması ülkemizde sanat eğitiminin yaygınlaşmasını sağladı. Ancak, temel eğitimden üniversite eğitimine kadar sanat eğitimine yönelik nitelik sorunları, çözümsüzlük bağlamında önemini hala korumaktadır(Ünver, 2002: 17-21). Yine de gerek ülkemizde gerekse gelişmiş ülkelerde güzel sanatlar eğitiminde önemli değişiklikler yaşanmaktadır. İlk ve orta öğretimde, MEB Talim ve Terbiye Kurulu tarafından hazırlatılan öğretim programları ile eskiye oranla daha derli toplu bir hale gelmiştir. Yüksek öğretimdeyse eğitim fakülteleri yeniden yapılandırılarak Resim-İş eğitimi bölümlerine de yeni dersler eklenmiş ve programları yapılandırılmıştır. Buna benzer çalışmalar sanat eğitiminin geleceği adına umut verici olarak nitelendirilebilir(Özsoy, 2001: 51-57).

4.2. Sanat Eğitiminin Tanımlanması

Sanat eğitimi, dünyada ve ülkemizde sürekli tartışılan bir kavramdır. Sözlük anlamında, "bireyin zihinsel, duygusal, bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik duygularının geliştirilmesi, yeteneğinin olgunlaştırılması ve yaratıcılığının artırılması için yapılan eğitim çabası"dır (Keser, 2005: 295).

İ.San'a göre sanat eğitimi, genel anlamıyla güzel sanatların tüm alanlarını, eğitim kurumlarında ve kurum dışı yaratıcı sanat eğitimini içerir.

Daha dar anlamda ise okullarda verilen alana ilişkin dersleri kapsar (Aktaran; Ünver, 2002: 5).

“Bireylerin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmede yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırmak amacı ile yapılan tüm eğitim çabaları” sanat eğitimidir (Artut, 2001: 89).

İnsan sanat eğitiminin temelidir. Sanat insanın doğasından geldiği için yaşamında sanat eğitimi olmasa bile sanatsal belirtiler amatörce bir içtepi olarak kendini gösterecektir. Sanat eğitimi yalnız okulla değil, okul dışıyla ve kültürle doğrudan ilişki içerisinde. “Çocuğun yaratıcılığı ve kişiliği ailede başlar, sonra da çevrede ve okullarda gelişir. Bu bakımdan yaratıcılık, yeteneklerle ilgili olduğu kadar eğitimle de ilgilidir” (Turgut, 1993: 188). Yetkin’e göre “sağlıklı toplumların yaratılması için, eğitim çağındaki insanları rasyonel ve objektif düşünce gelişimi ile dengelerken ilimle sanatın temelinde yaratıcılık yattığına göre, eğitilen bireylerin her iki güçten de yararlandırılması zorunluluğu vardır” (Ünver, 2002: 6).

“Günümüzde sanatın salt sezgi ya da duyuşsal alanla ilgili olmadığı ve öğretilebilirliği görüşü bilimsel araştırmalarla kanıtlanmıştır. Sanatsal düşünce ve davranış biçimlerinin geliştirilmesinde, yönlendirilmesinde eğitimin gerekliliği tartışılmaz bir gerçek olmuştur”(Ünver, 2002: 6).

E.Yolcu’ ya göre; sanat eğitimi, yeni bir tanım olarak sanat ve bilim çevrelerince benimsenmiş görünse de, tanımın kavram ve kapsam olarak tam yerine oturduğu söylenemez. Çünkü bugüne kadar bu terim yerine; resim-iş, sanat öğretimi, estetik eğitim vb. birçok terim kullanılmıştır. Oldukça fazla sayıdaki bu kavramlar zaman zaman anlam kargaşası yaratarak zihinleri karıştırmaktadır (Yolcu, 2004: 86-91).

Avrupa ülkeleri ortak bir dil üretmek için en büyük rolü sanat eğitimine vermiştir. Sanatın, kişisel, yerel ve ulusal değerleri yok etmeden, insanların birbirlerinin duygu ve değerlerini anlamalarını sağlayacağını düşünmektedirler.

Avrupa ülkeleri temsilcileri sanat eğitimine yönelik aşağıdaki kavramları belirlemişlerdir:

1. Sanat Yoluyla Eğitim: Buna göre sanat eğitimi öğrenme kapasitesini geliştiren bir unsurdur.

2. Sanatta Eğitim: Buna göre sanat eğitimi, bireyleri sanatta yetkinleşmeye götüren temel bir eğitimidir.

3. Sanat İçin Eğitim: Buna göre sanatı anlama ve takdir etme kazanımları ile sanata ilgiyi artırmayı amaçlayan eğitimidir.

4. Sanat ve Hobi: Boş zamanlar değerlendirilirken, estetik bir yaşam tarzının oluşturulmasında etkinliği olan sanat eğitimidir (Ünver, 2002: 7).

4.3. Sanat Eğitiminin Önemi ve Amaçları

Dünya toplumlarının genel olarak amaçları uygarlaşmakla ilgili olduğundan sanat ve teknoloji sürecinden geçmeleri gerekmektedir. Bu nedenle günümüzde duyarlı, dengeli ve sağlıklı bir toplum olmanın en önemli koşullarından birisi sanat eğitimidir. H.Read, sanat ve eğitiminin önemini “Sanat hayata uygulanan öyle bir mekanizmadır ki, onsuz toplumlar dengelerini kaybederler” diyerek ifade etmiştir(Artut, 2001: 94).

Toplumların kültür ve uygarlık düzeyi, yetiştirdiği sanatçılar ve sanat eserleriyle ölçüldüğüne göre, sanat eğitimi ile kültür değerlerimizi ve sanatlarımızı sevdirecek, sanatsal bir bilinç kazandırabilir, böylece yüksek uygarlık düzeyine erişmiş toplumlar arasında yer alabiliriz.

Toplumlar için büyük bir öneme sahip olan sanat eğitiminin bu oranda önemli bazı amaçları vardır. Kavcar’a göre sanat eğitiminin amacı yalnızca üreten, yaratan sanatçı değil, genel anlamda güzeli arayan, estetik duyarlık taşıyan insanlar yetiştirmektir (Aktaran; Ünver, 2002: 6).

“Günümüzde çağdaş sanat eğitiminin ana amacı öğrenciyi, kapasitesi doğrultusunda entelektüel, duygusal ve sosyal gelişme açısından destekleyerek onun kişisel istemlerine yanıt verebilme çabasını hedefler. Ayrıca sanat sadece estetik amaçlarıyla değil, eğitici ve öğretici amaçları da bu anlamda düşünülmesi gereken önemli bir konudur. Bu genel amaçlarının yanı sıra çağdaş sanat eğitiminin belirli özel amaçları vardır ki bunlar:

1.Sanatsal aktivitelerin (sanatsal etkinliklerin) ve yaratıcılığın doğasını tanımaları ve benimsemeleri,

2.Duygusal, duyuşsal, bilgisel, entelektüel etkinliklere bağlı artistik becerileri kazanmaları,

3.Sanatsal etkinliklerle ilgili ortaya çıkan düşünce ve hareket özgürlüğü ile ilgili bazı olasılıkları öğrenmeleri,

4.Görme, ayımsama (görsel duyarlılığın gelişimi) ve görsel olan her şeyin netleştirilmesine olanak sağlayan aktif bir algılama işlevi olduğu şeklinde beceri kazanmaları. Sanat yapıtlarını değerlendirebilecek, onları ayımsayabilecek nitelikli, sanat tarihi ve estetik bilgi birikimine sahip olmalarını sağlamak,

5.Günümüzün en önemli sorunlarından biri olan “çevre” kavramının ne anlama geldiğini anlamalarını, yetişkin bir birey olarak onun geliştirilmesi için duyarlı olmalarını, sorumluluk alabilmelerini sağlamak,

6.Araştıran, inceleyen, sorgulayan, hoşgörülü, geniş, özgür düşünceli bireylerin yetişmesine olanak sağlamak,

7.Toplumsal ve kültürel yaşamda kendine güvenen katılımcı, sorumluluk sahibi, üretken kişiliklerin oluşumuna katkı sağlamaktır”(Artut, 2001: 95–96).

Sanatın ve sanat eğitiminin önemi, gerekliliği sonucunda, bu güne kadar 1948, 1968 ilkokul, 1951, 1962, 1971 ortaokul ve 1992 ilköğretim programları

geliştirilmiştir. Günümüz şartlarında ise yeniden yapılandırılan eğitim sistemimizin öğretim programları kapsamında, Resim-İş dersi öğretim programının değiştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur (MEB,2006: 4).

Ülkemizde sanat eğitimi ders isimleri çeşitlilik göstermektedir. Ancak bu isimlerin ders içeriğine uygun olmadığı görüşü yıllarca savunulmuştur. En sonunda MEB'in 2006 yılında yaptığı bir değişiklikle ilköğretimde dersin adı Görsel Sanatlar olarak değiştirilmiş, içeriği de yapılandırılmıştır.

“Görsel Sanatlar dersinde içerik olarak; “Görsel Sanat Kültürü”, “Müze Bilinci” ve “Görsel Sanatlarda Biçimlendirme” olmak üzere üç öğrenme alanı belirlenmiştir. Böylece görsel sanatların diğer dallarıyla da ilgilenen ve öğrenciyi yönlendirebilecek esnekliğe sahip bir program yapılandırılması amaçlanmıştır. Bu programla sanattan zevk alan, sanatı içselleştiren, bilinçli, estetik zevke sahip ve eleştiri yapabilen nesiller yetiştirilmesi hedeflenmektedir”(MEB,2006: 4).

Milli Eğitim Bakanlığının 2006 yılında yayınlamış olduğu 1–8. sınıflar Görsel Sanatlar Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabında yer alan, Görsel Sanatlar Dersinin genel amaçları dört ana başlık altında ifade edilmiştir:

“a)Bireysel ve Toplumsal Amaçlar;

- 1.Öğrenciye yaşamı ve doğayı gözlemlene duyarlılığı kazandırmak,
- 2.Öğrenciye seçme, ayıklama, birleştirme, yeniden organize etme becerileri kazandırmak; analiz ve sentez yeteneği ile eleştirel bakış açısını geliştirmek,
- 3.Öğrencinin yeteneklerini fark etmesini, kendine güven duygusu kazanmasını ve kendini geliştirmesini sağlamak,
- 4.Öğrencinin görsel biçimlendirme çalışmaları ile kendini ifade etmesini sağlamak,

5.Öğrencinin ilgisini, bu alandaki çeşitli kaynaklarla besleyebilmek (müze, galeri, tarihi eser vb.) ve bu yolla geçmişine sahip çıkma ve geleceğini yapılandırma bilincini kazandırmak,

6.Öğrencinin her alanda kullanabileceği yaratıcı davranışlar geliştirmesini sağlamak,

7.Öğrencinin ulusal ve evrensel sanat eserlerini ve sanatçıları tanınmasını sağlamak,

8.Ulusal ve evrensel değeri tanıyabilme ve anlayabilme bilincini kazandırmak,

9.Geçmişten günümüze miras kalan sanat eserlerinden haz alma ve onur duyma hassasiyeti kazandırmak,

10.İş birliği yapma, paylaşma, sorumluluk alma, kendine saygı duyduğu kadar başkalarına da saygı duyma bilinci ve duyarlılığı kazandırmak,

11.Öğrencinin ruh sağlığını koruma, iç dünyasını anlatma ve bedenine saygı duyma bilinci geliştirmesini sağlamak,

12.Öğrenciye aklını, duygularını, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmaktır.

b) Algısal Amaçlar;

1.Öğrencinin algı birikimini ve hayal gücünü geliştirmek,

2.Öğrencinin görsel algı ve birikimlerini sanatsal anlatımlara dönüştürebilmesine imkân tanımak,

3.Birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek,

4.Bilgi ve birikimini sanatsal uygulamaya dönüştürme yeteneği kazandırmak,

5.Yeni durumlar karşısında özgün çözümler geliştirme becerisi kazandırmaktır.

c) Estetik Amaçlar;

1.Öğrencinin, sanatın ve sanat eserlerinin her zaman önemsenecek birer değer olduğunu kavramasını sağlamak,

2.Geçmişten günümüze miras kalan sanat eserlerinden ve doğadan haz alma, onlarla gurur duyma ve onları koruma bilincini kazandırmak,

3.Öğrenciye görsel sanatlar sevgisi ve bu sevgiyi hayatının her alanına yansıtabilme, bunu davranış biçimi haline getirebilme yeterliliği kazandırmak,

4.Öğrenciye, doğadan seçtiği veya insan eli ile üretilen nesnelere estetik birikimini kullanarak değerlendirme bilinci kazandırmak,

5.Öğrenciye kendini ifade edebilmede estetik değerlerden yararlanma yeteneği kazandırmaktır.

ç) Teknik Amaçlar;

1.Öğrenciye her türlü araç-gereci kullanarak görsel anlatım diline dönüştürme isteği ve kullanma becerisi kazandırarak öğrencinin kendini geliştirmesine imkân tanımak,

2.Öğrenciye değişik tekniklerle elde edilen sonuçların etkilerini sezdirebilmek ve öğrencinin farklılıklardan zevk alabilmesini sağlamak,

3.Öğrenciyi farklı tekniklerin getireceği anlatım zenginliğinin farkına vardırabilmek,

4.Kullandığı tekniklerin dışında yeni teknikler arama isteği ve cesareti kazandırmak,

5.Öğrenciye, amacına uygun malzemeyi seçme, malzemedan anlam çıkarma becerisi kazandırmak,

6.Öğrenciye kendini ifade etme sürecinde çıkacak sorunlara teknik çözümler üretebilme becerisi ve güveni kazandırmaktır”(MEB, 2006: 7–9).

“Sanat ve onun eğitiminin, eğitim kurumlarında hak ettiği ağırlığı yakalayabilmesi, serpilip gelişebilmesi, onun gerekliliğine ve önemine inanmış insanlar tarafından sağlanabilir. Bu özelliklerde yetişecek olan insanların mimarları da, çağın gereklerini yakalayabilmiş bir eğitim politikası ve kararlılığı, gerekli donanım ile etkili bir programla yetişmiş olan eğitimciler olacaktır. Bu sebeple, her alanda olduğu gibi sanatın eğitiminde de çok iyi yetişmiş sanat eğitimcileri, bu misyonu yakalamada en temel yapı taşları olarak yerlerini alacaklardır”(Yolcu, 2004: 99).

4.4. Görsel Sanatlar Eğitiminde İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin (12 yaş) Gelişim Özellikleri

Eğitim durumu, bir ortamda öğretmenin öğrenciye belli bir konuyu öğretmeye çalışması olarak tanımlanabilir. Burada öğrenci önemli bir yer tutar. Çünkü öğrenecek olan, eğitilecek olan odur. Birey her durumda gelişimin belli bir noktasındadır. Çünkü insanlar yaşamları boyunca gelişme ve değişme içindedirler. Eğitimin en üst düzeyde gerçekleşebilmesi için bireyin içinde bulunduğu gelişim düzeyi ve bu düzeyin özelliklerinin bilinmesi gereklidir(Bacanlı, 1999: 34).

İlköğretim dönemindeki çocuklar 7–15 yaş grubu çocuklardır. Piaget, zihin gelişimi kuramına göre bu yaşlar arası çocukları “somut işlemler dönemi” ve “soyut işlemler dönemi” olmak üzere iki grupta incelemiştir. İlköğretim 6. sınıf öğrencileri 12–13 yaşlarında olmaları itibarıyla soyut işlemler döneminde yer almaktadır. Bu dönemde birey soyut düşünebilmeye başlar, benmerkezcidir, birleştirmeci düşünme özelliği kazanır, görelî kavramlar edinir. Bu dönem bireysel farklılıkların artmaya başladığı bir dönemdir, bu nedenle eğitim öğretim faaliyetlerinde bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır (Bacanlı, 1999: 56–57).

Tüm çocuklar sıfır yaşından itibaren görsel algı ve becerilerinde gelişim süreçlerine uygun değişkenlikler gösterirler. Lowenfeld'e göre çocukların yetenekleri; onların bilişsel, duyuşsal, sosyal ve fiziksel büyümelerindeki değişimlerle paralel olarak gelişir. Lowenfeld, çizgisel gelişim basamaklarını beş grupta belirlemiştir. Bunlar:

Karalama Dönemi(2–4 yaş)

Şema Öncesi Dönem (4–7 yaş)

Şematik Dönem (7–9 yaş)

Gerçekçilik Dönemi (9–12 yaş)

Doğalcılık Dönemi (12–14 yaş) dir.

İlköğretim 6. sınıf öğrencileri, Lowenfeld'in çizgisel gelişim basamaklarına göre “doğalcılık dönemi” kapsamındadır. Bu dönem bedensel ve ruhsal yönden çok önemli değişikliklerin olduğu kritik bir dönemdir. Ele avuca sığmayan ve kendilerini ispat çabası içinde olan bu çocuklar kolaylıkla memnun olmazlar. Genel eğitimleri açısından zor çocuklar oldukları söylenebilir. Bireylerin hayal gücü genişler, ünlü sanatçıların yapıtlarını merak ederler ve ilgi duyarlar. Bunun yanı sıra kendi resimlerini beğenmedikleri de olur ancak eleştiriye katlanamazlar. Kendileri ise etrafındakileri çok sık eleştirirler. Işık, renk, gölge ve oran gibi faktörler üzerinde çok dururlar, çizim ve boyamalarda daha dikkatli davranırlar. İmgesel ve taklit çizimlere eğilim gösterebilirler. Bu dönemde içinde buldukları bunalımlı durumdan ve çevresinde gelişen olumsuzluklardan, baskılardan çok etkilenirler (Artut, 2001: 211–212).

Bu dönemin genel özellikleri Artut'a (2001) göre aşağıdaki şekliyle belirlenebilir:

Fark edilemeyen bilinç ve gelişmiş bir zekâ,

Çevre ve doğadaki değişkenlikleri ifade yetisi güçlenmiştir.

Resimde dinamik- kinetik etkiler, dramatik ve duygusal sahneler görülür.

Perspektif ve ayrıntılara yeterince inebilme yetisi,

Görsel, bilişsel ve duyuşsal gelişim etkilidir.

Bu dönemde çocuklar önceki dönemlerden farklı olarak içinde yaşadığı toplumun bir parçası olduğunun farkındadır ve ona göre davranmaya çalışır. Böylece doğalcı bir yaklaşım sergileyerek; doğallıktan uzaklaşmayı toplumsal gerçeklerden uzaklaşma, yaşadığı kültüre ve zevklere yabancılaşma olarak algırlar. Aşırı doğalcı davranmayı bir amaç haline dönüştürme eğilimindeki bu çocuklar için seçilecek konu ve teknik oldukça önemlidir. “Bu aşamada, ünlü sanatçıların eserlerinin röprodüksiyonları üzerindeki eleştirel tartışmalar, müze ve galerilerin gezilmesi gibi kültürel boyuttaki eğitimsel çabalar, çocukların kendilerine güven aşlamaları için bir adım olabilir. Biçimsel / görsel dilin yanı sıra, sözel dil kullanımına da başvurarak bir bütünlük içinde yürütülecek resim dersleri, çocuğun sanatsal başarısına katkı sağlayacaktır”(Yolcu, 2004: 158–60).

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SANAT ELEŞTİRİSİ

5.1. Eleştiri Kavramı

Eleştiri kelimesi, Grekçe “krinein” den gelerek “soruşturma, değerlendirme” anlamları ile 16. yüzyılda Fransa’da kullanılmaya başlanmıştır. Bu kelimenin anlamı halk arasında “yergi” olarak kullanılmaktadır. Ancak sanatta eleştiri kavramı, bu anlamlarından farklı olarak “sanata karşı duyarlı tepki verme süreci”dir. Sanat eleştirisinin ilk örnekleri 18. yüzyılda Antik Yunan’da görülse de esas olarak Fransa’da Diderot ile karşımıza çıkmaktadır (Yolcu, 2004:115; Keser, 2005: 296).

Toplumsal bir çevre içinde sanat eleştirisinin, günlük eleştirilerden sanat kuramsal çözümlemelere kadar uzanan ve sanat yapıtlarını kendi amacına göre değişik yönlerden ele alan birçok çeşitleri vardır.

Tain’e göre sanat eserini anlamak istiyorsak, onun meydana gelişini hazırlayan şartları bulup çıkarmak gerekir. Bu şartlar;

1. Sanat eserinin içinde doğduğu fiziksel ve sosyal çevre
2. Onu yaratan ırk
3. Onun yaratılışına şahit olan tarihsel andır (Yolcu, 2004: 68).

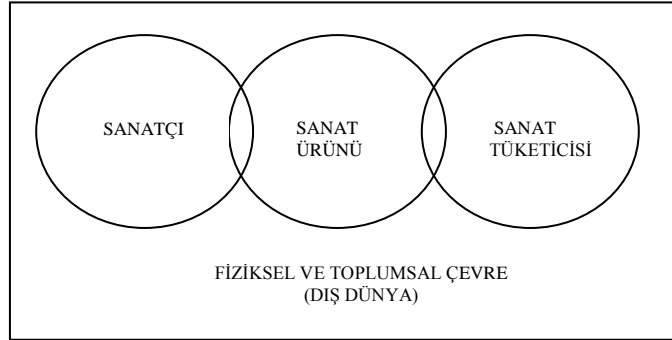
5.2. Sanat Kuramları

Nesne ve olayların niçin sanat olarak düşünüldüğünü açıklama gayretleri sonucunda bir sanat kuramı doğar.

Sanat eleştirisinde, “eleştirmenler sadece sezgilerine dayanmadan ve beğendiği bir sanat eseriyle karşılaştırma yapmadan yargıya varırlar. Bu yargıya ulaşmada birçok yardımcı kuram vardır. Sadece bu kuramlara sıkı sıkıya bağlı bir şekilde eleştiri yapılması sonucu kuru, mekanik, katı bir eleştiri

yazısının çıkacağı da unutulmamalıdır” (Gökay, 2005). Bir sanat olayında; sanatçılar, sanat eserleri ve izleyenlerin(sanat tüketicisi) arasında bir etkileşim meydana gelmektedir. Bu etkileşim söz konusu öğelerin içinde yer aldığı dış dünyada sağlanır.

Şekil 1. Sanat olayında rol oynayan öğeler

Kaynak: SAN,2008:37.

Belirtilen bu dört öğeden her birisine yönelik olan estetik yargı kuramları bulunmaktadır. Bunlar; yansıtmacı kuram (toplum), anlatımcı kuram (sanatçı), duygusal etki kuramı (sanat tüketicisi) ve biçimci kuramdır(sanat ürünü).

1. Yansıtmacı Kuram: Doğalcı bir sanat anlayışına dayanan, içinde bulunduğumuz dünyayı olduğu gibi yansıtmaya çalışan bu kurama göre; sanatçı gerçekliği taklit eden kimsedir. Taklidin başarı oranı arttıkça sanat eserinin de değeri aynı oranda artmaktadır. Sanatçılar öz ve ideal olanı değil, görünüşler ve duyular dünyasını olduğu gibi yansıtırlar.

2. Anlatımcı kuram: Dış dünya ve gerçekliğin değil, sanatçının bunlar karşısındaki duygularının önemli olduğu bu kurama göre; sanat eseri bir ayna değil sanatçının iç dünyasına açılan bir penceredir. Anlatımcı kuram, sanatçının duygusal yaşamı ile doğrudan ilgilenmekte, sanat eserinin duygusal ve simgesel özelliğine önem vermektedir.

3. Duygusal etki kuramı: Sanatın özelliğini estetik bir zevk vermesi olarak gören bu kurama göre; sanat, sanat ürünü ile sanat tüketicisi arasındaki

ilişkidedir yani sanat eserinin tüketicide uyandırdığı duygusal etkidedir. Duygusal etki kuramı, sanatçının değil, izleyicinin duygularına önem vermektedir.

4. Biçimci kuram: Sanat elemanları ve sanat elemanlarının oluşturduğu düzenin önemini savunan bu kurama göre; sanat eserinde içerikten çok biçim önemlidir. Sanat, pratik amacı olmayan, değeri kendinde var olan kendine yeterli bir nesnedir(Moran, 1983; San, 2008; Yolcu, 2004: 72-74; Artut, 2001:90-91).

Birbirini sürekli eleştiren bu kuramlar, kendi görüşlerinin üstünlüğünü savunmaktadırlar (Gökay, 2005). San, sanat eleştirisini “sanat bilimi çerçevesi” içinde gerçekleşen bir süreç olarak görür. Sanat eleştirisi yan disiplinler ve bilim alanlarından yararlanmakta, estetik bilimi ile sanat kuramına da gereç vermektedir. Alanlar arasındaki bu etkileşim nedeniyle sanat eleştirisi ve sanat kuramları çoğu kez iç içe geçmektedir (San, 2008).

5.3. Görsel Sanatlar Eğitiminde Sanat Eleştirisi (Resim Analizi)

Sanat sözlüğünde, “bir sanat çalışmasının tanımlanması, analiz edilmesi, değerlendirilmesi, yorumlanması, açıklanması ve yargılanması” olarak ifade edilen sanat eleştirisinin çeşitli yöntemleri vardır. Bu yöntemler, sanat eserinin bağlamını, içeriğini ve biçimini göz önüne alması yaklaşımına göre farklılıklar göstermektedir (Keser, 2005: 296).

Sanat eleştirisinde, bir eseri tartışmak için yöntem geliştiren ilk sanat eğitimcisi Feldman’dır. Feldman’ın 1970’te geliştirdiği bu yönteme göre “öznel” ve “bağlam içinde” olmak üzere iki çeşit sanat eleştirisi vardır. 1986’da Feldman’ın öğrencisi olan Mittler bu yöntemi “Bakmayı Öğrenmek/ Öğrenmek İçin Bakmak” olarak adlandırdığı bazı sorularla geliştirmiştir (Yolcu, 2004: 116–117).

Hurwitz ve Day’ a göre eleştiri, sanat eserinden anlam çıkartma, tanıma ve ondan zevk alabilmek için öğrencilere iyi bir rehberdir (Tuna, 2007).

Feldman, Kaelin ve Ecker, 1966 yılında yaptıkları çalışmalar sonucu bir seminer düzenleyerek sanat eğitimi içerisinde sanat eleştirisi uygulamasının önemine dikkat çekmişlerdir. Eğitimde sanat eleştirisi kullanılmasının sonucunda, araştırma yapma eğilimine girilmekte, böylece doğa, sanat ve iletişim aracı olarak sanatın göreviyle, nasıl bir kültürel miras verdiği araştırılmaktadır.

Lankford'un belirlediği, sanat eleştirisinin öğrencilere kazandırdığı yararları Gökay(2005) şu şekilde aktarmıştır:

1. Sanat uygulaması işlemine yaklaştırmak
2. Görsel duyguların yazılı anlatımını gerçekleştirmek
3. Bilgi ve tecrübeyi arttırmak
4. Birleştirici ve etkili işlevleri hızlandırmak
5. Farkına varma davranışı kazandırmak.

Sanat eleştirisi yapmayı öğretmek için Feldman'ın ortaya koyduğu ve öğrencisi Mittler'in geliştirdiği pedagojik eleştiri yöntemi önerilmektedir (Tuna, 2007). Buna göre; betimleme, çözümlenme, yorumlama ve yargı bölümlerinden oluşan, araştırma eğilimine yönelten sistem ile öğretmenin öğrenciye daha yararlı olacağı kanısı vardır. Bu bölümler sırayla, karışık olarak ya da bütün olarak ele alınabilir. Ancak eleştiri ile yeni karşılaşmalar açısından basitten karmaşığa bir sıra ile gitmek yararlı olacaktır.

1. Betimleme: Eserde görülenlerin sıra ile sayılması, tanımlanması aşamasıdır. Bu aşamada ilk bakışta fark edilen fiziksel yapı veya konu, ana tema gibi değerler hakkında inceleme yapılır.

Bu aşamada öğrencilere yöneltilebilecek sorulardan bazıları şunlardır:

Burada ne görüyorsunuz?

Bu ne tür bir sanat yapıtıdır?

Bu yapıtın ana teması nedir?

Ne zaman, ne kadar sürede yapılmış olabilir?

Bu yapıtta hangi tür şekiller var?

2. Çözümleme: Tasarım elemanlarının arasındaki ilişkiler bu aşamada belirlenir. Eserin nasıl oluşturulduğu, hangi grafiksel düzende yapıldığı, sanatsal ilkelerin nasıl uygulandığı incelenir.

Bu aşamada öğrencilere yöneltilebilecek sorulardan bazıları şunlardır:

Renkler nasıl düzenlenmiştir?

Eserde hangi renkler egemen?

Eserin ön ve arka planı nasıl tasarlanmıştır?

Resimde şekiller nasıl düzenlenmiştir?

Fırça darbeleri nasıl?

3.Yorumlama: Bu aşamada eserden kişisel bir anlam çıkartılmaya çalışılır. Eserdeki duyuşsal bağlantılar, simgeler, çağdaş ve tarihsel anlam yorumlanır. Yorum kişi ile eser arasındaki ilişki olduğundan, yapılan yorumların kesinliği ve değışmezliği söz konusu değildir.

Bu aşamada öğrencilere yöneltilebilecek sorulardan bazıları şunlardır:

Sizce bu eser ne anlama geliyor?

Bu eser hangi ortamda, dönemde yapılmış olabilir?

Renkler size hangi duyguları hissettiriyor?

Resimdeki insanların yaşadıklarını düşündüğünüzde, onlar ne yapıyorlar, ne söylüyorlar, kıyafetleri, mimari özellikleri, yeryüzü şekillerinin detayı size ipucu veriyor mu, bunlar neler?

Bu eser için bir isim bulabilir misiniz?

4. Yargı: Eserin değerinin ve öneminin tespit edildiği aşamadır. Bu son evrede önceki aşamalarda belirtilen görüşlerle bir neticeye varılır.

Bu aşamada öğrencilere yöneltilebilecek sorulardan bazıları şunlardır:

Sizce bu eser değerli midir?

Bu eserin size en değerli ve anlamlı gelen yönü hangisidir?

Bu eseri evinizde bulundurmak ister miydiniz? Neden?

Bu sanat eseriyle bilginiz arttı mı?

Bu sanat eserini sevdiniz mi? (Artut, 2001:240-51; Yolcu, 2004: 118-20; Gökay,2008; Tuna; 2007).

Sanat eseriyle karşılaşma serüveninde öğrenciler, bu kapsamda geliştirilebilecek çok çeşitli sorularla duygularını ve düşüncelerini geliştireceklerdir. Eleştiri evrelerinde sorulabilecek soruları genel olarak birer sembol olacak biçimde indirgersek, evrelerin içeriğini yansıtan dört temel soru sorulabilir;

1. Betimleme- Neler görüyorsunuz?

2. Çözümleme- Sanatsal elemanlar birlikte nasıl düzenlenmiş?

3. Yorumlama- Sanatçı bize ne söylemek istiyor?

4. Yargı- Eser hakkında ne düşünüyorsunuz? Neden? (Gökay, 2008).

Sanat eleştirisi sürecinde, öğrencileri eserler üzerinde konuşturmak, sanatın elemanları ve tasarım ilkeleri üzerinde bilgilendirmek onların algı, imge ve yaratıcılıklarını olumlu etkileyecek; öğrenciler mantıklı gerekçelerle tartışmalarda yer almayı, arkadaşlarını dinlemeyi, arkadaşlarının görüşlerine karşı hoşgörüyü öğrenecekler ve böylece sanat anlayışlarını geliştireceklerdir. Ayrıca, öğrenciler; “herkesin sanatçı olamayacağını ancak bir sanat değerlendircisi, tüketicisi olabileceğini” algılayabileceklerdir.

Bir sanat eserini beğenip beğenmemek değil, onun önemini ve değerini anlamak önemlidir. Eserler sahip olduğu değer yanı sıra farklı toplumsal, kültürel özelliklerinde aktarıcısı olabilmektedir. Bu bakımdan dünya toplumlarındaki farklı sanat eserlerinin eleştirisi, öğrencilerin kültürel farklılıkları algılaması yönünden de kazanım sağlayarak kültürlerarası etkileşimde önemli farkında oluşlar yaratacaktır denilebilir.

5.4. Uygulamada Kullanılan Resimlerin Analizi

Çalışmada kullanılacak resimler uzman görüşü alınarak belirlenmiştir. Çalışmanın konusuna uygunluk açısından farklı kültürel öğeler konu olarak seçilmiştir. Farklı kültürel özelliklerin algılanmasını sağlamanın yanında öğrencilerin giderek uzaklaşılan kendi kültürel değerlerimizin de farkına varmalarını sağlamak için Türk ressam ve yabancı resamlara ait benzer konulu eserler karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Düğün, yemek, geleneksel spor, aile, mimari, müzik-dans, çocuk oyunları ve günlük yaşam olmak üzere sekiz konu belirlenmiş, konuların belirgin olduğu 8 yabancı ressam ile 8 Türk ressama ait toplam 16 eser seçilerek çalışmada kullanılmıştır. Yazılı dokümanlar ve sanal kaynaklardan eserlerin bilgilerine ulaşılmış, ders uygulaması öncesinde resimler analiz edilmiştir.

5.4.1. Düğün Konusundaki Resimlerin Analizi

5.4.1.1. Henri Rousseau'nun “Kırsal Bir Düğün” İsimli Eseri

Şekil-2: Kırsal Bir Düğün

Kaynak: www.abcgallery.com

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: 1904–1905.

Ölçüleri: 163x114 cm.

Malzeme ve Teknik: Tuval üzerine yağlıboya.

Eserin şimdi bulunduğu yer: Orangerie Müzesi, Paris, Fransa.

Eserin Sanatçısı: Henri Rousseau'dur. Rousseau, 21 Mayıs 1844'te Laval'da dünyaya gelmiştir. Naif veya primitif üslupta resimler yapan Fransız post-emresyonist ressamdır. Hiçbir resim eğitimi almayan sanatçı, yaşamının

geç dönemlerinde sanatla ilgilenmiştir. Toplumda sanatçı kimliğiyle anılması ise 1885'te gerçekleşmiştir. Eserleri, eğitimsiz ve olgun olmayan kişiliği gerekçesiyle sürekli eleştirilmiş, çocuksu olarak nitelendirilmiştir. Ancak, başta Picasso olmak üzere modern tarzda resme geçiş yapan birçok sanatçı tarafından da hayranlıkla karşılanmıştır. Bir çocuk gibi ama büyük boyutlarda yaptığı resimlerinin bilinçli olmayan bir toyluğu vardır. Fernand Leger, Max Beckmann ve Jean Hugo'dan etkilenmiştir. 2 Mayıs 1910'da yaşamını yitiren sanatçı ölümünden sonra yüksek sanat değeri taşıyan resimler yapan, kendi kendini eğitmiş bir dâhi olarak kabul edilmiştir(Cumming, 2008;Farthing, 2007).

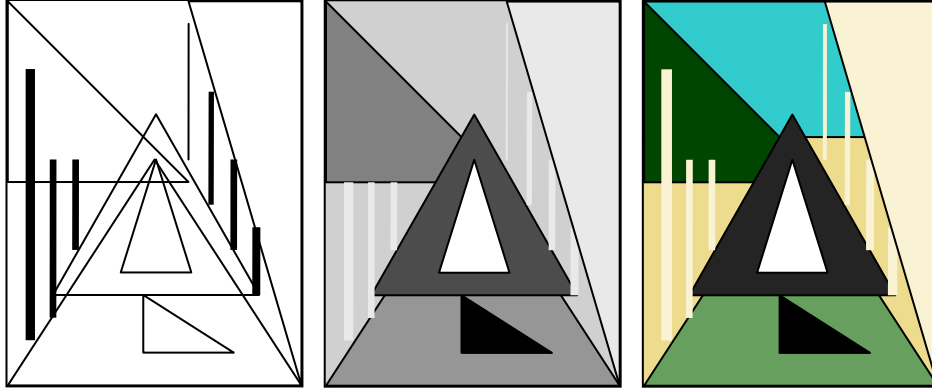
Konu ve İçerik

Hiçbir zaman Fransa'yı terk etmemiş olan sanatçının resimlerindeki en önemli konusu vahşi orman görünüşleri olmuştur. Sanatçı, "manzaralı portre" adını verdiği bir tür geliştirdiğini iddia etmiştir. Buna göre, önce sevdiği bir yerin manzarasını çizmiş, sonra da manzaranın önüne portre eklemiştir. "Kırsal Bir Düğün" resminde de böyle bir çalışma yapmıştır. Ağaçlık bir manzara önünde adeta poz verircesine duran bir grup figür resimlenmiştir. Düğün sonrasında ailelerin birlikte görüldüğü eserin ön planındaki köpek figürü, ailenin en değerli bireyi gibi en önde yer almaktadır. Figürlerin yüz ifadeleri düğün mutluluğundan uzak, donuktur. Bu durumu resmin konusundan çok, dönemin portre geleneği ile ilişkilendirmek mümkün olabilir.

Grafik Düzen

Eser iki köşegen çizgi ile üçgen form oluşturarak iki bölüme ayrılmıştır. Resmin orta bölümündeki köpek, gelin ve diğer figürler katmanlar halinde, üçgen alan oluşturarak yerleştirilmiştir. Dikey olan resimde yine dikey çizgiler yoğundur.

Şekil-3: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Arka plandaki manzarada mavi ve yeşil ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Figürlerde temel olarak siyah seçilmiştir. Resmin konusunu oluşturan ve merkezde durarak dikkati çeken gelin beyazlığı ile çevresini aydınlatmaktadır. Renklerin farklı tonlarını kullanmadan, temel renklerle yapılan sade bir boyama uygulanmıştır. Yalnızca sağ tarafta yer alan ağaç yapraklarında farklı yeşiller uygulanmıştır.

Işık Gölge Düzeni

Resimde ışık ve gölge belirgin vurgulanmamakla beraber, figürlerin arkasından gelerek sağ bölümdeki ağaçların üzerine düşen cılız bir ışık kaynağı bulunmaktadır. Resimdeki en belirgin gölge uygulaması, kütük üzerinde oturan figürün giysilerinde görünmektedir. Ayrıca figürlerin yüzlerine aydınlık bir görünüm verilmiştir.

Üslup Özellikleri

Rousseau, 19. yy sonları ile 20. yy başlarında ortaya çıkan post-empresyonizme dahil olarak naif veya primitif üslupta resimler yapmıştır. Ernst, Gauguin, Hicks, Lam, Picasso ve Vlaminck'ten etkilenmiştir. Bir çocuğun hevesi ve tüm resimsel özelliklerine sahip olan Rousseau, genellikle

basit bir fikir etrafında, tek bir ana nesne üzerinde çalışmıştır. Resimlerinde kararsız bir perspektif, keyfi ayrıntıcılık renk, boyut ve konulara alışılmamış yaklaşım önemli özelliklerdir. Rousseau resim yaparken önce tek bir rengi uygulayarak sonra sırayla diğer renklere geçmiştir. Resmettiği bitkiler çoğunlukla gerçek hayatta olmayan cinste ve sanatsal ihtiyaçlarına dayanan türde olmuştur. Rousseau, yağlı boya ile katmanlar halinde egzotik, mücevher benzeri renkler kullanarak yavaş ve dikkatli çalışmış ve az sayıda eser ortaya çıkarmıştır(Cumming, 2008)

5.4.1.2. Cihat Burak'ın "Tellibaba'da Gelin ve Damat" İsimli Eseri

Şekil-4: Tellibaba'da Gelin ve Damat

Kaynak: <http://www.sanalmuze.org>

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: 1984.

Ölçüleri: 80x120 cm.

Malzeme ve Teknik: Tuval üzerine yağlıboya.

Eserin şimdi bulunduğu yer: Özel Koleksiyon.

Eserin Sanatçısı: Cihat Burak'tır. Burak, 1915'te İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık mezunu olan sanatçı, burslu

olarak Fransa'ya gönderilmiş, orada üç yıl resim ve mimarlık eğitimi almıştır. Toplumsal Gerçekçi yaklaşımla çalıştığı yapıtlarının yanı sıra fantastik kurgu ile eserler de oluşturmuştur. Cihat Burak'ın zengin düş ve gözlem gücüyle ürettiği eserlerinde otobiyografik izler, insan ilişkilerinin ve çevrenin yozlaştırılmasına, eğitim sisteminin çarpıklıklarına, hızlı kentleşmeye, kültürel değerlerin bozguna uğramasına, gelişmeden modernleşmeye çalışan topluma kızgınlığı, başkaldırısı ağır basar. Sanatçı, “mimarlığı geçinmek için, resmi ise sevdiği için” yaptığını belirtmiştir. 3 Mart 1994 tarihinde yaşamını yitirmiştir(Sönmez, 2008).

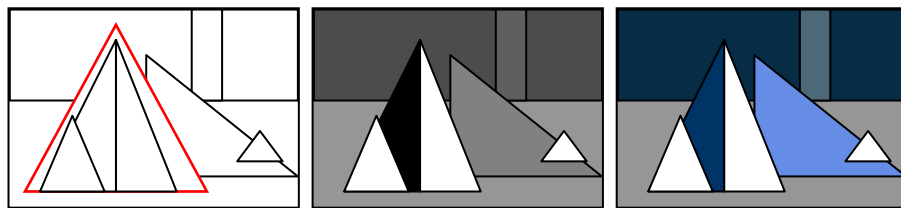
Konu ve İçerik

Eserin konusunu gelin ve damat oluşturmaktadır. Süslenmiş araçlarına binmek üzere olan yeni çift yanlarındaki muhtemelen akrabaları olan küçük kız ile poz vermektedir. Eserin ismi, düğün gelenekleri arasında olan türbe ziyaretlerine de bir gönderme olarak düşünülebilir. Resimde sanatçı için vazgeçilmez olan kedi ögesi kızın kucığına yerleştirilmiştir. Burak eserin tarihini aracın plakası üzerinde kullanmıştır. Evlik yaşamında sıkıntılar çeken ressam duyduğu bir özlem sonucu, belki de gördüğü bir fotoğraftan etkilenerek bu resmi yapmıştır.

Grafik Düzen

Eser yatay bir çizgi ile iki bölüme ayrılmıştır. Ön bölümde figürler araç ve araç üzerindeki bebek büyük bir üçgen alan kaplayacak şekilde yerleştirilmiştir. Bu alan içerisinde figürler araç ve bebek ayrıca birer üçgen formdadır. Arka bölümde ise ağaç dikey bir çizgi oluşturmaktadır.

Şekil-5: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Ressam bu eserinde fon olarak, koyu tonları, sanki fırtınalı gökyüzündeki bulut görümleri gibi katmansal bir biçimde uygulamıştır. Bu fon üzerine yerleştirilen açık mavi araç gözü bir parça dinlendirirken, araç üzerindeki sarıçiçek buketi resmin genelinde göremediğimiz ışığın sıcak etkisini hissettirmektedir. Oyuncak bebeğin beline dolanan ve araç üzerine uzanarak devam eden kırmızı renk kurdele, geleneksel bir özelliğin sembolü olarak eklenmiştir. Resmin kenarlarında ve ortasında uygulanan beyaz, dengeyi sağlamıştır.

Işık Gölge Düzeni

Resmin sol orta tarafından, dışarıdaki bir ışık kaynağından gelen ışık görülmektedir. Ancak bu ışığın etkisi damat figürüne kadar uzanıp burada son bulmaktadır. Eserde genel bir karanlık hava mevcuttur. En parlak, aydınlık kısım resmin ortasında yer alan gelin figürüdür. Ayrıca, küçük kız, damadın gömleği ve oyuncak bebekteki beyazın etkisi de resimde aydınlığı sağlayan diğer bölümlerdir.

Üslup Özellikleri

Cihat Burak, tarihsel ve kültürel öğeleri barındıran masalsı eserleri ile Türk resminde önemli bir yere sahiptir. Öykülemeci bir üsluba sahip olan sanatçı bazı eserlerinde istiflememeci bir uygulama ile çalışmaktadır. Böyle eserleri, koyu renklerle de birleşince çözülmesi zor bir bilmeceye dönüşmektedir. “İçime kurum yağarken, ben pembelerin, sarıların, açık mavilerin peşinde koşamam” diyen Burak, eserlerinde ağırlıklı olarak griyi ve koyu tonları kullanmıştır. Tarihsel olaylara ve güncel konulara kendine özgü esprili bir biçimde yaklaşan Burak, saf gözlem gücü ile ince eleştiri ve alayın yer aldığı, derin anlamlar taşıyan eserler üretmiştir. Sanatçı ile birlikte akıllara gelen en önemli öğe ise kedidir (Sönmez, 2008).

5.4.2. Yemek Konusundaki Resimlerin Analizi

5.4.2.1. Henri Matisse'in ‘‘Yemek Masası’’ İsimli Eseri

Şekil-6: Yemek Masası

Kaynak: <http://www.abcgallery.com/M/matisse/matisse83.html>

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: 1897.

Ölçüleri: 100x131 cm.

Malzeme ve Teknik: Tuval üzerine yağlıboya.

Eserin şimdi bulunduğu yer: Özel Koleksiyon.

Eserin Sanatçısı: Henri Matisse'dir. 1869yılı sonunda Fransa'da dünyaya gelmiştir. Geçirdiği bir apandisit ameliyatı sonrasında yatakta geçirdiği uzun süre resme bağlanmasını sağlamıştır. 1891'de tamamen resme yönelen Matisse'in izlenimcileri keşfetmesi sanat yaşamında önemli bir dönüm olmuştur. Kuzey Avrupa'nın gri soğuk renklerini kullanan ressam, Akdeniz gezisi sonrasında parlak ve sıcak renkler kullanmaya başlamıştır. 20. yüzyılın en önemli ressamlarından olan Matisse, renkleri büyük bir ustalıkla kullanışıyla Picasso ve Kandinsky ile birlikte, modern sanatın en büyük sanatçılarından biri

olarak kabul edilmektedir. Profesyonel ve sosyal olan sanatçının neşeli bir kişiliği yoktu. Yalnızlıktan hoşlanan Matisse, 3 Kasım 1954'te hayatını kaybetmiştir(Cumming, 2008; 344-45: Farthing, 2007).

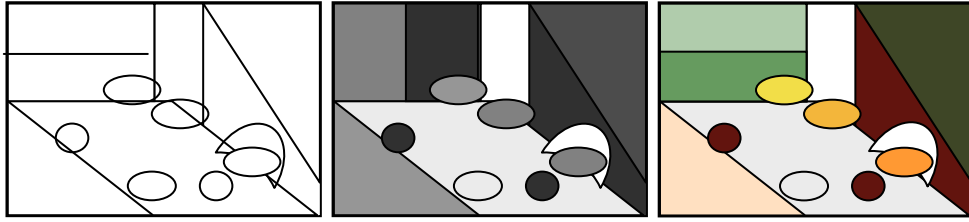
Konu ve İçerik

Eserin konusunu, yemek masası oluşturmaktadır. Masaya doğru eğilmiş bir figür çiçekleri düzenleyerek masaya son şeklini vermektedir. Arka plandaki oda görünümü mekânın görkemini hissettirmektedir. Masada bulunan meyvelikler ile içecek şişelerinin farklı biçimi dikkat çekmektedir. Karışık bir görünüm içerisinde her şey düzenli bir biçimde yerleştirilmiştir. Bu düzeni sağlayan kişi ise muhtemelen evin hizmetçisi olan resimdeki kadındır. Üzerindeki önlük ve masaya hâkim duruşu bunun kanıtıdır. Giysileri ise bizleri zaman içinde geriye götürmekte, asil insanların; kabarık elbiseler giymiş hanımefendiler ve koyu renk takımlarıyla beyefendilerin masaya oturarak yemeğe başlayacağını düşündürmektedir.

Grafik Düzen

Eser, masanın kenarları ile yukarıya doğru köşegen çizgilerle bölünmüştür. Arka plandaki, tahminen pencere olan kısım, bölgeyi dikey olarak ikiye ayırmıştır. Resmin sol alt köşesi ile sağ üst köşesinde oluşturulan üçgensel alanlar denge kurmuştur. Masanın kısa kenarının oluşturduğu yatay çizgi, aynı düzlemdeki duvar çizgisi ile dengelenmiştir. Eserdeki en uzun dikey çizgi, çiçek, meyvelik ve içecek şişesinin bir araya gelerek oluşturduğu, ortada yer alan hattır. Masa üzerindeki diğer objeler içinde dikey ve dairesel ağırlıklı bir düzen görülmektedir. Eserde paralel ve simetrik biçimlerle kurulmuş bir denge söz konusudur.

Şekil-7: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Resimde en çok beyaz ağırlıktadır. Sarı, kırmızı, turuncu gibi sıcak renk ve tonları beyaz üzerinde uygulanarak dikkat çekmeleri sağlanmıştır. Resmin fonundaki koyu yeşil değerleri ile bu etki arttırılmıştır. Sandalyeler, duvardaki çerçeveler ve kadının giysileri masadaki objelerin renkleri ile bir uyum göstermiş, bu uyum tüm esere egemen olmuştur.

Işık Gölge Düzeni

Resimde ışık kaynağı, arka planda orta bölümde yer alan penceredir. Pencereden odaya giren ışık, karşı duvarın sol bölümü ile masanın sol üst köşesini belirgin bir biçimde aydınlatmıştır. Eserdeki kadının eteğinin arka kısmı, kadının bulunduğu alandaki tablonun kenarı ile masanın sağ ön köşesi ise resmin dışındaki farklı bir ışık kaynağı ile aydınlanmaktadır. Objelerin gölgeleri duvara ve masa örtüsü üzerine düşmüştür. Resimde kullanılan koyu renkler karanlık bir atmosfer oluşturacakken, beyaz masa örtüsü resimde aydınlığı sağlamıştır. Ayrıca ışığın etkisi sarı renk ile güçlendirilmiştir.

Üslup Özellikleri

Matisse, kendi sanat anlayışını “Resimlerimdeki tüm düzenlemeler belli bir anlam taşır. Figür ya da nesnelerin bulunduğu yerler ve boşluk, yani her şeyin bir rolü vardır” diyerek tanımlamıştır. 1895’de izlenimcileri keşfetmesi sanat yaşamında önemli bir dönüm olmuştur. 1905-8 yılları arasında fovist bir usluba yönelerek bunu yaşamı boyunca geliştirmiştir. Matisse, renkleri büyük bir ustalıklarla kullanışıyla Picasso ve Kandinsky ile birlikte, modern sanatın en büyük sanatçılarından biri olarak kabul edilmektedir. Özgür, şahane renklerle

konuları arasında neşeli bir uyum görülmektedir. Belirgin konuları arasında açık pencereler, natürmort ve nüeler yer almaktadır. Sanatçı rengi konudan bağımsız olarak inceleyip dokunulup hissedilebilecek bir şey haline getirmiştir. Fırça darbelerini renge hareket ve canlılık vermek için belirgin bırakmaktadır. Sanatçı, Bonnard, Derain, Gauguin, Van Gogh, Heron ve Kirchner'den etkilenmiştir.(Cumming, 2008: 344-45; Farthing, 2007;Sanat Kitabı, 1997).

5.4.2.2. Hoca Ali Rıza'nın "İftar Sofrası" İsimli Eseri

Şekil-8: İftar Sofrası

Kaynak: <http://www.sanalmuze.org/sergiler/index06.htm>

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: 1917.

Ölçüleri: 79 x 98 cm.

Malzeme ve Teknik: Tuval üzerine yağlıboya.

Eserin şimdi bulunduğu yer: Eczacıbaşı Koleksiyonu.

Eserin sanatçısı: Hoca Ali Rıza' dır. Hoca Ali Rıza Üsküdar' da Ahmediye mahallesinde 1275 (1858) Hicri yılında dünyaya gelmiştir. Ruhun nelerden haz aldığını düşünerek, asil zevke hitap eden eserler üretmiştir.

Karakalem ile suluboya tekniğindeki yetkinliği ve hızlı çalışma temposuyla, çok sayıda İstanbul peyzajı betimleyen, kentin mahallelerini, Üsküdar'dan Bebek'e, Arnavutköy'den Burgazada'ya kadar semt yaşantılarını, kahvehaneleri, deniz kıyılarını yorumlayan sanatçı, bunları; karakalem, füzen, pastel, suluboya, yağlıboya, çini mürekkebi ile çizmiştir. Hoca Ali Rıza 30 Mart 1930'da Üsküdar'da yaşama veda etmiştir.

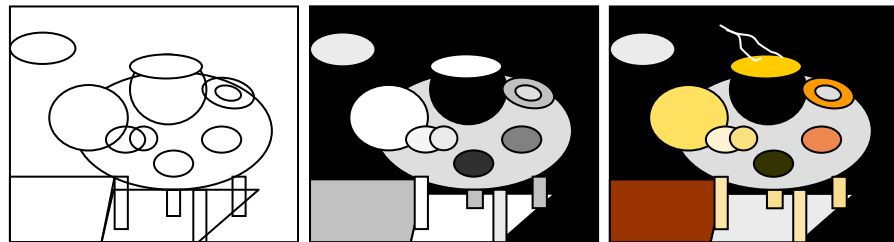
Konu ve İçerik

Resmin konusunu, sini üzerindeki yiyeceklerin görüntüsünün çalışıldığı bir natürmort oluşturmaktadır. Natürmort resmin hareketsizliğine, durgunluğuna karşın çorbadan çıkan buhar resme hareket katmıştır. Her şeyin hazır bir biçimde yer sofrasında bulunduğu görülmektedir. Ancak bu hazır sofranın etrafında hiç kimsenin olmaması bize bir bekleyişi vurgulamaktadır. Çorbanın kâseye koyulmuş beklenişi ise misafirlere yönelik değil, iftara yönelik bir bekleyiştir.

Grafik Düzen

Resmin tam ortasında daire şeklindeki tepsi en belirgin geometrik biçimdir. Altlığın ayakları farklı uzunluklardaki dört temel çizgi olarak dikey dengeyi sağlamaktadır. Arka planda görülen sehpa yine dikey olarak eserin sol tarafa olan derinliğini artırır. Eserde en çok karşılaştığımız biçim dairedir. Tepsi, sehpa, ekmek, tabaklar ve kaşıklarda karşımıza çıkar. Resimdeki köşegen çizgileri ise halıda ve sini altındaki aydınlık alanda görmek mümkündür.

Şekil-9: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Eserde ilk dikkatimizi çeken renk siyahtır. Sanatçı dikkati ön plandaki yiyeceklere çekebilmek için fonda siyah rengi tercih etmiştir. Gri tonlar ile kahve tonlar fazladır. Yiyeceklerde sarı ve kahverenginin tonları yoğun olarak kullanılmıştır. Yerdeki halıda ve tabaktaki kompostoda kullanılan kırmızılar sarılarla birleşerek resmin sıcaklığını arttırmıştır. Halının deseninde yer verilen yeşil ise tamamlayıcı renk olarak kullanılmıştır.

Işık Gölge Düzeni

Resmin dışında sol taraftaki bir ışık kaynağından beslenen objeler belirli kısımlarında çok parlak bir biçimde aydınlanmıştır. Eserde ilk dikkatimizi çeken nokta, en kuvvetli ışığın vurduğu ekmektir. Sanatçı sofradaki tüm yiyeceklerde ışığı kullanmıştır. Bunun dışında sofranın altı, halı ve geride duran sehpadaki nesnelere de ışık kaynağı ile aydınlatılmıştır. Resmin yarından fazlasını koyu bir gölge kaplamıştır. Yoğun bir zıtlık içerisinde ışık gölge değerlerinin verilmesi izleyiciyi eserin konusu olan iftar sofrasına yönlendirmektedir.

Üslup Özellikleri

Eserin sanatçısı olan Hoca Ali Rıza, batının görüş ve tekniği ile çalışan ilk Türk sanatçılarından. Eserlerinde çekingen, saygılı bir tutum, dünyaya saf yürekle bakış ve ayrıntılı işçilik görülür. Nitelikli bir üslupla ortak bir manzara idealini sürdürmüştür. Bu eserinde de perspektif, ışık gölge, hacim kurallarını minyatür ayrıntıcılığı ile işlemiştir. Üstün gözlem gücü ve sanat tutkusuyla kişisel üslubunu oluşturmuştur. Hafif kaygan fırça darbeleri ile renklendirilen bu eserde, pek çok doku çeşitliliği görmek mümkündür. Özellikle yerdeki halının dokusu ve tepsinin parlak kaygan dokusu net bir biçimde verilmiştir.

5.4.3. Mimari Konusundaki Resimlerin Analizi

5.4.3.1. Bernardo Bellotto'nun "Floransa'da Arno Nehri" İsimli Eseri

Şekil-10: Floransa'da Arno Nehri

Kaynak: abcgallery.com

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: 1740.

Ölçüleri: 62x90 cm.

Malzeme ve Teknik: Tuval üzerine yağlıboya.

Eserin şimdi bulunduğu yer: Güzel Sanatlar Müzesi, Budapeşte, Macaristan.

Eserin Sanatçısı: Bernardo Bellotto'dur. Bellotto, 1720 yılında İtalya'nın Venedik şehrinde dünyaya gelmiştir. Amcası olan Canaletto'nun atölyesinde çalışmıştır. Avrupa şehirlerinin resimleri ile ünlü bir şehir peyzaj ressamıdır. Maaşlı saray ressamı olarak da çalışmıştır. Işık özelliği ile mimarinin kusursuzluğunu bir araya getirerek önemli eserler üreten sanatçı, 17 Ekim 1780'de yaşamını yitirmiştir(Sanat Kitabı, 1997).

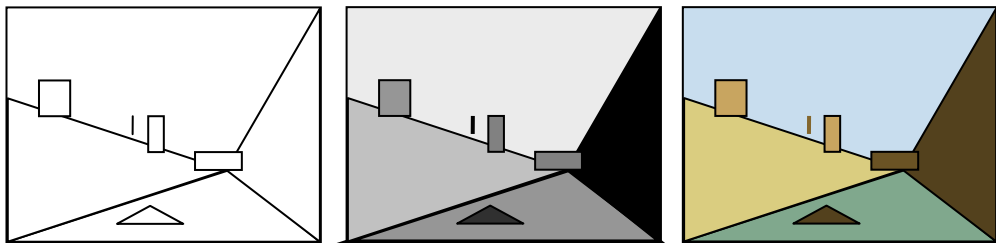
Konu ve İçerik

Eserin konusunu, şehir görünümü oluşturmaktadır. Şehrin içinden geçen nehir etrafında dizilmiş evler farklı mimari özellikleri ile dikkat çekerken, evlerin arkalarında kalmış kuleler görünmektedir. Çan kulesi, saat kulesi ve farklı özelliklerdeki diğer yüksek görünen kule yapıları, şehrin mimari ve tarihi açıdan önemini hissettirmektedir. Hiç yol ve yeşil bir alanın görülmediği şehrin ulaşımı açısından önemli bir duruş sergileyen köprü, ufuk çizgisinde gözlerle kesişmektedir. Şehirde ulaşımı sağlayan başka bir araç olarak nehirdeki gondollar görünmektedir. Nehrin büyüklüğü ve sağ kenardaki insanların uğraşlarına bakılarak, balıkçılığın bu şehir için önemli olduğu düşünülebilir.

Grafik Düzen

Perspektifin dikkat çektiği eserde gökyüzü, neredeyse resim yüzeyinin yarısını kaplamaktadır. Tüm köşegen çizgiler, görme noktasında birleşerek resmi dört üçgensel alana ayırmıştır. Dikey çizgileri, binaların birleşme kısımları ve gökyüzüne uzayan kuleler oluşturmaktadır. Yatay çizgiler ise, ufuk çizgisindeki köprü ile ona paralel olarak yerleştirilen iki gondol tarafından oluşturulmaktadır.

Şekil-11: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Eser için “kahverengi ve mavi” demek kullanılan renkleri tanımlamak için büyük ölçüde yeterlidir. Yukarıda, mavi tonlarının arasına serpiştirilen lila ile geniş bir gökyüzü; aşağıda, griye yakın mavilikteki, yeşil ve kahve

yansımalarla oluşturulan nehir bulunmaktadır. Resmin iki kıyısından uzanan binalar, taş ve tuğlayı andıran soluk tonlardaki kahverengi ile renklendirilmiş, yer yer sarı ile ışığın etkisi yaratılmıştır.

Işık Gölge Düzeni

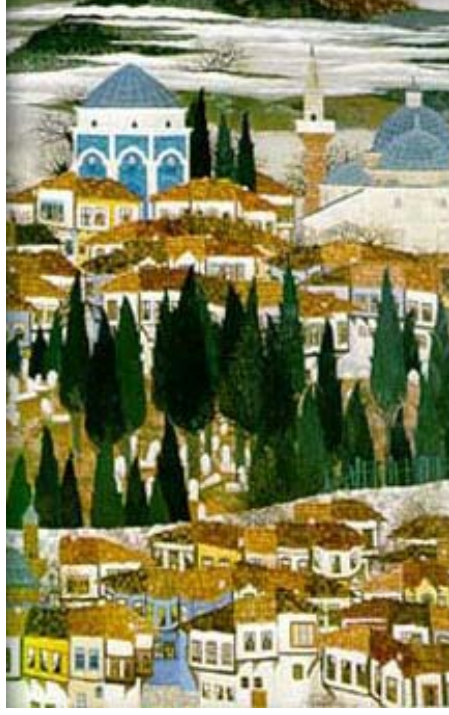
Resimde sağ üst köşeden gelen güneş ışığı, sol taraftaki evleri aydınlatırken, sağ taraftakiler gölgede kalmıştır. Gökyüzünün yarısına kadar uzanan ışık etkileri görünmektedir. Birbirine bitişik düzendeki binalardan öne çıkmış olanların yüzeyi, ışıkla tamamen parlak bir görünümde. Sağ kıyıdaki evlerde görünen tek aydınlık, arkadan gelerek bina aralarından sızan ışıktır. Resimde dikkatle uygulanmış, sarı ve beyazla güçlendirilmiş ışık etkileri görülmektedir. Ancak aşağıda kalan figürler bu ışıktan faydalanamamıştır.

Üslup Özellikleri

Bellotto'nun üslubu amcası Canaletto'nunkine çok benzemekle birlikte eserleri daha sakin ve düzenli, renk seçimi ise daha kasvetlidir. Daha çok bulutlar, gölgeler ve yaprak dökümü ile ilgilenmiş, figür gruplarına yer vermiştir. Koyu astar atılmış tuval üzerinde çalışan sanatçı, mavi, yeşil ve gümüşü ağırlıklı renkler kullanmıştır. Bellotto eserlerinde, her yerin ışığının kendine özgü özelliğini kullanmıştır. Doğal görünümleri ve mimari öğeleri kusursuz olarak işlemiştir. Sonraki dönemlerinde soğutucu bir paletle yoğun gölgeler uygulamıştır. Eserlerinde doğal, bulutlu gökyüzü tasvirleri yapmıştır. Sanatçı, mükemmel bir görsel kesinlikle yapıların sıva ve tuğlalarını, kentin silüetine vuran parlak günışığını betimlemiştir. O dönemlerde Bellotto ve diğer şehir peyzaj ressamlarının kusursuz şehir resimleri çizebilmek için optik bir alet kullandıkları söylenmektedir. Bellotto, Dresten ve Varşova'nın ayrıntılı resimlerini çalışmıştır. Bu eserler savaş sonrası Varşova şehrinin yeniden inşa edilmesinde kılavuz olmuştur. Sanatçı, Gentile Bellini, Bonington, Canaletto, Guardi ve Pannini'den etkilenmiştir(Cumming, 2008: 344-45; Farthing, 2007; Sanat Kitabı,1997).

5.4.3.2. Oya Katoğlu'nun "Bursa'dan" İsimli Eseri

Şekil-12: Bursa'dan

Kaynak: www.turkresmi.com/klasorler/yonelisler/index.htm

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: -

Ölçüleri: 55x80 cm.

Malzeme ve Teknik: Tuval üzerine yağlıboya.

Eserin şimdi bulunduğu yer: Özel Koleksiyon.

Eserin Sanatçısı: Oya Katoğlu'dur. Ünlü ressam Turgut Zaim'in kızı olan Oya Katoğlu, 1940 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiştir. 1960'da resim çalışmalarını yoğunlaştırarak guaş ve yağlıboyaya yönelmiştir. Eserlerinde genellikle eski Anadolu kasabalarını, eski sokakları, geleneksel sanatlardan aldığı esinlerle nakış gibi, bir Türk kilimi gibi işlemektedir. Halk yaşantısını, minyatür tarzı, iki boyutlu resim esprisi ile işlemiş, olay ve figürleri saf, sade

bir yaklaşımla ele almıştır. Yöresel nitelikli konuların çocuksu bir anlatımla ele alınması sanatçıdaki naifliği göstermektedir.

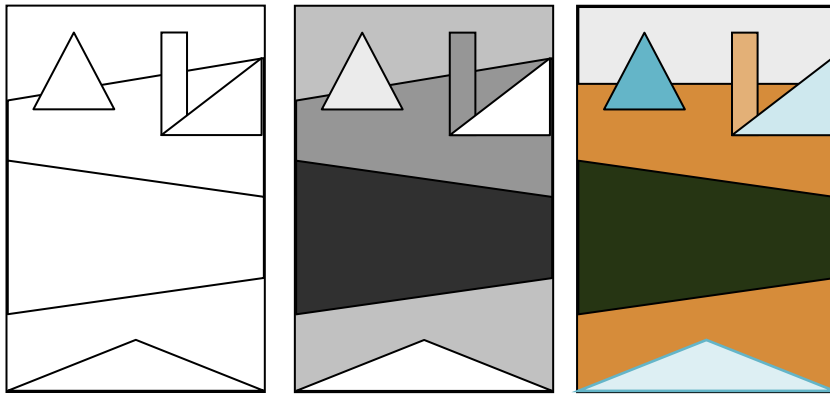
Konu ve İçerik

Eserin konusunu, adının da ifade ettiği gibi, Bursa şehrinden bir görünüm oluşturmaktadır. Resmin arka planında, bulutların arasından güçlkle görülebilen Uludağ yer almaktadır. Dağın hemen eteklerinden başlayan bölüme şehrin sembolü olan Yeşil Türbe ve Ulu Cami yerleştirilmiştir. Resmin orta kısmındaki ağaçlık alanın dibine gözler çevrilirse buranın mezarlık olduğu anlaşılabilir. Arka planda ağaçların kapattığı evlerin yalnızca çatıları görülebilirken, ön planda tüm yapılar öne çıkmaktadır. Genel olarak beyaz boyalı, aynı ebattaki pencereleri, üstü çıkıntılı iki katlı yapıları, kahverengi konturları ve kırmızı çatıları ile geleneksel evlerimizin tüm özellikleri görülmektedir.

Grafik Düzen

Eser, ilk bakışta mezarlığın duvar çizgisi ile iki bölüme ayrılmış gibi görünse de yatay çizgilerle oluşturulmuş dört bölümden söz edilebilir. Yatay çizgilerle bölümlendirilen eserin tuvali dikey olarak kullanılmıştır. Ortadaki ağaçlar ve minare dikey çizgileri oluşturmaktadır. Evlerin en çok dikkat çeken bölümü olan çatılarda birçok küçük üçgen biçim bir aradadır. Cami ile türbede kavisli çizgiler görülmektedir.

Şekil-13: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Resimde canlı renkler ile koyu renkler dengelenerek uygulanmıştır. Merkezdeki koyu yeşil ağaçlar, ilk bakışta dikkati çekmektedir. Ancak resimdeki en canlı renk olarak türbeye uygulanan turkuaz ile gözler o yöne kaymaktadır. Türbe ve cami ile renk dengesini sağlamak için ön plandaki evlerden biriside mavi ile renklendirilmiştir. Ayrıca, ön ve arka plandaki çatıların rengi ile eserdeki genel renk dengesi sağlanmıştır.

Işık Gölge Düzeni

Işık kaynağından gelen bir ışığın yarattığı ışık-gölge etkisi gözlenmemektedir. Fakat resimde, beyazın uygulandığı aydınlık bölümler bulunmaktadır. Ön kısımdaki evlerin duvarı ile arkadaki cami en aydınlık noktalardır. En koyu kısımlar olarak koyu yeşilin uygulandığı dağ ve ağaçlar görülmektedir. Ağaçlar grup olarak değerlendirilmiş, tek olarak açık koyu tonlarda boyanmıştır. Tek bir ağaç üzerinde farklı değerler görülmemektedir.

Üslup Özellikleri

Oya Katoğlu, geleneksel Türk kültüründen ve sanatından yararlanarak, üsluba bağlı anlayış geliştiren ulusal kökenli çağdaş Türk resminin temsilcileri arasında yer almaktadır. Katoğlu, babası Turgut Zaim'e çok yakın bir tarza sahiptir. Eserlerinde Türk toplumunun geleneksel yaşama biçimlerini eski kent mimarisinin zengin görünümü içinde vermiştir. Resimlerinde "naif" çizgi, gerçekçi figür biçimlerine eşlik eder. Titiz bir işçilik ve istifçi kompozisyon içerisinde kalıptan çıkmış bir baskı resme benzeyen biçimleri, minyatür benzeri çizimleri eserlerinin özelliklerindedir. Sanatçı güncel eğilim ve moda akımlara uzak durmuş, saf, yapmacıksız, içten bir doğayı temellendirmiştir.

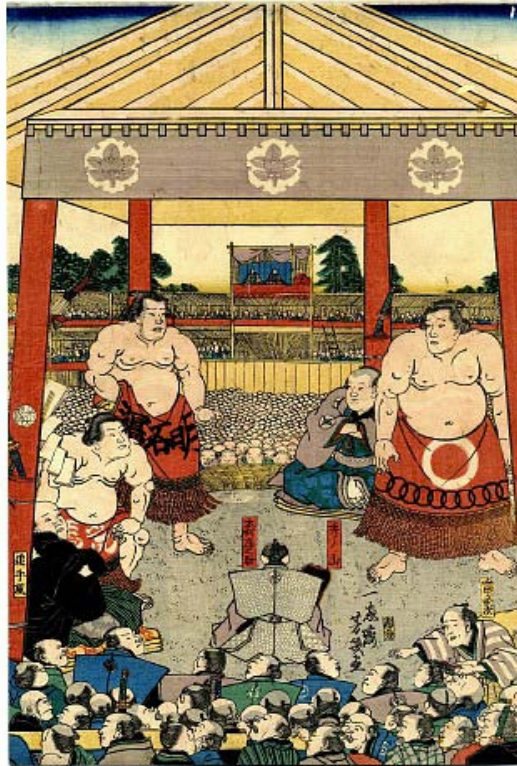
5.4.4. Geleneksel Spor Konusundaki Resimlerin Analizi

5.4.4.1. Utagawa Yoshiiku'nun “Sumo Törenlerinde Geleneksel Gösteri” İsimli Eseri

Şekil-14: Sumo Törenlerinde Geleneksel Gösteri

Şekil-15: Sumo Törenlerinde Geleneksel Gösteri(Ayrıntı)

Kaynak: www.japanese-finearts.com/item/list/35/6/

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: 1884.

Ölçüleri: 75,5 x 36,2 cm .

Malzeme ve Teknik: Ukiyo-e(değişken dünyanın resimleri anlamına gelen, ahşap baskı resim tekniği)

Eserin şimdi bulunduğu yer: -

Eserin Sanatçısı: Utagawa Yoshiiku'dur. Yoshiiku, 1833 yılında bir çay evi sahibinin oğlu olarak dünyaya gelmiştir. Özgün baskı okuluna giderek Utagawa Kuniyoshi'nin öğrencisi olan sanatçının, okul hayatı rekabetle geçmiştir. Japon tarihinin zor bir döneminde yaşayan Yoshiiku, grafiker ve illüstratör olarak da tanınmış, saygın bir tahta baskı(ukiyo-e) sanatçısıdır.1904 yılında hayatını kaybetmiştir.

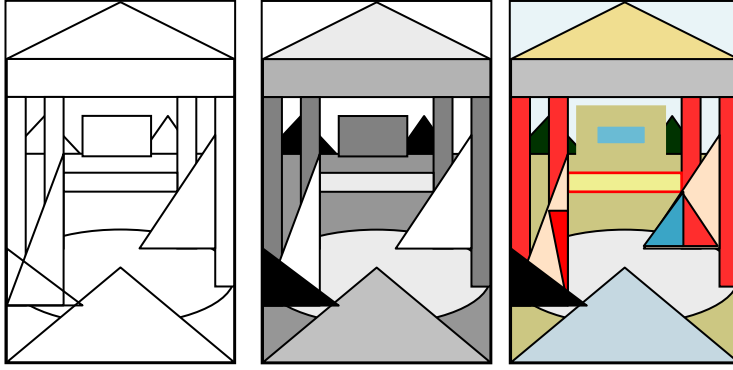
Konu ve İçerik

Tamamı üç bölümden meydana gelen eserin konusunu, geleneksel bir spor olan sumo güreşleri oluşturmaktadır. Tapınakların bakımı ve onarımı için kurulan bir vakfa gelir sağlamak için düzenlenen sumo güreşleri kanjin sumo adını almaktadır. Kanjin sumolarında, müsabakalar sonucunda gelirler bu vakfa verilir. Resimde güreş öncesi sporcuların yaptığı geleneksel bir gösteri olan dohyoiri ele alınmıştır. Zemini özel bir yöntemle hazırlanan güreş alanının üzeri bizdeki kamelya benzeri bir çatı yapısı ile kapalıdır. Resmin ortasında bulunan güreş alanında geleneksel giysilerini giymiş, saçları yapılmış üç sumocu gösterilerini yapmaktadır. Eteklerindeki süslemeler güçlerinin göstergesi olan birer semboldür. Alanda sumocular dışında oturan hakemler bulunmaktadır. Japon sanatçı güreş alanını ve izleyenleri ayrıntılı olarak çalışmıştır. Resimde kalabalık izleyici grubunun arasında, imparator ve ailesinin oturduğu özel bölüm farklı biçimi ile ortada gösterilmiştir.

Grafik Düzen

Eser üstten ufuk çizgisi hizasında yatay olarak ikiye bölünmüştür. Ön planda güreş alanı dairesel bir form oluşturmaktadır. Sumocular, güreş alanının direkleri ve imparatorun izleme bölümü resimdeki dikey çizgilerdir. Öndeki izleyici grubu ile sırtı dönük oturan figür üçgen bir alan kaplamaktadır. Çatı üçgen biçimde resmin üzerini kaplarken, çatının altındaki bölüm yatay bir çizgi oluşturmaktadır.

Şekil-16: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Resimde kırmızı renk dikkat çekmektedir. Kahverengi tonları ve uçuk pembeler, kırmızı ile uyum oluşturmuştur. Ayrıca bunların tamamlayıcısı olarak yeşil ve maviler, ön plan ile arka planda uygulanarak dengelenmiştir. Resimde kullanılan bir diğer renk de gridir. Resmin genelinde sağlanan renk uyumu ile ön plandaki figürlerde kullanılan renkler zıtlık oluşturmuştur.

Işık Gölge Düzeni

Gökyüzünün parlaklığından, görme noktasının üzerindeki bir ışık kaynağı ile resmin aydınlandığını söyleyebiliriz. Ancak resmin diğer yerlerinde ışığın etkisi belli değildir. Bu durum resmin bir baskı resim olmasından ötürü olabilir. Gökyüzü ve eğilmiş sumocu en aydınlık alanlardır. Resmin dikey alanları en koyu bölümlerdir. Resimde koyu ve açık alanlara göre, orta alanlar daha fazla yer kaplamaktadır.

Üslup Özellikleri

Japon tarihinin zor dönemlerinde sınırsız beceri ve yetenek sayesinde şöhrete kavuşmuş ve kariyer yapmıştır. Grafik çalışmalar ile illüstrasyonlar yapan sanatçı, günlük yaşam görüntülerinin konu alındığı ukiyo-e adı verilen tahta baskı resimleri ile tanınmaktadır. Geleneksel temalar içeren eserlerinin konuları arasında yer alan, savaşçılar ve Kabuki aktörlerinin portreleri gibi figürleri mükemmel bir biçimde tasvir etmiştir.

5.4.4.2. Cihat Burak'ın “Kırkpınar Ağası” İsimli Eseri

Şekil-17: Kırkpınar Ağası

Kaynak: <http://www.sanalmuze.org>

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: 1984.

Ölçüleri: 69,5 x 53,5 cm.

Malzeme ve Teknik: Tuval üzerine yağlıboya.

Eserin Şimdi bulunduğu yer: Özel Koleksiyon.

Eserin Sanatçısı: Cihat Burak'tır. Burak, 1915'te İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık mezunu olan sanatçı, burslu olarak Fransa'ya gönderilmiş, orada üç yıl resim ve mimarlık eğitimi almıştır. Toplumsal Gerçekçi yaklaşımla çalıştığı yapıtlarının yanı sıra fantastik kurgu ile eserler de oluşturmuştur. Cihat Burak'ın zengin dŐ ve gözlem gücüyle ürettiği eserlerinde otobiyografik izler, insan ilişkilerinin ve çevrenin yozlaştırılmasına, eğitim sisteminin çarpıklıklarına, hızlı kentleşmeye, kültürel değerlerin bozguna uğramasına, gelişmeden modernleşmeye çalışan topluma kızgınlığı, başkaldırısı ağır basar. Sanatçı, "mimarlığı geçinmek için, resmi ise sevdiği için" yaptığını belirtmiştir. 3 Mart 1994 tarihinde yaşamını yitirmiştir(Sönmez, 2008).

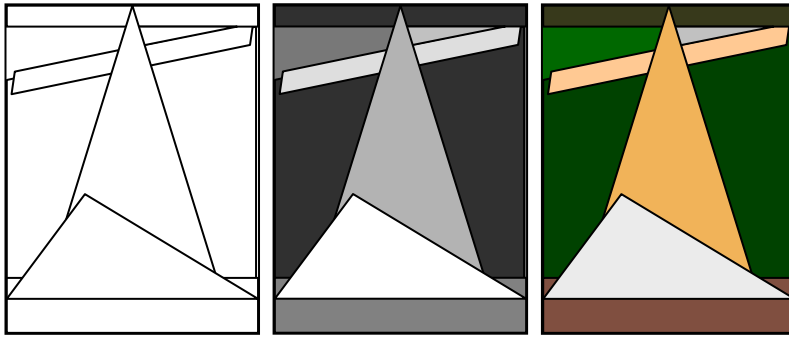
Konu ve İçerik

Eserin konusunu, geleneksel bir sporumuz olan Kırkpınar güreşleri oluşturmaktadır. Güreşçiler ayır üzerinde sıralanmış birazdan rakipleri ile eŐleŐeceklerdir. Onların arkasında beyaz giyimli davul zurna ekibi durmaktadır. Geniş ayırılık ve küçük figürlerin önünde tüm heybetiyle güreşi düzenleyen Kırkpınar ağası görünmektedir. AĞanın elinde dağıtacağı hediyeler bulunmaktadır. Resmin en önünde duran ko ise açık arttırma ile Kırkpınar ağasının belirlenmesini sağlayan bir semboldür.

Grafik Düzen

Resim dikey olarak çalışılmıştır. Pehlivanlar resmin sağ st köşesinden aşağıya doğru uzanarak köşegen bir çizgi oluşturmaktadır. Öndeki ağa figürü resmi dikey iki bölüme ayırmıştır. Eserin n kısmında, büyük bir üçgen alanda ko yer almaktadır. Koçun bulunduğu yerdeki toprak çizgisi yatay çizgidir. Ufuk izgisi de resmin st kısmında bulunan diğer yatay çizgidir.

Şekil-18: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Resimde yeşil, kahverengi, kırmızı, mavi ve beyaz kullanılmıştır. Koyu yeşil fon üzerindeki beyaz köç dikkat çekmektedir. Figürlerde sıcak renk tonları kullanılmıştır. Eserin genelinde renkler farklı koyu tonları ile birlikte uygulanmıştır.

Işık Gölge Düzeni

Resim önden gelen dışarıdaki bir kaynaktan aydınlanmaktadır. Koyu tonların hâkimiyetinde olan eserdeki aydınlık yerler figürlerdir. En aydınlık kısım ise köç figürüdür. Koyu karmaşık bir lekesel uygulama yapılmıştır.

Üslup Özellikleri

Cihat Burak, tarihsel ve kültürel öğeleri barındıran masalsı eserleri ile Türk resminde önemli bir yere sahiptir. Öykülemeci bir üsluba sahip olan sanatçı bazı eserlerinde istiflememeci bir uygulama ile çalışmaktadır. Böyle eserleri, koyu renklerle de birleşince çözülmesi zor bir bilmeceye dönüşmektedir. “İçime kurum yağarken, ben pembelerin, sarıların, açık mavilerin peşinde koşamam” diyen Burak, eserlerinde ağırlıklı olarak griyi ve koyu tonları kullanmıştır. Tarihsel olaylara ve güncel konulara kendine özgü esprili bir biçimde yaklaşan Burak, saf gözlem gücü ile ince eleştiri ve alayın yer aldığı, derin anlamlar taşıyan eserler üretmiştir. Sanatçı ile birlikte akıllara gelen en önemli öğe ise kedidir (Sönmez, 2008).

5.4.5. Müzik-Dans Konusundaki Resimlerin Analizi

5.4.5.1. John Singer Sargent'in “El Jaleo” İsimli Eseri

Şekil-19: El Jaleo

Kaynak: jssgallery.org/paintings/el_jaleo.htm

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: 1882.

Ölçüleri: 232 x 348 cm.

Malzeme ve Teknik: Tuval üzerine yağlıboya.

Eserin şimdi bulunduğu yer: Isabella Stewart Gardner Müzesi, Boston, MA, USA.

Eserin Sanatçısı: John Singer Sargent'tır. Sargent, 12 Ocak 1856'da İtalya'nın Floransa şehrinde doğan Amerikalı bir sanatçıdır. Oldukça sık seyahat eden, lider bir portre ressamı olan Sargent, yaklaşık 900 yağlıboya, 2000 den fazla suluboya ve sayısız çizim bırakarak 1925 yılında 69 yaşında iken Londra'da hayatını kaybetmiştir(Cumming, 2008; 326-7).

Konu ve İçerik

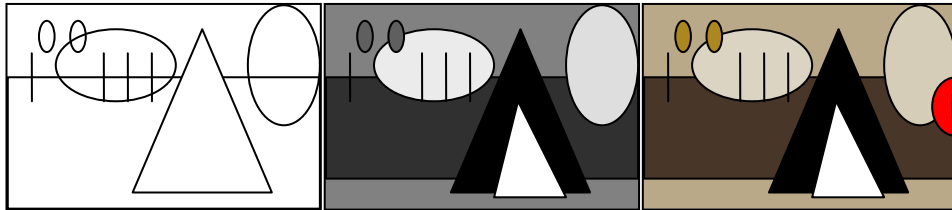
Eserin konusunu, müzik eşliğinde yapılan geleneksel bir dans oluşturmaktadır. Arkadaki gitaristlerin müziği ve dansçıların el çırpmaları

eşliğinde ön plandaki figür dansını sergilemektedir. Dansçı kadın pelerinini tıpkı bir matador gibi havalandırmıştır. Vücut eğimi ve hareketleri ile elbisesinin altında beliren ayakkabısının topuk sesini resmin izleyicisi duyar gibidir. Arkada duran boş sandalye figürün dansını bitirip oturmasını beklemektedir. Dansçının hemen arkasındaki figür başını yukarıya kaldırmış eserin ismi ile bağmaktadır; “el jaleo”. Resim her yönüyle İspanyol müzik ve dansını, giyimlerini gözler önüne sermektedir.

Grafik Düzen

Eser yalın bir düzenleme ile oluşturulmuştur. Arka plandaki figürler bir araya gelerek yatay bir çizgi oluşturmuş ve resmi iki bölüme ayırmıştır. Duvardaki gitarlarla beraber figürler dikey çizgiler olarak görülmektedir. Öndeki dans eden figür üçgen bir alan kaplamaktadır.

Şekil-20: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Koyu renklerin egemen olduğu resimde en çok alanı kahverengiden siyaha uzanan renk grubu kaplamaktadır. Dansçının giysisinin etek kısmına uygulanan beyaz ile resmin sağ kenarındaki kırmızı, eserin monoton renkleri arasında dikkat çekmektedir. Aynı gruptan renklerle loş, romantik bir hava oluşturulmuştur.

Işık Gölge Düzeni

Resimde ışık ve gölge etkisi belirgin olarak görünmektedir. Işık kaynağının resmin dışındaki sağ ön kısımdan eseri aydınlattığı hissedilmektedir. Bir mumun verdiği etkiye benzer gölge oyunları duvarda

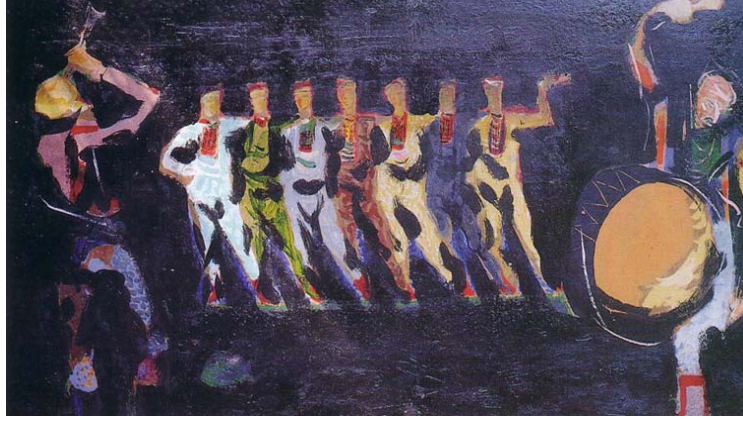
görülmektedir. Resmin alt köşelerinden başlayan koyu alan dansçının başı üzerinde birleşerek üçgen biçiminde bir koyuluk oluşturmaktadır. Eserin üst bölümlerinde orta leke değerleri bulunmaktadır. Dansçı ile gitaristlerin üzerine düşen ışık resmin en aydınlık kısımlarını belirtmektedir. Duvara düşen ışığın etkisi dairesel bir formda olduğundan, aydınlığın sahne ışığı doğrultularak sağlandığı olasıdır.

Üslup Özellikleri

Sargent, yüksek tavır portre resminde başarılı olmuş, çok yetenekli bir sanatçıdır. Birinci Dünya Savaşı'nda yok olan altın çağın ruhunu yakalamıştır. 1900 lere kadar zenginlerin gösterişli yaşamlarından anlar çalışan ressam, daha sonra İngiliz aristokrasisini resmi ve soğuk bir biçimde betimlemiştir. Bir süre sonra şımarık müşterilerin portrelerinden sıkılarak açık hava eskizleri, akrabalarının samimi anları ve füzen eskizleri çalışmıştır. Asıl ilgi alanı ışığı ve tam tonu yakalamak olan Sargent, Paris'te öğrendiği düzeltmesiz tek fırça darbesi tekniği ile eserlerinde iyi bir yağlıboya tekniği kullanmıştır. Akışkan boyama tekniği ile kurduğu cesur kompozisyonlar, modellerinin kendinden emin ifadesi ve pahalı giysileriyle uyum sağlamıştır. Hals, Monet, Orpen, Tissot ve Velazquez'den etkilenen Sargent'in eserleri, eski ustalarla empresyonizm arasında başarılı bir köprü görevi görmektedir(Farthing, 2007: 483-501; Cumming, 2008: 326-27; Sanat Kitabı, 1997: 411)

5.4.5.2. Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun “Halay” İsimli Eseri

Şekil-21: Halay

Kaynak: www.bedrirahmi.com

Eserin Kimliği

Eserin şimdi bulunduğu yer: Yapı Kredi Resim Koleksiyonu.

Eserin Sanatçısı: Bedri Rahmi Eyüboğlu'dur. Eyüboğlu, 1911 yılında babasının kaymakam olarak görev yapmakta olduğu Giresun'un Görele ilçesinde dünyaya gelmiştir. Çocukluğunu Anadolu'nun değişik yerlerinde geçiren sanatçının resimle ilgilenmesi, Trabzon'da resim öğretmenliği yapan Zeki Kocamemi'nin yeteneğini keşfetmesi ile başlamıştır. Güzel Sanatlar Akademisi'nde başlayıp Paris'te sürdürdüğü resim öğreniminin ardından yurda dönmüş ve yaşamı boyunca Güzel Sanatlar Akademisi'nde ders vermiştir. Dünyaca ünlü Türk ressam ve şair olan Eyüboğlu'nun eserleri, halk kaynağından beslenmiştir. Yazma, gravür, seramik, heykel, vitray, mozaik, hat, serigrafi, litografi gibi birçok formlarda eserler üreten sanatçı, geleneksel süsleme ve halk el sanatlarında seçtiği motifleri yapıtlarında Batı'nın teknikleriyle birleştirerek kullanmıştır. Eyüboğlu, 1975 yılında İstanbul'da yaşamını yitirmiştir.

Konu ve İçerik

Eserin konusunu, davul zurna eşliğinde çekilen halay oluşturmaktadır. Türk kültüründe düğün, bayram, spor, sahur gibi birçok etkinlikte yer alan

davul ve zurna resmin ön planında durmaktadır. Davul ve zurna çalan figürlerdeki hareket, coşkuyla kendilerinden geçtiklerini göstermektedir. Eserin ortasında bulunan halay ekibi öndeki figürlere göre daha durgun betimlenmiştir. Lekeseli ve geometrik biçimlerle uygulanmış esere dikkatli bakıldığında geleneksel kumaş desenleri fark edilmektedir.

Grafik Düzen

Eserde ön plandaki iki figür üçgen bir alan oluşturmaktadır. Davul dairesel biçimi ile resimdeki diğer biçimlerden farklılık göstermektedir. Halay ekibindeki figürler ise eserin tam ortasında dikdörtgen bir alan kaplamaktadır. Her bir figür resimdeki dikey çizgileri oluştururken, ortadaki figürlerin aynı büyüklükte ifade edilmesi sonucunda, yan yana duruşları yatay çizgiler olarak algılanmaktadır.

Şekil-22: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Resimde hâkim görünen fon rengi laciverttir. Koyu fon üzerinde yer alan kırmızılar, pembeler, turuncular, maviler, yeşiller canlı bir görünüm sağlamıştır. Lekeseli fırça darbeleri ile uygulanan canlı renkler, giysilerimizdeki geleneksel renk ve dokuyu hissettirmektedir. Eserdeki renk çeşitliliği içerisinde mavi tonları ağırlıktadır.

Işık Gölge Düzeni

Resimde ışık etkisi, en çok halayın sol başındaki figürde görülmektedir. Davulcunun bacağı ile desteklediği davul birlikte aydınlatılırken, zurnacının başı ile zurnasına da ışık uygulanmıştır. Eserde çapraz köşeler arasındaki ışık-

gölge dengesi içerisinde yer alan yatay bir orta leke uygulaması görülmektedir. Eserin arka planı nedeniyle koyu ağırlıklı bir düzen belirmektedir.

Üslup Özellikleri

Bedri Rahmi Akademi'deki ilk yıllarından sonra temel bilgilerini Paris'te edinmesine karşın orada gördüğü kübist ve yapımcı (konstrüktif) yaklaşımını benimsememiştir. Dufy ve Matisse'i kendine daha yakın bulan Eyüboğlu'nun, Anadolu ve Trakya gezilerinde yaptığı resimlerde, İstanbul görünümünde Dufy'nin renk ve çizgi anlayışının etkileri görülmektedir. Ancak, zamanla bu etkiden sıyrılıp halk sanatını sağlam bir kaynak olarak görmeye başlamıştır. Halk sanatından yola çıkarak yeni anlatım biçimleri aramış, minyatürlerden de esinlenmiştir. Anadolu kilimlerinin geometrik, soyut biçimleri, çini, cicim, heybe, yazma ve çorapların bezeme düzeni ve renk uyumlarını kaynak olarak kullanmış, motifin ağırlık kazandığı süslemeci bir tutumla resimler yapmıştır. Bedri Rahmi, yalnızca motifleri resme uygulamakla yetinmemiş, renk ve malzeme araştırmalarına da girmiştir. Çeşitli teknikleri deneyerek gravür, mozaik, heykel ve seramik alanlarında birçok ürün vermiştir. Yine bir halk sanatı olan yazmacılığa da yönelmiş, kumaş üstüne baskılar yapmıştır. İki yıl kadar süren ABD gezisinden sonra değişik malzemelerden yararlanarak soyut resimler ve renk düzenlemelerine yönelmişse de son yıllarında yeniden eski konularına dönmüştür. Kemeçeciler, gecekonducular, hanlar, kendi portreleri, balıklar ve kahvelerle, yeni renk ve doku deneyimlerinden de yararlanarak, doğaya eğilimin ustaca ve yetkin örneklerini vermiştir. Çağdaş resim öğelerini de içeren bu çalışmalarında, konu soyuta yaklaştığı oranda, resmin de bir tür "nakış"a dönüştüğü izlenmektedir(Sanal, 2010; Elmas,2000).

5.4.6. Aile Konusundaki Resimlerin Analizi

5.4.6.1. Edgar Degas'ın “Belleli Ailesi” İsimli Eseri

Şekil-23: Belleli Ailesi

Kaynak: Farthing, 2007:443.

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: 1858-1867.

Ölçüleri: 200 x 250 cm.

Malzeme ve Teknik: Tuval üzerine yağlıboya.

Eserin şimdi bulunduğu yer: Musée d'Orsay, Paris, Fransa.

Eserin Sanatçısı: Edgar Degas'dır. Degas, 1834'te Paris'te dünyaya gelen Fransız ressam, heykeltıraş ve çizerdir. İzlenimcilik akımının kurucularından biri kabul edilmiş olsa da kendisi bu terimi reddedip gerçekçi olarak tanınmayı tercih ettiğini açıklamıştır. Degas, kariyerinin başlarında tarihi temalar işleyen bir ressam olmayı istediğinden titiz bir akademik eğitim almış ve klasik sanat üzerine çalışmıştır. Ancak daha sonra kararını değiştirerek çağdaş konuları geleneksel metotlarla resmeden, kendi tanımıyla “modern yaşamın klasik ressamı” haline gelmiştir. Dansçılar, tiyatro, sirk, at

yarışları, gazinolar ve manzaraları konu alan ressam, 83 yaşındayken, 1913 yılında Paris'te yaşamını yitirmiştir(Serullaz, 1998: 83–95; Gündoğan, 2005).

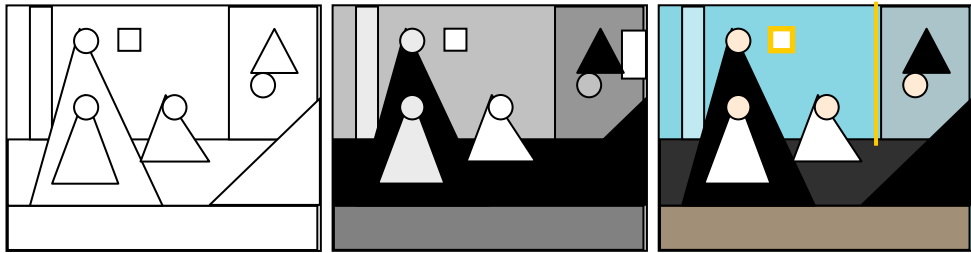
Konu ve İçerik

Eserin konusunu bir aile portresi oluşturmaktadır. Resimde bulunan aile, ressamın İtalya'da yaşayan akrabalarıdır. Ailenin bireyleri farklı yönlere bakmaktadır. Eserin sağ alt köşesinde evin köpeğinin bir kısmının betimlenmesi, anlık bir görünümün resimlendiğini göstermektedir. Figürlerden yalnızca soldaki kız poz verircesine izleyicilere bakmaktadır. Resimdeki donuk ifade, aile bireylerinin kendi içinde yaşadığı yalnızlığı hissettirmektedir.

Grafik Düzen

Eser, sağ alt köşeden, soldaki figürlerin oluşturduğu köşegen bir çizgi ile iki bölüme ayrılmıştır. Ayna ve çerçevenin kenar çizgileri, resimdeki yatay ve dikey çizgileri oluşturmaktadır. Her figür tek başına bir üçgensel alan kaplamaktadır.

Şekil–24: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Resimde koyu renkler kullanılmıştır. Giysilerdeki siyah, eşyalardaki gri, mavi ve koyu kahveler bunaltıcı bir hava yaratmaktadır. Eserde yer yer kullanılan altın sarısı kasvetli ortamı yumuşatan tek sıcak renktir.

Işık Gölge Düzeni

Resmin sağ alt köşesinden gelen bir ışık kaynağı figürleri aydınlatarak arka duvara yansımıştır. Kızların giysileri ışık ve rengin etkisi ile resmin en aydınlık kısmını oluşturmaktadır. Duvarda asılı olan tablo ile aynadaki yansıma diğer aydınlık noktalarıdır. Aydınlık noktaların arkasında yer alan kadının giysisi ile sandalye en koyu alanlar olarak tam bir zıtlık yaratmıştır. Arka plan ise orta leke değerindedir.

Üslup Özellikleri

İzlenimcilik akımının önemli sanatçılarından olarak kabul edilen Degas, bu terimi reddedip gerçekçi olarak tanınmayı tercih ettiğini açıklamış ve kendisini empresyonist ressamlardan ayırmıştır. Degas, hayatın incelikli ve rasgele görünen anlarını mükemmelleştirmiştir. Konularını karmaşık mekan ve hareketi incelemek için seçmiş, bir konuyu veya objeyi tekrar tekrar ele alarak iyi bir kavrayışa ve kusursuzluğa ulaşmaya çalışmıştır. Sanatçının tekniği, olağanüstü çizim yeteneği ve ayrıntılara verdiği önem uygulama ile kusursuz bir birliktelik içerisinde dikkat çeker. Pastel, baskı, heykel gibi farklı malzemelerle çalışan sanatçı, fotoğrafla da ilgilenmiştir. Degas, ilerleyen yaş ve neredeyse kör olmasına rağmen büyük bir renk duyarlılığına sahip olmuştur. Kompozisyonlarında uzaklaşan köşegeni sıklıkla kullanmıştır. Sanatçı, Hiroşige, Laurencin, Toulouse-Lautrec, Utamaro ve Whistler'den etkilenmiştir(Cumming, 2008; Farthing, 2007; Sanat Kitabı, 1997).

5.4.6.2. Namık İsmail'in “Köylü Aile” İsimli Eseri

Şekil-25: Köylü Aile

Kaynak: <http://www.sanalmuze.org>

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: -

Ölçüleri: 71 x 89 cm.

Malzeme ve Teknik: Tuval üzerine yağlıboya.

Eserin şimdi bulunduğu yer: Özel Koleksiyon.

Eserin Sanatçısı: Namık İsmail'dir. Sanatçı, 1890'da Samsun'da dünyaya gelmiştir. Çallı Kuşağı ressamlarından olan Namık İsmail, 1911 yılında Paris'e giderek resim öğrenimine başlamıştır. İlk dönem resimlerinde, duyguyu teknikten daha kuvvetli uygularken, son dönem resimlerinde yoğun boya tabakaları konunun önüne geçmektedir. Sanatçı, Fransa'da empresyonist, Almanya'da akademik, empresyonist ve ekspresyonist ressamlardan etkilenmesine karşın, konuya göre içinden geldiği gibi çalışmıştır. 1935 yılında geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirmiştir(Gürtuna, 1994).

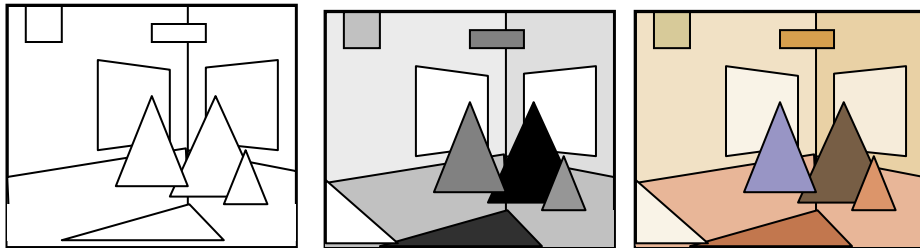
Konu ve İçerik

Eserin konusunu, bir aile portresi oluşturmaktadır. Sade ve az eşyanın bulunduğu odalarında sedire oturmuş bir aile izleyicilere doğru bakmaktadır. Babanın ortada yer alan, bir eli dizindeki duruşu otoritesini gösterirken, diğer eliyle kızının başını okşaması ailedeki sıcak sevgi bağını hissettirmektedir. Kadın figürü, biraz daha geride, ellerini önünde kavuşturmuş, tebessümlü çekingen bir ifade ile durmaktadır. Duvardaki süsler, çerçeve, Kur'an-ı Kerim kılıfı, figürlerin kıyafeti tam bir köy odasını yansıtmaktadır. Bu sade yaşam içerisinde aile bireylerinin birbirine yakın, içten, mutlu hali izleyeni sarmaktadır.

Grafik Düzen

Eser görme noktasında birleşen köşegen çizgilerle yatay iki bölüme ayrılırken, duvar çizgisi de eseri dikey iki bölüme ayırmıştır. Figürler ve pencere kenarları resimdeki dikey çizgileri oluşturmaktadır. Sedirin kenarları ile pencerenin diğer kenarları ve duvardaki süsler yatay çizgileri oluşturmaktadır.

Şekil-26: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Sıcak renklerle yumuşak bir uyumun sağlandığı resimde kahverenginin tonları ve turuncuyu mavi renk tamamlamıştır. Resimde konturun fazla yer almadığı renge dayalı bir uygulama söz konusudur. Işığın etkisi, farklı tonlamalarla vurgulanmıştır.

Işık Gölge Düzeni

Resim, içerdeki iki ışık kaynağı ile dışarıdaki bir ışık kaynağından gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Resimde görülen iki pencere içerideki ışık kaynaklarıdır. Eserin sol kenarında, dışarıda kalan muhtemel bir pencere de üçüncü ışık kaynağını oluşturmaktadır. Arka planda ve sol alt köşede belirgin olan ışık bu alanları yoğun olarak aydınlatırken, figürler gölgede kalmıştır. Resimdeki en karanlık bölüm ortada yer alan iki figür ve duvarların kesişimidir.

Üslup Özellikleri

Namık İsmail'in üslup ve teknik gelişimi, hiçbir zaman belli bir çizgide gitmemiştir. Aynı yıl içinde bile birbirinden farklı teknik ve üslupta resimler yapmıştır. Sanatçı, bazen hafif fırça vuruşları ve ışıltılı renklerin görüldüğü bir empresyonist, bazen parlak renklerin ve karşıt tonların egemenliğinin hissedildiği bir ekspresyonist doğa ressamı, bazen de realist bir figür ressamı olmuştur. Son dönem resimlerinde renklerin ve boya dokusunun, konunun önüne geçtiği yoğun boya tabakaları dikkati çekmektedir. Eserlerinde boya ve çizgi birbirini bütünleyen öğeler olmuştur(Gürtuna, 1994).

5.4.7. Çocuk Oyunları Konusundaki Resimlerin Analizi

5.4.7.1. Pieter Brueghel'in "Çocukların Oyunları" İsimli Eseri

Şekil-27: Çocukların Oyunları

Şekil-28: Çocukların Oyunları(Ayrıntı)

Kaynak: http://www.wga.hu/frames-e.html?bio/b/bruegel/pieter_e/biograph.html

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: 1560.

Ölçüleri: 118 x 161 cm.

Malzeme ve Teknik: Tahta pano üzerine yağlıboya.

Eserin şimdi bulunduğu yer: Viyana Sanat Tarihi Müzesi, Viyana.

Eserin Sanatçısı: Pieter the Elder Brueghel'dir. Brueghel, 1525 yılında Hollanda Habsburg'da dünyaya gelmiştir. Rönesans ressamı ve grafiker olarak tanınan sanatçı, manzaralar ve köylü sahneleri konu almıştır. Konuları nedeniyle "köylü" takma adını almıştır. Brueghel, 17. yy. Hollandalı sanatçılar için yolu hazırlamış, 44 yaşında Brüksel'de yaşama veda etmiştir(Cumming, 2008).

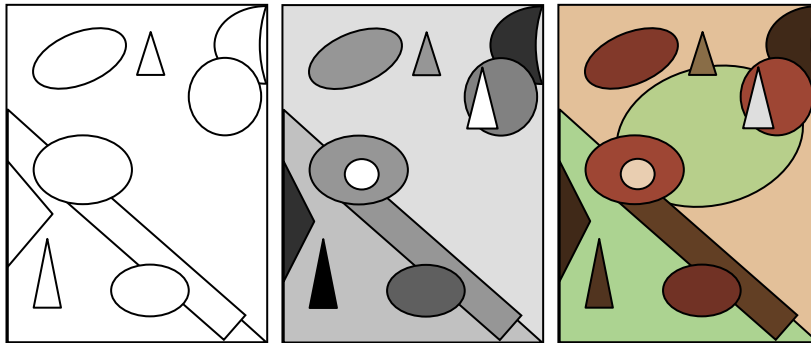
Konu ve İçerik

Eserin konusunu, çocuk oyunları oluşturmaktadır. 16. yüzyılda Hollanda'da oynanan 60 farklı çocuk oyunu resmin tamamında yer almaktadır. Resimdeki çocuklar yetişkin kıyafetleri içinde, hepsi benzer yuvarlak kafaları ve düğme gibi gözleriyle, birbirinden farkları olmayacak şekilde betimlenmiştir. Oynayan tüm çocuklar ya da çocuk grupları birbirinden ayrılmıştır. Resmin ön planında sağ ve sol kenarda tek başına oyuncuğa dönüştürdükleri eşyalarla oynayan çocuklar ve ortada bizim bildiğimiz adıyla uzuneşek oynayan bir grup çocuk vardır. Orta planda kol ve bacaklarından tutarak taşınan bir çocuk görülmektedir. Onların yanında yer çökmüş muhtemelen bilye oynayan iki çocuk bulunmaktadır. Yine aynı hizada varil üzerine binmiş çocukların yarısı görülmektedir. Resmin arka planında ise farklı oyunlar oynayan iki grup ve arada tek başına bir oyuncak taşıyan çocuk bulunmaktadır. Bu resimde belki de ressamın amacı, hayatını çocukça oyunlarla harcayanları uyarmaktır.

Grafik Düzen

Eserin ayrıntısında sağ alt köşeden yukarıya doğru uzanan tahta blok resmi iki bölüme ayırmaktadır. Sol üst köşeden bir kısmı görünen odun, aşağıya uzanarak gözde köşedeki varille bireşim sağlamaktadır. Köşegen bir düzenin hâkim olduğu eserde çocuk grupları dairesel birer biçim oluşturmaktadır.

Şekil-29: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Resimde solgun ve benzer değerdeki renkler dikkat çekmektedir. Kiremit kırmızısı ile kahverenginin yoğun hissedildiği resimde yeşil zıtlık yaratmıştır.

Işık Gölge Düzeni

Resim sanki tam tepeden gelen bir ışıkla şapka oyunu oynayan çocukların olduğu noktada aydınlanmıştır. Eserin en aydınlık bölümü zemindir. En koyu bölümler dengeli olarak sağ alt ile üst köşelerde ve sol kenar ortasında görölmektedir. Figürler açık-orta-koyu değerlerde dengeli olarak dağılmıştır.

Üslup Özellikleri

16. yüzyıl Rönesans ressamı olan Brueghel, güncel, dinsel ve toplumsal sorunları konu almıştır. Dönemin sıradan insanların görünüş ve davranışlarını kusursuz bir gözlemlerle, bir tiyatro oyunu gibi çalışmıştır. Eserlerinde kuşbakışı görüntüler uygulamıştır. Resimlerdeki şekillerde bir ihtişam yoktur ancak yakından bakıldığı zaman her birinde ayrı bir neşenin, ıstırabın, sefaletin veya saadetin izleri görölmektedir. Bu duygusal ifadeler küçücük figürlere hayranlık uyandırıcı bir ustalıklarla işlenmiştir. Sanatçının titizlikle uyguladığı, ince boya tabakaları, büyük bir zenginlik ve renk çeşitliliği yaratmaktadır. Bruegel'in erken dönem eserlerinde hareketli, kişisel anlatılara dayalı bir düzenleme görölmektedir, geç dönem eserlerinde sade, bilinçli bir sanatsal kompozisyon ve düzenleme hâkimdir. Ressam, Bosch, J.Bruegel, G.David ve Ostade'den etkilenmiştir(Cumming, 2008: 157; Sanat Kitabı, 1997: 71).

5.4.7.2. İbrahim Balaban'ın "Oynayan Çocuklar" İsimli Eseri

Şekil-30: Oynayan Çocuklar

Kaynak: <http://www.ressambalaban.com/>

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: 1998

Ölçüleri: 80x70 cm

Malzeme ve Teknik: Tuval üzerine yağlıboya.

Eserin şimdi bulunduğu yer: -

Eserin Sanatçısı: İbrahim Balaban'dır. 1921'de Bursa-Seçköy, Osmangazi'de dünyaya gelmiştir. Balaban, "Konu bir özdür, her öz kendi kabuğunu, yani sanatsal biçimini oluşturur" kuramını ortaya koyduktan sonra yaptıklarını sanat olarak değerlendirmeye başlamış ve ilk sergisini 1953'te İstanbul'da açmıştır. Eleştirmenlere göre sanatçı, "Anadolu insanının yaşamından ve halk efsanelerinden yola çıkarak toplumsal gerçekçi yapıtlar üreten ressam"dır. Balaban, sanat hayatını dağınık, nakışsı, ağır aksak, oyuncaksı, tutsak, özgürlük gibi dönemlere ayırmaktadır. Önceleri köy yaşamının yoksulluğunu, köylü üretim araçlarını resmeden sanatçı, zamanla

destanlara, halk inançlarına, kahramanlarına, söylencelere, mitolojiye yönelmiştir. Kente göçü, kentteki yaşam ve demokrasi mücadelesini ele alan sanatçı, son dönemde Anadolu erenleri ve bereket analarını resimlemiştir. Balaban, İstanbul'daki evinde çalışmalarını sürdürmektedir.

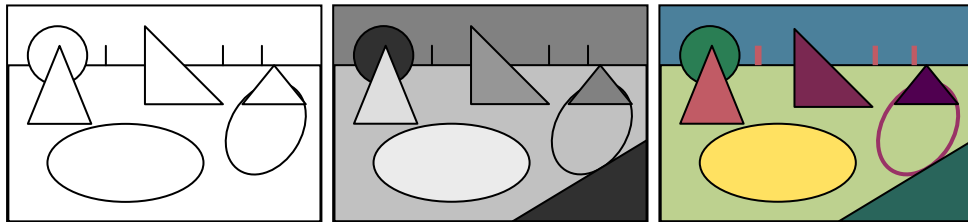
Konu ve İçerik

Eserin konusu oynayan çocuklardır. Resimdeki figürlerin oynadıkları oyunlar günümüz oyuncakları ile değil kendi kurdukları geleneksel oyunlarımızdandır. İçerikte ressam eski oyunlarımızı bize hatırlatırken çocukların doğada rahat bir alanda oynayarak ne kadar eğlendiklerini yansıtmıştır.

Grafik Düzen

Resmi üst bölümünde ufuk çizgisi yatay olarak iki ana bölüme ayırır. En önde oynayan bir grup çocuk daire şeklini oluşturmaktadır. Sol üst bölümde ağaca tırmanan çocuklar üçgen biçiminde yerleştirilmiştir. Resmin tam ortasında yine bir dik üçgen olarak tahterevallideki çocuklar görülmektedir. Resmin sağında farklı oyunlar oynayan çocuklar dairesel bir biçim oluşturmuştur. Ufuk çizgisindeki üç çocuk üç dikey çizgi olarak yerleştirilmiştir. Gökyüzünde uçan kuşlar ve kelebekler kavisli çizgileri meydana getirmektedir.

Şekil-31: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Eserdeki mavi ve yeşilin üzerine canlı ve sıcak renklerdeki figürler yerleştirilmiştir. Koyu ve kasvetli bir renk resimde yer almaz. Eserde zıt renklerle oluşturulan zıtlık canlılığı aratmıştır.

Işık Gölge Düzeni

Eser soldan aldığı ışıkla ortasından aydınlanmaktadır. Resmin alt ve üst bölümleri gölgeyi hissettiğimiz yerlerdir. En aydınlık bölge ön planda el ele tutuşmuş oynayan çocuklardır. Figürlerde yüzlere ve kolların üst bölümüne ışık uygulanırken bacaklar daha koyu kalmıştır. Genel olarak yoğun bir ışık gölge kullanımı yerine değerler hafif bir biçimde, yumuşak geçişle vurgulanmıştır.

Üslup Özellikleri

Eserleri “Ulusal” özellik gösteren Balaban’ın figürlerinde, yalın kaba bir gövde ile benzer yüz tipleri görülmektedir. Kullandığı renkler ve fırça vuruşları gayet yumuşaktır. Figürlerde göremediğimiz ayrıntıyı doğadaki bitki örtüsünde görebiliriz. Sanatçı farklı dönemlerde değişik biçimler ve üsluplar kullanmıştır.

5.4.8. Günlük Yaşam Konusundaki Resimlerin Analizi

5.4.8.1. Georges Seurat'ın “Grand Jatte Adasında Pazar Günü Öğleden Sonra” İsimli Eseri

Şekil-32: Grand Jatte Adasında Pazar Günü Öğleden Sonra

Kaynak: Akbulut, 2006: 113-127.

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: 1884–1886.

Ölçüleri: 207,5- 308 cm.

Malzeme ve Teknik: Tuval üzerine yağlıboya.

Eserin şimdi bulunduğu yer: Chicago Sanat Enstitüsü, Chicago, ABD.

Eserin Sanatçısı: Georges Seurat'dır. Seurat 2 Aralık 1859'da Paris'te dünyaya gelmiştir. Utangaç bir sanatçı olan Seurat, puantilizm ve divizyonizm (renk etkilerini optik efekt ile vermek) akımlarını yaratmıştır. Konularını modern hayat ve mekânlardan almıştır. Sanatçı, gördüklerine ya da hissettiklerine göre değil, çalışılmış teorilere göre resim yapmıştır. Renk ve optik karışım konusundaki en yeni tezleri uygulamış saf renkleri yan yana noktalar halinde boyamıştır. Böylece bu renklerin seyircinin gözünde birleşip

tek renk olacağını, ışığın verdiği gibi bir etkiyi vereceğini düşünmüştür. Seurat duyguları anlatabilmek için çizgisel bir formül kullanmıştır. Bu formüle göre yukarı giden köşegen = mutluluk, aşağı giden köşegen = hüznün, yatay = sakinliktir. Ancak bu formül içerisinde dikey çizgilerin önemini göz ardı etmiştir. Seurat, kurguladığı figür resimlerinde, gizli bir sembolizm ve eski ustaların eserlerine göndermeler yapmıştır. Önemli olan tüm eserlerini yedi yıl içinde yapmıştır. Sanatçı, 29 Mart 1891’de henüz 32 yaşında iken ateşli bir hastalık nedeni ile Paris’ te yaşamını yitirmiştir (Cumming, 2008: 320).

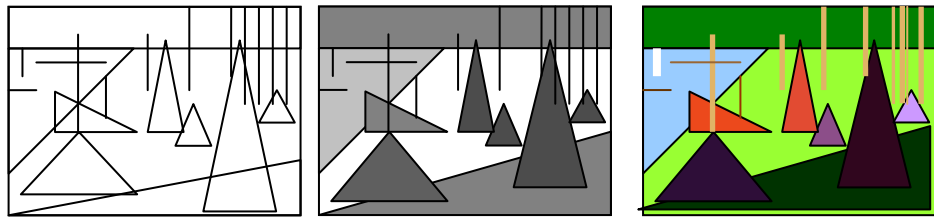
Konu ve İçerik

Eserin konusunu tatildeki günlük yaşamdan bir sahne oluşturmaktadır. Grande Jatte, Seine Nehri’nde bulunan ince uzun bir adadır. Resmin yapıldığı dönemlerde sanayinin gelişmesi ile tatil ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Pazar ve pazartesi olarak belirlenen tatil günleri işçi ve burjuva sınıfını birbirinden ayırmıştır. Pazartesi işçilerin, pazar günü ise zenginlerin tatil günüdür. Tatil günlerinde belli mekânları işgal eden, özellikle öğleden sonraları Grande Jatte’e akın akın giderek yürüyüş ve piknik yapan insanlar ressamın ilgisini çekmiştir. 1884 yazı boyunca Seurat her gün aynı mekâna giderek çalışmış ve birçok desen, 27 küçük resim ve üç tablo ile atölyesine dönmüş, sonunda 1886 da tablosunu tamamlamıştır. Bir nehir kıyısındaki ağaçlıklar altında, dönemin modasına uygun giyinmiş kadınlar, erkekler ve çocuklar, evcil hayvanlar, nehirde yelkenliler ile eserin konusu; bir pazar günü adada gezintiye çıkan insanların etkinlikleri gibi görünmektedir. Ancak Seurat, izlenimciler gibi geçici ve anlık olanı yakalama arzusunda değildi. Amacının, “şerit halinde uzanan Klasik Yunan frizlerine benzer biçimde modern hayatı resmetmek” olduğunu söylemiştir. Mekân aynı olsa da içerikte resmin genel havası rüya benzeri, hayalidir. Eser, zamanının günlük yaşamından kesitleri; ressamın kafasında yarattığı, görmek istediği bir manzara olarak izleyiciye yansıtmaktadır.

Grafik Düzen

Eser üstten ufuk çizgisi hizasında yatay olarak ikiye bölünmüştür. Sol kenarın hemen hemen yarısından başlayan kavisli bir çizgi yukarıya doğru uzanarak eseri üçüncü bir bölüme ayırmaktadır. Bu yatay ve yukarıya uzanan köşegen çizgilerle ressamın çizgisel formülüne göre; eserin sakin, kendi içinde hüzünlü bir yapıya sahip olduğunu söyleyebiliriz. Kalabalık içinde her bir insan, ayrı bir dünyada yalnızlığıyla baş başadır. Yatay çizgilerle köşegen çizgilere zıt olarak ağaçlar ve insanlar dikey çizgileri oluşturmaktadır. Çimenlere uzanmış insan grupları üçgen biçimler olarak eserde yer alır. Eserin ön kısmındaki gölge çizgisi ile arka plandaki kayıklar diğer yatay çizgiler olarak belirtilebilir. Resimdeki en dikkat çekici dikeylikler ise, sağ tarafta duran iki insan ve resmin tam ortasında yer alan kırmızı şemsiyeli kadındır.

Şekil-33: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Seurat'ın Orsay Müzesinde bulunan paletinde boyalar spektrum düzenine uygun olarak yerleştirilmiştir. Palette siyah ve toprağa yakın renkler yoktur. Bütün tonlar beyazla veya kendinden sonra gelen renkle karıştırılarak elde edilmiştir(Akbulut, 2006: 118). Yani Seurat eserlerini bir rengin ana tamamlayanları ile boyamış ve oldukça parlak, birbirinden ayrılmış gibi bir görünüm elde etmiştir. Böylelikle bazı tonlar farklı renkler olarak algılanmaktadır. Resimde en canlı olan ve en çok yer kaplayan renk yeşildir. Çimenlerin üzerindeki insanlar, yeşili tamamlamak için kırmızı ile renklendirilmiştir. Eserin sağ tarafındaki insanların giysileri ile sol taraftaki nehrin mavi rengi dengelenmiştir. Ressam küçük nokta vuruşlarıyla renkleri

uygulayarak renklerin değişik tonlarını eserin farklı bölümlerinde görmemizi sağlamıştır.

Işık Gölge Düzeni

Resimde aydınlık ve gölge yerler belirgin olarak görünmektedir. Ön kısımdaki çimenlerde görülen yoğun gölgelik hemen dikkat çekmektedir. Işığın en yoğun hissedildiği yer, kırmızı şemsiyeli kadının çevresi yani resmin orta bölümüdür. Gölgelere bakarak ışık kaynağının resmin dışında, sol alt bölümüne yakın bir yerde olduğu söylenebilir. Ressam, güneş ışığının etkisini, sarı ve turuncu kullanarak vurgulamıştır.

Üslup Özellikleri

Seurat, bu eserinde, diğerlerinde de uyguladığı gibi önce beyaz fon üzerine sayısız noktacığı yerleştirmiştir. Kendisinin geliştirdiği noktacılık adı verilen yeni bir teknik kullanmıştır. Buna göre yüzeyi parçalayarak renk noktaları uygulamaktadır. Bu tekniğe göre eser uzaktan bakıldıkça daha büyüleyici ve parlak bir renk bütünlüğü içerisinde görülmektedir. Sanatçının bu üslupta yaptığı eserleri, dikkatli bir gözlem ve uzun bir çalışma süresinde ortaya çıkmaktadır. Sadece noktalardan meydana gelen resimlerde çizgi ve konturlar yer almamaktadır.

5.4.8.2. Nuri Abaç'ın ‘‘ay Bahçesi’’ İsimli Eseri

Şekil-34: ay Bahçesi

Kaynak: Nuri Abaç, 6. Beyaz müzayede salon arŐivi(2004). <http://www.beyazart.com>, 18.05.2010.

Eserin Kimliği

Yapım Tarihi: 1999.

Ölçüleri: 50x50 cm.

Malzeme ve Teknik: Tuval zerine yağlıboya.

Eserin Şimdi bulunduğu yer: Müzayedede.

Eserin Sanatçısı: Nuri Abaç'tır. Abaç, 1926'da İstanbul'da dünyaya gelmiştir. İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümüne girmiş, Leopold Levy atölyesinde çalışmış, bir süre sonra mimarlık bölümüne geçerek eğitimini bu bölümde tamamlamıştır. Sanatçı, çalışmalarında yerel ve geleneksel motifler ile konular üzerine kurulmuş gerçeküstü masalları resimleme çabası göstermiştir. Konularını Anadolu kültüründen almıştır. Anadolu kültürü ve geleneksel resim tavrı ile batı resim anlayışı arasındaki keŐiŐimler ile

çalışmalarını ortaya koymuştur. Hayal peşinden koşma özelliğine sahip olan sanatçı, batıdan farklı bir gerçeküstü anlayışa sahip olmuştur. Özgün bir Türk resminin peşinden koşan Abaç'ın eserlerinde minyatür izleri, karagöz özellikleri, çiçekli süslemeler dikkat çeker. Sanatçı, 2 Mart 2008'de geçirdiği bir rahatsızlık sonucu hayatını kaybetmiştir(Bender, 2008; Elmas,2000).

Konu ve İçerik

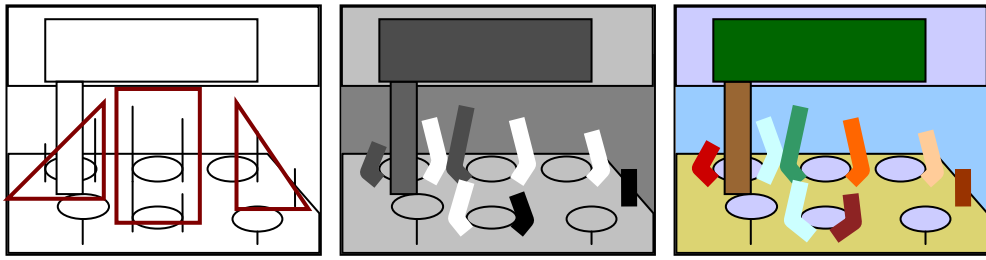
Eserin konusunu, günlük yaşamdan bir sahne olarak, çay bahçesinde oturan insanlar oluşturmaktadır. İlkbaharda hafta içi, mesai bitiminde çay bahçesindeki bir gözlem tuvale yansıtılmıştır. Bir deniz çocuğu olan, İstanbul'da doğup, Mersin'de büyüyen sanatçının denize sevdası bu eserine de yansımıştır. Resimde deniz kıyısındaki bir çay bahçesinde oturan insanlar görülmektedir. Masalardaki insanlara dikkat edildiğinde her birinin farklı nedenlerle geldiği anlaşılmaktadır. Ön masadaki çiftin buluşmak için geldiğini söyleyebiliriz, kıyafetleri ve hafif eğilmiş duruşları ile geleneksel özellikleri yansıtmaktadırlar. Onların tam arkasındaki çift ise kıyaslanmak istercesine giyimleri ve duruşları ile farklı bir kültürü yansıtmaktadır. Belki de şehri gezerken dinlenmek için bir mola vermiş turistlerdir. Çiftlerin ikisinin de masa altında ayaklarının kesişmiş olması yaşamlarının da kesiştiğini gösterir. Bunun yanında yaşlı adamın denize arkasını dönmüş, yalnız duruşu hüznle birlikte etraftaki hareketi izleyerek yalnızlığını unutmaya çalışmış olabileceğini göstermektedir. Diğer masada ise bir baba çocuğunu gezdirmek için gelmiştir. Resmin en muzip dikkat çekici ayrıntısı, okuldan gelmiş çantasını masaya atan çocuğun deniz üzerine küçük su dökmesidir. İnsanların, giyim, duruş, davranış özellikleri ile bu eserde toplumsal özelliklerimiz vurgulanmıştır.

Grafik Düzen

Eser üstten ufuk çizgisi hizasında yatay olarak ikiye bölünmüştür. Çay bahçesi dikdörtgen bir biçimle denizden ayrılmış ve eseri üçüncü bir bölüme ayırmıştır. Yatay çizgiler resme sakin bir ifade vermiş, ağacın gövdesi ve insanlar zıtlık oluşturarak dikey hareketliliği yaratmıştır. Masa ve tabureler

yuvarlak formuyla yumuşaklığı sağlamıştır. Eserdeki tek köşegen çizgi sağ taraftadır ve dikkati o yöne çevirmektedir. Genel olarak yatay çizgilerin belirgin olduğu çizgisel bir düzenlilik vardır. Resimdeki her öge gibi insanların yerleşimindeki denge de dikkat çeker. Ortada çiftlerin oturduğu iki masa dikdörtgen bir düzlem oluştururken, iki taraftaki figürler yanlarındaki çocuklarla üçgenel bir düzlem oluşturarak dengeyi sağlamıştır.

Şekil-35: Eserin Grafik, Işık-Gölge ve Renk Düzeni

Renk Düzeni

Resimde hâkim olan renk mavidir. Gökyüzü, deniz ve masalarda mavinin farklı tonları resme düzenli olarak dağıtılmıştır. Denizde tekrarlayan yatay çizgisel tonlar hareketlilik sağlamıştır. Dikkat çekici, dikdörtgen bir kütle olarak yerleştirilen ağaçtaki yeşil renk, mavilerle bütünleşerek derinlik ve huzur hissini uyandırmıştır. Ön plandaki figürlerde ve objelerde kullanılan sıcak renkler mavi ile yeşili tamamlayarak resme canlılık katmıştır. Işık etkisinin kullanılmadığı eserde, yer yer tekrarlayan beyaz ve sarı ile aydınlık sağlanmıştır. Semaverler, masaların ayakları sarı rengin dengesini oluşturur. Şapkalar, ağaçta asılı olan tarife, lambalar, insanların bazı giysileri, ağacın çiçekleri ve denizin dalga çizgilerindeki beyaz her yöne işlenerek aydınlık yaratmıştır.

Işık Gölge Düzeni

Resimde ışık ve gölge etkisi görünmemektedir. Tekrar edilerek kullanılan açık ve koyu değere sahip renkler açık-koyu dengesini sağlamıştır.

Ressam, güneş ışığının yaratabileceği etkiyi, objelerde tekrarlayan sarı kullanarak vurgulamıştır.

Üslup Özellikleri

Minyatür etkilerinin görüldüğü Abaç'ın eserleri düzlemseldir, üçüncü boyut görülmez. Ressam mimari eğitimi almış olsa da, mimarinin önemli perspektif kurallarını resimlerinde uygulamamıştır. Başta lale olmak üzere çeşitli çiçek motifleri ve çizgisel bezemeler kullanmıştır. Resimlerindeki simetri ve tekrarlar ile sağlanan denge önemli özelliğidir. Figürlerinde kullandığı pastel renkler ile sağlanan kılcal doku sayesinde kendine özgü bir resim dokusu yaratmıştır. Abaç'ın figürlerinin özelliği, yay şeklindeki büyük kara gözleri ve profilden görünüşleridir. Hiçbir figürü karşıdan görünmez. Resimlerde minder veya örtüye benzeyen zeminlerdeki insanların ortaoyununu anımsatan masalsi halleri, yaşamdan gözlemlenen sahnelerdendir.

ALTINCI BÖLÜM

6.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, veri toplama yöntemleri, veri toplama araçları ve verilerin analizi üzerinde durulmuştur.

Nitel araştırma yönteminin benimsendiği araştırmada, bütüncül tek durum çalışması deseni kullanılmıştır.

Nitel araştırma; doküman analizi, gözlem ve görüşme gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya koyulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır. Nitel araştırma yönteminin en önemli avantajı, araştırılan konuyu ilgili bireylerin bakış açılarından görebilmeye ve bu bakış açılarını oluşturan sosyal yapıyı ve süreçleri ortaya koymaya olanak vermesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2004: 35).

Nitel araştırmada genellikle; çevresel veriler, süreçle ilgili veriler ve algılar olmak üzere üç tür veri toplanır. Görüşme, gözlem ve yazılı dokümanların incelenmesi, bu verileri toplamak için en yaygın olarak kullanılan veri toplama yöntemleridir (Yıldırım ve Şimşek, 2004: 36).

Nitel araştırmayı anlamak için özelliklerini bilmek, onu tanımlamaktan daha çok işe yarar. Çoğunlukla nitel araştırmalara ait altı özellik belirtilmektedir. Bunlar; doğal ortama duyarlılık, araştırmacının katılımcı rolü, bütüncül yaklaşım, algıların ortaya konması, araştırma deseninde esneklik ve tümevarımcı analizdir (Yıldırım ve Şimşek, 2004: 37).

Bu çalışmada öncelikle ilgili literatür taranmış ve araştırma için en uygun bilimsel yol çizilerek aşamalar gerçekleştirilmiştir. Ortaya çıkan tezin birinci bölümünü, çalışmanın giriş kısmı olan problem durumu, çalışmanın amacı, sınırlılıklar ve sayıtlılar oluşturmaktadır. İkinci, üçüncü ve dördüncü bölümlerde yazılı dokümanların incelenmesi ile elde edilen kültür, sanat ve

sanat eğitimine ilişkin veriler ele alınmıştır. İkinci bölümde kültürün tanımı, özellikleri, öğeleri ve kültürel süreçler bulunmaktadır. Üçüncü bölümde, sanatın tanımı, sanatın türleri ve resim sanatı, sanatçı, sanat eseri, kültür ve sanat yer almaktadır. Dördüncü bölümde, sanat eğitimi ele alınarak tarihi, tanımı, önemi ve amaçları ile 6. sınıf öğrencilerinin gelişim özellikleri üzerinde durulmuştur. Sanat eleştirisinin incelendiği tezin beşinci bölümünde; eleştiri kavramı, sanat kuramları, görsel sanatlar eğitiminde sanat eleştirisi(resim analizi) ele alınmış ve uygulamada kullanılan resimlerin analizine yer verilmiştir. Altıncı bölüm olan yöntem kısmında, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama yöntemleri ve araçları, verilerin analizi ve yorumlanması açıklanmıştır. Yedinci bölümde uygulama ortamı tanımlanarak uygulamaya ilişkin bulgulara yer verilmiş ve yorumlar yapılmıştır. Sonuç ve önerilerin bulunduğu sekizinci bölüm ise tezin son bölümüdür.

6.1. Araştırma Modeli

Araştırmanın modelini durum çalışması oluşturmaktadır. Durum çalışması, sosyal olguları, tekil bir olayın ayrıntılı bir çözümlemesini yaparak araştıran, nasıl ve niçin sorularını temel alan bir yöntemdir. Yin'e göre durum çalışması şu şekilde tanımlanabilir; "güncel bir olguyu kendi yaşam çerçevesi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir"(Aktaran: Yıldırım ve Şimşek, 2004: 201).

Durum çalışması, sınırlı sayıdaki değişkenleri incelemek, belirli kuralları takip etmek yerine, tek bir durum ya da olayın derinlemesine incelenmesini içerir. Olay; bir kişi, bir grup, bir bölüm, bir süreç, bir toplum veya sosyal hayatın herhangi bir birimi olabilir. Ortamda gerçekte neler olduğuna bakılır, olay ile ilgili tüm veriler toplanır ve analiz edilerek sonuçlar ortaya koyulur. Çalışma sonunda ortaya çıkan ürün, olayın niçin o şekilde olduğunun ve gelecek araştırmalar için daha detaylı olarak nelere odaklanmak gerektiğinin keskin bir biçimde anlaşılmasıdır. Bu nedenle durum çalışması,

test etme ya da hipotezden çok bir şey üretmek veya ortaya koyabilmek için daha uygundur (Davey, 1991). Eğitimsel durum çalışmalarında, öğretmenler kendi sınıflarında ya da okullarında bir araştırmacı gibi çalışmalar yaparlar. Eğitim teorileri geliştirerek ya da sistematik ve yansıtıcı yaşantı belgeleriyle düşünme arındırarak eğitimcilerin düşünce ve konuşmalarını zenginleştirmeye çalışırlar (Köklü, 1994: 773).

Durum çalışması desenlerinden bütüncül tek durum deseninin kullanıldığı çalışmada analiz birimi, ilköğretim okulu ikinci kademesindeki bir 6. sınıftır. Bütüncül tek durum desenlerinde tek bir analiz birimi(bir birey, bir sınıf, bir okul, bir kurum vb.) vardır. Tek durum desenleri; genel standartlara pek uymayan kendine özgü durumların çalışılmasında, iyi formüle edilmiş bir kuramın teyit edilmesi veya çürütülmesinde ya da daha önce hiç kimsenin çalışmadığı veya ulaşamadığı durumlarda kullanılabilir. Böyle durumların çalışılması daha önce bilinmeyen bir konunun su yüzüne çıkarak daha sonraki araştırmalara temel oluşturması veya yol göstermesi açısından önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2004: 214).

İlköğretim ikinci kademe 6. sınıf öğrencilerinin Görsel Sanatlar dersinde, kültürlerarası etkileşimde resim analizinin rolünü ortaya koyan bu durum çalışmasındaki uygulama süreci toplam altı ders saati işlenmiştir. Resim analizi derslerinin, farklı kültürel değerlerin algılanmasındaki rolü incelenerek ders analizleri ve eğitsel eleştirileri aktarılmıştır.

Eğitsel eleştiri, bir günlük okul etkinliğinin daha iyi ve tam anlamıyla anlaşılabilmesi için tanımlanması, çözümlenmesi, yorumlanması ve yargılanması sürecidir. Eğitsel eleştiri modeli Elliot Eisner tarafından 1977 yılında geliştirilmiştir. Eisner'in görüşleri, John Dewey'in “duyusal farkında oluş” süreci ve “algıların geliştirilmesi” düşüncesine dayanmaktadır (Özsoy, 2001).

6.2. Evren ve Örneklem

Bilim anlayışının içerisinde “genelleme” vazgeçilmez öğelerden birisidir. Üzerinde çalışılan bir dizi sınırlı sayıdaki değişken arasındaki ilişkiler belirli güvenlik aralıklarıyla değişkenlerin dâhil olduğu evrene genellenir. Bu nedenle evrenin kesin hatlarıyla belirlenmesi önemlidir. Ancak evren bir araştırmacının ulaşamayacağı kadar büyüktür. Çok sayıda birey, olgu veya olayı içeren evren belirli yöntemlerle örneklem denilen küçük ve çalışılabilir bir büyüklüğe indirgenir. Araştırma sonuçları tersi bir süreçle evrene genellenir (Yıldırım ve Şimşek, 2004: 76).

Araştırmanın evreni, Konya Ayşe Sönmez İlköğretim okulundaki 6. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Evreni temsil eden örneklem ise Konya Ayşe Sönmez İlköğretim okulundaki, kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile belirlenen, toplam 36 kişilik 6A sınıfı öğrencilerini kapsamaktadır. Sınıf mevcudunun 20’si kız, 16’sı erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

6.3. Veri Toplama Yöntemleri ve Araçları

Nitel bir araştırma olan bu çalışmada gözlem, görüşme ve doküman incelemesi veri toplama yöntemleri olarak kullanılmıştır.

Öncelikle konu ile ilgili düşünce ve tanımların yer aldığı kaynaklar taranmıştır. Kütüphane çalışmaları ile konuyla ilgili olan kitap, dergi, araştırma, makale ve resim katalogları gibi yerli ve yabancı kaynaklar incelenmiş, internet taraması yapılmıştır. Resimler incelenerek, konuya uygun olabilecekler tespit edilmiş, bunların içerisinde seçilen sekiz konuya ilişkin 16 resim analizlerde kullanılmıştır. Analiz için öğrencilere yöneltilecek sorular uzman görüşüne başvurularak belirlenmiştir.

Uygulama, ilköğretim ikinci kademe 6. sınıf görsel sanatlar dersinde toplam altı ders saatinde yapılmıştır. Ders planı müfredata uygun olarak, “MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü Görsel Sanatlar Dersi(1–8. sınıflar) Öğretmen Kılavuz Kitabı”na göre hazırlanmıştır. Ders planına göre; güdüleme

aşamasında eşleştirme etkinliği ile dikkat çekmenin yanında, ön bilgilere ilişkin verilerde sağlanmıştır. Resim analizlerinin uygulamasında, belirlenen sorular doğrultusunda önce eserler tek tek incelenmiş daha sonra yan yana getirilerek karşılaştırılmıştır. Bu süreç gözlemlenerek veriler elde edilmiştir(Ek-4). Bir ders saatinde; incelenen eserlerin konusuna uygun olarak, öğrencilere, ders sonunda küçük çalışmalar yaptırılmıştır. Beşinci ders saatinde resimlerin analizi ve sekiz konuda yapılan çalışmalar tamamlanmıştır. Altıncı ders saatinde ise, o ana kadar yapılan çalışmalar ve çeşitli malzemeler kullanılarak, grup çalışması ile kendi kültürümüze ilişkin bir “kolaj” çalışması yapılmıştır(Ek-7). Yine bu ders saatinde plan içerisindeki değerlendirme aşamasına göre öz değerlendirme formu kullanılarak öğrencilerin konu hakkındaki algılarına ilişkin verilere ulaşılmıştır. Uygulama sonunda öğrencilerle grup görüşmesi yapılmış, veriler kayıt cihazı ile kaydedilmiştir (Ek-6).

Durum çalışmasının kalbinde gözlem metodu yer alır. Gözlem, herhangi bir ortamda oluşan davranışı ayrıntılı olarak tanımlamak amacıyla kullanılan bir yöntemdir (Köklü, 1994: 774-75). Çalışmada, yarı yapılandırılmış çalışma ortamı içerisinde araştırmacı, katılımcı gözlemci konumundadır.

Görüşme, önceden belirlenmiş ciddi bir amaç için yapılan soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim sürecidir. Nitel veri toplanmasında, bireysel görüşmelerin yanında grup görüşmelerinin de önemli bir işlevi vardır. Ders süreci sonunda görüşme formu yöntemine göre görüşmeler yapılarak öğrencilerin dersle ilgili görüşleri elde edilmeye çalışılmıştır. Görüşme formu yöntemi, benzer konulara yönelmek yoluyla değişik insanlardan aynı tür bilgilerin alınması amacıyla hazırlanır. Görüşmeci önceden hazırladığı konu veya alanlara sadık kalarak, hem önceden hazırlanmış soruları sorma, hem de bu sorular konusunda daha ayrıntılı bilgi alma amacıyla ek sorular sorma özgürlüğüne sahiptir (Yıldırım ve Şimşek, 2004: 105-133).

Gözlem ve görüşme yöntemlerinin yanında doküman incelemesi de yapılarak ilgili literatür taranmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Dokümanlar nitel araştırmalarda etkili bir biçimde kullanılması gereken bilgi kaynaklarıdır. Yazılı dokümanların yanı sıra, film, video, fotoğraf gibi görsel malzemelerde nitel araştırmalarda kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2004: 154).

Araştırmada veri toplama yöntemlerinin uygulanmasında kullanılan veri toplama araçları; Görüşme ve gözlem formları, video kayıt cihazı, fotoğraf makinesi, projeksiyon makinesi, ders planı dahilinde hazırlanan eşleştirme etkinliği formu ve öz değerlendirme formudur.

6.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Yapılan araştırma sonucunda elde edilen veriler, içerik analizi, betimsel analiz ve tablolar kullanılarak çözümlenmiştir. Sınıf aktivitelerinin tamamen anlaşılması ve değerlendirilmesi için eğitsel eleştiriden de faydalanılarak süreç tanımlanmış, çözümlenmiş, yorumlanmış ve yargılanmıştır. Görüşme verileri betimsel olarak analiz edilmiştir. Ayrıca ders planında yer alan güdüleme ve değerlendirme formları öğrencilerin ön bilgi ve kazanım durumları göz önüne alınarak değerlendirilmiştir.

YEDİNCİ BÖLÜM

7. BULGULAR VE YORUM

7.1. Resim Analizi Uygulamasının Yapıldığı Ortam

Farklı kültürlerin özelliklerini algılama açısından resim analizinin rolünü ortaya koymaya yönelik olan bu durum çalışması, 2009–2010 eğitim öğretim yılı 2. yarıyılında Konya ili Ayşe Sönmez İlköğretim Okulundaki ikinci kademe 6. sınıflar arasından 6A sınıfında uygulanmıştır.

7.1.1. Uygulama Okulunun ve Çevresinin Tanımlanması

Meram Küçük Kovanağzı Mahallesinde bulunan okul, hayırsever vatandaş Sıddıka PİRBUDAK'ın, kayınvalidesi Ayşe SÖNMEZ adına bağışladığı 3757 metrekare arsa üzerine yapılmıştır. Yapımına 1996 yılında başlanan okul, 1998–1999 Eğitim Öğretim Yılında hizmete girmiştir. İlk eğitim öğretim yılında değişik sınıflara 997 öğrenci kaydedilmiştir. Okul katı yakıtlı kalorifer sistemi ile ısınmaktadır. 4 katlı olan binada 21 derslik, 1 laboratuvar, 1 kütüphane, 1 anasınıfı, 1 teknoloji ve tasarım atölyesi, 1 çok amaçlı salon, 1 kantin, 1 arşiv odası vardır. Görsel sanatlar atölyesi bulunmamaktadır. Ayrıca müdür odası, 2 adet müdür yardımcılarının odaları ve öğretmenler odası da bulunmaktadır. 2009–2010 Eğitim Öğretim Yılında 1386 öğrencisi olan okulun sınıflarında 35–45 arası öğrenci bulunmaktadır. Okulda bir müdür, bir müdür başyardımcısı, üç müdür yardımcısı ve 48 öğretmen ile 1 teknik personel ve 1 hizmetli bulunmaktadır. Okulda 1 tane görsel sanatlar öğretmeni görev yapmaktadır.

Okulun bulunduğu mahalle yerleşimi 1950–1955 yılları arasında oluşmuştur. O yıllara kadar buğday, arpa tarlası halinde olan bölge, yerleşimden sonra Uzunharmanlar Mahallesi adını almıştır. Mahallede, Karadiğın – Kavak, yakın köy ve ilçelerden gelenler ile doğu illerinden göç edenler ikamet etmektedir. Mahalleye halen göç vardır. Yerleşimin devam

ettiği, yeni evlerin yapıldığı bir çevredir. Konya'nın büyük şehir belediyesi olmasıyla mahalle Meram ilçe sınırlarına dâhil olmuştur.

Sosyal hayatta; televizyon izlemek, radyo dinlemek dışında bir faaliyet yoktur. Mahallenin okuma yazma oranı düşüktür, Halk Eğitim Merkezi tarafından okuma yazma kursları yapılmaktadır. Öğrencilerin %20 si liseye devam etmektedirler. Kızlar ev işleri, erkekler ise sanayide iş ve meslek edinmektedirler.

Şekil-36: Uygulama okulunun genel görünümü

Şekil-37: Uygulama okulunun içinden bir görünüm

7.1.2. Uygulama Sınıfının ve Öğrencilerin Tanımı

Uygulamanın yapıldığı 6A sınıfının mevcudu 20 kız, 16 erkek olmak üzere toplam 36 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrenciler 12–13 yaş grubundadır. Ailelerinin ekonomik durumları iyi değildir. Annelerin tamamı ev hanımıdır. Babaları ise geçici işlerde çalışmaktadır veya işsizdir. Sadece birkaç öğrencinin babasının sabit gelirli bir işi vardır. Ailelerin eğitim düzeyleri de genellikle ilkokuldur. Bu nedenlerle çocuklarının eğitimlerinde yeterince ilgi ve destek gösterememektedirler. Öğrencilerin fiziksel bir engeli olmamakla birlikte algılama problemi olan üç öğrenci vardır. Öğrencilerden ikisi doğu illerden birçoğu da çevre ilçe ve köylerden göç etmiştir. Uyum üçlüğü yaşamaktadırlar ve kültürel açıdan arada kalmışlardır. Ailelerinin memleketleri, kendi yaşam alanları, teknolojik gelişmeler ve medyanın etkisi ile öğrenciler kültürel değerlerin kazanımında karmaşıklık içerisindedir. Çocukluktan ergenliğe geçişin ilk dönemlerinde olan 6. sınıf öğrencileri, önceki dönemlerden farklı olarak içinde yaşadığı toplumun bir parçası olduğunun farkına varacak ve ona göre davranmaya çalışacaktır. Bu nedenle kültürel farklılıkların tanıtılması ve kendi kültürel değerlerini algılamanın sağlanması için bu yaş dönemi önemlidir. Bu önem açısından 6A sınıfı öğrencileri ile çalışma yapılmıştır.

Çalışma, okulda bir sanat atölyesi bulunmadığı için sınıfta yapılmıştır. Sınıfta üç grup halinde sırlanmış 18 tane sıra vardır. Okulun arka kısmına bakan sınıfın dört küçük penceresi bulunmaktadır. Öğleden sonra güneş alan sınıfın pencerelerinde beyaz tüller ve projeksiyon cihazının kullanımı için mavi kalın perdeler bulunmaktadır. Sınıfta aydınlatma için dört adet flüoresan lamba vardır. Kışın ısınmayı sağlayan üç tane kalorifer peteği yer almaktadır. Duvarlar mavi ve bej renkte boyanmıştır. Sınıfın zemini karo taşlarla kaplanmıştır.

Öğretmen masasının arkasında, içinde DVD ve televizyonun bulunduğu sınıf dolabı yer almaktadır. Dolabın yanında tahta, tahtanın üzerinde Türk Bayrağı, İstiklal Marşı, Atatürk portresi ve Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi bulunmaktadır. Tahtanın sağ yanında ise kapı ve çöp kovaları vardır. Sınıfın iki

duvarında harita ve panolar yer almaktadır. Ayrıca sınıf sabah ve öğle grupları tarafından ortak kullanıldığı için diğer gruba ait ders materyalleri de sınıfta bulunmaktadır.

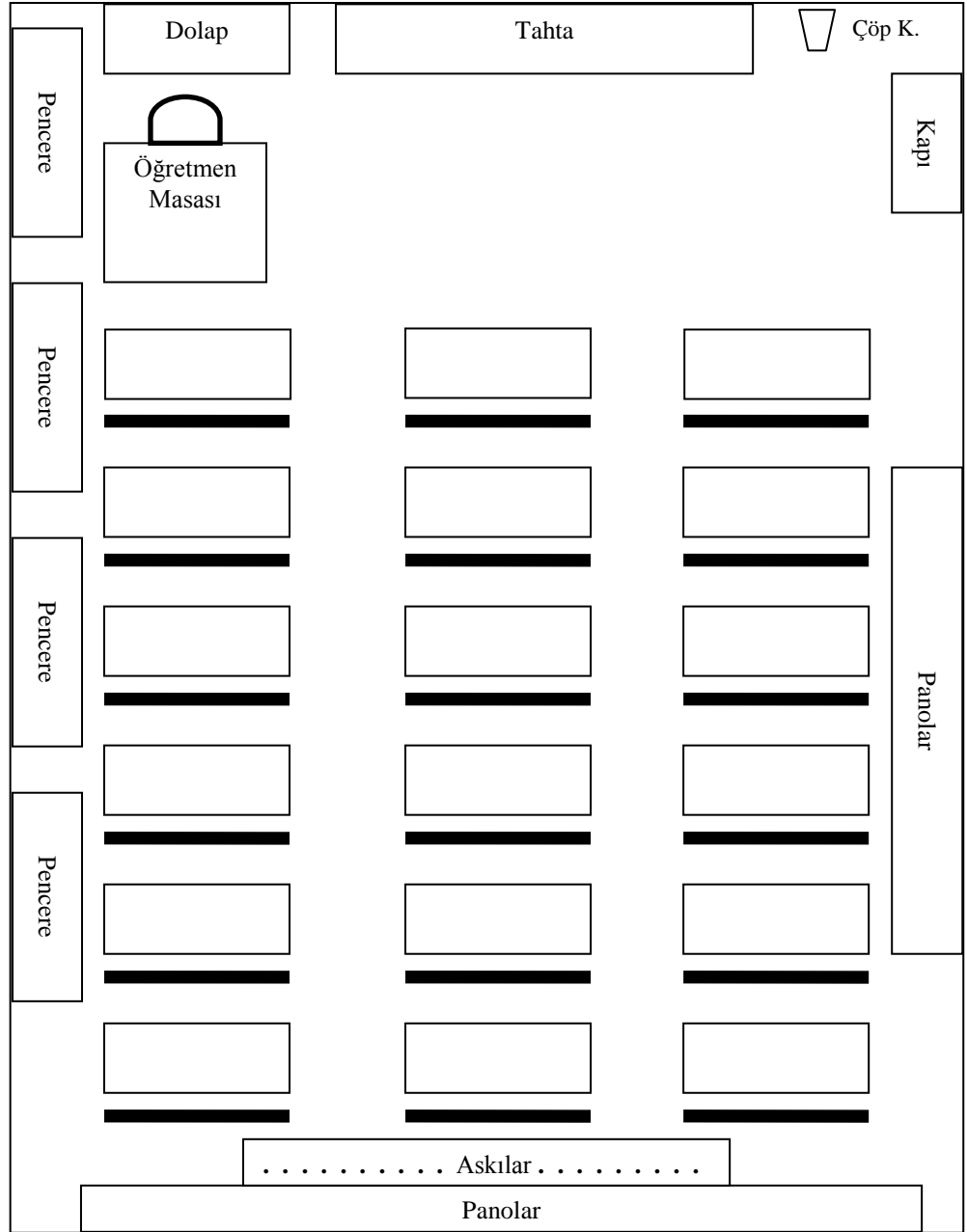
Şekil-38: Uygulama sınıfının ön kısmından görünüm

Şekil-39: Uygulama sınıfının arka kısmından görünüm

Şekil-40: Uygulama sınıfının planı

7.2. Resim Analizi ve Öz Değerlendirme Sorularının Belirlenmesi

Uygulamadan önce kullanılacak olan resimler belirlenmiştir. Her resim için 5 tane analiz sorusu hazırlanmış, ayrıca aynı konudaki ikişer resim için de karşılaştırma yapmayı gerektiren beşer soru belirlenmiştir(Ek-3). Resim analizi için sorular hazırlanırken uzman görüşü alınmış ve kaynaklardan yararlanılarak kültürel değerlerin algılanmasına ağırlık verilmiştir (İpşiroğlu, 2006). Uygulama için “görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabına” uygun olarak altı haftalık bir ders planı hazırlanmıştır (Ek-1). Ders planına göre öğrencileri güdüleme ve hazır bulunuşlulukları hakkında fikir edinmek için “eşleştirme etkinliği” düzenlenmiştir(Ek-2). On ülke ile karşısında karışık olarak on farklı kültürel özellik belirlenmiştir. Son olarak ders planında belirtilen uygulama sonu değerlendirmesi için “öz değerlendirme formu” hazırlanmıştır (Ek-5). Formun hazırlanmasında, 6. sınıf kazanımlarından ders planına alınanlar doğrultusunda hareket edilmiştir.

7.3. Uygulamada Yapılan İşlemler

Uygulamada ilk ders saati içerisinde önce eşleştirme etkinliği yaptırılmıştır. Derste çeşitli resimlerin inceleneceği belirtilerek resim analizlerine geçilmiştir. Düğün konulu resimlerden birinci resim gösterilerek sorular yöneltilmiş, ikinci resim gösterilerek sorular yöneltilmiş sonra iki resim yan yana gösterilerek sorular yöneltilmiş ve karşılaştırılmıştır. Daha sonra resimlerdeki iki farklı ülkenin düğün gelenekleri hakkında bilgi verilmiştir. En son, konu ile ilgili olarak bir gelin resmi yapmaları istenmiştir.

İkinci ders uygulamasında yemek ve mimari konulu resimler incelenmiştir. Ülkelerin yemek kültürleri ve mimari özellikleri hakkında bilgi verilmiş, öğrencilerden kâğıdı ikiye ayırarak bir yemek sofrası ve geleneksel bir ev çizimleri istenmiştir. Üçüncü ders saatinde geleneksel spor ve müzik-dans konulu resimler incelenmiştir. Ülkelerin geleneksel sporları ve müzik-dans kültürleri hakkında bilgi verilmiş, öğrencilerden kâğıdı ikiye ayırarak bir pehlivan ile müzisyenler ve dans eden insanları çizimleri istenmiştir. Dördüncü

ders uygulamasında aile ve çocuk oyunları konulu resimler incelenmiştir. Ülkelerin aile kültürleri ve çocuk oyunları hakkında bilgi verilmiş, öğrencilerden kâğıdı ikiye ayırarak bir aile ile sevdikleri bir oyunu çizmeleri istenmiştir. Beşinci ders uygulamasında günlük yaşam konulu resimler incelenmiştir. Ülkelerin günlük yaşam gelenekleri hakkında bilgi verilmiş, öğrencilerden günlük yaşamlarına ilişkin bir resim yapmaları istenmiştir. Daha sonra kolaj çalışması yapılacağı belirtilerek kolaj hakkında bilgi verilmiştir. Öğrenciler ders sonuna kadar daha önce yaptıkları resimleri kesip hazırlamışlardır. Altıncı derste öğrenciler grup çalışması yaparak önceki çalışmalarını bir arada düzenlemişler ve çeşitli malzemelerle eklemeler yaparak kolaj çalışmalarını tamamlamışlardır. Altıncı ders saatinin sonunda öğrencilere öz değerlendirme formu dağıtılarak dersle ilgili kendi kazanımlarını değerlendirmeleri sağlanmıştır.

7.4. Uygulamada Kullanılan Eserler

Uygulama derslerinde kullanılacak resimler kültürel öğelere dikkat edilerek belirlenmiştir. Resimlerin seçiminde düğün, geleneksel spor, yemek, aile, mimari, çocuk oyunları, müzik-dans ve günlük yaşam konuları dikkate alınmıştır. Uygulamada kullanılan resimler şunlardır;

Düğün: Rousseau-Kırsal Bir Düğün, Cihat Burak-Telli baba'da Gelin ve Damat

Yemek: Matisse-Yemek Masası, Hoca Ali Rıza-İftar Sofrası

Mimari: Bernardo Bellotto-Floransa'da Arno Nehri, Oya Katoğlu Bursa'dan

Geleneksel Spor : Utagawa Yoshiiku-Sumo Törenlerinde Geleneksel Gösteri, Cihat Burak-Kırkpınar Ağası

Müzik-Dans: Sargent-El Jaleo, Bedri Rahmi Eyüboğlu-Halay

Aile: Degas-Belleli Ailesi, Namık İsmail- Köylü Aile

Çocuk Oyunları: Pieter Brueghel-Çocukların Oyunları, İbrahim Balaban- Oynayan Çocuklar

Günlük Yaşam: Seurat-Grand Jatte Adasında Pazar Günü Öğleden Sonra, Nuri Abaç-Çay Bahçesi.

7.5. Uygulama Derslerinin Gözlem Dökümlerinin Analizi

Uygulama dersleri, sanat eleştirisi yönteminden ortaya çıkan ve Dewey'in algılama görüşünün geliştirilmiş olan Eisner'in eğitsel eleştiri yöntemiyle analiz edilerek içerik analizi sağlanmış ve buna göre yorumlar yapılmıştır. Eğitsel eleştiride süreç dört basamaktan oluşur. Birinci basamak, araştırmacının okul, sınıf, öğrenciler ve dersle ilgili bilgi topladığı tanımlama aşamasıdır. İkinci basamak, ders esnasında oluşan diyalogların kodlamasının yapıldığı çözümleme aşamasıdır. Bu aşamadaki kodlamalar Eisner'e göre temel bilgi aktarımı, yönetsel, süreç içinde iletişimsel, işlevsiz şeklinde yapılır. Üçüncü basamak, deneyimden anlam çıkarma süreci olan yorumlama aşamasıdır. Dördüncü basamak ise değer biçme işlemi olan yargı basamağıdır. Yapılan uygulama çalışmasının çözümlenmesinde kullanılan kodlamalar ve semboller tabloda gösterilmiştir.

Tablo-1: Süreç kodlama anahtarı tablosu

Öğretim Yöntemleri	Şekil
Temel Bilgi Aktarımı	&
Yönetsel	%
Süreç İçinde İletişimsel	@
Uygulama	\$
İşlevsiz	!

Tabloda görülen temel bilgi aktarımı, bilginin planlı bir şekilde anlatılarak konunun bütün sınıfa sunulmasıdır. Ders anlatımı, gösterim ve soru

sormayı içerir. Yönetmelik; sınıfın, gereçlerin düzenlenmesi ile ders sırasında disiplinin sağlanmasıdır. Süreç içinde iletişimsel, öğretmenle öğrenciler arasında geçen görüşmelerdir. Bu aşamada sanatsal çalışmalar, süreç, sonuçlar, sorunlara ilişkin çözümler hakkında konuşulur. Uygulama; öğrencilerin yaptığı çalışmalardır. İşlevsiz, konuşmanın olmadığı veya dersle ilgi olmayan süreçlerdir. Gözlem kayıtlarının dökümleri anahtarlara göre kodlanarak sınıflandırılmış ve tablolar haline getirilerek dersin içerik ve betimsel analizi yapılmıştır.

7.5.1. Düşün Konulu Ders Dökümünün Analizi

İlk uygulama dersinde öncelikle öğrencilere eşleştirme etkinliği kâğıdı dağıtılmıştır. Bu etkinlikle öğrenciler güdülenerek konuya hazırlanmıştır. İncelenen eşleştirme etkinliğinde tablo-2 deki bulgulara rastlanmıştır. Buna göre kültür ve sanat kavramlarını sınıftaki öğrencilerin yarısından fazlasının tanıdığı görülmektedir. Verilen farklı ülkeler içinden Türkiye'yi doğru kültürel özellik ile eşleyenler sınıfın yarısını oluşturmaktadır. Buradan, öğrencilerin kendi değerlerini farklı ülkelerin değerleri ile karıştırdıkları anlaşılmaktadır.

Tablo-2: Eşleştirme Etkinliği Tablosu

	Eşleştirme	Doğru	Yanlış	Doğru %
1	Kültür-Geçmişten günümüze devam eden yaşantılar	25	11	69,44
2	Sanat-Duygu ve düşüncelerin özgün olarak ifade edilmesi	20	16	55,55
3	Türkiye-Davul ve zurna	18	18	50
4	İngiltere-Çay saati	12	24	33,33
5	Fransa-Şapkacılık ve şapka kullanımı	17	19	47,22
6	İtalya-Pizza ve spagetti	12	24	33,33
7	İspanya-Boğa güreşi	17	19	47,22
8	Japonya-Yiyecekleri özel çubuklarla yemek	33	3	91,66
9	Hindistan-Kutsal inekler	22	14	61,11
10	İskoçya-Erkeklerin etek giyme geleneği	27	9	75
	TOPLAM	203	157	56,38

Dünya üzerindeki farklı ülkeler arasından öğrencilerin en çok kendi ülkelerini tanımasını beklenirken, Japonya'nın doğru eşleştirilme oranı daha yüksek görülmektedir. En az eşleştirilebilen ülkeler ise İngiltere ile İtalya olarak görülmektedir. Genel olarak öğrencilerin yarısından biraz fazla bir bölümü, ülkelerle kültürleri arasında doğru bir eşleştirme yapabilmiştir ancak kendi ülke kültürlerini daha iyi tanımasını beklenirken bu sonuç gözlenmemiştir.

Etkinlik sonrasında düğün konulu resimlerin analizi yapılmıştır. Bir ders saati sürecinde yapılanlar ders dökümüne göre analiz edilerek süre örnekleme tablosunda gösterilmiştir. Ders sürecinde en fazla öğrenciler konuşarak derse katılmışlardır. Öğretmenin en çok bilgi aktarımında bulunmak için konuştuğu görülmektedir.

Tablo-3: Süre Örnekleme Tablosu

Öğretim Yöntemi	Adet	Dk.	%
Temel Bilgi Aktarımı	25	12,32	30,8
Yönetsel	16	3.50	8,75
Süreç İçinde İletişimsel	7	1.15	2,87
İşlevsiz	7	1.30	3,25
Öğrenci Konuşması	72	9.45	23,63
Uygulama	4	12.28	30,7
Toplam	131	40.0	100

7.5.2. Yemek ve Mimari Konulu Ders Dökümünün Analizi

İkinci ders saatini oluşturan bu süreçte yemek ve mimari konusundaki eserler öğrencilerle diyalog halinde incelenmiştir. İnceleme sonrasında konu hakkında bilgi verilmiş ve öğrenciler aynı konularda uygulama yapmıştır. Yemek konusundaki eser analizinde öğrenciler ortadaki çorbaya bakarak

kolaylıkla ülkemize ait eseri tahmin edebilmişlerdir. Mimari konusunda da dini öğeler tahminde yardımcı olmuştur. Yalnızca yeşil türbenin resimde neden mavi olduğuna akılları takılmıştır. Ders süreci içerisinde öğrencilerin öğretmen hitabından iki kat daha fazla konuştuğu görülmektedir. Esere yönelik konuşma zamanının bu derste uzun sürmesi uygulamaya daha az zaman kalmasına neden olmuştur.

Tablo-4: Süre Örnekleme Tablosu

Öğretim Yöntemi	Adet	Dk.	%
Temel Bilgi Aktarımı	70	10,15	25,37
Yönetmel	20	3,50	8,75
Süreç İçinde İletişimsel	10	1,25	3,13
İşlevsiz	15	1,55	3,87
Öğrenci Konuşması	140	15,20	38
Uygulama	3	8,35	20,88
Toplam	258	40.0	100

7.5.3. Geleneksel Spor ve Müzik Konulu Ders Dökümünün Analizi

Uygulama derslerinin üçüncüsünde, Japonya ve Türkiye'nin geleneksel sporlarından olan güreşi konu alan resimler ile İspanya ve Türkiye'nin müzik-dans kültürünü konu alan resimler incelenmiştir. Öğrenciler güreş konulu resimler karşısında heyecanlanmış hemen konuşmaya başlamıştır. Müzik ve dans konusundaki resimleri ise karışık bulmuşlardır. Önceki derslerde görülenler ile bu dersin süre örnekleme tablosunda görülenler paralellik göstermektedir. Farklı amaçlar için diyaloga girilen süreçte en fazla öğrencilerin esere dönük konuşmaları yer almaktadır. Öğretmen ise 91 kez temel bilgi aktarımı amacıyla konuşmuştur. Ders süreci boyunca farklı amaçlarla öğretmenin sınıfa toplam 118 kez hitap ettiği görülürken bu değer süreç içindeki öğrenci konuşması ile yaklaşık olduğu, derste öğrencilerin ve öğretmenin neredeyse eşit oranlarda konuştuğu söylenebilir.

Tablo-5: Süre Örneklem Tablosu

Öğretim Yöntemi	Adet	Dk.	%
Temel Bilgi Aktarımı	91	13,45	33,63
Yönetsel	19	3,55	8,87
Süreç İçinde İletişimsel	8	1,15	2,87
İşlevsiz	11	1,45	3,63
Öğrenci Konuşması	129	15,05	37,63
Uygulama	2	5,35	13,37
Toplam	260	40.0	100

7.5.4. Aile ve Çocuk Oyunları Konulu Ders Dökümünün Analizi

Dördüncü ders uygulama sürecinde seçilen aile ve çocuk oyunları konusundaki dört resim incelenmiş ve karşılaştırılarak analiz edilmiştir. Resimlerin analizinde öğrenciler giyim ve eşyalara dikkat ederek figürlerdeki ifadeden bizim insanlarımızın sıcaklık hissini alabilmişlerdir. “Köylü Aile” resmindeki ışık dikkatlerini hemen çekmiştir. Bruegel’in eserindeki çocuk figürlerini büyük olarak algılamışlar, konuyu ise ilk bakışta “bu ne be” şeklinde tepki verdikten sonra “savaşta yaralı taşıyorlar” diye ifade etmişlerdir. Bu ders sürecinde Türk Ressamlara ait eserlerin ikisinde de kullanılan sıcak renkler hoşlarına gitmiştir. Kendi çalışmalarında en çok uyguladıkları oyunlar, çizgili, futbol ve bilgisayar oyunu olmuştur.

Öğretmenin toplam 104 kez konuştuğu süreçte öğrenciler 127 kez esere dönük konuşmuşlardır. Sürecin %36,12 ile en fazla bölümünü öğrenci konuşma süresi oluşturmaktadır. Hemen arkasında temel bilgi aktarımı ve uygulama süreci yer almaktadır.

Tablo-6: Süre Örneklem Tablosu

Öğretim Yöntemi	Adet	Dk.	%
Temel Bilgi Aktarımı	71	12,50	31,25
Yönetmel	22	4,05	10,13
Süreç İçinde İletişimsel	11	1,45	3,63
İşlevsiz	12	1,50	3,75
Öğrenci Konuşması	127	14,45	36,12
Uygulama	2	6,05	15,12
Toplam	245	40.0	100

7.5.5. Günlük Yaşam Konulu Ders Dökümünün Analizi

Uygulama sürecinin beşinci dersinde tek konuda resim analizi yapılmıştır. Kalan zaman sürecinde ise ilk dört derste yapılan uygulama çalışmalarının eksikleri tamamlanmıştır. Öğrenciler eserlerdeki mekân ve figürlere dikkat ederek inceleme yapmışlardır. Uygulamalarında ise mahalle, park ve ev oturmalarını yansıtmışlardır. Ders sürecinde uygulama çalışmaları öncekilere göre daha fazla yer almıştır. Bir ders sürecinde uygulama için 16 dakika kullanılmıştır. Bu zaman dilimi dersin %40,12 lik bir bölümünü oluşturmaktadır. Öğretmenin toplam 52 adet hitabı görülürken öğrenciler 85 kez konuşmuştur. Uygulamadan sonraya düşen öğrenci konuşma süresi %23,5 olarak hesaplanmıştır. Yine bu ders sürecinde uygulamanın artmasına bağlı olarak iletişimsel oranlar da artmıştır. Daha önce ortalama %3 lük bir zaman dilimini oluşturan iletişimsel sürecin burada %5,13 oranına yükseldiği görülmüştür.

Tablo-7: Süre Örneklem Tablosu

Öğretim Yöntemi	Adet	Dk.	%
Temel Bilgi Aktarımı	39	8,15	20,37
Yönetsel	13	3,25	8,13
Süreç İçinde İletişimsel	15	2,05	5,13
İşlevsiz	6	1,10	2,75
Öğrenci Konuşması	85	9,40	23,5
Uygulama	2	16,05	40,12
Toplam	160	40.0	100

7.5.6. Öğrencilerin Uygulama Çalışmalarının Yapıldığı Ders Dökümünün Analizi

Altıncı ve sonuncu ders sürecinde kolaj çalışması açıklanarak daha önce hazırlanan küçük çalışmalar gruplar halinde bir araya getirilmiştir. Bu ders süreci içerisinde öğrenciler tüm analizleri ve bilgilerini hatırlayarak çalışmalarında kullanmışlardır. Kısa bir temel bilgi ile uzun uygulamadan oluşan altıncı ders sürecinin sonunda ayrıca öz değerlendirme formları da doldurulmuştur. Öğrenciler uygulama aşamasında çalışmaları özellikle birbirine değmeyecek şekilde yapıştırmaya çalıştıkları için sıkıntı çekmişlerdir. Birbirinin üzerine yapıştırılan parçaların çalışmalarını çirkinleştireceği düşüncesinde oldukları gözlenmiştir.

Son ders süreci içinde uygulama çalışmaları %85,5 olarak görülmektedir. Öğretmen 4 kez temel bilgi amaçlı konuşurken 15 kez yönetsel olarak hitap etmiştir.

Tablo-8: Süre Örneklem Tablosu

Öğretim Yöntemi	Adet	Dk.	%
Temel Bilgi Aktarımı	4	2,15	5,37
Yönetsel	15	1,45	3,63
Süreç İçinde İletişimsel	11	1,15	2,87
İşlevsiz	-	-	-
Öğrenci Konuşması	8	1,05	2,63
Uygulama	6	34,20	85,5
Toplam	44	40.0	100

Süreç sonunda ders planına göre hazırlanan öz değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Bu sayede her öğrenci kendi sahip olduğu ön bilgileri ile ders sürecinde kazandıklarını düşünerek kendisini değerlendirmiştir.

Öz değerlendirme formundan elde edilen bulgulara göre oluşturulan tabloda genel görünüm evet sayısının fazla olduğu yönündedir. Öğrenciler %74,72 evet olarak işaretlerken, %22,5 kısmen, %2,78 de hayır olarak işaretlemişlerdir. Öz değerlendirme formundaki ölçütlere bakıldığında değişik kültürlere saygı duymanın en fazla kazanılan ölçüt olduğu görülmektedir. Hayır, olarak en fazla işaretlenen ölçüt, uygulama ile ilgili olan onuncu ölçüt olmuştur. Ders kazanımlarından olan birinci ölçüt, en çok kısmen olarak işaretlenen ölçüttür.

Tablo-9: Öz Değerlendirme Ölçeği Tablosu

ÖLÇÜTLER	Evet	%	Kısmen	%	Hayır	%
1.Gösterilen sanat eserinde anlatılan ve anlatılması mümkün olan fikirler ve duyguları tahmin edebildim.	22	61,11	14	38,89	-	-
2.Farklı ulusların kültürlerinin tanınmasında güzel sanatların bir dalı olan resmin önemini kavradım.	30	83,33	6	16,67	-	-
3. Resimleri incelerken farklı ülkelerin kültürel özellikleri ile ilgili bilgiler edindim.	31	86,11	5	13,89	-	-
4. Resimleri incelerken ülkemize ait kültürel özellikler ile ilgili yeni bilgiler edindim.	29	80,55	5	13,89	2	5,56
5.Kültürel değerlerin ülkelere göre farklılıklar gösterdiğini incelediğimiz resimlerde gözlemledim.	23	63,88	12	33,34	1	2,78
6.Kültürel değerlerin ülkeler arasında benzerlikler gösterebildiğini incelediğimiz resimlerde gözlemledim.	22	61,11	13	36,11	1	2,78
7.Farklı kültürleri tanıırken Resim incelemek hoşuma gitti.	28	77,77	6	16,67	2	5,56
8.Resimleri karşılaştırarak incelemek benzer ve farklı kültürel özellikleri daha iyi anlamamı sağladı.	29	80,56	7	19,44	-	-
9. Değişik kültürlere saygı duymam gerektiğini öğrendim.	32	88,88	3	8,34	1	2,78
10. Ulusal kültürümüzü yansıtabilecek ve tanıtabilecek konularla ilgili çalışmalar yaptım.	23	63,88	10	27,78	3	8,34
TOPLAM	269	74,72	81	22,5	10	2,78

7.6. Öğrencilerin Uygulama Sürecine İlişkin Görüşleri

Ders süreci tamamlandıktan sonra öğrencilerin konu, işleniş, uygulama gibi dersle ilgili görüşlerine ulaşmak için grup görüşmesi yapılmıştır. Görüşme 20 dakika sürmüştür. Öğrencilerin söyleyecekleri hiçbir şeyin ders durumlarını etkilemeyeceği belirtilerek rahat olmaları sağlanmıştır. Görüşme esnasında her öğrencinin görüş belirtmesine özen gösterilmiştir. Görüşme sürecinin fazla uzamaması için farklı görüşler üzerinde durulduktan sonra fazla uzatmadan yeni soruya geçilmiştir.

Görüşme Dökümü

Öğretmen: Çocuklar sizlerle altı hafta süresince işlediğimiz derslerde farklı resimler inceledik. Şimdi sizinle bu derslerle ilgili düşüncelerinizi görüşmek istiyorum. Söyledikleriniz not durumlarınızı etkilemeyecek ve sadece burada kalacaktır.

Öğretmen: Görsel sanatlar dersi için ne düşünüyorsunuz?

Öğrenci: Zorlu ve zevkli bir iş ama biraz çaba göstermemiz gerekiyor. Biraz uğraşmak gerekiyor.

Öğrenci: Konulara görsel olarak bakmayı öğreniyoruz. Sabırlı olmak lazım.

Öğrenci: Tam olarak başarılı olmak için sanatlarla ilgili olmak lazım.

Öğrenci: Ressamların eserlerini incelememize ve onları tanımamıza yardımcı oluyor.

Öğretmen: Bu ders size neler kazandırıyor olabilir?

Öğrenci: Gördüğümüz resimlerin bazıları ilgimizi çekiyor. Onlar üzerinde daha fazla düşünüyoruz.

Öğrenci: Duygu ve düşüncelerimiz görsele dökmemizi sağlıyor.

Öğrenci: Farklı ülkelerin kültürlerini görsel olarak tanımamızı sağlar.

Öğrenci: Yerli ve yabancı kültürel özellikleri görüyoruz.

Öğretmen: Yalnızca bu dersler için değil görsel sanatların geneli bize neler kazandırıyor?

Öğrenci: Duygu ve düşünceyi görsel olarak anlatabiliyoruz.

Öğretmen: Görsel Sanatlar dersinin içerisinde en çok hangi tür konuları seviyorsunuz?

Öğrenci: Ben baskı çalışmalarını seviyorum.

Öğrenci: Serbest konulu çalışmalarını seviyorum. Kendi istediğim resmi yapmak istiyorum.

Öğrenci: Guaj boya çalışmalarını seviyorum.

Öğrenci: Üç boyutlu çalışmalarını seviyorum.

Öğrenci: Baskı yapmayı seviyorum.

Öğretmen: Sizinle işlediğimiz en son dersin konusunu beğendiniz mi?

Öğrenci: Ben beğendim. Dikkat çekiciydi, kendi yorum ve düşüncelerimizi söyleyebildik.

Öğrenci: Hocam ben beğendim. Çünkü başka ülkelerin kültürlerini tanıdım. Bazı alanlardaki adetlerini öğrendim.

Öğrenci: Beğendim öğretmenim, resimlere baktıkça başka ülkelerin kültürlerini kavradım.

Öğretmen: İşlediğimiz dersleri düşündüğünüzde en çok aklınızda kalan şey neydi?

Öğrenci: Ben bütün resimleri hatırlıyorum.

Öğretmen: Neden, hepsini mi beğendin?

Öğrenci: Evet öğretmenim, dersin işlenişi çok ilgi çekiciydi.

Öğrenci: Pehlivanlı olan resim bir de Bursa olan resim aklımda kaldı.

Öğrenci: Spor konulu resimler aklımda kaldı.

Öğretmen: Sporla ilgilendiğin için mi o aklında kaldı?

Öğrenci: Evet öğretmenim.

Öğretmen: Daha önceden bilmediğiniz, bu derste öğrendiğiniz bilgiler var mı?

Öğrenci: Sumo güreşçilerinin kıyafetlerini öğrendim. Üzerindeki süslerin güçlerini gösterdiğini bilmiyordum.

Öğrenci: Fransa'nın düğün özelliklerini öğrendim.

Öğrenci: Floransa'da birçok köprü olduğunu öğrendim.

Öğretmen: Bu öğrendiğiniz bilgiler neyle ilgili?

Öğrenci: Aile, halk oyunları, spor, günlük yaşamla ilgili öğretmenim.

Öğretmen: Resimlerin konularını sormadım. Az önce yeni öğrendiğiniz bilgilerden bazılarını saydınız. Bu bilgiler ne ile ilgili?

Öğrenci: Kendi ülkemizin ve başka ülkelerin kültürleriyle ilgili bilgiler öğrendik.

Öğrenci: Kültürümüzle ilgili birde farklı ülkelerin gelenekleriyle ilgili bilgiler öğrendik.

Öğrenci: Kültür ve mimariyle ilgili bilgiler öğrendik.

Öğretmen: İncelediğimiz resimler değişik resamlara ait. Değişik resamlara ait resim incelemenin önemi nedir?

Öğrenci: O ressamın hangi konularda resim yaptığını öğreniriz.

Öğrenci: Diyelim ki Fransız bir ressamın resmini incelerken Fransa'nın kültürel özelliklerini öğreniriz. İngiliz bir ressam olsa bu sefer de İngiltere'nin kültürel özelliklerini öğreniriz.

Öğrenci: Ressamların hangi alanlarda çalıştıklarını öğreniriz.

Öğretmen: Bu resimleri incelerken hangi kültürel değerlerle karşılaştık? Kendi kültürümüzle ilgili neler gördük?

Öğrenci: Kırkpınar güreşlerini gördük.

Öğrenci: Ev, yemek, düğün, Bursa, çay bahçesi, oyunlar ile ilgili bilgi edindik.

Öğretmen: Hangi ülkelerin kültürel özelliklerini öğrendik?

Öğrenci: Fransa'nın, Türkiye'nin, Japonya'nın, İngiltere'nin, İspanya'nın

Öğretmen: İtalya'nın mimari özelliklerini, Fransa'nın düğün kültürünü, yemek kültürünü gördük, günlük yaşam kültürünü gördük, Japonya'nın geleneksel sporunu gördük, Hollandalı çocuklarının oyun özelliklerini gördük, İspanya'nın müzik ve dans yine İtalya'nın aile özelliklerini tanıdık.

Öğretmen: Aynı konuyla ilgili bir Türk bir yabancı ressamın resimlerini incelemek, yan yana görmek size ne kazandırdı?

Öğrenci: Başka ülkelerin kültürel özellikleriyle bizim kültürümüzü karşılaştırdım.

Öğrenci: Farklılıkları gördüm.

Öğrenci: Kültürlerin farklılıklarını gördüm.

Öğrenci: Her ülkenin kültürel özelliklerinin farklı olduğunu gördüm.

Öğretmen: Tek tek inceleyeydik anlayamaz mıydık? Neden ikisini yan yana koyduk?

Öğrenci: İkisi yan yana olunca karşılaştırma yapmamızı sağladı.

Öğrenci: Farklılıkları ve benzerlikleri görmemizi sağladı.

Öğretmen: Bu derste öğrendiklerinizi söylediniz. Bu bilgileri hangi yolla öğrendik?

Öğrenci: Görsel yolla öğrendik.

Öğretmen: Ne yaparak?

Öğrenci: Bakarak.

Öğrenci: Resimleri inceleyerek.

Öğrenci: Yorumlayarak.

Öğretmen: Sizlerin öğretmen olduğunı düşünelim. Öğrencilerinize değişik kültürlerin özelliklerini öğreteceksiniz. Nasıl bir yol seçerdiniz?

Öğrenci: Görsel olarak öğretirdim.

Öğrenci: Farklı ülkelerden görüntüleri kamerayla çeker onları izletirdim.

Öğretmen: İnsanların kültürel değerlerle ilgili bilgilerinin olması niçin önemlidir? Kendi ülkemizin kültürünü tanımasam, başka ülkelerin kültürünü tanımasam ne olur?

Öğrenci: Kendi ülkenizin kültürünü bilmediğinizde bir turist yaşadığımız yerle ilgili bir şey sorduğunda cevap veremezsiniz.

Öğrenci: Kültürlerle ilgili bilgimiz yoksa uyum sağlayamayız.

Öğrenci: Birisine kendi kültürümüzü tanıtabilmemiz için önce kendimizin bilmesi gerekir.

Öğretmen: Son olarak yaptığımız uygulama çalışması sizce nasıldı?

Öğrenci: Bence çok güzeldi öğretmenim, zevkliydi.

Öğrenci: Bana biraz karmaşık geldi ama yine de eğlenceliydi.

Öğrenci: Çok zevkliydi hocam.

Öğretmen: Bu uygulama yerine siz başka bir uygulama yapmak ister miydiniz? Bu konuyla ilgili nasıl bir çalışma olabilirdi?

Öğrenci: Farklı ülkelerin ressamlarının eserleriyle ilgili altlarına bilgilerini yazarak bir çalışma yapılabilir.

Öğrenci: Yaptığımız çalışmaları bir araya getirerek bir dergi oluşturabilirdik.

Öğretmen: Var mı başka fikri olan.

Öğretmen: Görüşmeye katılımınız için teşekkür ediyorum.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünya üzerinde bir arada yaşayan toplumlardan her birinin, geçmişten günümüze uzanan birbirinden farklı yaşamsal özellikleri bulunmaktadır. Bu farklılıktan dolayı, her toplumun kendine özgü bir kültür ortaya çıkmaktadır. Dil, din, gelenek-görenekler, örf ve adetler ahlak, giyim, yemek, bayram ve şenlikler, aile, edebiyat ve sanat gibi, insanların yaşamsal öğelerinin bütünü, kültür olarak tanımlayabiliriz. İnsanların bulunduğu yerde paylaşım ve etkileşimin olmaması mümkün görünmemektedir. Bu açıdan bakıldığında farklı ülkelerin ilişkilerinde kültürel etkileşimin yaşanmaması olanaksızdır. Kültürler arası etkileşimde, kültürün bir ögesi olarak sanatın yeri oldukça önemlidir. Sanatçının büyük yaratıcılık ve eşsiz duyarlılığıyla ürettiği eserlerine, yaşadığı toplumun kültürel özelliklerinden bir damla mutlaka düşmektedir. Böylece bu damlanın sanat eseri ile birçok toplumdaki birçok insanın gözüne düşerek her yöne akacağı bir gerçektir.

Sanat; insanların duygu ve düşüncelerini çeşitli araçlarla, kişisel bir üslupla ifade etmeleridir. Bu ifade ediş sırasında kültürün diğer öğelerinin sanat eserlerine yansması mümkündür. Bu nedenle, sanat eserlerindeki işlenen konuları kültürel değerlerden ayrı değerlendirmek ya da bu eserlerin kültüre kattıklarını ayırtmak mümkün değildir. Bu anlamda sanat ile kültür ilişkisi iç içedir. Kültür sanat eserini oluştururken, sanat eseri de kültürü taşıyarak kültürel etkileşime neden olur. Çeşitli kültürlerin tanınmasında sanat eserlerinin rolü büyüktür. Ancak görsel sanatların bir dalı olan resmin buradaki rolü daha da büyüktür. Bir resimden yola çıkarak başka bir ülkenin kültürel değerleri hakkında çok çeşitli bilgiler edinilebilir. Resim eğitimi almamış bir insan bile esere bakarak kültürel izlerin farkına varabilir. Ancak bireye küçük yaşta verilecek sanat eğitimi onun eserleri daha iyi anlamasını ve uygar bir insan olmasını sağlayacaktır.

Yapılan araştırmada, farklı kültürel özelliklerin resim analizi ile nasıl kazandırılabilceğine ilişkin bir durum üzerinde çalışılmıştır. Çalışmada, yaş özellikleri açısından kendilerini toplumun bir parçası olarak görmeye başlayan, 6. sınıf ğrencilerinin sanat eğitiminde resim analizi uygulaması yapılmıştır.

Uygulama öncesinde yapılan eşleştirme etkinliği ile bulmaca havasında derse hazırlanan öğrencilerin konuyla ilgili sahip oldukları genel bilgileri de görülmüştür. Belirgin kültürel özellikler ile ülkeleri, öğrencilerin sadece yarıdan biraz fazlası doğru eşleştirebilmiştir. Ülkemizi doğru eşleştirenlerin oranı da beklenenden düşük olmuştur. Öğrencilerin farklı ülkeler ile kendi ülkelerinin kültürel özelliklerini yeterince ayırt edemedikleri anlaşılmıştır.

Kültürler arasındaki benzerlik ve farklılıkları öğrencilerin kavramalarının sağlanması için farklı ülkelerin kültürel özelliklerini gösteren eserler seçilerek resim analizi uygulanmıştır. Böylece süreç sonunda öğrenciler değişik ülkeleri öğrenmiş ve birbiriyle karşılaştırmıştır.

Öğrencilerin her farklı ülke resmi ile kendi ülke resimlerini incelemeleri ve sonunda karşılaştırmaları ile kendi kültürel özelliklerini kavrayarak diğerlerinden ayırmaları sağlanmıştır. Kültürel değerlerimiz konusunda yapılan uygulama çalışması da kavrayışı pekiştirmiştir.

Süreçte ğrenciler, konuşmayı ve yorum yapmayı sevmişler, resim analizinden zevk almışlardır. Gördükleri her eserle farklı duygular yaşayan öğrenciler, özellikle “geleneksel spor” konulu eserlerle çok ilgilenmiş ve heyecanlanmışlardır. Gözlemlerde ğrencilerin resimlerdeki ayrıntıları en önce bulmak için çaba gösterdikleri, akıllarına gelen ilk şeyi hemen söyledikleri görülmüştür. ğretmenden daha fazla konuşan öğrenciler açısından, süreç oldukça iyi geçmiştir. Fakat ğretmen açısından çocuklukla gençlik arasındaki bu yaş grubunu kontrol etmek zaman zaman geşmiştir. Öğrenciler zevkle resimleri inceledikten sonra onları yan yana görüp karşılaştırdığında kültürel farklılıkların olduğunu iyice anlamış ve kendi ülke kültürünün özelliklerini gösteren eseri seebilmiştir. Farklı ülkelerin kültürel özelliklerini yansıtan

resimlerde öğrencilerin ülke tahminleri en çok Fransa ve İngiltere arasında gidip gelmiştir. Değişik ülkelerin kültürel özelliklerini yeterince bilmedikleri anlaşılan öğrenciler ders süreci sonunda incelenen resimlerdeki ülkeler ile kültürlerini tanımışlardır.

Öğrenciler süreç sonunda, dersin konusunu beğendiklerini ve işlenişin hoşlarına gittiğini ifade etmişlerdir. Bir öğrenci çok resim incelendiği için “bana biraz karışık geldi ama yinede eğlenceliydi” ifadesini kullanırken birkaç kişinin bu görüşe katıldığı olmuştur. Yapılan uygulamadan daha farklı nasıl bir uygulama yapılabileceğine ilişkin “Görsel olarak öğrettirdim” ve “Farklı ülkelerden görüntüleri kamerayla çeker onları izlettirdim” şeklinde fikir belirtmişlerdir. Öğrencilerin yaptığı öz değerlendirmede, ders planındaki kazanımları sağlamış oldukları görülmüştür.

Öğrencilerin duyarlılık kazanmasını sağlamak için, erken yaşta verilen sanat eğitimi ilk adımken, çalışmanın sonunda görülmektedir ki, öğrencilere farklı kültürleri ve kendi kültürlerini tanıtarak farklılıkları görmelerini sağlayarak duyarlılıklarını arttıran başka bir adım da sanat eğitiminde resim analizi uygulamasıdır. Resim analizi öğrencilerin eserle etkileşime geçerek daha duyarlı olmasını sağlayan bir süreçtir. Eser analizinin kapsamında doğa ve kültürel çevrede yer alanların estetik boyutta incelenmesi yer almaktadır. Aldığı eğitimle sanat eserine duyarlılıkla yaklaşan öğrenciler resmi analiz ederek bazı kültürel izlerle karşılaşacaktır. Bunun sonucunda izlerini yakaladığı kültürü merak ederek öğrenme isteği duyacaklardır. Resim analizlerinin bireyin kendi toplumundan bir sanat eseri ile karşılaştırmalı olarak yapılması ise kültürel izlerin farkına varılmasını daha da kolaylaştıracaktır. Ayrıca karşılaştırma sonucunda birey kendi kültürel özelliklerini de daha iyi kavrayacaktır. Bireyin kendi kültürünü ve farklı kültürleri bir arada görüp değerlendirmesi kültürler arası diyalog ve etkileşimi sağlayarak birbirine saygılı daha medeni bir toplumun oluşmasına katkıda bulunacaktır.

KAYNAKÇA

Akbulut, Durmuş. (2006). Resim Neyi Anlatır (1. Baskı). İstanbul: İstiklal Kitabevi.

Akbulut, Durmuş. (2009). Türk Resminin Öncüleri (1. Baskı). İstanbul: Deffter.

Alakuş, Osman (2004). Kültür Kavramı ve Tanımlamalarına İlişkin Bir Analiz. Milli Eğitim Dergisi, 164, 12-17.

Anadol, Cemal, Abbasova, Fazile ve Abbaslı, Nazile (2002). Türk Kültür ve Medeniyeti (1. Baskı). İstanbul: Bilge Karınca Yayınları.

Arseven, Celal Esad (1952). Sanat Ansiklopedisi, 4, 1752–1760. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Artut, Kazım. (2001). Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri (1. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Baldwin, Elaine (1998). Culture-Study And Teaching. London : Prentice Hall.

Bacanlı, Hasan. (1999). Gelişim ve Öğrenme (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Baynes, Ken (2002). Toplumda Sanat. (Çeviren: Yusuf Atılğan). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bender, Alaattin (2008). Birleşmiş Ressamlar ve Heykeltıraşlar Derneği: Bana Bir Masal Anlat Baba Nuri Abaç. <http://www.brhd.org.tr>, Erişim tarihi 18.05.2010.

Butler, Adam, Stirling, Susan, Clave, Claire Van (1997). Sanat Kitabı. (Çeviren: Mine Haydaroglu). İstanbul: Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları.

Cumming, Robert (2006). Sanat. (Çevirenler: Ayşe Işın Önel, Aslı Çetinkaya). İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Çalılar, Aziz (1983). Ansiklopedik Kültür Sözlüğü. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Demiray, Kemal (1969). TDK Türkçe Sözlük. Ankara : Türk Dil Kurumu Yayınları.

Doğan, Memet H. (1998). Estetik (1. Baskı). İzmir: Dokuz Eylül Yayınları.

Elmas, Hüseyin. (2000). Çağdaş Türk Resminde Minyatür Etkileri (1. Baskı). Konya: T.C. Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü.

Emiroğlu, Kudret ve Aydın, Suavi (2003). Antropoloji Sözlüğü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Erkul, Vedat. (1996). Sanat ve İnsan (1. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınları.

Erzen, J. N. (1997). Sanatçı. Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 3, 1607–1608. İstanbul: YEM Yayın.

Farthing, Stphen (2007). Ölmeden Önce Görmeniz Gereken 1001 Resim. (Çevirenler: Osman Çeviktay, Ayşe Özkan, Damla Aslı Altan, Menekşe Arık, Filiz Kaynak Dişkaya, Elif Kemaloğlu, Bülent Önal, Özlem Kar, Pelin Gökalp, İmge Şahin). İstanbul: Caretta.

Fischer, Ernst (2005). Sanatın Gerekliliği. (Çeviren: Cevat Çapan). İstanbul: Payel Yayınevi.

Gelişim Hachette (1983). Kültür, 7, 252–253. İstanbul: Gelişim Yayınları.

Gökay, Melek(1998). Birleştirilmiş Sanat Eğitime Göre İlköğretim II. Basamağında Sanat Eleştirisinin Uygulanması ve Sonuçları. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Gündoğan, Orhan Göktuğ. (2005). Edgar Degas (1. Baskı). İstanbul: abc Yayın Grubu.

Gürtuna, Sevgi (1994). 1914 Kuşağı Ressamlarından Namık İsmail. <http://www.antikalar.com>, Erişim tarihi: 23.05.2010.

Güvenç, Bozkurt. (1999). İnsan ve Kültür (8. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Güvenç, Bozkurt. (2002). Kültürün ABC' si (2. Bakı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Hançerlioğlu, Orhan (1986). Toplum Bilim Sözlüğü. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Haviland, William, A. (2002). Kültürel Antropoloji. (Çevirenler: Hüsamettin İnanç, Seda Çiftçi). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Heidegger, Martin (2003). Sanat Eserinin Kökeni. (Çeviren: Fatih Tepebaşılı). İstanbul: Babil Yayınları.

İpşiroğlu, Nazan. (2006). Resimlerle Konuşalım (1. Baskı). İstanbul: Toroslu Kitaplığı.

Kafesoğlu, İbrahim. (1997). Türk Milli Kültürü (4. Baskı). İstanbul: Ötüken Yayınları.

Kasır, Hasan Ali. (1997). Kültür Bilinci (1. Baskı). İstanbul: Denge Yayınları.

Keser, Nimet (2005). Sanat Sözlüğü. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Kılıçkan, Hüseyin. (2002). Resim Bilgisi (6. Baskı). İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Kongar, Emre. (2003). Kültür Üzerine (7. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Marshall, Gordon (1999). Sosyoloji Sözlüğü. (Çevirenler: Osman Akınhay, Derya Kömürcü) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Moran, Berna. (1983). Edebiyat Kuramları ve Eleştiri (5. Baskı). İstanbul: Cem Yayınevi.

Özer, Bülent. (2000). Kültür Sanat Mimarlık (3. Baskı). İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları.

Özsoy, Vedat (2001). Sanat (Resim) Eğitiminde Bir Nitel Araştırma Yöntemi: Eğitsel Eleştiri. Eğitim ve Bilim, 26 (122), 41–51.

Parekh, Bhikhu (2002). Çok Kültürlülüğü Yeniden Düşünmek. (Çeviren: Bilge Tanrıseven). Ankara: Phoenix Yayınevi.

Peşkersoy, Eylem ve Yıldırım, Osman (2006). Görsel Sanatlar Dersi (1–8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu (1. Baskı). Ankara: Devlet Kitapları Yayınevi.

Petitlarousse Illustere (1980). Culture, 1, 273. Paris: Librairie Larousse.

San, İnci. (2008). Sanat ve Eğitim (4. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.

Sargut, A. Selami. (2001). Kültürler Arası Farklılaşma ve Yönetim (2. Baskı). Ankara: İmge Yayınevi.

SBA (1990). Kültür, Sosyal Bilimler Ansiklopedisi, 2, 428–430. İstanbul: Risale Yayınevi.

Serullaz, Maurice, Pillement, Georges, Marret, Bertrand, Robert, François Duret (1983). Empresyonizm Sanat Ansiklopedisi. (Çeviren: Devrim Erbil). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Seyyar, Ali (2007). İnsan ve Toplum Bilimleri Terimleri Ansiklopedik Sosyal Bilimler Sözlüğü. İstanbul: Değişim Yayınları.

Sönmez, Süleyman (2008). Cihat Burak; Mimar, Ressam, Yazar. <http://www.gunesintamicinde.com>, Erişim tarihi: 20.05.2010.

Sözen, Metin ve Tanyeli, Uğur (1999). Sanat Kavramları ve Terimleri Sözlüğü. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Tansuğ, Sezer. (2004). Resim Sanatının Tarihi (5. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Tolstoy (2000). Sanat Nedir? (Çeviren: Kabil Demirkıran). İstanbul: Şule Yayınları.

Tuna, Serdar (2007). Estetik Algı ve Beğeni Gelişimi Açısından, İlköğretimde Sanat Eleştirisi Öğretimi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 40 (1), 121-133.

Turgut, İhsan. (1993). Sanat Felsefesi (1. Baskı). İzmir: Üniversite Kitabevi.

Ünver, Erdem. (2002). Sanat Eğitimi (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.

Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan (2004). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (4. Baskı). Ankara: Seçkin.

Yolcu, Enver. (2004). Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

EKLER**EK-1: DERS PLANI****Ders:** Görsel Sanatlar**Sınıf:** 6A**Süre:** 6 ders saati**Öğrenme Alanı:** Görsel Sanat Kültürü, Müze Bilinci**Kazanımlar:**

3. Ulusların tanınmasında güzel sanatların önemini tartışır.(GSK)

4. Ulusal kültürü yansıtan ve tanıtan çalışmalar yapar.(GSK)

5.Gösterilen sanat eserinde anlatılan ve anlatılması mümkün olan fikirler ve duyguları tahmin eder.(GSK)

2. Değişik kültürlerle saygı duyar.(MB)

Teknikler: Renkli resim teknikleri, kolaj tekniği**Yöntemler:** Gösteri(demonstrasyon), soru-cevap, anlatım.**A. DERS HAZIRLIĞI****1. Öğretmen Hazırlığı**

- a) Öğrencilere göstermek üzere farklı ülke ressamlarına ait, kültürel öğelerin vurgulandığı eser röprodüksiyonları getirilir.
- b) Eserlerin analizi için sorular hazırlanarak getirilir.
- c) Ders sürecinde seçilen müzik CD' si sınıfa getirilir.
- d) Ders ile ilgili güvenlik, sağlık ve temizlik önlemleri alınır.

- e) Bu ders sürecinde kullanılacak olan değerlendirme ölçütleri hazırlanır ve ders öncesinde öğrencilere bildirilir.

2. Öğrenci Hazırlığı

2.1. Düşünsel ve Duyuşsal Hazırlık

- a) Öğrencilerden ders öncesinde ülkemizin kültürel özelliklerini düşünerek gelmeleri istenir.
- b) Öğrencilere farklı ülkelere ait kültürel özellikleri düşünerek sınıfa gelmeleri söylenir.

2.2. Teknik Hazırlık

Araç ve gereçler: Resim defteri, resim kalem, çeşitli boyalar, yapıştırıcı, makas, çeşitli artık malzemeler.

Temizlik gereçleri: Koruyucu önlük, ıslak mendil vb.

B. UYARANLAR (MOTİVASYON)

1.Birinci ders saatinde; önceden hazırlanan eşleştirme etkinliği tüm öğrencilere dağıtılarak yapılır, “Düğün” konulu resimlerden birincisi gösterilerek yöneltilen sorularla incelenir, ikinci resim gösterilerek sorularla incelenir, iki resim birlikte gösterilip sorularla karşılaştırılır.

2.İkinci ders saatinde; “Yemek” konulu resimlerden birincisi gösterilerek yöneltilen sorularla incelenir, ikinci resim gösterilerek sorularla incelenir, iki resim birlikte gösterilip sorularla karşılaştırılır. “Mimari” konulu resimlerden birincisi gösterilerek yöneltilen sorularla incelenir, ikinci resim gösterilerek sorularla incelenir, iki resim birlikte gösterilip sorularla karşılaştırılır.

3.Üçüncü ders saatinde; “Geleneksel spor” konulu resimlerden birincisi gösterilerek yöneltilen sorularla incelenir, ikinci resim gösterilerek sorularla

incelenir, iki resim birlikte gösterilip sorularla karşılaştırılır. “Müzik-dans” konulu resimlerden birincisi gösterilerek yöneltilen sorularla incelenir, ikinci resim gösterilerek sorularla incelenir, iki resim birlikte gösterilip sorularla karşılaştırılır.

4.Dördüncü ders saatinde; “Aile” konulu resimlerden birincisi gösterilerek yöneltilen sorularla incelenir, ikinci resim gösterilerek sorularla incelenir, iki resim birlikte gösterilip sorularla karşılaştırılır. “Çocuk Oyunları” konulu resimlerden birincisi gösterilerek yöneltilen sorularla incelenir, ikinci resim gösterilerek sorularla incelenir, iki resim birlikte gösterilip sorularla karşılaştırılır.

5.Beşinci ders saatinde; “Günlük Yaşam” konulu resimlerden birincisi gösterilerek yöneltilen sorularla incelenir, ikinci resim gösterilerek sorularla incelenir, iki resim birlikte gösterilip sorularla karşılaştırılır.

6.Altıncı ders saatinde; kolaj çalışmasının yapılışı gösterilir.

C. BİLGİYİ PAYLAŞMA

1.Birinci ders saatinde, incelenen resimlerdeki ülkelerin düğün gelenekleri hakkında bilgi verilir.

2.İkinci ders saatinde, incelenen resimlerdeki yemek kültürleri ve mimari özellikleri hakkında bilgi verilir.

3.Üçüncü ders saatinde incelenen resimlerdeki geleneksel sporlar ile müzik ve dans kültürü hakkında bilgi verilir.

4.Dördüncü ders saatinde incelenen resimlerdeki ülkelerin aile kültürü ile çocukların oyunları hakkında bilgi verilir.

5.Beşinci ders saatinde incelenen resimlerdeki ülkelerin günlük yaşantıları hakkında bilgi verilir.

6.Altıncı ders saatinde kolaj çalışması hakkında bilgi verilir.

Ç. UYGULAMA

1. Birinci ders saatinde kâğıdın yarısına “gelin” konulu çizim yapılarak istenilen boya tekniği ile renklendirilir.

2. İkinci ders saatinde kâğıdın bir yarısına “yemek sofrası”, diğer yarısına “geleneksel ev” konulu çizim yapılarak istenilen bir boya tekniği ile renklendirilir.

3. Üçüncü ders saatinde kâğıdın bir yarısına “pehlivan”, diğer yarısına “müzik eşliğinde oynayanlar” konulu çizim yapılarak istenilen bir boya tekniği ile renklendirilir.

4. Dördüncü ders saatinde kâğıdın bir yarısına “aile”, diğer yarısına “en sevdiğim oyun” konulu çizim yapılarak istenilen bir boya tekniği ile renklendirilir.

5. Beşinci ders saatinde kâğıdın yarısına “günlük yaşantımız” konulu çizim yapılarak istenilen bir boya tekniği ile renklendirilir.

6. Altıncı ders saatinde kolaj çalışması yapılır:

a) Ders sürecinde incelenen eserlerdeki ülkemize ait kültürel öğeler tahtaya yazılır.

b) Öğrenciler bu öğelerle ilgili önceki derslerde yaptıkları çalışmalarını keserek hazırlarlar.

c) Öğrenciler gruplar oluşturarak konuya ilişkin gözlem ve yaşantılarından yola çıkarak bir kompozisyon kurar.

d) Öğretmen kompozisyon kurma aşamalarında öğrencilere gerekli rehberliği yaparak yardımcı olur.

e) Öğrenciler çalışmalarını bir araya getirerek yapıştırırlar.

f)Uygulama aşamasında öğretmen tarafından öğrencilerin özgürlüğünü etkileyecek doğrudan yönlendirme yapılmaz.

g)Tamamlanan çalışmalar sergilenir.

h)Uygulama süresince temizlik ve güvenlik önlemleri gözetilir. Uygulama sonrası malzemelerin toparlanarak, çalışma ortamının temizlenmesi sağlanır.

D. DEĞERLENDİRME

1.İşlenişin ölçme ve değerlendirilmesinde “öz değerlendirme ölçeği” kullanılır.

EK-2: EŞLEŞTİRME ETKİNLİĞİ FORMU

EŞLEŞTİRME ETKİNLİĞİ	
Öğrencinin	
Adı ve Soyadı:	
Sınıfı:	
1. gruptaki kelimeleri 2. gruptaki ifadelerden uygun olanlar ile eşleştiriniz.	
<u>1.GRUP</u>	<u>2.GRUP</u>
KÜLTÜR	Boğa güreşi
SANAT	Şapkacılık ve şapka kullanımı
TÜRKİYE	Kutsal inekler
İNGİLTERE	Geçmişten günümüze devam eden yaşantılar
FRANSA	Davul ve zurna
İTALYA	Erkeklerin etek giyme geleneği
İSPANYA	Çay saati
JAPONYA	Duygu ve düşüncelerin özgün olarak ifade edilmesi
HİNDİSTAN	Pizza ve spagetti
İSKOÇYA	Yiyecekleri özel çubuklarla yemek

EK-3: RESİMLERE AİT İNCELEME SORULARI

BİRİNCİ DERS SÜRECİNDE KULLANILAN RESİMLERİN SORULARI

Resim 1

Rousseau

A Country Wedding

Une noce a la campagne

(kırsal bir düğün)

1904-1905. Oil on canvas. 163 x 114 cm.

Musée de l'Orangerie, Paris, France.

1. Resimde gördüklerinizi anlatabilir misiniz? Buradaki insanlar ne yapıyorlar?
2. İnsanlar nasıl giysiler giyinmişler? Giysilerde ve çevrede hangi renkleri görüyorsunuz?
3. Siz düğüne giderken nasıl giyiniyorsunuz? Sizin giydikleriniz buradakilere benziyor mu?
4. Resimdeki köpek neden kenarda, ağaçlar arasında değil de en önde çizilmiş? Sizce bu köpek kime ait?
5. Resimdeki insanların düğünlerine katıldığınızı düşünün. Nasıl bir düğün töreni yapılmış olabilir?

Resim 2

Cihat Burak

Tellibaba'da Gelin ve Damat

30 Kasım 1984. Tuval / Yağlıboya, 80 x 120 cm.

Özel Koleksiyon.

1. Resimde neler görüyorsunuz? Hangi renkler kullanılmış?
2. Arabayı nasıl süslemişler? Arabanın üzerinde neden bir bebek duruyor?
3. Gelin ve damadın yanındaki kız kim olabilir? Neden kucağında bir kedi tutuyor? Sizce bu, kızın kedisi mi?
4. Resimde hangi mevsim yaşanıyor olabilir? Buradaki insanlar neden düğünlerini bu mevsimde yapmayı seçmiş olabilirler?
5. Resim sizce düğün alanına gidişi mi, yoksa düğün sonrasını mı gösteriyor?

Henri Rousseau'nun "Kırsal Bir Düğün" İsimli Eseri ile Cihat Burak'ın "Tellibaba'da Gelin ve Damat" İsimli Eserinin Karşılaştırılması

1. Hangi resimdeki gelin ve damat daha mutlu görünüyor? Sizce resimlerden hangisinde ki düğün daha eğlenceli geçmiştir?
2. Resimlerin ikisinde de erkekler bıyıklı ve sakallı görünüyor. Sizce hangi resimdeki insan tipleri çevremizdeki insanlara benziyor?
3. Sizce birinci resimdeki düğünde de gelin arabası var mıdır? İkinci resimdeki kadar süslü müdür ve üzerinde bebek var mıdır?
4. Hangi resimdeki hayvan oradaki tüm insanlar için önemlidir?
5. Resimleri dünya haritasına yapıştırsak, birinci resmi hangi ülke üzerine, ikinci resmi hangi ülke üzerine yapıştırırdınız?

Acıklama

Ülkelerin toplumsal ve kültürel yapısı ile inançlarına göre evlilik gelenekleri farklı özellikler taşımaktadır.

FRANSA

1. Aileden çocuklara geçen özel kaplar ile düğünlerde içecekler içilir.
2. Dini törenler kilisede yapılır. Gelini babası kolunda damadın yanına getirir. Burada gelin ve damat evlilik yemini eder.
3. Bolluğun sembolü olarak gelin ve damadın salondan çıkışında başlarına pirinç atılır.
4. Gelinin nedimleri olur,
5. Fransa'da davetliler gelinin çiçeğini getirir. Tören sonunda gelinin fırlattığı buketi yakalayan kişinin şanslı olduğuna ve kısa sürede onun da evleneceğine inanılır.
6. İlk düğün pastasını Fransız bir aşçı ortaya çıkarmıştır.

TÜRKİYE

1. Düğüne tüm tanıdıklar davet edilir ve oğlan evi tarafından düğün yemeği verilir.
2. Düğünün son günü gelin alma merasimi yapılır, gelin arabası çiçekler, oyuncak bebek ile süslenir. Gelin dua ile aile büyüğü tarafından baba evinden çıkarılır, düğün alayı davul zurna eşliğinde konvoyla ilerler.
3. Gelinin beline babası ya da erkek kardeşi tarafından kırmızı kuşak bağlanır. Başına, pullu kırmızı örtü örtülür.
4. Gelin ve damadın sağdıçları olur.
5. Damat, gelini eve getirdikten sonra kalabalığa balkondan şeker ve para atar.

Kına gecesi yapılır.

İKİNCİ DERS SÜRECİNDE KULLANILAN RESİMLERİN SORULARI

Resim 1

Henri Matisse

Dinner Table.

1897. Oil on canvas. 100x131 cm.

Private collection.

1. Bu resimde neler görüyorsunuz? Sizce resimdeki kadın kimdir ve orada ne yapıyor olabilir?
2. Masanın ortasına ne yerleştirilmiş? Resimdeki yiyecekler ve eşyalar masaya nasıl yerleştirilmiş?
3. Masadaki içecek şişeleri ile meyve tabaklarının biçimlerini anlatır mısınız?
4. Resimde hangi renkleri görüyorsunuz? Nerelerde aynı renkler kullanılmış?
5. Size göre bu masa, hangi öğünde yemek için hazırlanmış?

Resim 2

Hoca Ali Rıza

İftar Sofrası

1917. Tuval üzerine yağlıboya. 79 x 98 cm.

Eczacıbaşı Koleksiyonu.

1. Resimde neler gördüğünüzü anlatabilir misiniz?
2. En çok yer kaplayan renk hangisi? Ressam neden resmin arkasında en çok bu rengi kullanmış olabilir?
3. Bu resimdeki yiyecekler neyin üzerinde duruyor?
4. Resmin içine girip evi gezdiğinizi düşünün. Nasıl bir ev gördüğünüzü anlatır mısınız?
5. Yiyecekler hazır olduğu halde neden insanlar yemeğe başlamamış olabilir?

Henri Matisse'in "Yemek Masası" İsimli Eseri İle Hoca Ali Rıza' nın "İftar Sofrası" İsimli Eserinin Karşılaştırılması

1. Siz hangi resme girip bir şeyler yemek isterdiniz?
2. Resimlerdeki yiyecekler ve eşyalar arasında nasıl bir fark var?

3. Her iki resme de dikkatle bakın ve birdenbire insanların gelip yemeğe başladığını hayal edin. Sırasıyla birinci ve ikinci resimde nasıl insanlar hayal ettiğinizi anlatır mısınız?
4. Bu resimlerdeki görünümün hangisi evinizdekine benziyor? Sizce tüm insanlar yemeklerini aynı yerlerde mi yiyorlar?
5. Ülkemizdeki insanlar yemeklerini en çok hangi resimdekine benzer yerlerde yerler? Birinci resim hangi ülkede yaşayan insanların yemek masası olabilir?

Acıklama

Ülkelerin toplumsal ve kültürel yapılarına göre yemek kültürleri de farklı özellikler taşımaktadır.

FRANSA

1. Fransız Mutfağı Dünya'nın en önemli mutfakları arasındadır.
2. Şarap, peynir ve tereyağı Fransız mutfağının en önemli öğeleri arasındadır. Fransızlar yemek sonrası peynir yerler.
3. Mutfak sanatında süslemeler ve dekorasyon en az yemeklerin tadı kadar önemlidir.
4. Masanın ortasında mutlaka çiçek yer alır. Yiyeceklerde ve masadaki eşyalarda renklerin birbirlerine uyum sağlaması gerekir.
5. Fransız sofrada düzeninde, yemekler servis tabağıyla sunulur ve konuklar istedikleri kadar tabaklarına alırlar.

TÜRKİYE

1. Yerde oturarak yemek yeme geleneği vardır. Ekmek ve yemek kırıntılarının, yere dökülmemesi için sofraya yaygısı kullanılır.
2. Çorba, kebablar, hamur işi ve tatlılar Türk mutfağının önemli öğeleridir.

3. Geleneksel davranışlardan birisi, yemeğin çabuk yenmesidir, bu nedenle estetiğe fazla önem verilmez.
4. Sininin ortasında bakır tabak ile yemek yer alır. Tahta kaşıklarla yufka ekmekleri sini kenarına dizilir
5. Yemek, bir elek kasnağı ya da alçak bir iskemle üzerine konulan sinide yenilir. Ortaya konulan tabaktan herkes yer.

Resim 1

Bernardo Bellotto

Arno in Florence

“Floransa’da Arno Nehri”

1740. Oil on canvas.

Museum of Fine Arts, Budapest, Hungary.

1. Resimde gördüklerinizi anlatır mısınız?
2. Bu şehirdeki binalar hangi malzemeden yapılmış olabilir?
3. Resimde neden hiç toprak veya yeşil alan yok?
4. Şehirde görünen bazı kuleler var. Bunlar ne işe yarıyor olabilir?
5. Şehrin ortasında böyle bir nehrin olması orada yaşayan insanları nasıl etkiler?

Resim 2

Oya Katoğlu

Bursa'dan

55x80cm. Tuval üzerine yağlı boya.

Özel koleksiyon

1. Resme baktığınızda ilk dikkatinizi çekenler nedir?
2. Resmin ortasındaki ağaçlık alan neresi olabilir? Ağaçların altındaki beyaz yerler dikkatinizi çekti mi? Sizce onlar ne?
3. Bu şehirdeki evler hangi malzemeler kullanılarak yapılmış olabilir?
4. Resimdeki şehirde yaşayan insanların hangi dine mensup olduklarını anlayabilir misiniz? Nasıl?
5. Resmin sol tarafındaki camiye benzeyen mimari yapı ne olabilir?

Bernardo Bellotto' nun "Arno in Florence" İsimli Eserinin İle Oya Katoğlu' nun "Bursa'dan" İsimli Eserinin Karşılaştırılması

1. Bu resimdeki şehirlerin mimari açıdan birbirine benzer ve farklı yönleri nelerdir?
2. Hangi resimdeki evler sizce daha sıcak olur? Neden?

3. Her şehirde dini bir yapı vardır. Birinci ve ikinci resimde bu yapıları bulabilir misiniz?
4. Seçme şansınız olsaydı hangi resimdeki şehirde yaşamayı seçerdiniz? Niçin?
5. Sizce bu resimlerden hangisindeki şehir ülkemizde bulunuyor? Bu şehrimizi tanıyabildiniz mi? Diğer resimdeki şehir ve ülkeyi tahmin edebilir misiniz?

Açıklama

İTALYA

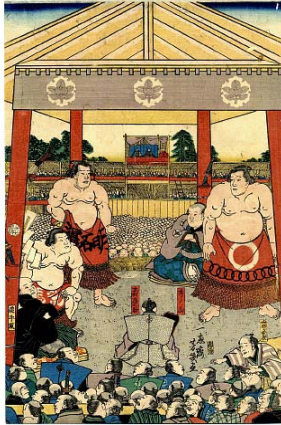
1. Floransa İtalya'da bir şehirdir. Unesco(Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) Dünya Kültür Mirası listesinde yer alan Floransa, Rönesans'ın merkezi olan , kültürü ve mimarisıyla dünyaca ünlü bir turizm kentidir.
2. Şehir, içinden geçen Arno Nehri çevresinde kurulmuştur. Bu nehir şehri birçok kez sular altında bırakmıştır.
3. Şehri tam ortadan ikiye bölen nehirden dolayı birçok köprüünün bulunduğu Floransa'ya köprüler şehri de denilmektedir.
4. Şehir yuvarlak yeşil tepelerle çevrilidir. Taş döşeli dar sokaklar, iç içe geçmiş birbiriyle bağlantılı binalar, meydanlar, köprüler, çeşmeler, heykeller şehrin önemli özellikleridir. Geleneksel evler taştan ve yüksek tavanlıdır.
5. Şehrin tarihi meydanı günümüzde araç trafiğine kapalıdır. Şehir bir uçtan diğerine 25 km olduğu için ulaşım aracı olarak bisiklet ve motosiklet kullanılmaktadır.

TÜRKİYE

1. Türk evinde ana yapım malzemesi ahşaptır. Evler en az iki katlıdır ve üst kat yaşama katı olarak kullanılır.

2. Ev tiplerinde zemin kat taş veya kerpiç bir duvarla sokağa kapalıdır,. Üst kat çok pencerelidir ve çıkımlarla sokağa uzanır.
3. Pencerelerin standart ölçülerde olması ortak bir ritim yaratarak evde, sokakta ve kente bütünlük sağlar.
4. Çatı daima dört yana eğimlidir. Bu özellik Türk evinin en önemli ayırıcı niteliğidir.
5. Türk odasının en önemli özelliği bir yaşama biçimi olarak çok amaçlı kullanılmasıdır. Her odada oturulur, çalışılır, yemek yenir, uyunur, yıkanılabilir.

ÜÇÜNCÜ DERS SÜRECİNDE KULLANILAN RESİMLERİN SORULARI

Resim 1

Utagawa Yoshiiku,

Kanjin Oozumo Dohyoiri No Zu

(Sumo Törenlerinde Geleneksel Gösteri)

Ukiyo-e

Meiji 17. Yıl (1884). Boyut 75,5 x 36,2 cm

1. Burada neler görüyorsunuz? Hangi renkler kullanılmış?
2. Ayakta duran insanlar bir çatı altında toplanmışlar. Öyleyse burası bir ev midir? Ne olabilir?
3. Arka taraftaki seyirci bölümünde yüksek bir oturma bölümü var. Sizce burası neden ve kimler için yapılmış olabilir?
4. Resimde ayakta duran insanların fiziksel özelliklerini anlatır mısınız? Neden ayakta duruyorlar?
5. Resimde gördüğünüz insanların saçları ve giysileri sizce nasıl? Beğendiniz mi?

Resim 2

Cihat Burak

Kırkpınar Ağası, 1984

Tuval/Yağlıboya

69,5x53,5cm.

Özel Koleksiyon

1. Resimde en çok dikkatinizi çeken şey nedir? Resimde neler görüyorsunuz?
2. Koçun arkasında duran adam niçin diğerlerinden farklı giyinmiş olabilir? Bu adamın elinde tuttuğu bazı eşyalar görüyoruz, sizce bunları ne yapacak?

3. Arka plan ne renk? Düz alanlarda neden yeşil renk kullanılmış? Resimde başka hangi renkler var?
4. Sizce arkada duran insanlar yan yana dizilmiş neyi bekliyor?
5. Sıralanmış duran insanların arkasında beyazlı giyinmiş bir grup görünüyor. Bu gruptakiler sizce ne yapıyorlar?

Utagawa Yoshiiku' nun Kanjin Oozumo Dohyoiri No Zu(Sumo Törenlerinde Geleneksel Gösteri) İsimli Eseri İle Cihat Burak' ın Kırkpınar Ağası İsimli Eserinin Karşılaştırılması

1. Resimler arasında bir benzerlik var mı?
2. Sizce resimlerden hangisinde heyecanlı bir ortam var?
3. Siz hangi resmin içine girip izleyici olmak isterdiniz? Neden?
4. Peki, spor olarak bunlardan birisini seçmeniz gerekse hangi sporu seçerdiniz? Neden?
5. Resimlerin ikisinde de güreşçileri görüyoruz ama giysileri niçin farklı? Bu resimlerdeki sporların hangi ülkelerde yapıldığını tahmin edebilir misiniz?

Açıklama

Ülkelerin toplumsal ve kültürel yapılarına göre geleneksel sporlar da farklı özellikler taşımaktadır.

JAPONYA

1. Oyuncuya "rikişi" denir.
2. Sumo dohyo denilen özel hazırlanmış, üzeri çatılı alanlarda yapılır.
3. Güreşten önce dohyo iri denilen birkaç dakikalık gösteri düzenlenir.

4. Güreşçiler gümüş işlemeleriyle seviyelerini gösteren etek benzeri bir giysi ile alana çıkarlar. Saçlarını özel kokulu yağlarla tarayıp topuz yaparlar.
5. Sumoda amaç karşılaşma sırasında rakibini bu ringin dışına itmek, veya rakibin dengesini kaybetmesini sağlayarak vücudunun bir kısmının yere değmesini sağlamaktır.

TÜRKİYE

1. Güreşçilere pehlivan denir.
2. Kırkpınar güreşleri Edirne’de çayırılık bir alanda davul zurna eşliğinde yapılır.
3. Güreşi Kırkpınar ağaları düzenler, koç keser, yemek verir, hediyeler dağıtır.
4. Güreşten önce pehlivanlar yan yana dizilip yürürler sonra kıspetlerine ve ellerine vurarak rakipleriyle karşı karşıya dururlar.
5. Güreşçiler kıspet denen diz altına kadar bir çeşit deri pantolon giyer ve yağlanırlar.
6. Yağlı güreşte amaç rakibin sırtını yere değdirmektir.

Resim 1

John Singer Sargent

El Jaleo

1882. Oil on canvas. 232 x 348 cm.

Isabella Stewart Gardner Museum,

Boston, MA, USA.

1. Resimde neler görüyorsunuz? Arka planda hangi müzik aletleri çalınıyor?
2. Öndeki kadın ne yapıyor? Nasıl kıyafetler giymiş?
3. Resimde müzisyenlerin yanında oturan diğer insanlar ne yapıyorlar?
4. Bu resme baktığınızda nasıl bir duygu hissediyorsunuz?
5. Resimde hangi renkler var? Siyah ve beyaz dışında dikkatinizi o yöne çeken, farklı olan renk hangisi?

Resim 2

Bedri Rahmi Eyüboğlu

Halay

1. Bu resimde biçimler nasıl? Çizilenler net olarak görünüyor mu?
2. Resmin renkleri hoşunuza gitti mi? Niçin?
3. Sizce bu resmin konusu ne olabilir?
4. Burada hangi müzik aletlerini görüyorsunuz?
5. Resmin ortasındaki insanlar müzik dinlemeye mi gelmişler? Ne yapıyorlar?

John Singer Sargent' in "El Jaleo" İsimli Eseri İle Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun "Halay" İsimli Eserinin Karşılaştırılması

1. Hangi resimde kalabalık bir dansçı grubu var? Niçin yalnız dans etmiyorlar?
2. Resimlerdeki müzisyen ve dansçıların kıyafetleri aynı mı? Farklılıklar ne?
3. Hangi resimde bayanlar var? Neden diğerinde görülmüyor?
4. Sizce resimlerin hangisi daha coşkulu? Siz hangi resimde dans etmek isterdiniz?
5. Resimlerdeki müzik-dans konularının hangi ülkelere ait olduğunu tahmin edebilir misiniz?

Açıklama

İSPANYA

1. İspanya müziğinin özü gitardır.
2. İspanya'nın yöresel dansı Flamenkodur.
3. Dansçıların hoş kostümleri içinde ayaklarını hafifçe yere vurarak ve el hareketleriyle yaptıkları bir danstr.
4. Üç şekilde hayat bulur: şarkı, dans ve gitar.
5. Jaleo (haleo) dansçı, gitarist veya şarkıcıyı yüreklendirmek için atılan naralardır.

TÜRKİYE

1. Ülkemizde müziğin en temel çalgılarından biri davul diğer zurnadır.
2. Kültürümüzde davul ve zurnaya halay eşlik eder.

3. Halayda dans edenler kol kola ayak ritimleriyle dairesel olarak hareket ederler.
4. Ülkemizdeki geleneksel müzik çalgılarından bazıları; bağlama, saz, davul, zurna, tulum, tef, kemençe vb. dir.

DÖRDÜNCÜ DERS SÜRECİNDE KULLANILAN RESİMLERİN SORULARI

Resim 1

Edgar Degas

Belleli Ailesi

1858-1867. Tuval üzerine yağlıboya

200 x 250 cm. Musée d'Orsay, Paris.

1. Resimde gördüklerinizi anlatır mısınız?
2. Resimde hangi renkler kullanılmış? Bu renkler size ne hissettiriyor?
3. Bu ailenin yaşadığı ev hoşunuza gitti mi? Nasıl eşyaları var?
4. Aile bireyleri nasıl giyinmiş?
5. Ressam resmin sağ alt köşesindeki küçük köpeğin neden tamamını değil de yarısını çizmiş?

Resim 2

Namık İsmail

Köylü Aile

Tuval üzerine yağlıboya 71x89cm.

Özel Koleksiyon.

1. Resimde neler görüyorsunuz?
2. Sizce resimdeki baba ne iş yapıyor?
3. Resimde gündüz mü yoksa gecemi yaşanıyor? Gündüz ise neden ailenin tüm bireyleri evde duruyor?
4. Aile bireyleri ne tür giysiler giymişler?
5. Resimdeki evde nasıl eşyalar var? Bu aileyle beraber evin içinde yaşayan bir hayvanları olabilir mi? Niçin?

Edgar Degas' ın "Belleli Ailesi" İsimli Eseri İle Namık İsmail' in "Köylü Aile" İsimli Eserinin Karşılaştırılması

1. Hangi resimdeki renkler daha çok hoşunuza gitti? Neden?

2. Sizce hangi aile daha mutlu görünüyor? Bu ailenin ekonomik durumu sizce nasıl? Niçin mutlu olabilirler?
3. Resimlerin ikisinde de babaların konumuna bakarak hangisinin aile reisi olarak durduğunu söyleyebilir misiniz?
4. Sizler çevrenizde hangi resimdeki gibi giyinmiş insanlar görüyorsunuz?
5. Hangi resimdeki aile Türk ailesi olabilir? Nereden anladınız? Diğer resimdeki aile hangi ülkede yaşıyor olabilir? Neden?

Açıklama

Ülkelerin toplumsal ve kültürel özelliklerine göre aile yapıları ve giyimleri de farklı özellikler taşımaktadır.

İTALYA

1. İtalya'da aile yapısına çok önem verilir.
2. Anne evde baskın konumdadır, evin kraliçesi gibidir.
3. İtalya aile bağları güçlüdür, aile büyüklerine ve akrabalarına önem verirler. Yemeklerini beraber yerler, özel günlerde toplanarak kutlamalar yaparlar.
4. Aile büyükleri torunlarının bakımı ve ev ihtiyaçları için yardımcı olur.
5. İtalyanların giyiminde siyah, kahverengi ve beyaz önemli yer tutar.
6. Uzun hacimli etekler, tunikler, bileklere bağlanan ayakkabılar önemlidir.

TÜRKİYE

1. Aile Türk toplumunun temelidir.
2. Aile, baba otoritesinin geçerli olduğu hukuki bir temel üzerine oturmuştur.

3. Anne kararlarda söz hakkına sahiptir ve özellikle anneye saygı gösterilmesi önemlidir.
4. Erkek evlat kız evlattan üstün değildir, hatta genelde erkek evlat askeri, kız evlat ise ilim alanında eğitilmiştir.
5. Türk kültüründe giyim oldukça çeşitlidir.
6. Geleneksel giysilerimizde başlıklar, oyalı yazmalar, şalvar, yelek ve üçetekler, kuşaklar önemlidir.(www.kultur.gov.tr)

Resim 1

Pieter Brueghel

De kinderspelen

“Çocukların Oyunları”

1560. Tahta pano üzerine yağlıboya.

118 x 161 cm.

Viyana Sanat Tarihi Müzesi, Viyana.

1. Resimde neler görüyorsunuz? Hangi renkler kullanılmış?
2. Sizce oynadıkları çevre nasıl bir yer? Siz nerelerde oyun oynuyorsunuz?

3. Yalnız oynayan bazı çocuklar görülüyor. Sizce yalnız oynayanlar mı, grup olarak arkadaşlarıyla oynayanlar mı daha çok eğleniyorlardır?
4. Buradaki çocukların hangi oyunları oynadıklarını sayabilir misiniz?
5. Buradaki oyunların içinden sizin de arkadaşlarınızla oynadığınız oyunlar var mı?

Resim 2

İbrahim Balaban

Oynayan Çocuklar

1998. Tuval üzerine yağlıboya.

80x70 cm.

1. Bu resimde neler görüyorsunuz?
2. Resimdeki çocuklar birçok farklı oyun oynuyorlar. Siz bu resmin içinde olsaydınız hangi oyunu oynamak isterdiniz?
3. Resimde çocuklardan başka figür var mı? Burası nasıl bir yerleşim yeri olabilir?
4. Resimde hangi renkler var? Bu resimdeki renkler size hangi duyguları hissettiriyor?

5. Siz hiç böyle bir yere gidip oyun oynadınız mı? Resimdeki oyunlar size tanıdık geliyor mu?

Pieter Brueghel' in “Çocukların Oyunları” İsimli Eseri İle İbrahim Balaban'ın “Oynayan Çocuklar” İsimli Eserinin Karşılaştırılması

1. Sizce hangi resimdeki çocuklar daha çok eğleniyor? Neden?
2. Hangi resimdeki oyunlar sizin oyunlarınıza daha çok benziyor? Her iki resimde de ortak olan oyunlar var mı?
3. Şehirde yaşayan çocuklarla köyde yaşayan çocukların zamanını nasıl geçirdiğini söyleyebilir misiniz?
4. Oyun oynamayı seviyor musunuz? Sizce diğer ülkelerde yaşayan çocuklarda oyun oynamayı seviyorlar mıdır?
5. Her iki resimdeki çocuklar aynı yerleşim yerinde yaşıyor olabilirler mi? Bu resimlerden hangisi bizim ülkemizdeki oyunları anlatıyor olabilir?

Açıklama

Her ülke kendi oyunlarını yaratarak halk kültürünü ayakta tutmaya çalışır.

- Türkiye’de oynanan geleneksel çocuk oyunları çoğunlukla türkülü, tekerlemeli, bilmeceli ve danslıdır.
- Aç kapıyı bezirganbaşı, yağ satarım bal satarım, köşe kapmaca, seksek, yakan top, çelikçomak, uzun eşek ve istop en sevilen oyunlar arasında yer alır.
- Bazı kültürlerde ise oyunlar daha çekişmelidir. Heyecanlı bir aktivitenin sonunda mutlaka kazanan birileri olur.
- Dünyada çocuk oyunlarının ortak yönleri ve özellikleri de vardır.

- Suda taş kaydırma, çember, kukla ve top oyunları da pek çok toplumda oynanan çok eski oyunlardır. Parmaklara geçirilen ipin değişik şekillerde alınması, ip atlama, topaç, uçurtma ve top oyunları da dünyanın pek çok yerinde yıllardır oynanan oyunlar arasında yer alır. (cygm.meb.gov.tr)

BEŞİNCİ DERS SÜRECİNDE KULLANILAN RESİMLERİN SORULARI

Resim 1

Seurat

Grand Jatte Adasında Pazar Günü Öğleden Sonra

1884 -1886. Tuval üzerine yağlı boya. 205,7- 305,8 cm.Chicago, Art Institute.

1. Bu resimde neler var? Sizce bu insanlar neden burada toplanmışlardır?
2. Resmin değişik yerlerinde grup grup insanlar var. Siz bu resmin neresinde olmak isterdiniz?
3. Bu resimdeki renkleri inceleyerek, hangi mevsim ve günün hangi saati olduğunu söyleyebilirsiniz?
4. Bu resimdeki giysiler ve renkleri hoşunuza gitti mi? Siz de böyle giysiler giymek ister miydiniz?
5. Sizce bu insanlar şehirde mi köyde mi yaşıyor?

Resim 2

Nuri Abaç

Çay Bahçesi

1999. Tuval üzerine yağlı boya.

50x50, 6. Beyaz Müzayede.

1. Resimde gördüklerinizi anlatır mısınız?
2. Resimdeki insanlar neden buraya gelmiş olabilir? Hangi mevsim yaşanıyor olabilir?
3. İnsanlar nasıl giyinmişler?
4. Resimdeki çocuklar ne yapıyorlar? Sizce çocuklar orada oldukları için mutludur mu?
5. Resimde hangi renkler kullanılmış? Sizce bu renkler güzel mi? Bu resmi beğendiniz mi?

Seurat'ın "Grand Jatte Adasında Pazar Günü Öğleden Sonra" İsimli Eseri İle Nuri Abaç'ın "Çay Bahçesi" İsimli Eserinin Karşılaştırılması

1. Resimlerdeki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

2. Terzi olsaydınız hangi resimdeki giysileri dikmek isterdiniz? Niçin?
3. Resimlerde güneşli bir gün var. İnsanlar güneşten nasıl korunuyorlar?
4. Hangi resimde hayvanlar görüyorsunuz? Diğer resimde neden insanlara ait hayvanlar yok?
5. Hangi resimdeki günlük yaşam sahnesi bizim kültürümüzü yansıtıyor? Diğer resimdeki insanların yaşadığı ülkeyi tahmin edebilir misiniz?

Açıklama

FRANSA

1. Fransa bir köyler ülkesidir, tarım özellikle de bağlar yaşamlarında oldukça önemlidir.
2. Eğitim çok değerlidir, sanatsal ve entelektüel konuların tartışılması günlük yaşamın bir parçasıdır.
3. Kazançlarının büyük bir bölümünü her şeyden çok yemeğe harcarlar. Ülkede, yemek bir yaşam biçimidir.
4. Nüfusunun yaşamında café'nin özel bir yeri vardır: Burada dostlarıyla buluşur, günün olaylarını tartışır ve dünyanın geçip gitmesini izlerler. Bazıları için caféler neredeyse ikinci adresleridir.
5. Tatil günlerinde büyük parklarda gezinti, güneşlenmek, aile bireyleri ve hayvanlarıyla vakit geçirmekten hoşlanırlar.

TÜRKİYE

1. Günlük yaşantı güneşin doğuşu ile başlar.
2. Her bireyin belli görevleri vardır.

3. Günlük yaşam, her yerde her zaman olduğu gibi çocukların eğitimi ve beslenmesi, karı koca ve hayatın yükünün paylaşılması, evin idaresi, sağlık ve beslenme sorunlarının çözülmesi ve gündelik uygulamalar etrafında oluşur.
4. Boş vakitlerde eğlence etkinliği olarak, pikniğe, parklara ve çay bahçelerine gidilir, gezintiye çıkılır.

EK-4: DERS SÜRECİ GÖZLEM KAYITLARI

1.DERSİN İÇERİĞİ

Öğretmen: Çocuklar şimdi arkadaşlarınız sizlere eşleştirme etkinliği olan bir kâğıt dağıtacak. Eşleştirmeleri düşünerek dikkatlice yapmanızı istiyorum. (%)

Öğretmen: Dağıtım çocuklar. Almayan var mı? (%)

Öğrenci: Herkese verdik öğretmenim.

Öğrenci: Uygulama (\$)

Öğretmen: Sanırım hepiniz tamamladınız, arkadaşlarınız topluyor onlara yardımcı olalım.

(%)

Öğretmen: Çocuklar tahtaya bir resim yansıtıyorum. Bu resmi dikkatlice incelemenizi istiyorum. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Çocuklar dikkatle resme bakıyoruz. Resimde gördüklerinizi anlatabilir misiniz?

(&)

Öğrenci: Bir tane gelin var öğretmenim.

Öğrenci: Öğretmenim gelinle damadın düğünü olmuş birlikte fotoğraf çektiriyorlar.

Öğrenci: Gelin, damat, damadın herhalde babası, bir köpek.

Öğretmen: Başka neler görüyorsunuz? (&)

Öğrenci: Ağaçlar var öğretmenim.

Öğrenci: Gelin ve damat var annesi, babası var.

Öğretmen: Bu resimde hangi renkler kullanılmış? (&)

Öğrenci: Yeşil, beyaz, siyah, mavi kullanılmış.

Öğretmen: Başka söz almak isteyen var mı? (%)

Öğrenci: Kahverengi var öğretmenim.

Öğretmen: İnsanlar nasıl giysiler giyinmişler? (&)

Öğrenci: Takım elbise giyinmişler.

Öğrenci: Kadınlardan birisi gelinlik giyinmiş öğretmenim.

Öğrenci: Damat, damatlığını giyinmiş, arkasındakilerde siyah elbiseler giyinmişler.

Öğrenci: Elbise, etek giyinmişler, köpek de kendi halinde. (gülüşmeler)

Öğretmen: Sizler düğüne giderken nasıl giyiniyorsunuz? (&)

Öğrenci: Bazıları elbise giyiniyor, bazıları gelinlik giyiniyor öğretmenim.

Öğrenci: Hocam ben şık giyiniyorum.

Öğrenci: Saçlarımı falan tarayıp giderim.

Öğrenci: Kot pantolon, altına spor ayakkabı ve gömlek giyiniyorum.

Öğretmen: Sizin düğüne giderken giydiğiniz giysilerle bu resimdekiler birbirine benziyor mu? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Hayır öğretmenim, hiç benzemiyor.

Öğrenci: Benziyor öğretmenim, gelin gelinlik giyinmiş ya.

Öğrenci: Hocam zevkler ve renkler tartışılmaz.

Öğrenci: Sanki eski zamanmış gibi.

Öğretmen: Nerden anladın? (@)

Öğrenci: Kıyafetler hiç gösterişli değil.

Öğrenci: Kadınların saçları değişik toplanmış.

Öğretmen: Resimdeki köpek neden kenarda, ağaçlar arasında değil de en önde çizilmiş? (&)

Öğrenci: O aileye bakıyor, kafası öbür tarafa doğru.

Öğrenci: Belki köpek onların köpeğidir, onu da aralarında görmek istiyor olabilirler.

Öğretmen: Hep birlikte konuşmuyoruz. Söz alarak konuşalım. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Resimdeki insanların düğünlerine katılımınızı düşünün. Nasıl bir düğün töreni yapılmış olabilir? (&)

Öğrenci: Eğleniyorlar, nikâh kıyıyorlar, yaşlıların ellerini öpüyorlar. Bir yastıkta kocayın diyorlar. (gülüşmeler)

Öğrenci: Düğünden sonra fotoğraf çekiniyorlar. Misafirlere yemek veriyorlar.

Öğrenci: Hocam bunlar düğünlerini kilisede yapıyorlar.

Öğretmen: Nerden anladın? (@)

Öğrenci: Hocam filmlerde görmüştüm, kadının saçı böyle ya matmazel falan diyorlar.

Öğrenci: Şu papaza benziyor öğretmenim.

Öğretmen: Tahtaya başka bir resim yansıtıyorum. Bu resmi de dikkatle incelemenizi istiyorum. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Vay yavrum vay işte bizim düğün. (gülüşmeler)

Öğretmen: Sessiz olalım. (%)

Öğretmen: Resimde neler görüyorsunuz? (&)

Öğrenci: Öğretmenim eski model bir araba var, mavi renkte.

Öğrenci: Bir gelin, damat, çocuk var.

Öğretmen: Resimde hangi renkler kullanılmış? (&)

Öğrenci: Genellikle koyu, boğan renkler kullanılmış.

Öğretmen: Sayar mısın bunları?

Öğrenci: Mavi, kahverengi, siyah, yeşil, sarı ve beyaz kullanılmış.

Öğretmen: Arabayı nasıl süslemişler? (&)

Öğrenci: Önüne bebek koymuşlar öğretmenim, üstüne de kurdele asmışlar, bir de çiçek yapıştırmışlar.

Öğretmen: Arabanın üzerinde neden bir bebek duruyor? (&)

Öğrenci: Gelinle damadın arabasına süs olsun diye.

Öğrenci: Öğretmenim bizim de bebeğimiz olsun diye koymuşlardır belki. (gülüşmeler)

Öğrenci: Önüne böyle bebek koymasalar, süslemeseler bunlar asker mi uğurluyor diye düşünülebilir, düğün olduğu belli olsun diye koymuşlardır.

Öğretmen: Tek tek konuşuyoruz lütfen. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Öğretmenim süsleme yapmazlarsa gösterişli olmazdı.

Öğretmen: Gelinle damadın yanındaki kız kim olabilir? (&)

Öğrenci: Öğretmenim gelinin veya damadın kız kardeşi olabilir.

Öğretmen: Resimdeki kedi kızın mı? (&)

Öğrenci: Kedi kızındır öğretmenim, yabancı bir kedi olsa kızın kucağında durmazdı.

Öğrenci: Kediyi kucağına sarmış çok seviyor galiba.

Öğrenci: Bıraktığında kaçabilir öğretmenim ondan sıkı tutuyordur.

Öğretmen: Resim sizce düğün alanına gidişi mi yoksa düğün sonrasını mı gösteriyor? (&)

Öğrenci: Düğünden dönüşü öğretmenim.

Öğretmen: Niçin? (@)

Öğrenci: Çünkü düğün öncesinde gelinle damat bir arada olmazdı öğretmenim.

Öğrenci: Bence önce öğretmenim, fotoğraf çektiriyorlar.

Öğrenci: Bence düğünden sonra öğretmenim, biz düğünden sonra fotoğraf çektiriyoruz.

Öğretmen: Çocuklar şimdi iki resmi yan yana tahtaya yansıtacağım, iki resmi karşılaştıracamız. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Hangi resimdeki gelinle damat daha mutlu görünüyor? (&)

Öğrenci: İkinci resimdeki daha mutlu öğretmenim.

Öğrenci: Öğretmenim birinci resimdekiler daha mutlu çünkü onlar hep birlikte ailecek sevdikleriyle birlikte fotoğraf çektiriyorlar. İkincide ise tek başlarına yolda durmuşlar.

Öğretmen: Sizce resimlerden hangisindeki düğün daha eğlenceli geçmiş olabilir? (&)

Öğrenci: İkinci resimdeki daha eğlenceli geçmiştir.

Öğretmen: Nerden anladın? (@)

Öğrenci: Arabayı süslemişler.

Öğretmen: Resimlerin ikisinde de erkekler bıyıklı ve sakallı görünüyor. Sizce hangi resimdeki insan tipleri çevremizdeki insanlara benziyor? (&)

Öğrenci: İkinci resimdeki öğretmenim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Birinci resimdekiler yabancıya benziyor. İkinci resimdekilerin her şeyi yüzü gözü Türk öğretmenim.

Öğrenci: İkinci resimdekiler çevremizdeki insanlara benziyor. Birinci resimdekilerin saç modelleri falan bir tuhaf öğretmenim.

Öğrenci: İkinci resim bizim çevremizdeki insanlara benziyor. Birinci resimdekilerin bıyık tipleri bize benzemiyor.

Öğretmen: Sizce birinci resimdeki düğünde de gelin arabası var mıdır? (&)

Öğrenci: Yoktur.

Öğrenci: Yoktur, çünkü onlar bizim ülkemizden değiller.

Öğrenci: Yoktur hocam, çünkü çok değişik tipleri var.

Öğretmen: Vardır diyen var mı? (%)

Öğrenci: Evet vardır öğretmenim.

Öğretmen: Varsa eğer, gelin arabası ikinci resimdeki kadar süslü müdür? (&)

Öğrenci: Değildir öğretmenim, kıyafetleri çok sade.

Öğrenci: Bence daha da süslüdür öğretmenim. Birinci resimdekiler daha süslü maddi durumları daha iyi gibi görünüyorlar.

Öğretmen: Birinci resimde bir köpek, ikinci resimde bir kedi var. Hangi hayvan oradaki bütün insanlar için önemlidir? (&)

Öğrenci: Kedi öğretmenim, çünkü kediyi kucaklarına almışlar.

Öğrenci: Bence köpek öğretmenim çünkü onu öne koymuşlar.

Öğretmen: Resimlerden hangisinde hayvan daha fazla dikkat çekiyor? (&)

Öğrenci: Köpek, öğretmenim. O yüzden köpek daha önemli.

Öğretmen: Resimleri dünya haritasına yapıştırsak, birinci resmi hangi ülke üzerine, ikinci resmi hangi ülke üzerine yapıştırırdınız? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: İkinciye Türkiye'ye yapıştırırdım.

Öğrenci: Birinciye Yunanistan, ikinciye Türkiye'ye yapıştırırdım.

Öğrenci: Birincisi bence Japonya olabilir.

Öğrenci: Birinciye Almanya'ya, ikinciye Türkiye'ye yapıştırırdım.

Öğretmen: Çocuklar resimlerimizi inceledik, karşılaştırdık. Şimdi resimlerle ilgili bazı açıklamalar yapacağım. Lütfen beni dikkatle dinleyiniz. (%)

(&)

Öğretmen: Ülkelerin toplumsal ve kültürel yapısı ile inançlarına göre evlilik gelenekleri farklı özellikler taşımaktadır.

Birinci resmimiz bir Fransız düğününe ait. Rousseau' ya ait bir resimdir. Resmin adı Kırsal Bir Düğün'dür.

Fransız düğünlerinin genel özellikleri şunlardır: Aileden çocuklara geçen özel kaplar ile düğünlerde içecekler içilir.

Dini törenler kilisede yapılır. Gelini babası kolunda damadın yanına getirir. Burada gelin ve damat evlilik yemini eder.

Bolluğun sembolü olarak gelin ve damadın salondan çıkışında başlarına pirinç atılır.

Gelinin nedimeleri olur,

Fransa'da davetliler gelinin çiçeğini getirir. Tören sonunda gelinin fırlattığı buketi yakalayan kişinin şanslı olduğuna ve kısa sürede onun da evleneceğine inanılır.

İlk düğün pastasını Fransız bir aşçı ortaya çıkarmıştır. (&)

Öğretmen: Çocuklar ikinci resmimiz bir Türk düğününe ait. Resim Cihat Burak'a aittir. Resmin adı Tellibaba'da Gelin ve Damat'tır.

Düğünlerimizin genel özellikleri şunlardır: Düğüne tüm tanıdıklar davet edilir ve oğlan evi tarafından düğün yemeği verilir.

Düğünün son günü gelin alma merasimi yapılır, gelin arabası çiçekler, oyuncak bebek ile süslenir. Gelin dua ile aile büyüğü tarafından baba evinden çıkarılır, düğün alayı davul zurna eşliğinde konvoyla ilerler.

Gelinin beline babası ya da erkek kardeşi tarafından kırmızı kuşak bağlanır. Başına, pullu kırmızı örtü örtülür.

Gelin ve damadın sağdıçları olur.

Damat, gelini eve getirdikten sonra kalabalığa balkondan şeker ve para atar.

Kına gecesi yapılır. (&)

Öğretmen: Çocuklar şimdi uygulama çalışmasına başlayacağız. (%)

Öğretmen: İncelemiş olduğumuz resimlerin konusu olan “düğün” ile ilgili olarak bir gelin çalışmanızı istiyorum. (%)

Öğretmen: Resim kâğıdımızı ikiye bölerek yarısına çalışacağız. İstedığınız malzemeyi kullanabilirsiniz. (%)

Öğrenci: Uygulama (\$)

Öğrenci: Oluyor mu öğretmenim?

Öğretmen: Gayet güzel oluyor. (@)

Öğrenci: Uygulama (\$)

Öğrenci: Öğretmenim bu renk nasıl olmuş?

Öğretmen: Uygun renkleri kendiniz seçiyorsunuz, boyarken dikkatli olalım. (@)

Öğrenci: Uygulama. (\$))

Öğretmen: Çocuklar çalışmalarınızı evde tamamlıyorsunuz. Bir dahaki derse gelirken çalışmamızı getiriyoruz. (%)

2.DERSİN İÇERİĞİ

Öğretmen: Bu dersimizde “yemek” ve “mimari” konularıyla ilgili resimler inceleyeceğiz.(&)

Öğretmen: Çocuklar şimdi tahtaya bir resim yansıtacağım. Hep birlikte bu resmi dikkatlice inceleyelim. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Bu resimde neler görüyorsunuz? Gördüklerimizi yorum yapmadan sayalım. (&)

Öğrenci: Hizmetçi var öğretmenim, yemekler var.

Öğrenci: Çiçek var.

Öğrenci: Sandalyeler var, masa var.

Öğretmen: Arkadaşınız resimdeki kadının hizmetçi olduğunu söyledi. Acaba gerçekten hizmetçi mi? Kim olabilir? (&)

Öğrenci: Bence de hizmetçi hocam.

Öğretmen: Nerden anlıyorsunuz? (&)

Öğrenci: Hizmetçiler genelde bu kıyafetleri giyerler öğretmenim. Önlerinde beyaz önlük olur.

Öğretmen: Peki ne yapıyor orada? (&)

Öğrenci: Çiçeği vazoya koyuyor.

Öğretmen: Masaya dikkat edelim. Masanın ortasına ne yerleştirilmiş? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Öğretmenim masanın ortasında meyveler ve çiçek var.

Öğrenci: Çiçekler ile meyveler aynı kaptaki gibi duruyor.

Öğretmen: Neden öyle görünüyor acaba? (&)

Öğrenci: Üstü çiçek koymak için altı meyvelik olabilir.

Öğretmen: Masanın düzenine bakalım. Yiyecekler, tabaklar masaya nasıl yerleştirilmiş?(&)

Öğrenci: Herkese ayrı tabaklar konulmuş, çatal, kaşık, bıçaklar aynı hizada duruyor, masanın ortasına doğru yiyecekler duruyor.

Öğretmen: Çocuklar camları kapatalım, dışardan çok ses geliyor. Bazı arkadaşlarımız derse katılmıyor. Herkes dikkatini toplasın. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Her şeyden birkaç tane koymuşlar öğretmenim.

Öğretmen: İçeceklerin bulunduğu şişelerle, meyvelerin bulunduğu tabakların şekillerini kim tarif edecek? (&)

Öğrenci: İçeceklerin konulduğu şişelerin ağzı dar, alt tarafları geniş.

Öğretmen: Meyve tabakları nasıl? (&)

Öğrenci: Meyve tabaklarının üstü geniş, ortası dar, altı geniş.

Öğretmen: Başka tarif etmek isteyen var mı? (%)

Öğrenci: Öğretmenim meşaleye benziyor. Ortada tutma yeri var.

Öğrenci: Meyve tabaklarının ortası dar tutma yeri var, ağzı çember şeklinde.

Öğrenci: Bardaklar lüks lokantalardaki bardaklara benziyor. Ayağı ve uzun boyun kısmı var. İçki içilen bardaklara benziyor.

Öğretmen: Meyve tabaklarıyla bardakların ortak özelliği var mı? (&)

Öğrenci: İkisinin de ayaklığı var.

Öğretmen: Resimde hangi renkleri görüyoruz? (&)

Öğrenci: Siyah, beyaz, turuncu, sarı, kırmızı.

Öğrenci: Kırmızı, turuncu, sarı, mavi, yeşil, beyaz, siyah, kahverengi.

Öğretmen: Resmin neresinde aynı renkler kullanılmış? (&)

Öğrenci: Tabaklardaki meyveler aynı renk, koltuklar aynı renk, içeceklerin şişeleri aynı renk, çiçekler aynı renk.

Öğrenci: Hizmetçinin eteği ile masa örtüsü aynı renk.

Öğrenci: Kadının giysileri, sandalyeler ve meyvelerin rengi aynı.

Öğretmen: Bu masa sizce hangi öğün için hazırlanmıştır? (&)

Öğrenci: Akşam yemeği için öğretmenim.

Öğrenci: Bence de akşam yemeği için öğretmenim. Masada meyveler falan var onlar yemekten sonra yemek için konulmuştur.

Öğretmen: Çocuklar şimdi tahtaya başka bir resim yansıtıyorum. Bu resmi de dikkatlice inceleyelim. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Çocuklar bu resimde neler görüyorsunuz? (&)

Öğrenci: Bir sabah sofrası öğretmenim. Sıcak çorba var, kahvaltılıklar var, ekmele var.

Öğretmen: Yorum yapmayalım, yalnızca gördüklerimizi sayalım. (%)

Öğrenci: Çorba, ekmele, kahvaltılık malzemeler.

Öğrenci: Çorba, ekmele, limon, zeytin, reçel var, patatesler var.

Öğretmen: Bu resimdeki yiyecekler neyin üzerinde duruyor? (&)

Öğrenci: Sininin üzerinde duruyor öğretmenim.

Öğretmen: Küçüldünüz ve bu resmin içine girdiniz, evi geziyorsunuz. Nasıl bir ev gördünüz? Çevrede neler var? (&)

Öğrenci: Sade bir ev, kitaplar var, köy evi gibi.

Öğrenci: Bence de köy evi gibi, altında dokuma halı var.

Öğretmen: Resme baktığımızda yiyecekler hazır olduğu halde neden insanlar yemeye başlamamış? (&)

Öğrenci: Öğretmenim çorbanın dumanı çıkıyor onun soğumasını bekliyor olabilirler.

Öğrenci: Sabah uykudan uyandıklarından yüzlerini yıkamaya gitmiş olabilirler.

Öğrenci: Misafirlerin gelmesini bekliyor olabilirler.

Öğrenci: Babalarını bekliyor olabilirler.

Öğrenci: Ben kaşıklara baktım üç tane, küçük bir aile birinin işi varsa onu bekliyorlardır.

Öğretmen: Bu resimde en çok yer kaplayan renk hangisi? (&)

Öğrenci: Sarı.

Öğrenci: Siyah öğretmenim.

Öğretmen: Ressam neden resmin arkasında siyah kullanmayı tercih etmiştir? (&)

Öğrenci: Öndekiler belli olsun diye.

Öğrenci: Resmin sakinliğini anlatmak için.

Öğretmen: Şimdi incelemiş olduğumuz iki resmi de tahtaya yansıtıyorum. Bu iki resmi karşılaştıracamız. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Bu iki resme baktığınızda hangi resme girip yemek yemek isterdiniz?

(&)

Öğrenci: İkinci resme öğretmenim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Birincisi yabancı geldi öğretmenim. Orda rahat edemem.

Öğrenci: Öğretmenim ben birincide yedim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Masada her şey var.

Öğrenci: Öğretmenim ben ikincide yemek isterdim.

Öğretmen: Lütfen söz alan arkadaşımızı dinleyelim. (%)

Öğretmen: İki resimdeki masada bulunan eşyalar ve yiyecekler arasında bir farklılık var mı? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Var öğretmenim. İkinci resimde sofranın ortasında çorba var. Birinci resimde yok.

Öğrenci: Birinci resimde meyve var, ikinci resimde yok.

Öğrenci: Birinci resimde demir kaşık kullanılmış, ikinci resimde tahta kaşık var.

Öğrenci: Birinci resim zengin sofrası ikinci resim fakir. (gülüşmeler)

Öğrenci: Birinci resimde küçük ekmekler var, ikinci resimde büyük bir tane ekmek var.

Öğrenci: Kaşıklar her ikisinde de kenarlarda duruyor.

Öğrenci: Masalar farklı öğretmenim.

Öğrenci: Birinci resimde herkese ayrı tabak konulmuş ikincide herkes aynı tabaktan yiyor.

Öğrenci: Birinci resimde sandalyeler var, ikinci resimde halı var.

Öğrenci: Birinci resimde masanın üzerinde örtü var, ikinci resimde yok.

Öğrenci: İkinci resimde çorba kâsesinin altı dar, birinci resimde meyve tabağının altı dar.

Öğretmen: Resme doğru dönüyoruz, gözlerimizi kapatıyoruz. Şimdi beni dinleyin. Resimlere doğru dönükken biraz sonra gözlerimizi açacağız, kalabalık insanların gelip iki resimde de yemek yemeye başladığını göreceğiz. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Hemen açıyorsunuz gözlerinizi ve resimlere bakıyorsunuz. İnsanlar geldi oturuyor. Anlattıklarımı hayal edip zihninizde canlandıralım. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Birinci resme nasıl insanlar gelip masaya oturdu? (&)

Öğrenci: Öğretmenim birinci resme takım elbiseli, kravatlı insanlar geldiler.

Öğrenci: Sosyetik insanlar geldiler öğretmenim.

Öğrenci: Birinci resme takım elbiseli erkekler ve siyah giyinmiş bayanlar geldiler.

Öğretmen: İkinci resimde nasıl insanlar gördük? (&)

Öğrenci: Daha köylü gibi, şalvarlı insanlar geldiler.

Öğrenci: Köylü elbiseleri giymiş, başörtülü kişiler öğretmenim.

Öğrenci: Gömlekli adamlar gelip yemeğe başladılar.

Öğrenci: Kuşaklı, gömlekli, yelekli erkekler gelip oturdular öğretmenim.

Öğretmen: İki resmede baktığımızda ev eşyaları görüyoruz. Hangi resimdeki görünüm sizin evinize benziyor? (&)

Öğrenci: İkinci resim benziyor.

Öğrenci: İkinci resim benziyor.

Öğrenci: İkinci resim benziyor.

Öğretmen: Sizce bütün insanlar aynı şekildeki sofralar da mı yemeklerini yiyorlar?

(&)

Öğrenci: Hayır öğretmenim. Bu iki resimde de görüldüğü gibi farklı yerlerde ve şekillerde yiyorlardır.

Öğrenci: Bazıları lokantalarda yiyorlar

Öğrenci: Bazıları lüks yerlerde yiyorlar.

Öğrenci: Her ülkeye göre de değişir öğretmenim.

Öğretmen: Ülkemizdeki insanlar en çok hangi resimdeki gibi yiyordur? (&)

Öğrenci: İkincideki gibi öğretmenim.

Öğrenci: İkinciye benzer öğretmenim.

Öğrenci: Her iki şekilde de yiyenler vardır öğretmenim.

Öğrenci: Misafir geldiğinde birinciye benzer masa da hazırlanabilir. Çoğu zaman ikinciye benzer şekilde yiyoruz.

Öğretmen: Birinci resimdeki yemek tarzı hangi ülkeye ait olabilir? (&)

Öğrenci: Almanya.

Öğrenci: Fransa.

Öğrenci: İtalya.

Öğretmen: İkinci resim hangi ülkeye ait olabilir? (&)

Öğrenci: Tabi ki Türkiye öğretmenim.

Öğretmen: Çocuklar resimlerimizi inceleyip, karşılaştırmalarını yaptık. Şimdi resimlerle ilgili açıklamalar yapacağım. Beni dikkatli dinlemenizi istiyorum. (%)

Öğretmen: Ülkelerin toplumsal ve kültürel yapılarına göre yemek kültürleri de farklı özellikler taşımaktadır. Birinci resmimiz Fransa' ya aittir. Resim Jean-Louis Prevost'a aittir. Resmin adı "Natürmort İle Masa Üzerinde Bir Vazo Çiçek İle Bir Yemek İçin Ayarlama" dır.

Fransız Mutfağı Dünya'nın en önemli mutfakları arasındadır.

Şarap, peynir ve tereyağı Fransız mutfağının en önemli öğeleri arasındadır. Fransızlar yemek sonrası peynir yerler.

Mutfak sanatında süslemeler ve dekorasyon en az yemeklerin tadı kadar önemlidir.

Masanın ortasında mutlaka çiçek yer alır. Yiyeceklerde ve masadaki eşyalarda renklerin birbirlerine uyum sağlaması gerekir.

Fransız sofra düzeninde, genellikle yuvarlak masada yemekler servis tabağıyla sunulur ve konuklar istedikleri kadar tabaklarına alırlar.

Ekmek direkt olarak masa üzerine bırakılır. (&)

Öğretmen: İkinci resmimiz Türkiye 'ye aittir. Resim Hoca Ali Rıza'ya aittir. Resmin adı "İftar Sofrası"dır. Türkiye' de yerde oturarak yemek yeme geleneği vardır. Ekmek ve yemek kırıntılarının, yere dökülmemesi için sofra yaygısı kullanılır.

Çorba, kebaplar, hamur işi ve tatlılar Türk mutfağının önemli öğeleridir.

Geleneksel davranışlardan birisi, yemeğin çabuk yenmesidir, bu nedenle estetiğe fazla önem verilmez.

Sininin ortasında bakır tabak ile yemek yer alır.

Yemek, bir elek kasnağı ya da alçak bir iskemle üzerine konulan sinide yenilir. Ortaya konulan tabaktan herkes yer.

Tahta kaşıklerle yufka ekmekleri sini üzerine dizilir. (&)

Öğretmen: Çocuklar şimdi “mimari” konusuyla ilgili resimler inceleyeceğiz. (&)

Öğretmen: Çocuklar tahtaya bir resim yansıtıyorum. Resmi dikkatlice inceleyelim.

(%)

Öğrenci: (Kısa bir süre sessizlik) (!)

Öğretmen: Neler görüyoruz bu resimde, kim anlatacak? (&)

Öğrenci: Üç tane adam bir tane kayık var, balık tutuyorlar öğretmenim.

Öğrenci: Sandal var, insanlar var, köprü var, evler var, cami var.

Öğretmen: Cami nerede? (&)

Öğrenci: Belki kilise olabilir öğretmenim. İki tane uzun yapı var.

Öğretmen: Burası bir şehir, burada gördüğünüz evler nasıl bir malzemedен yapılmış olabilir? (&)

Öğrenci: Ahşaptan olabilir öğretmenim. Tahta olabilir.

Öğretmen: Evlerin görünüşüne baktığımızda en çok hangi malzeme kullanılmış olabilir? (&)

Öğrenci: Tuğla olabilir öğretmenim, turuncu bir şeyler görünüyor. Beton olabilir. Beyaz taştan olabilir.

Öğretmen: Kullanılan malzeme sizce çoğunlukla taştan mı, ahşap mı? (&)

Öğrenci: (Kısa bir süre sessizlik) (!)

Öğrenci: Ahşaptır öğretmenim.

Öğrenci: Taştır öğretmenim.

Öğretmen: Resme baktığımızda neden toprak ya da yeşil alan göremiyoruz? (&)

Öğrenci: Çünkü her yerde sular var öğretmenim.

Öğretmen: Aferin. (@)

Öğretmen: Şehirde bazı kuleler görüyoruz. Bu kuleler ne işe yarıyor olabilir? (&)

Öğrenci: Duyuru yapmak içindir.

Öğrenci: Tehlikelere karşı gözetleme yapmak için olabilir.

Öğrenci: Alışveriş ya da gezi için olabilir.

Öğretmen: Akıl yürütmeleriniz gayet güzel devam edelim. (@)

Öğretmen: Şehrin tam ortasında böyle bir nehrin olması orada yaşayan insanları nasıl etkiler? (&)

Öğrenci: Güzel etkiler. İskeleler olur o zaman.

Öğrenci: Evleri sel basabilir öğretmenim.

Öğrenci: İnsanlar suya düşebilirler öğretmenim.

Öğretmen: Burada yaşayan insanlar nasıl geçiniyor olabilirler? (&)

Öğrenci: Öğretmenim başka yerlere gidip çalışıyorlardır.

Öğretmen: Neyle gidiyorlardır? (&)

Öğrenci: Gemilerle gidiyorlardır.

Öğrenci: Bence çok güzel öğretmenim, kapının önünden geçen tekneye biniyorlardır öğretmenim.

Öğretmen: Geçimlerini nasıl sağlıyorlardır? (&)

Öğrenci: (Kısa bir süre sessizlik) (!)

Öğrenci: Balıkçılık yapıyorlardır. Pencereden oltayı atıp tutuyorlardır. (gülüşmeler)

Öğretmen: Evet çocuklar, şimdi tahtaya başka bir resim yansıtıyorum. Bu resmi de dikkatlice inceleyelim. (%)

Öğrenci: (Kısa bir süre sessizlik) (!)

Öğretmen: Bu resimde neler görüyoruz? (&)

Öğrenci: Öğretmenim minare görüyorum, cami var.

Öğrenci: Evler var öğretmenim, ağaçlar var.

Öğretmen: Bu resme baktığımızda ilk dikkatinizi çeken şey nedir? (&)

Öğrenci: Ağaçlar öğretmenim.

Öğrenci: Bulutun arkasında dağ görünüyor.

Öğretmen: Resmin ortasında bir ağaçlık alan var burası ne olabilir? (&)

Öğrenci: Orası bir dere olabilir. Ağaçların altından dere geçiyordur.

Öğrenci: Şehirde yaşayanlar orayı ağaçlandırmış olabilir. Hep beraber dikmişlerdir.

Öğretmen: Oradaki ağaçların altındaki küçük beyaz şeyler dikkatinizi çekt mi? (&)

Öğretmen: Onlar ne olabilir? (&)

Öğrenci: Koyun olabilir öğretmenim.

Öğrenci: Koyun olur mu, kabir onlar öğretmenim.

Öğretmen: Bu şehirdeki evler yapılırken hangi malzemeler kullanılmış olabilir?

(&)

Öğrenci: Ahşaptır öğretmenim.

Öğrenci: Kerpiçtir öğretmenim.

Öğrenci: Betondan yapılmıştır öğretmenim.

Öğrenci: İçini taştan dışını çamurdan yapmış olabilirler.

Öğrenci: Mardin'deki evler var ya onlara benziyorlar öğretmenim.

Öğretmen: Bu şehirde yaşayan insanların dini inanışlarıyla ilgili tahmin yapabilir misiniz? (&)

Öğrenci: İslam öğretmenim çünkü minareyle camiler var.

Öğrenci: Öğretmenim bu resimdekiler eski zamanlardan kalmış, pencereler çok farklı görünüyor.

Öğretmen: Kendi arasında konuşan arkadaşlarımız lütfen fikirlerini bizimle paylaşsınlar. (%)

Öğrenci: (Kısa bir süre sessizlik) (!)

Öğretmen: Resmin sol tarafında değişik bir yapı var. O ne olabilir? (&)

Öğrenci: Şadırvana benziyor öğretmenim.

Öğretmen: Başka tahminde bulunmak isteyen var mı? (%)

Öğrenci: Kilise olabilir öğretmenim.

Öğretmen: Nerden anladın? (@)

Öğrenci: Öğretmenim caminin tepesinde çengel gibi bir şey olur, onda yok öğretmenim.

Öğretmen: Çocuklar şimdi az önce incelediğimiz resmi de yansıtacağım. İki resmi aynı anda görüp karşılaştıracacağız. (%)

Öğrenci: (Kısa bir süre sessizlik) (!)

Öğretmen: İki şehrin birbirine benzer ya da farklı yönleri nelerdir? (&)

Öğrenci: Öğretmenim ikisinde de evler var.

Öğretmen: Evlerin şekilleri birbirine benziyor mu? (&)

Öğrenci: Hayır öğretmenim evlerin yapıları birbirinden farklı.

Öğrenci: Hocam resimlerin birinde ağaç yok birisinde ağaç var.

Öğrenci: Birinde cami yok diğerinde var öğretmenim.

Öğrenci: Resmin birinde ortada nehir var, diğerinde yok.

Öğretmen: Peki benzer yön var mı? (&)

Öğrenci: İkisinde de insanların yaşaması.

Öğrenci: İki resimde de gökyüzünün görünmesi.

Öğretmen: Sizce hangi resimdeki evlerin içi daha sıcaktır? (&)

Öğrenci: Soba yakılan evlerin içi daha sıcaktır.

Öğretmen: Resimleri karşılaştırıyoruz. (%)

Öğrenci: İkinci resim öğretmenim.

Öğrenci: Bence birinci resim öğretmenim. İkinci resimde dağlar var, ağaçlık yerler var buralar serin olur.

Öğretmen: Her iki resimde de dini yapılar var. Bunlar tahtada kim gösterecek? (@)

Öğrenci: (öğrenci tahtaya çıkarak gösterir) Birinci resimde şurası kilise öğretmenim. İkinci resimde burası cami öğretmenim.

Öğretmen: Seçme şansınız olsaydı hangi şehirde yaşamak isterdiniz? (&)

Öğrenci: (Kısa bir süre sessizlik) (!)

Öğrenci: Birinci resimdeki şehirde yaşamak isterdim.

Öğretmen: Neden? (&)

Öğrenci: Su olduğu için öğretmenim.

Öğrenci: Ben ikinci yaşamak isterim öğretmenim. Yere basarak yaşamak daha güzel.

Öğrenci: Ben de ikincide yaşamak isterim çünkü orda ağaçlar var, havası daha temiz olur.

Öğrenci: Ben ikinci resimde yaşamak isterim. Birincide oyun oynayacak yer yok.

Öğretmen: Bu resimlerden hangisindeki şehir ülkemizde bulunuyordur? (&)

Öğretmen: Dikkatimizi toplayıp tekrar resme bakalım. (%)

Öğrenci: İkinci resim öğretmenim. Orada cami var.

Öğrenci: Birinci resim olamaz öğretmenim. Evlerin arasından nehir geçen bir şehrimiz yok.

Öğrenci: Birinci resimdeki evler insanlar çok farklı öğretmenim ülkemize hiç benzemiyor.

Öğretmen: İkinci resimdeki şehrin ülkemizde olduğunu söylediniz. Bu şehir hangi ilimiz olabilir? (&)

Öğrenci: Karadeniz bölgesinden bir şehir olabilir öğretmenim.

Öğrenci: İstanbul olabilir.

Öğrenci: Karabük olabilir öğretmenim, ağaçlık çünkü.

Öğrenci: Evler Beypazarı'na benziyor öğretmenim.

Öğretmen: Peki evleri korumaya alınmış tarihi bir yer var neresiydi? (&)

Öğrenci: Konya öğretmenim.

Öğretmen: Safranbolu evleri korumaya alınmış eski yapısını günümüzde de sürdürmektedir. (&)

Öğretmen: Çocuklar ikinci resim Bursa ilimizi anlatıyor. (&)

Öğretmen: Yeşil Türbe, Ulu Cami çizilmiş.

Öğretmen: Birinci resimdeki şehir hangi ülkeye ait olabilir? (&)

Öğrenci: Japonya olabilir öğretmenim.

Öğrenci: Paris öğretmenim.

Öğretmen: Çocuklar resimlerimizi inceledik. Ülkelerle ilgili tahminlerinizi yaptınız. Bakalım tahminleriniz doğru muymuş?(@)

Öğretmen: Çocuklar birinci resmimiz İtalya'ya aittir. Resim Bernardo Bellotto'ya aittir.

Resmin adı "Floransa'da Arno Nehri" dir.

Şimdi bu resimde anlatılan Floransa ile ilgili sizleri bilgilendireceğim. (&)

Öğretmen: Floransa, İtalya'da bir şehirdir. Unesco(Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) Dünya Kültür Mirası listesinde yer alan Floransa, Rönesans'ın merkezi olan , kültürü ve mimarisiyle dünyaca ünlü bir turizm kentidir. (&)

Öğretmen: Şehir, içinden geçen Arno Nehri çevresinde kurulmuştur. Bu nehir şehri birçok kez sular altında bırakmıştır. (&)

Öğretmen: Şehri tam ortadan ikiye bölen nehirden dolayı birçok köprünün bulunduğu Floransa'ya köprüler şehri de denilmektedir. (&)

Öğretmen: Şehir yuvarlak yeşil tepelerle çevrilidir. Taş döşeli dar sokaklar, iç içe geçmiş birbiriyle bağlantılı binalar, meydanlar, köprüler, çeşmeler, heykeller şehrin önemli özellikleridir. Geleneksel evler taştan ve yüksek tavanlıdır. (&)

Şehrin tarihi meydanı günümüzde araç trafiğine kapalıdır. Şehir bir uçtan diğerine 25 km olduğu için ulaşım aracı olarak bisiklet ve motosiklet kullanılmaktadır.

Öğretmen: Gelelim ikinci resmimize. Bakalım tahminlerimizi doğru yapmış mıyız? (&)

Öğretmen: İkinci resmimiz tahmin ettiğiniz gibi Türk resmi. Resim Oya Katoğlu'na aittir. Resmin adı “Bursa’dan” dır.

Türk evinde ana yapı malzemesi ahşaptır. Evler en az iki katlıdır ve üst kat yaşama katı olarak kullanılır.

Ev tiplerinde zemin kat taş veya kerpiç bir duvarla sokağa kapalıdır. Üst kat çok pencerelidir ve çıkmalarla sokağa uzanır.

Pencerelerin standart ölçülerde olması ortak bir ritim yaratarak evde, sokakta ve kente bütünlük sağlar.

Çatı daima dört yana eğimlidir. Bu özellik Türk evinin en önemli ayırıcı niteliğidir.

Türk odasının en önemli özelliği bir yaşama biçimi olarak çok amaçlı kullanılmasıdır. Her odada oturulur, çalışılır, yemek yenir, uyunur, yıkanılabilir.

(&)

Öğretmen: Çocuklar şimdi uygulama çalışmasına başlayacağız. (%)

Öğretmen: İncelemiş olduğumuz resimlerin konusu olan “yemek” ve “mimari” ile ilgili çalışma yapmanızı istiyorum. (%)

Öğretmen: Resim kâğıdımızı ikiye bölerek yarısına “yemek” diğer yarısına “mimari” ile ilgili çalışma yapmanızı istiyorum. Çalışmalarınızda istediğiniz malzemeyi kullanabilirsiniz. (%)

Öğrenci: Uygulama (\$)

Öğrenci: Pastel boya kullansam olur mu öğretmenim?

Öğretmen: Malzeme konusunda serbest olduğunuzu söyledim. (@)

Öğrenci: Uygulama (\$)

Öğrenci: Öğretmenim az zamanımız kaldı yetişmez ki.

Öğretmen: Sen çalışmana devam et, ben gerekli açıklamayı yapacağım. (@)

Öğrenci: Uygulama (\$)

Öğretmen: Çocuklar çalışmalarınızı evde tamamlıyorsunuz. Lütfen özenerek yapalım. Bazı arkadaşlarımız sırf bitsin diye alelacele boyayıp getiriyor. (%)

3.DERSİN İÇERİĞİ

Öğretmen: Çocuklar bu günkü dersimizde “geleneksel spor” ve “müzik” konularıyla ilgili resimler inceleyeceğiz. (&)

Öğretmen: Tahtaya bir resim yansıtım. Hep birlikte resmi inceleyelim. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Resmimizi inceledik. Bu resimde neler görüyorsunuz? Gördüklerini kim anlatmak ister? (&)

Öğrenci: Adamlar var, güreş yapacaklar. İzleyiciler var.

Öğretmen: Bu resimde hangi renkler kullanılmış? (&)

Öğrenci: Sarı, kırmızı, mavi, beyaz, yeşil kullanılmış.

Öğretmen: Ayakta duran insanlar bir çatı altında toplanmışlar. Burası sizce bir ev midir? (&)

Öğrenci: Ev değil öğretmenim, çardağa benziyor.

Öğrenci: Kamelya öğretmenim.

Öğrenci: Güreş yeri öğretmenim.

Öğretmen: Çocuklar arka taraftaki seyircilerin olduğu yerde yüksek bir oturma bölümü var. Sizce burası neden ve kimler için yapılmış olabilir? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Yenenlerin, kazananların oraya oturması için yapılmış olabilir.

Öğrenci: Önemli kişilerin oturması için yapılmış olabilir.

Öğretmen: Önemli kişi kim olabilir? (&)

Öğrenci: Padişah, kral olabilir.

Öğretmen: Resimde ayakta duran insanların fiziksel özelliklerini anlatır mısınız?

(&)

Öğrenci: Kiloları fazla öğretmenim.

Öğrenci: Ülkelerinin geleneklerine göre giyinmişler.

Öğrenci: Uzun saçlılar.

Öğrenci: Erkek olmalarına rağmen saçlarını toplayıp topuz yapmışlar.

Öğrenci: Hocam göbeği çok büyük. (Gülüşmeler)

Öğretmen: İzleyicilerin saçları ve giysileri nasıl? (&)

Öğrenci: Saçlarının önü kel öğretmenim.

Öğrenci: Saçlarını uzatıp topuz yapmışlar.

Öğretmen: Giysileri bizim giydiğimiz hangi giysilere benziyor? (&)

Öğrenci: Cekete öğretmenim.

Öğrenci: Pijama. (gülüşmeler)

Öğrenci: Ayakta duranlar etek giymişler öğretmenim.

Öğretmen: Üst giysileri nasıl? (&)

Öğrenci: Şala benziyor.

Öğrenci: Palto gibi öğretmenim.

Öğrenci: Bornoza benziyor.

Öğrenci: Kepeneğe benziyor.

Öğrenci: Omuzları kalın ve geniş öğretmenim aynı çoban giysisi gibi.

Öğretmen: Bu resimde gördüğünüz insanların saçlarını ve giysilerini beğendiniz mi?
(&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Hayır öğretmenim. Ben hiçbirini giymem.

Öğrenci: Giysileri hoş değil ama saçlarını beğendim.

Öğrenci: Hocam hiç güzel değil, erkekler etek giymiş.

Öğretmen: Çocuklar tahtaya başka bir resim yansıtıyorum. Bu resmi de dikkatlice inceleyelim. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Resimde neler görüyorsunuz? Resimde en çok dikkatinizi çeken şey nedir? (&)

Öğrenci: Önde duran koç öğretmenim.

Öğretmen: Parmak kaldırırken konuşulmaz. Parmak kaldırmak zaten söz istiyorum demektir. (%)

Öğretmen: Resimde gördüklerimizi sayalım. (@)

Öğrenci: Bir adam var, elinde bir şey var.

Öğrenci: Arkada insanlar var.

Öğretmen: Koçun arkasında duran adam diğerlerinden farklı giyinmiş. Niçin diğerlerinden farklı giyinmiş olabilir? (&)

Öğrenci: Paşa öğretmenim.

Öğrenci: Askerlerin başı olabilir.

Öğretmen: Arkadakiler asker mi? (&)

Öğrenci: Hayır öğretmenim.

Öğretmen: Bu adamın elinde bazı eşyalar görüyoruz. Sizce elinde tuttuğu bu eşyaları ne yapacak? (&)

Öğrenci: Öğretmenim o pehlivanlar güreşecek, kazanana verecek olabilir.

Öğrenci: Kazananlara verecektir.

Öğretmen: Resimde arka plan ne renk? (&)

Öğrenci: Yeşil.

Öğretmen: Ressam niçin arka planı yeşil yapmış? (&)

Öğrenci: Güreşbilsinler diye.

Öğrenci: Doğayı canlandırmış.

Öğrenci: Güreşçiler yere düşünce acıtmasın diye olabilir.

Öğretmen: Ne o düşünce acıtmayacak olan? (&)

Öğrenci: Çim öğretmenim.

Öğretmen: Resimde yeşil dışında başka hangi renkler kullanılmış? (&)

Öğrenci: Kahverengi, siyah, beyaz, kırmızı kullanılmış.

Öğretmen: Sizce arkada duran insanlar yan yana dizilmiş neyi bekliyorlar? (&)

Öğrenci: Hocam kız istemeye gidecekler. (gülüşmeler)

Öğrenci: Öğretmenim güreşin başlamasını bekliyorlar.

Öğretmen: Çocuklar az önce incelediğimiz resimle bu resmi yan yana tahtaya yansıtıyorum. İkisine dikkatlice bakıyoruz. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Resimler arasında bir benzerlik var mı? (&)

Öğrenci: İki resimde de bir yarışma olacak gibi duruyorlar.

Öğrenci: İki resimde de halk var öğretmenim.

Öğrenci: İkisinde de güreş yapılacak öğretmenim.

Öğretmen: Sizce resimlerin hangisinde heyecanlı bir ortam var? (&)

Öğrenci: Birinci daha heyecanlı görünüyor.

Öğretmen: Neden? (&)

Öğrenci: Karşılıklı duruyorlar sanki hemen kavga yapacaklar.

Öğretmen: Siz hangi resmin içine girip izleyici olmak istersiniz? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: İkinci öğretmenim, pehlivanlar güreşecek onları izlemek isterim.

Öğrenci: İkinci öğretmenim, birincide sumo güreşi yapacaklar üzerimize düşerlerse ezilebiliriz.

Öğrenci: Birinci hocam, daha heyecanlı görünüyor.

Öğretmen: Bu resimlerdeki sporlardan birisini yapacak olsanız hangisini seçerdiniz? Neden? (&)

Öğrenci: İkinciye öğretmenim.

Öğretmen: Neden?

Öğrenci: Çünkü kazanana koç var.

Öğrenci: İkinciye öğretmenim, yeşil alanda spor yapmak isterim.

Öğretmen: İki resimde de güreş yapılacağını söyledik. Güreşçilerin kıyafetleri neden farklı?

(&)

Öğrenci: Başka yörelerden geldikleri için.

Öğrenci: Başka ülkelerden geldikleri için.

Öğrenci: Gelenek ve görenekleri farklı olabilir.

Öğretmen: Birinci ve ikinci resimdeki sporlar hangi ülkelerde yapılıyordu? (&)

Öğrenci: Birincisi Çin, ikincisi Türkiye öğretmenim.

Öğrenci: Birincisi Japonya, ikincisi Türkiye öğretmenim.

Öğrenci: Birinci resim İskoçya'da, ikinci resim Azerbaycan'da olabilir.

Öğretmen: Neden İskoçya? (&)

Öğrenci: Etek giyiniyorlar.

Öğretmen: Neden Azerbaycan? (&)

Öğrenci: Onlar da Türk öğretmenim.

Öğretmen: Resimlerimizle ilgili analizlerimizi tamamladık. Şimdi sizlere her iki resimle ilgili bilgiler aktaracağım. Beni dikkatle dinlemenizi istiyorum. (%)

Öğretmen: Ülkelerin toplumsal ve kültürel yapılarına göre geleneksel sporlar da farklı özellikler taşımaktadır.

Birinci resmimiz Japonya'ya aittir ve sumo güreşi anlatılmıştır. Resim Utagawa Yoshiiku'ya aittir. Resmin adı "Sumo Törenlerinde Geleneksel Gösteri" dir.

Sumo güreşinde oyuncuya "rikişi" denir.

Sumo dohyo denilen özel hazırlanmış, üzeri çatılı alanlarda yapılır.

Güreşten önce dohyo iri denilen birkaç dakikalık gösteri düzenlenir.

Güreşçiler gümüş işlemeleriyle seviyelerini gösteren etek benzeri bir giysi ile alana çıkarlar. Saçlarını özel kokulu yağlarla tarayıp topuz yaparlar.

Sumoda amaç karşılaşma sırasında rakibini bu ringin dışına itmek, veya rakibin dengesini kaybetmesini sağlayarak vücudunun bir kısmının yere değmesini sağlamaktır. (&)

Öğretmen: İkinci resmimiz Türkiye 'ye aittir. Ressamı Cihat Burak'tır. Resmin adı "Kırkpınar Ağası" dır. Kırkpınar güreşleri anlatılmıştır. Güreşçilere pehlivan denir.

Kırkpınar güreşleri Edirne'de çayırılık bir alanda davul zurna eşliğinde yapılır.

Güreşi Kırkpınar ağaları düzenler, koç keser, yemek verir, hediyeler dağıtır.

Güreşten önce pehlivanlar yan yana dizilip yürürler sonra kıspetlerine ve ellerine vurarak rakipleriyle karşı karşıya dururlar.

Güreşçiler kıspet denen diz altına kadar bir çeşit deri pantolon giyer ve yağlanırlar.

Yağlı güreşte amaç rakibin sırtını yere değdirmektir. (&)

Öğretmen: Çocuklar şimdi de “müzik” konusu ile ilgili resimler inceleyeceğiz.(&)

Öğretmen: Çocuklar şimdi “müzik” konusu ile ilgili resimler inceleyeceğiz.(&)

Öğretmen: Çocuklar tahtaya bir resim yansıtıyorum. Bu resmi dikkatlice inceleyelim. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Bu resimde neler görüyorsunuz. Yorum yapmadan gördüklerimizi sayalım. (&)

Öğrenci: Öğretmenim arkada çalgıcılar var.

Öğretmen: Ne çalışıyorlar? (&)

Öğrenci: Gitar öğretmenim.

Öğretmen: Başka neler görüyorsunuz? (&)

Öğrenci: Arkada dans eden kızlar var.

Öğrenci: Duvarda asılı gitarlar var.

Öğrenci: Gitar çalanlar var. Dans eden bir kadın var hocam.

Öğretmen: Öndeki kadının kıyafetleri nasıl? (&)

Öğrenci: Siyahlı beyazlı etek gibi bir şey giyinmiş.

Öğrenci: Bol, kabarık, kat kat bir giysisi var. Sanırım rahat oynayabilmek için böyle giyinmiş.

Öğretmen: Gitar çalanlar var dediniz. Yanlarında oturanlar var. Arkada kaç kişi gitar çalışıyor? (&)

Öğrenci: İki kişi gitar çalışıyor öğretmenim.

Öğretmen: Yanındakiler ne yapıyorlar? (&)

Öğrenci: Kadınların ellerinde zil var onlarla oynuyorlar.

Öğretmen: Adamlar ne yapıyor? (&)

Öğrenci: Birisi el çırpıyor, diğeri ellerini başına dayamış yukarı bakıyor.

Öğretmen: Resme baktığınızda nasıl bir duygu hissediyorsunuz? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Sevinçli öğretmenim.

Öğretmen: Resimde hangi renkler kullanılmış? (&)

Öğrenci: Siyah, beyaz, sarı, pembe.

Öğretmen: En çok hangi renk kullanılmış? (&)

Öğrenci: Siyah öğretmenim.

Öğrenci: Kahverengi de çok kullanılmış.

Öğretmen: Resme ilk baktığınız anda dikkatinizi o yöne çeken bir renk var mı?(&)

Öğrenci: Kırmızı var öğretmenim.

Öğretmen: Çocuklar şimdi tahtaya başka bir resim yansıtıyorum. Bu resmi de dikkatlice inceleyelim. (%)

Öğretmen: Bu resimdeki şekiller nasıl? Net mi? Nasıl görünüyor? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Şekiller net değil öğretmenim.

Öğrenci: Bulanık görünüyor, insanların yüzleri belli değil.

Öğretmen: Şekilleri nasıl? (&)

Öğrenci: Şekilleri insan şekline benziyor ama tam değil hocam.

Öğrenci: Giysileri hiç belli değil.

Öğretmen: Resimde geometrik şekillere benzer şekiller görüyor musunuz? (&)

Öğrenci: Görüyoruz.

Öğretmen: Neler görüyorsunuz? (&)

Öğrenci: Davul çalıyorlar herhalde o çembere benziyor.

Öğretmen: Başka hangi geometrik şekillere benzer şekiller var? (&)

Öğrenci: Fazla belli olmuyor öğretmenim.

Öğrenci: Adamların kafaları dikdörtgen gibi öğretmenim. Öndekilerin yuvarlak arkadakilerin dikdörtgen gibi.

Öğrenci: İnsanların kolları da dikdörtgene benziyor.

Öğretmen: Net olarak belli olmuyor dediniz, bazı şekillerin geometrik şekillere benzediğini söylediniz. (%)

Öğretmen: Bu resimde kullanılan renkler hoşunuza gitti mi? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Benim hiç hoşuma gitmedi öğretmenim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Arka taraf siyah olduğu için yüzleri bile belli olmuyor.

Öğretmen: Sen olsan arka planda ne renk kullanırdın? (@)

Öğrenci: Açık renkler öğretmenim. Bulut rengi, açık mavi, beyaz gibi renkler kullanırdım.

Öğretmen: Başka fikri olan var mı? (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Bence de hoş olmamış. Arkada açık renk kullanılıp giysiler koyu renk yapılırdı daha güzel olurdu.

Öğrenci: Öğretmenim ben beğenmedim çünkü renkler hep birbirine girmiş. Renkler, yüzler hiç belli değil.

Öğretmen: Resimde hangi renkleri görüyorsunuz? (&)

Öğrenci: Siyah, beyaz, mor, sarı, kahverengi, koyu mavi, yeşil.

Öğretmen: Bu resimde hangi müzik aletlerini görüyoruz? (&)

Öğrenci: Davul.

Öğrenci: Zurna.

Öğretmen: Resmin ortasında bazı insanlar var. Bu insanlar davulla zurnayı dinlemeye mi gelmişler sizce? Ne yapıyorlar orda? (&)

Öğrenci: Halay çekiyorlar öğretmenim.

Öğrenci: Oynamaya gelmişler öğretmenim.

Öğretmen: Çocuklar iki resmi birlikte tahtaya yansıtıyorum. İki resmimize de bakalım. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Hangi resimde kalabalık bir dansçı grubu var? (&)

Öğrenci: İkinci resimdeki dansçılar daha kalabalık.

Öğretmen: Kaç kişi? (&)

Öğrenci: 7 kişiler öğretmenim. Halay çekiyorlar.

Öğretmen: Arkadaşımız yedi kişinin halay çektiğini söyledi. Neden tek başlarına değil de birlikte halay çekiyorlar? (&)

Öğrenci: Tek başına halay çekilmez öğretmenim. Bu nedenle kalabalıklar.

Öğretmen: Şimdi birinci resmimize bakalım. O resimde dans eden bayan mı, erkek mi? (&)

Öğrenci: Bayan öğretmenim.

Öğretmen: Dans eden erkek var mı? (&)

Öğrenci: Hayır, yok öğretmenim.

Öğretmen: Peki ikinci resimde dans eden bayanlar var mı? (&)

Öğrenci: Hayır.

Öğretmen: Çocuklar söz alarak konuşuyoruz. (%)

Öğretmen: Neden ikinci resimde dans eden bayan yok acaba? (&)

Öğrenci: Öğretmenim erkeklerle bayanlar halay çekmez.

Öğrenci: Hayır, çeker öğretmenim.

Öğrenci: Sadece erkekler oynuyor olabilir. Bu yüzden bayan yoktur.

Öğretmen: Bayanlar kenardan izliyor mu? (&)

Öğrenci: Olabilir.

Öğrenci: Sadece erkeklere özel bir halay olabilir.

Öğrenci: Bazen erkekler kendi aralarında eğlence düzenler.

Öğretmen: O zaman çeşit çeşit halaylarımız mı var? (&)

Öğrenci: Değişik halaylarımız var öğretmenim. Bu da sadece erkeklerin çektiği bir halay olabilir.

Öğretmen: İki resmi karşılaştırdığımızda sizce hangisi daha coşkulu? (&)

Öğrenci: Öğretmenim bence ikincisi.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Halay biraz oynak olur, o yüzden.

Öğrenci: Öğretmenim horon olabilir bu.

Öğrenci: Hayır öğretmenim, horonda davul değil kemençe çalarlar.

Öğretmen: Arkadaşınız diyor ki horonda kemençe çalarlar. Bu durumda horon değil demek ki. (&)

Öğretmen: Her iki resimde de müzik var, dans var, hangisi daha coşkulu geliyor?
(&)

Öğrenci: İkinci öğretmenim.

Öğretmen: Niye? (@)

Öğrenci: Bana daha eğlenceli geldi.

Öğretmen: Siz hangi resme girip dans etmek isterdiniz? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: İkinci resme öğretmenim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Orda daha çok kişi var, daha fazla eğlenceli olur.

Öğretmen: Sessiz olalım lütfen, söz alan arkadaşımızı dinleyelim. (%)

Öğrenci: Ben de ikinciği isterim, halay çekmek çok eğlenceli oluyor.

Öğrenci: Ben de ikinciği isterim, çünkü birinciği kadınlar oynuyor. Ama ikincide ben de oynayabilirim.

Öğretmen: Bu iki resimdeki müzik ve dans konularının hangi ülkelere ait olduğunu tahmin edebilir misiniz? Oradaki müzik aletlerine ve dans etme şekillerine bakarak bu konuyla ilgili ne söyleyebilirsiniz? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Birincisi Kanada olabilir, ikinci Türkiye.

Öğretmen: Başka tahmini olan var mı? (%)

Öğrenci: Birincisi Meksika olabilir öğretmenim, adam el çırpıyor.

Öğrenci: Bir film izlemiştim öğretmenim orda kadın böyle dans ediyordu, birincisi İspanya olabilir öğretmenim

Öğrenci: Birinci resim Meksika olabilir hocam, ikinci resim Türk kültürüne ait.

Öğretmen: Çocuklar resimlerimizi inceledik, karşılaştırdık. Şimdi resimlerle ilgili sizlere bilgi vereceğim. Lütfen beni dikkatli dinleyin. (%)

Öğretmen: Birinci resmimiz İspanya' ya ait. Resim John Singer Sargent'a aittir. Resmin adı "El Jaleo" dur.

İspanyol müziği ile ilgili şunları söyleyebiliriz: İspanya müziğinin özü gitardır.

İspanya'nın yöresel dansı Flamenkodur.

Dansçıların hoş kostümleri içinde ayaklarını hafifçe yere vurarak ve el hareketleriyle yaptıkları bir danstır.

Üç şekilde hayat bulur: şarkı, dans ve gitar.

Jaleo (haleo) dansçı, gitarist veya şarkıcıyı yüreklendirmek için atılan naralardır.(&)

Öğretmen: İkinci resmimiz tahminlerinizde de ifade ettiğiniz gibi Türkiye’ ye ait. Resim Bedri Rahmi Eyüboğlu tarafından yapılmıştır. Resmin adı “Halay” dır.

Ülkemizde müziğin en temel çalgılarından biri davul diğeri zurnadır.

Kültürümüzde davul ve zurnaya halay eşlik eder.

Halayda dans edenler kol kola ayak ritimleriyle dairesel olarak hareket ederler.

Ülkemizdeki geleneksel müzik çalgılarından bazıları; bağlama, saz, davul, zurna, tulum, tef, kemençe vb. dir. (&)

Öğretmen: Çocuklar uygulama çalışmasına başlayacağız. (%)

Öğretmen: Resim kâğıdımızı iki bölüm halinde kullanacağız. Birinci bölüme “geleneksel spor”, ikinci bölüme de “müzik” konulu resim yapacağız.(&)

Öğrenci: Çalışmada hangi boyaları kullanalım?

Öğretmen: İstedığınız malzemeyi kullanabilirsiniz.(@)

Öğrenci: Uygulama: öğrenciler çalışmalarını yapıyor (\$)

Öğrenci: Öğretmenim güzel oluyor mu?

Öğretmen: Boyamalarımızı daha özenli yapalım.(@)

Öğrenci: Uygulama: öğrenciler çalışmalarını yapıyor (\$)

Öğretmen: Çalışmalarını bitiremeyenler evde tamamlayacaklar. (%)

4.DERSİN İÇERİĞİ

Öğretmen: Bu dersimizde “aile” ve “çocuk oyunları” konulu resimleri inceleyeceğiz.(&)

Öğretmen: Çocuklar tahtaya bir resim yansıtıyorum. Bu resmi dikkatle inceleyelim.
(%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Resimde gördüklerinizi anlatır mısınız? (&)

Öğrenci: Öğretmenim resimde bir aile var. Bir baba, bir tane anne var, bir kızla erkek var. Hazırlanmışlar bir yere gidecekler.

Öğretmen: Sadece gördüklerimizi sayalım, yorum yapmayalım. Başka neler var?

(%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Ayna var öğretmenim.

Öğrenci: Tarihi eserler gibi eşyalar var.

Öğretmen: Tarihi eserler gibi eşyalar mı var? (&)

Öğrenci: Bir resim var öğretmenim.

Öğrenci: Duvar var, sandalye var, insanlar var öğretmenim. Çiçekler var, mum var.

Öğretmen: Peki, bu resimde hangi renkler kullanılmış? (&)

Öğrenci: Siyah ve beyaz kullanılmış.

Öğretmen: Siyah ve beyaz çoğunlukta bulunuyor. Bunun dışında hangi renkleri görebiliyoruz? (&)

Öğrenci: Mavi, altın sarısı bir de yeşil.

Öğretmen: Peki bu saydığımız renkler resme ilk baktığımızda size neler hissettiriyor?
(&)

Öğretmen: Bazı renkler çoğunlukta kullanılmış ya bu yüzden resme baktığımızda neler hissediyoruz? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Öğretmenim çocukların önlüğü beyaz ya beyaz aydınlatmış.

Öğretmen: Nasıl bir ortam, ne hissettiriyor size bakınca? (&)

Öğrenci: Hocam içimiz kararıyor. (gülüşmeler)

Öğretmen: Başka, farklı düşüncesi olan var mı? (%)

Öğretmen: Peki bu ailenin yaşadığı ev hoşunuza gitti mi? (&)

Öğretmen: Kendi kendimize konuşmuyoruz, söz alarak düşüncemizi paylaşıyoruz.

(%)

Öğretmen: Ev hakkında ne düşünüyorsunuz? Hoşunuza gitti mi, gitmedi mi? (&)

Öğrenci: Ben beğendim öğretmenim.

Öğretmen: Neleri beğendin? (@)

Öğrenci: Sadeliği beğendim.

Öğretmen: Başka var mı? (%)

Öğrenci: Hocam odaları çok genişmiş.

Öğretmen: Sizce eşyaları nasıl? (&)

Öğrenci: Antika.

Öğrenci: Tarihi eser gibi görünüyor.

Öğretmen: Resimde aile bireyleri nasıl giyinmişler? Kim anlatacak? Kim nasıl giyinmiş?(&)

Öğrenci: Öğretmenim çocuklar hizmetçi kıyafeti gibi giyinmişler.

Öğrenci: Adam ceket giyinmiş, kadın saçlarını bağlayıp siyahlar giyinmiş.

Öğrenci: Çocuklar gelinlik veya bale kıyafeti gibi giyinmişler.

Öğretmen: Neden öyle düşündün? (@)

Öğrenci: Beyaz renkte ve kabarık olduğu için.

Öğretmen: Çocuklar resmin sağ alt köşesine dikkatlice bakalım. Ne görüyorsunuz?(&)

Öğrenci: Bir siyahlık var gibi öğretmenim. Sanki ayaklar var gibi.

Öğrenci: Sanırım bir köpek var öğretmenim.

Öğretmen: Ressam köpeğin neden tamamını değil de yarısını çizmiş olabilir? (&)

Öğrenci: Hocam çünkü köpeğin hepsini çizseydi diğerleri sığmazdı.

Öğretmen: Başka görüşü olan var mı? (%)

Öğrenci: Öğretmenim ev küçük köpeğin yarısı sığmış. (gülüşmeler)

Öğrenci: Öğretmenim ressam o kadarını gördüğü için gördüğünü çizmiş.

Öğrenci: Dikkatsiz çizmiş.

Öğretmen: Çocuklar şimdi tahtaya yeni bir resim yansıtıyorum. Bu resmi dikkatlice inceleyelim. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Resimde neler görüyorsunuz? (&)

Öğrenci: Bir adam, kadın ve çocuk var.

Öğretmen: Bunların dışında neler var? (&)

Öğretmen: Parmak kaldırıp söz isteyelim. Hep birlikte konuşmayalım. (%)

Öğrenci: Hocam sol tarafta çerçeve var.

Öğrenci: Kadının yanında bir şeyler var. Çerçevenin altında korkuluk var.

Öğrenci: Korkuluk bir süsleme takmışlar duvara.

Öğrenci: Yukarda bir çerçeve asılı öğretmenim.

Öğrenci: O eski yazı öğretmenim.

Öğrenci: Duvarda Kur' an kabı var öğretmenim.

Öğrenci: Yastığın üstünde Kur' an var öğretmenim.

Öğretmen: Sizce resimdeki baba ne iş yapıyor olabilir? (&)

Öğrenci: Emeklidir öğretmenim. Çiftçidir öğretmenim.

Öğretmen: Neden çiftçi olduğunu düşündün? (&)

Öğrenci: Öylesine söyledim hocam.

Öğretmen: Başka fikri olan var mı? (%)

Öğrenci: Çiftçi hocam çünkü köyde başka iş yapamazlar hocam.

Öğretmen: Köyde olduklarını nereden anladın? (@)

Öğrenci: Hocam çünkü köy evlerine benziyor.

Öğrenci: Giyimleri köylülerinki gibi öğretmenim.

Öğretmen: Resimde gündüz mü gece mi yaşanıyor? (&)

Öğrenci: Gündüz öğretmenim.

Öğretmen: Günün hangi anı olabilir? (&)

Öğrenci: Öğlen.

Öğretmen: Nerden anladınız, kim söyleyecek? (&)

Öğrenci: Güneş görünüyor. Öğretmenim pencereden güneş ışığı geliyor.

Öğrenci: Acayip aydınlık öğretmenim.

Öğretmen: Gündüz ise madem ailenin bütün bireyleri neden evde duruyor? (&)

Öğretmen: Öğle vakti sizin ailenin bütün bireyleri evde mi oluyor? (&)

Öğrenci: Hocam mola vermiş ve yemek yemeye gelmiş olabilirler.

Öğrenci: Belki bayram günüdür, misafirleri bekliyor olabilirler. (öğrenciler arasında konuşmalar)

Öğretmen: Birden bire kendi aranızda konuşmaya başlıyorsunuz. Susmanızı bekliyorum. Herkes arkasına yaslanıp sessiz olsun lütfen. (sessizlik) (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Bu ailenin bireyleri neler giyinmişler, kim anlatabilir? (&)

Öğretmen: Bu sınıfta birkaç öğrenci mi var, hep aynı kişiler söz almak istiyor. (%)

Öğrenci: Hocam pijama giymişler.

Öğretmen: Nerden anladın pijama olduğunu? (@)

Öğrenci: Ne pijaması. (gülüşmeler)

Öğrenci: Anneyle kız şalvar giyinmişler, başörtüsü takmışlar.

Öğrenci: Baba ceket, pantolon giymiş bir de şapka gibi bir şey takmış öğretmenim.

Öğretmen: Babanın başındaki nasıl bir şapka? (&)

Öğrenci: Öğretmenim yuvarlak bir şey, iplerle etrafı sarılmış gibi duruyor.

Öğretmen: Evdeki eşyalar hoşunuza gitti mi? (&)

Öğretmen: Neleri beğendiniz, neleri beğenmediniz? (&)

Öğrenci: Hocam ben çok beğendim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Ev güneş görüyor, aydınlık.

Öğrenci: Ben beğenmedim öğretmenim, eşyalar eski görünüyor.

Öğretmen: Bu evde bir hayvan yaşıyor olabilir mi? (&)

Öğrenci: İnek, koyun, keçi.

Öğrenci: Evin içinde diyor onlar evin içinde olur mu? (gülüşmeler)

Öğrenci: Bence yaşamıyordur öğretmenim, köyde hayvanlar dışarıda, ahırda yaşar.

Öğrenci: Kedi olabilir öğretmenim.

Öğrenci: O zaman bizim evde de ayı yaşar. (gülüşmeler)

Öğretmen: Bu derste incelediğimiz iki resmi aynı anda tahtaya yansıtacağım. İki resmi karşılaştıracamız. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Hangi resimdeki renkler daha çok hoşunuza gitti? (&)

Öğrenci: İkinci resim öğretmenim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Birinci resim karanlık, ikincide oda aydınlık daha iç açıcı.

Öğretmen: Sizce hangi aile daha mutlu görünüyor? (&)

Öğrenci: İkinci resimdekiler daha mutlu öğretmenim. Yan yana oturmuşlar. Birinci resimde kadın ayrı bir yerde adam ayrı yerde küs gibiler.

Öğrenci: İkinci resim öğretmenim. Sanki birinci resimdekiler kendi evleri değil de başka zengin birinin evinde gibiler.

Öğretmen: İkinci aile daha mutlu dediniz. Sizce bu ailenin ekonomik durumu nasıl olabilir?(&)

Öğrenci: Normal olabilir.

Öğretmen: Birinci resimdeki aileyle karşılaştırsak hangi ailenin durumu daha iyi görünüyor? (&)

Öğrenci: Birinci resimdeki ailenin durumu daha iyi görünüyor öğretmenim.

Öğretmen: İkinci resimdeki ailenin ekonomik durumu daha kötü görünüyor olmasına rağmen birinci resimdeki aileden mutlu göründüklerini söylediniz. Bunun nedeni ne olabilir? (&)

Öğrenci: Bir arada mutlu oldukları için öğretmenim. Birinci resimdekiler hep siyah giyinmişler öğretmenim ikinci resimdekiler daha canlı renkli giyinmişler.

Öğrenci: İkinci ailedekiler birbirlerine daha yakınlar birbirlerini seviyorlar öğretmenim.

Öğretmen: Resimlerin ikisinde de babaların konumuna bakarak hangisinin aile reisi olarak durduğunu söyleyebilirsiniz? (&)

Öğrenci: İkinci resimdeki öğretmenim çünkü daha dik oturuyor, birinci resimdeki eğik oturuyor.

Öğretmen: Bu resimlerdekilerin kıyafetlerini inceledik. Hangi resimdekilerin kıyafetlerinden çevrenizde görüyorsunuz? (&)

Öğrenci: İkinci resim öğretmenim.

Öğretmen: Hangi resimdeki aile Türk ailesi olabilir? (&)

Öğrenci: İkinci resim öğretmenim. Normal yaşamda ailemi bu şekilde giyiniyor öğretmenim.

Öğretmen: Birinci resimdeki aile hangi ülkede yaşıyor olabilir? (&)

Öğrenci: Fransa öğretmenim.

Öğrenci: İngiltere.

Öğrenci: İtalya.

Öğrenci: Rusya.

Öğretmen: Neden? (&)

Öğrenci: İngiltere’ de kraliçe var ya öğretmenim orada hizmetçiler olur.

Öğretmen: Çocuklar resimlerimizi inceledik, karşılaştırdık. Şimdi bu iki resimle ilgili açıklamalarda bulunacağım. Beni dikkatle dinlemenizi istiyorum. (%)

Öğretmen: Ülkelerin toplumsal ve kültürel özelliklerine göre aile yapıları ve giyimleri de farklı özellikler taşımaktadır. Birinci resim İtalyan bir aileye aittir. Resim, Edgar Degas tarafından yapılmıştır. Resmin adı “Belleli Ailesi” dir.

İtalya’da aile yapısına çok önem verilir.

Anne evde baskın konumdadır, evin kraliçesi gibidir.

İtalya aile bağları güçlüdür, aile büyüklerine ve akrabalarına önem verirler. Yemeklerini beraber yerler, özel günlerde toplanarak kutlamalar yaparlar.

Aile büyükleri torunlarının bakımı ve ev ihtiyaçları için yardımcı olur.

İtalyanların giyiminde siyah, kahverengi ve beyaz önemli yer tutar.

Uzun hacimli etekler, tunikler, bileklere bağlanan ayakkabılar önemlidir. (&)

Öğretmen: İkinci resmimiz tahminlerinizde ifade ettiğiniz gibi bir Türk ailesine aittir. Resim, Namık İsmail tarafından yapılmıştır. Resmin adı “Köylü Aile” dir.

Aile Türk toplumunun temelidir.

Aile, baba otoritesinin geçerli olduğu hukuki bir temel üzerine oturmuştur.

Anne kararlarda söz hakkına sahiptir ve özellikle anneye saygı gösterilmesi önemlidir.

Erkek evlat kız evlattan üstün değildir, hatta genelde erkek evlat askeri, kız evlat ise ilim alanında eğitilmiştir.

Türk kültüründe giyim oldukça çeşitlidir.

Geleneksel giysilerimizde başlıklar, oyalı yazmalar, şalvar, yelek ve üçetekler, kuşaklar önemlidir.(www.kultur.gov.tr) (&)

Öğretmen: Çocuklar şimdi de “çocuk oyunları” konulu resimleri inceleyeceğiz. (&)

Öğretmen: Tahtaya yansıttığım resmi dikkatlice inceliyoruz. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Bu resimde neler görüyorsunuz? (&)

Öğrenci: Öğretmenim çocuklar yaralı gibi bir şey taşıyorlar.

Öğrenci: Sedye gibi bir şeyin üstüne koyuyorlar.

Öğretmen: Resme ilk baktığımızda neler görüyoruz? Yorum yapmadan yalnızca gördüklerimizi anlatalım. (&)

Öğrenci: Adam bir şeyin üstüne binmiş. Çocuklar uzuneşek oynuyorlar. Birinin elinde torba var bir şeyler götürüyor. Şuradaki çocuklar misket oynuyorlar.

Öğretmen: Resimde hangi renkleri görüyoruz? (&)

Öğrenci: Sarı, yeşil, açık yeşil, siyah, kırmızı, kahverengi, beyaz

Öğretmen: Resimdeki çocuklar farklı oyunlar oynuyorlar. Oynadıkları çevre nasıl bir yer? (&)

Öğrenci: Orman.

Öğrenci: Boşluk bir yer ve kalabalık.

Öğrenci: Öğretmenim çayır gibi bir yerde oynuyorlar.

Öğretmen: Peki siz nerelerde oynuyorsunuz? (&)

Öğrenci: Biz genelde tarlalarda oynuyoruz.

Öğretmen: Tarlalar ekili değil mi? Nasıl oynuyorsunuz? (&)

Öğrenci: Hayır öğretmenim boş.

Öğretmen: Hep birlikte konuşursanız ben hiçbir şey anlayamam. Lütfen söz alarak konuşalım. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Resme dikkatlice baktığımızda bazı çocukların grup halinde bazılarının ise tek başlarına oynadıklarını görüyoruz. Sizce tek başına oynayanlar mı yoksa grup halinde oynayanlar mı daha fazla eğleniyordur? (&)

Öğrenci: Bence grup halinde oynayanlar daha fazla eğleniyordur öğretmenim.

Öğretmen: Niye? (@)

Öğrenci: Grup halinde birçok oyun oynanabilir o yüzden grup halindeki daha çok eğleniyorlardır.

Öğrenci: Kalabalık oldukları için grup halinde oynayanlar daha çok eğleniyorlardır.

Öğrenci: Tek başına oyunların tadı çıkmaz. Hem birçok oyun tek başına oynanmaz.

Öğrenci: Öğretmenim maç yapamaz, kovalamacılık oynayamaz, saklambaç oynayamaz tek başına oyunun tadı çıkmaz.

Öğrenci: Ben tek başıma oynarken daha çok eğleniyorum. Kimse bana karışamıyor, mızıkçılık olmuyor, kavga olmuyor.

Öğretmen: Resme tekrar bakalım. Çocukların oynadığı oyunlardan sizin tanıdığınız oyunlar var mı? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Var öğretmenim misket oynuyorlar.

Öğrenci: Uzuneşek oynuyorlar öğretmenim.

Öğrenci: Birdirbir oynuyorlar.

Öğrenci: Bazıları evcilik oynuyor galiba, yemek yapıyor gibiler.

Öğretmen: Resimde sizin bilmediğiniz oyunlar var mı? (&)

Öğrenci: Evet öğretmenim şunların oynadığı oyunu ben tanıyamadım.

Öğretmen: Burada saydığınız oyunlardan hangilerini arkadaşlarınızla oynuyorsunuz? (&)

Öğrenci: Uzuneşek, misket oynuyoruz.

Öğrenci: Birdirbir, yakalamaca oynuyoruz.

Öğretmen: Çocuklar tahtaya başka bir resim yansıtacağım. Bu resmi de dikkatle inceleyelim. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Bu resimde neler görüyoruz? (&)

Öğrenci: Öğretmenim çocuklar el ele tutuşmuş oynuyorlar.

Öğrenci: Birisi kayıyor öğretmenim.

Öğrenci: Birisi tekerin üstüne binmiş gidiyor.

Öğretmen: Resimde çocuklar farklı oyunlar oynuyorlar. Siz bu resmin içinde olsaydınız hangi oyunu oynamak isterdiniz? (&)

Öğrenci: El ele tutuşup oynayanlarla olmak isterdim.

Öğrenci: Kutu kutu pense oynayanlarla öğretmenim.

Öğrenci: Ben tekerleğin üstünde yürümek isterdim.

Öğrenci: Ben birdirbir oynamak isterdim.

Öğrenci: Ben kaymak isterdim.

Öğretmen: Bu resimde çocuklardan başka figür var mı? (&)

Öğrenci: Var hocam, kuş var.

Öğrenci: Kaplumbağa var.

Öğrenci: Kertenkele var.

Öğrenci: Böcekler var öğretmenim.

Öğrenci: Kedi var, kelebek var.

Öğretmen: Burası nasıl bir yerleşim yeri olabilir? (&)

Öğrenci: Kırkların olduğu yer öğretmenim.

Öğrenci: Burası bir kasabaya benziyor.

Öğretmen: Niye? (@)

Öğrenci: Boş arazi çok öğretmenim.

Öğretmen: Lütfen sessiz olalım, söz alan arkadaşımızı dinleyelim. (%)

Öğrenci: Köy olabilir öğretmenim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Hayvanlar var çünkü.

Öğrenci: Bunlar zaten köy oyunlarına benziyor öğretmenim.

Öğretmen: Şehirde ne oynuyorlar? (&)

Öğrenci: Genelde bilgisayarla oynuyorlar.

Öğretmen: Resimde hangi renkler kullanılmış? (&)

Öğrenci: Sarı, mavi, yeşil, kırmızı, kahverengi,

Öğretmen: Resimde kullanılan renkler baktığımızda size hangi duyguları hissettiriyor? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Huzur ve sevinç hissettirdi.

Öğretmen: Buna benzer bir yerde oyun oynadınız mı? (&)

Öğrenci: Ben köyümüzün biraz dışında bir düzlük alan var orda oynamıştım.

Öğrenci: Öğretmenim Kozağaç'ta oynadım.

Öğretmen: Bu resimdeki oyunlar size tanıdık geldi mi? (&)

Öğrenci: Ağaca çıkmış çocuk var, birisi sapanla oynuyor, biri topaçla oynuyor.

Öğrenci: Çocuklardan birisi tekerleği çeviriyor öğretmenim.

Öğrenci: Birdirbir oynuyorlar öğretmenim.

Öğrenci: Öğretmenim çocuklardan biri koşarak rüzgârgülü çeviriyor.

Öğretmen: Bu resimdeki oyunlardan bilmedikleriniz var mı? (&)

Öğrenci: Hayır öğretmenim hepsi bildiğimiz oyunlar.

Öğretmen: Çocuklar incelediğimiz iki resmi tahtaya birlikte yansıttım. İkisini birlikte inceleyip karşılaştıracamız. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Sizce hangi resimdeki çocuklar daha çok eğleniyor? (&)

Öğrenci: İkinci resimdekiler öğretmenim.

Öğretmen: Neden öyle düşündün? (@)

Öğrenci: İkinci resimde daha çok yeşillik var, hayvanlar var.

Öğretmen: Hangi resimdeki çocukların oynadığı oyunlar sizin oyunlarınıza daha çok benziyor? (&)

Öğrenci: İkinci resim öğretmenim.

Öğretmen: Her iki resimde de ortak olan oyunlar var mı? (&)

Öğrenci: Birdirbir öğretmenim.

Öğretmen: Şehirde yaşayan çocuklar vakitlerini nasıl geçiriyorlar? (&)

Öğrenci: Çoğunlukla televizyon seyredip bilgisayarla oynuyorlar.

Öğretmen: Oyun oynamayı seviyor musunuz? Sizce diğer ülkelerde yaşayan çocuklarda oyun oynamayı seviyorlar mıdır? (&)

Öğrenci: Seviyorum öğretmenim. Bence ülkesi ne olursa olsun bütün çocuklar oyun oynamayı severler.

Öğrenci: Ben de seviyorum öğretmenim. Arkadaşımızın dediği gibi çocukların hepsi oyun oynamayı sever.

Öğretmen: Her iki resimdeki çocuklar aynı yerleşim yerinde yaşıyor olabilirler mi? Bu resimlerden hangisi bizim ülkemizdeki oyunları anlatıyor olabilir? (&)

Öğrenci: Farklı yerleşim yerleridir öğretmenim.

Öğrenci: Bence de farklı yerleşim yerleridir.

Öğretmen: Peki hangisi bizim ülkemizdeki oyunları anlatıyor olabilir? (&)

Öğrenci: İkinci resim öğretmenim. Aynı bizim oynadığımız oyunlara benziyor.

Öğretmen: Çocuklar resimlerle ilgili inceleme ve karşılaştırmalarımızı yaptık. Şimdi her iki resimle ilgili sizlere bilgi vereceğim. Beni dikkatlice dinlemenizi istiyorum.

(%)

Öğretmen: Birinci resmimiz Pieter Brueghel' e aittir. Resmin adı "Çocukların Oyunları"dır.

İkinci resmimiz İbrahim Balaban'a aittir. Resmin adı "Oynayan Çocuklar" dır.

Her ülke kendi oyunlarını yaratarak halk kültürünü ayakta tutmaya çalışır.

Türkiye'de oynanan geleneksel çocuk oyunları çoğunlukla türkölü, tekerlemeli, bilmeceli ve danslıdır.

Aç kapıyı bezirgânbaşı, yağ satarım bal satarım, köşe kapmaca, seksek, yakan top, çelikçomak, uzuneşek ve istop en sevilen oyunlar arasında yer alır.

Bazı kültürlerde ise oyunlar daha çekişmelidir. Heyecanlı bir aktivitenin sonunda mutlaka kazanan birileri olur.

Dünyada çocuk oyunlarının ortak yönleri ve özellikleri de vardır.

Suda taş kaydırma, çember, kukla ve top oyunları da pek çok toplumda oynanan çok eski oyunlardır. Parmaklara geçirilen ipin değişik şekillerde alınması, ip atlama,

topaç, uçurtma ve top oyunları da dünyanın pek çok yerinde yıllardır oynanan oyunlar arasında yer alır. (cygm.meb.gov.tr) (&)

Öğretmen: Çocuklar resimlerimizi inceledik. Uygulama çalışmasına başlayacağız. Bunun için resim kâğıdımızı iki bölüme ayıralım. Kâğıdın bir bölümüne “aile”,diğer bölümüne ise “çocuk oyunları” konulu çalışma yapacağız. (%)

Öğrenci: Uygulama (\$)

Öğrenci: Hocam bunlar bitmezse ne yapacağız?

Öğretmen: Bitmeyen çalışmalarımızı evde tamamlayacağız. (@)

Öğrenci: Uygulama (\$)

Öğretmen: Zil çalmak üzere çocuklar az önce söylediğim gibi çalışmalarımızı evde özenle tamamlıyoruz. (%)

5. DERSİN İÇERİĞİ

Öğretmen: Bu günkü dersimizde “günlük yaşam” konulu resimleri inceleyeceğiz.(&)

Öğretmen: Çocuklar tahtaya bir resim yansıtıyorum. Bu resmi hep birlikte dikkatlice inceleyelim. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Bu resimde gördüklerini kim anlatacak? (&)

Öğrenci: Çocuklar var, kadınlar var, bir adam var yatıyor.

Öğrenci: Şapkalı insanlar var.

Öğrenci: Küçük bir köpek var.

Öğrenci: Şemsiyeli kadınlar var, gemiler var.

Öğretmen: Sessiz olalım ve arkadaşlarımızı dinleyelim lütfen. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Piknik yapan insanlar var.

Öğrenci: Gezen insanlar var öğretmenim.

Öğrenci: Ağaçlar var, gemiler var, deniz var, hayvanlar var.

Öğretmen: Sizce buradaki insanlar neden burada toplanmış olabilir? (&)

Öğrenci: Piknik için.

Öğrenci: Şenlik ya da festival için olabilir öğretmenim. Çünkü giysileri hiç pikniğe gider gibi değil.

Öğretmen: Resme baktığımızda değişik yerlerde grup grup insanlar görüyoruz. Her köşede bir grup insan var. Siz bu resmin içinde olsaydınız hangi gruptakilerin yanına katılmak isterdiniz? (&)

Öğrenci: Deniz kenarında, denize yakın olan yerde olmak isterdim öğretmenim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Denizi izlemek için öğretmenim.

Öğrenci: Ağaç altında olmak isterdim öğretmenim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Gölge olsun diye.

Öğrenci: Ben şu kayığın içindekilerle olmak isterdim.

Öğrenci: Ben şu hayvanlara yakın olmak isterdim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Hayvanları sevmek için.

Öğretmen: Çocuklar resimdeki renklere dikkat edelim. Bu renklere bakarak hangi mevsimde olduklarını söyleyebilir miyiz? (&)

Öğrenci: Yaz mevsimi öğretmenim.

Öğrenci: İlkbahardan yazı doğru öğretmenim.

Öğretmen: Nasıl anlıyorsun? (&)

Öğrenci: Şemsiyeleri var ya öğretmenim, güneşten korunmak için kullanıyorlar.

Öğretmen: Mevsimi anlayacağımız başka ipuçları var mı? (&)

Öğrenci: Ağaçlara, çiçeklere, çimlere bakarak da anlayabiliriz.

Öğretmen: Mevsim için ilkbahar ya da yaz olabilir dediniz. Günün hangi saati olabilir? (&)

Öğrenci: Öğle vakti olabilir.

Öğretmen: Nerden anladın? (@)

Öğrenci: Ön taraflara güneş yansımış arkası gölge görünüyor.

Öğretmen: Bu resimdeki giysileri ve renkleri beğendiniz mi? (&)

Öğrenci: Ben beğenmedim öğretmenim.

Öğrenci: Ben renkleri beğendim ama giysileri beğenmedim öğretmenim.

Öğrenci: Ben de renkleri beğendim ama giysileri beğenmedim.

Öğretmen: Neden giysileri beğenmediniz? (&)

Öğrenci: Şapkasının üstüne tüy falan yapmışlar arıcı gibi olmuş.

Öğrenci: Gülüşmeler.

Öğrenci: Kendilerine uygun giyinmemişler.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Çocuklar bile büyük gibi giyinmiş.

Öğretmen: Siz de böyle giysiler giymek ister miydiniz? (&)

Öğrenci: Hayır.

Öğretmen: İsteyen var mı? (&)

Öğretmen: İki arkadaşımız parmak kaldırdı. İndirebilirsiniz parmaklarınızı. (%)

Öğretmen: Sizce bu insanlar bir şehirde mi yaşıyorlar, köyde mi yaşıyorlar? (&)

Öğrenci: Şehirde öğretmenim.

Öğretmen: Niye? (@)

Öğrenci: Gezdikleri yer köye benzemiyor.

Öğrenci: Şehirde yaşıyorlar öğretmenim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Kıyafetleri köylülere benzemiyor.

Öğrenci: Şehirde yaşıyorlardır öğretmenim. Köylerde böyle oturacak gezecek yerler olmaz, tarlalar olur.

Öğretmen: Çocuklar şimdi tahtaya başka bir resim yansıtıyorum. Bu resmi de dikkatlice inceleyelim. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Bu resimde neler görüyoruz? Söz alarak anlatalım. (&)

Öğrenci: Bu resimde sandalyeler var, masalar var, insanlar var, ağaç var.

Öğrenci: Deniz var, içecekler var öğretmenim.

Öğrenci: Deniz var, ağaçlar var, masalar var, insanlar var, yiyip içiyorlar.

Öğrenci: Çocuklar var.

Öğrenci: Ampuller var öğretmenim.

Öğrenci: Ağaçta tarife var öğretmenim.

Öğretmen: Ne tarifesi? (&)

Öğrenci: Fiyat listesi öğretmenim.

Öğretmen: Resimde gördüklerinizi saydınız. Buradaki insanlar neden buraya gelmiş olabilirler? (&)

Öğrenci: Deniz kenarında yemek yiyip bir şeyler içmeye gelmişlerdir.

Öğrenci: Çay içmeye gelmişlerdir.

Öğrenci: Gezmeye gelmişler.

Öğretmen: Bu resimde hangi mevsim yaşanıyor olabilir? (&)

Öğrenci: Yaz mevsimi öğretmenim.

Öğretmen: Neden? (&)

Öğrenci: Yaz kıyafetleri giyinmişler.

Öğretmen: Başka fikri olan var mı? (%)

Öğrenci: Bence de yaz öğretmenim, ağaçlar çiçek açmış, insanlar yazlık kıyafetler giyinmişler.

Öğretmen: İnsanların giysilerine dikkat edelim. Neler var üzerlerinde? (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Kadın kısa kollu giyinmiş, adam da kısa kollu giyinmiş.

Öğretmen: Resimde çocuk var mı? (&)

Öğrenci: Evet.

Öğretmen: Çocuklar ne yapıyorlar? (&)

Öğrenci: Birisi içecek içiyor, birisi de denize eğilmiş bakıyor.

Öğretmen: Sizce bu resimdeki çocuklar orada oldukları için mutlu mudurlar? (&)

Öğrenci: Evet öğretmenim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Deniz kıyısında olmak onları mutlu ediyordur öğretmenim.

Öğretmen: Bu resimde hangi renkler kullanılmış? (&)

Öğrenci: Yeşil, mavi, turuncu, sarı.

Öğrenci: Beyaz, siyah, açık yeşil.

Öğretmen: Resimde kullanılan renkleri beğendiniz mi? (&)

Öğrenci: Evet, güzel öğretmenim.

Öğretmen: Kimler beğendi bu resmi? Parmak kaldıralım. (%)

Öğretmen: Kimler beğenmedi? (&)

Öğretmen: Üç arkadaşımız beğenmemiş, diğer arkadaşlarımız beğenmiş. (%)

Öğretmen: Çocuklar şimdi az önce incelediğimiz resimle birlikte iki resmi de tahtaya yansıtacağım. Bu iki resmi karşılaştırıp, yorumlayacağız. (%)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: İki resim arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir? (&)

Öğrenci: Birinci resimde ağaçlar var ikincide de var öğretmenim.

Öğrenci: İki resimde de deniz var öğretmenim.

Öğrenci: Her iki resimde de grup halinde insanlar var.

Öğrenci: İki resimde de çocuklar var.

Öğretmen: Benzerlikleri saydınız. Farklılıklar nelerdir? (&)

Öğrenci: İnsanların kıyafetleri farklı öğretmenim.

Öğrenci: Kullanılan renkler farklı.

Öğrenci: Resmin birinde lambalar var diğerinde yok.

Öğrenci: Kıyafetleri çok farklı öğretmenim.

Öğretmen: Kıyafetlerin farklı olduğunu söylediniz. Terzi olsaydınız hangi kıyafetlerden dikmek isterdiniz? (&)

Öğrenci: Birinci resimdekileri dikmek isterdim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Onlar daha şık ve güzel.

Öğrenci: Ben ikincileri tercih ederdim.

Öğrenci: Ben de ikincidekileri dikmek isterdim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Bizim giysilerimize benzediği için.

Öğretmen: İki resimde de güneşli bir gün olduğunu ve mevsiminde ilkbahar ya da yaz olduğunu söylediniz. Resimdeki insanlar güneşten nasıl korunuyorlar? (&)

Öğrenci: Ağaçların gölgesinden yararlanarak ve şemsiye kullanarak korunuyorlar.

Öğrenci: Birinci resimde şemsiyeyle ikinci resimde ağaçla korunmuşlar.

Öğrenci: Birinci resimde şapka da kullanmışlar.

Öğrenci: Bazıları hata yapıyorlar öğretmenim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Şapkayı kırmızı giyinmişler o güneşi daha çok çeker öğretmenim.

Öğretmen: Hangi resimde hayvanlar görüyorsunuz? (&)

Öğrenci: Birinci resimde var öğretmenim.

Öğretmen: Neden ikinci resimde hayvanlar yok sence? (&)

Öğrenci: Belki hayvanları sevmiyorlardır.

Öğrenci: İkincide de var öğretmenim. Ağaca konmuş kuşlar var.

Öğretmen: Onlar insanlara mı ait sizce? (&)

Öğrenci: Hayır öğretmenim. Yalnızca dala konmuşlar.

Öğretmen: İnsanlara ait hayvanlar neden yok sizce? (&)

Öğrenci: İş yeri sahibi belki oraya hayvanları almıyordur öğretmenim.

Öğretmen: Bu iki resimden hangisi bizim yaşantımıza benziyor? (&)

Öğrenci: İkinci resim öğretmenim.

Öğretmen: Niye? (@)

Öğrenci: Onlar gibi giyiniyoruz, onlar gibi yaşıyoruz.

Öğretmen: Birinci resim hangi ülkedeki insanları anlatıyor olabilir? (&)

Öğrenci: Bence burası Fransa.

Öğrenci: Norveç olabilir öğretmenim.

Öğretmen: Neden? (@)

Öğrenci: Orası sürekli yağış alıyor öğretmenim. Yılın 300 günü yağışlıymış, kadınlar güneşi çeksin diye koyu renk giyinmiş olabilirler öğretmenim.

Öğretmen: Çocuklar resimlerimizi inceleyip karşılaştırmasını yaptık. Şimdi resimlerle ilgili açıklamalar yapacağım. Beni dikkatlice dinlemenizi istiyorum. (%)

Öğretmen: Çocuklar birinci resmimiz bazı arkadaşlarımızın da tahmin ettiği gibi Fransa’ daki insanları anlatıyor. Resim Seurat’a aittir. Resmin adı “Grand Jatte Adasında Pazar Günü Öğleden Sonra” dır.

Fransa’daki yaşamla ilgili genel olarak şunları söyleyebiliriz: Fransa bir köyler ülkesidir, tarım özellikle de bağlar yaşamlarında oldukça önemlidir.

Eğitim çok değerlidir, sanatsal ve entelektüel konuların tartışılması günlük yaşamın bir parçasıdır.

Kazançlarının büyük bir bölümünü her şeyden çok yemeğe harcarlar. Ülkede, yemek bir yaşam biçimidir.

Nüfusunun yaşamında café’nin özel bir yeri vardır: Burada dostlarıyla buluşur, günün olaylarını tartışır ve dünyanın geçip gitmesini izlerler. Bazıları için cafeler neredeyse ikinci adresleridir.

Tatil günlerinde büyük parklarda gezinti, güneşlenmek, aile bireyleri ve hayvanlarıyla vakit geçirmekten hoşlanırlar. (&)

Öğretmen: İkinci resmimiz tahminlerinizde olduğu gibi Türkiye’deki insanların günlük yaşamıyla ilgili bir resimdi. Resim Nuri Abaç’a aittir. Resmin adı “Çay Bahçesi” dir.

Ülkemizde günlük yaşamla ilgili şunları söyleyebiliriz: Günlük yaşantı güneşin doğuşu ile başlar.

Her bireyin belli görevleri vardır.

Günlük yaşam, her yerde her zaman olduğu gibi çocukların eğitimi ve beslenmesi, karı koca ve hayatın yükünün paylaşılması, evin idaresi, sağlık ve beslenme sorunlarının çözülmesi ve gündelik uygulamalar etrafında oluşur.

Boş vakitlerde eğlence etkinliği olarak, pikniğe, parklara ve çay bahçelerine gidilir, gezintiye çıkılır. (&)

Öğretmen: Çocuklar resimlerimizi inceledik. Şimdi “günlük yaşam” konulu çalışma yapacağız. (&)

Öğretmen: Malzemelerimizi hazırlayalım. Diğer çalışmalarda olduğu gibi yine yarım sayfaya çalışacağız. (%)

Öğrenci: (sessizlik, öğrenciler çalışıyor) (!)

Öğrenci: Öğretmenim resmime bakar mısınız?

Öğretmen: Güzel, nereyi çiziyorsun? (@)

Öğrenci: Ailemle gittiğimiz bir çay bahçesi öğretmenim.

Öğretmen: Devam et çalışmana. (@)

Öğrenci: Uygulama, öğrenciler çalışıyor. (\$)

Öğretmen: Lütfen herkes kendi çalışmasıyla ilgilensin. (%)

Öğretmen: Pencereyi açalım çocuklar içerisi havalansın biraz. (%)

Öğrenci: Uygulama, öğrenciler çalışıyor. (\$)

Öğretmen: Çocuklar çalışmalarını bitiremeyenler evde tamamlasınlar. (%)

Öğretmen: Bu çalışmalarını tamamlayanlar önceki resimlerinden eğer eksikleri varsa bitirsinler. Haftaya bu resimlerimizi kullanarak bir çalışma yapacağız. Bunun için yanınızda makas, yapıştırıcı ve çeşitli boyalar getirmenizi istiyorum. (&)

Öğrenci: Öğretmenim ne yapacağız?

Öğretmen: Yapacağımız çalışmayla ilgili bilgileri gelecek derste vereceğim şimdi dersin sonuna kadar çalışmalarımıza devam edelim.(@)

6. DERSİN İÇERİĞİ

Öğretmen: Çocuklar şu ana kadar incelemiş olduğumuz resimlerle ilgili yapmış olduğumuz çalışmaları kullanarak kolaj çalışması yapacağız. Kolaj çalışması, çeşitli malzemeler kullanılarak kesme, yırtma, yapıştırma çalışmasıdır. Daha önceki derslerde yaptığımız çalışmaları keserek bir araya getirip düzenleme yaparak yapıştıracağız. Grup çalışması yapıyoruz. Resimlerinizin tamamını ya da seçtiklerinizi kullanabilirsiniz. Herkes malzemelerini hazırlasın. İş bölümü yaparak çalışmaya başlayacağız. (&)

Öğretmen: Çalışma esnasında birbirimizle konuşurken bağırmadan kısık sesle konuşalım ki gürültü olmasın. (%)

Öğretmen: Çalışmamızı dersin sonuna bitecek şekilde yapıyoruz. (%)

Öğrenci: Öğrenciler grup çalışması yapıyorlar. (\$)

Öğretmen: Lütfen biraz daha sessiz olalım. (%)

Öğretmen: Arkadaşınızın dağıttığı çikolataları yiyebilirsiniz. Kaplarını çöpe atıyoruz. (@)

Öğrenci: (Hep birlikte) Teşekkürler öğretmenim. (@)

Öğretmen: Afiyet olsun. (@)

Öğrenci: Öğrenciler grup çalışması yapıyorlar. (\$)

Öğrenci: Öğretmenim arkadaşımın bir tane resim alabilir miyim?

Öğretmen: Al. (@)

Öğrenci: Öğretmenim biz resimleri biraz büyük kesmişiz.

Öğretmen: Makasla kenarlarından küçültün. (@)

Öğretmen: Pencereyi açalım çocuklar. (%)

Öğretmen: (Öğrenciler çalışmalarına grup halinde devam ediyorlar, öğretmen sınıfta dolaşarak çalışmalarını kontrol ediyor.) (\$)

Öğretmen: Yapıştırıcısı, makası eksik olan varsa masamdan alabilir. (%)

Öğretmen: Masamdan arkadaşlarınızın kullanmadığı kesilmiş resimlerden de alabilirsiniz. (%)

Öğrenci: Öğretmenim oluyor mu?

Öğretmen: Geliyorum bekle. (@)

Öğretmen: Devam edin güzel oluyor. (@)

Öğretmen: Daha sessiz çalışalım. (%)

Öğrenci: Öğretmenim sığmadı.

Öğretmen: Resimler büyük gelebilir, uygun şekilde üst üste yapıştırabilirsiniz. (&)

Öğretmen: (Öğrenciler çalışmalarına grup halinde devam ediyorlar, öğretmen sınıfta dolaşarak çalışmalarını kontrol ediyor.) (\$)

Öğretmen: Dersin sonuna kadar çalışmamızı tamamlayacağız. Ona göre çalışın. (%)

Öğretmen: Yapıştırma işlemi bitenler boyalarıyla uygun eklemeler yapabilirler. (%)

Öğrenci: Öğretmenim yapıştırıcım bitti.

Öğretmen: Masadan al. (@)

Öğrenci: Öğretmenim resim alabilir miyim?

Öğretmen: Masadan al. (@)

Öğretmen: Bağışmadan sessiz çalışın. (%)

Öğretmen: (Öğrenciler çalışmalarına grup halinde devam ediyorlar, öğretmen sınıfta dolaşarak çalışmalarını kontrol ediyor.) (\$)

Öğrenci: Bizimki bitti hocam.

Öğretmen: Getirin bakalım. (@)

Öğretmen: Gayet güzel olmuş, aferin. (@)

Öğretmen: Çalışmasını tamamlayanlar masama bıraksınlar. (%)

Öğrenci: Bizimkide bitti öğretmenim.

Öğretmen: Masaya bırakın. (%)

Öğretmen: Çocuklar şimdi sizlere öz değerlendirme formu dağıtıyorum. Bu formu doldurup benim masama bırakıyorsunuz. (%)

Öğrenci: Öğrenciler dağıtılan öz değerlendirme formlarını doldurup teslim ediyorlar.(\$)

Öğretmen: Formunu herkes verdi değil mi? (%)

Öğretmen: Zil çalmak üzere çocuklar çalışmasını bitirenler getirsin, yarım kalanlar evde tamamlayıp bir dahaki dersimize getirsinler. (%)

EK-5: ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ FORMU**ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU****Adı ve Soyadı:****Sınıfı:**

Açıklama: Aşağıda uygulanan görsel sanatlar ders sürecine yönelik öz değerlendirme formu verilmiştir. Ders süreci boyunca aşağıdaki ölçütlerin gerçekleştirilme seviyesini ölçütün karşısına “X” koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	DERECELER		
	EVET	KISMEN	HAYIR
1.Gösterilen sanat eserinde anlatılan ve anlatılması mümkün olan fikirler ve duyguları tahmin edebildim.			
2.Farklı ulusların kültürlerinin tanınmasında güzel sanatların bir dalı olan resmin önemini kavradım.			
3. Resimleri incelerken farklı ülkelerin kültürel özellikleri ile ilgili bilgiler edindim.			
4. Resimleri incelerken ülkemize ait kültürel özellikler ile ilgili yeni bilgiler edindim.			
5.Kültürel değerlerin ülkelere göre farklılıklar gösterdiğini incelediğimiz resimlerde gözlemledim.			
6.Kültürel değerlerin ülkeler arasında benzerlikler gösterebildiğini incelediğimiz resimlerde gözlemledim.			
7.Farklı kültürleri tanıırken resim incelemek hoşuma gitti.			
8.Resimleri karşılaştırarak incelemek benzer ve farklı kültürel özellikleri daha iyi anlamamı sağladı.			
9. Değişik kültürlere saygı duymam gerektiğini öğrendim.			
10. Ulusal kültürümüzü yansıtabilecek ve tanıtabilecek konularla ilgili çalışmalar yaptım.			

EK-6: GRUP GÖRÜŞME FORMU

GRUP GÖRÜŞME FORMU

Araştırma Sorusu: İlköğretim 6. sınıf öğrencilerine, görsel sanatlar dersinde, kendi kültürleri ve farklı kültürlerin özellikleri resim analizi ile nasıl kazandırılabilir?

Okul:

Tarih ve Saat:

Görüşmeci:

GİRİŞ

Merhaba, sizlerle altı hafta süresince işlediğimiz derslerde farklı resimler inceledik. Şimdi sizinle bu derslerle ilgili düşüncelerinizi görüşmek istiyorum. Söyledikleriniz not durumlarınızı etkilemeyecek ve sadece burada kalacaktır. Konuşmalarımızı kaydedeceğim için biraz yüksek sesle düşüncelerinizi belirtmenizi istiyorum.

GÖRÜŞME SORULARI

1. Görsel Sanatlar Dersi için ne düşünüyorsunuz?
 - a) Bu ders sizlere ne kazandırıyor olabilir?
 - b) Hangi tür konuları daha çok seviyorsunuz?
2. Sizinle işlediğimiz bu altı haftalık dersin konusunu beğendiniz mi?
 - a) Niçin beğendiniz?
 - b) Niçin beğenmediniz?
3. Ders sürecini düşündüğünüzde aklınızda en çok kalan şey nedir?
 - a) Niçin en çok bunu hatırlıyorsunuz?
4. Daha önce bilmediğiniz ve bu derste öğrendiğiniz bazı bilgiler var mı?
 - a) Neler?
 - b) Bu bilgiler ne ile ilgili?
5. Değişik resimlere ait resimleri incelemenin önemi nedir?
6. Resimleri incelerken hangi kültürel değerlerle karşılaştınız?
 - a) Kendi kültürümüzle ilgili neler gördünüz?
 - b) Hangi ülkelerin hangi kültürel özellikleri hakkında bilgi edindiniz?
7. Aynı konudaki, Türk ressamların resimleri ile yabancı ressamların resimlerini yan yana görerek karşılaştırmak sizlere ne kazandırdı?
8. Bu derste kazandığınız bilgileri hangi yolla edindiniz?
 - a) Sizler öğretmen olsaydınız farklı kültürleri öğrencilerinize nasıl tanıttırdınız?
9. Sizce insanların kültürel değerler ile ilgili bilgilerinin olması neden önemlidir?
 - a) Kendi kültürümüzü tanımak bizlere ne sağlar?
 - b) Farklı kültürleri tanımak bizlere ne sağlar?
10. Dersin sonunda konuyla ilgili yapılan uygulama çalışması sizce nasıldı?
 - a) Uygulamada hoşunuza giden ve gitmeyen şeyler nelerdir?
 - b) Nasıl bir uygulama çalışması yapmak isterdiniz?

EK-7: ÖĞRENCİ ÇALIŞMALARI VE UYGULAMA SÜRECİNDEN GÖRÜNTÜLER

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Meltem KORKMAZ	İmza:	
Doğum Yeri:	Çay		
Doğum Tarihi:	27.03.1980		
Medeni Durumu:	Evli		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Atatürk İlkokulu		Afyon/Çay	1992
Ortaöğretim	Çay Lisesi		Afyon/Çay	1995
Lise	Çay Lisesi		Afyon/Çay	1997
Lisans	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi	Resim-İş Öğretmenliği	Konya	2003
Yüksek Lisans	Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Resim-İş Öğretmenliği	Konya	

Becerileri:	Bilgisayar, Dekorasyon,
İlgi Alanları:	Eğitim, Sanat, Doğa
İş Deneyimi:	2003–2006 Aşağıciğil İlköğretim Okulu 2006 Yılından itibaren Ayşe Sönmez İlköğretim Okulu Görsel Sanatlar Öğretmeni
Aldığı Ödüller:	Meram İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından verilen iki adet teşekkür belgesi
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Yusuf KULU Ayşe Sönmez İlköğretim Okulu Müdürü Doç. Dr.Mehmet Başbuğ Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Doç. Türkan Erdem Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği
Tel:	0 505 391 1771
Adres	Beyazıt Mh. Karamanoğlu Mehmet Bey Sk. Gezbeli Apt.12/6Selçuklu